

MANAGEMENT PLÁN OCHRANY SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY – ČÁST 001

2018 | 05 | 11 |

Zadavatel:

Hlavní město Praha

zastoupené ředitelem odboru památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy

Mgr. Jiřím Skalickým

Zpracovatelé podkladového návrhu Management plánu:

doc. Ing. arch. Miroslav Cíkáň
Ing. arch. Jan Sedláč

Autoři podkladových textů využitých při zpracování Management plánu:

(v abecedním pořadí)

doc. Ing. arch. Miroslav Cíkáň
RNDr. Václav Cílek, CSc.
PhDr. Zdeněk Dragoun
Mgr. Robert Gája
PhDr. Jan Hartl
MgA. David Kašpar
doc. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D.
Ing. arch. Milan Körner
doc. PhDr. Petr Kratochvíl
doc. Dr. Václav Liška
Ing. arch. Pavla Melková
ThDr. Benedikt Tomáš Mohelník
PhDr. Ivan Muchka
Ing. arch. Jan Sedláč
Ing. Šárka Tittelbachová, Ph.D.
PhDr. Jan Vojta
Ing. Marek Zďeradička
PhDr. Tomáš Alušík, Ph.D.

Redakční rada Management plánu v průběhu jeho zpracování:

(v abecedním pořadí)

doc. Ing. arch. Miroslav Cíkáň
RNDr. Václav Cílek, CSc.
PhDr. Zdeněk Dragoun
Ing. arch. Tomáš Drdáčký
Mgr. Robert Gája
Mgr. Jan Kněžínek
Prof. Ing. arch. Roman Koucký
Ing. Akad. arch. Václav Králíček
Ing. arch. Jan Sedláč
Mgr. Jiří Skalický
Ing. arch. Ondřej Šefců
Mgr. Šárka Tittelbachová
PhDr. Jan Vojta

Seznam zkratk a vysvětlivek

AUA – Architektonicko-urbanistická analýza

AV – Akademie věd České republiky

Airbnb – webová služba zprostředkující pronájem ubytování

Buffer Zone – ochranné pásmo

ČR – Česká republika

Část 001 – oblast PPR, Pražská památková rezervace

EU – Evropská unie

GIS – geografický informační systém

HCP – Historické centrum Prahy

IAD – individuální automobilová doprava

ICOMOS – International Council on Monuments and Sites / Mezinárodní rada pro památky a sídla

IIS_APP – Integrovaný informační systém archeologických pramenů Prahy

IPR – Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

IZS – Integrovaný záchranný systém

KPSD – Kancelář památky světového dědictví

MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky

MgP – Management plán ochrany světového kulturního dědictví historického centra Prahy – část 001

MHD – Městská hromadná doprava

MHMP – Magistrát hlavního města Prahy

MP – Územní plán hl. m. Prahy – Metropolitní plán, zkráceně Metropolitní plán

NKP – Národní kulturní památka

NPÚ – Národní památkový ústav

OPP MHMP – odbor památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy

OUV – Outstanding Universal Value / Mimořádná univerzální hodnota

OTP – obecné technické požadavky na výstavbu v hlavním městě Praze

P+R – záchytná parkoviště systému Park and Ride

PID – Pražská integrovaná doprava

PSP – Pražské stavební předpisy

PPR – Pražská památková rezervace, (ve vztahu k UNESCO jde o část 001 památky UNESCO (pozn.: část 002 je Průhonický park)

RHMP – Rada hlavního města Prahy

QOL – Quality of Life / Kvalita života

SJM – Severojižní magistrála

SP – stavební povolení

SSD – Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

SWOT analýza (z angl.: **S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats) – analýza, jejíž pomocí je možno identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti či hrozby spojené s určitým projektem, typem podnikání,

podnikatelským záměrem, politikou apod.

ÚAP – územně analytické podklady hlavního města Prahy

ÚPN SÚ HMP – územní plán sídelního útvaru

ÚPD – územně plánovací dokumentace hlavního města Prahy

ÚR – územní rozhodnutí

ÚSKP – Ústřední seznam kulturních památek

VAP – významné archeologické plochy

ZBS – Záchranný bezpečnostní systém hlavního města Prahy fungující v úzké koordinaci s „Integrovaným záchranným systémem“ (IZS)

ZHMP – Zastupitelstvo hlavního města Prahy

OBSAH:

1	ZÁKLADNÍ INFORMACE O HODNOTÁCH STATKU
1 1	NÁZEV A VYMEZENÍ STATKU
1 1 1	Název statku
1 1 2	Preambule
1 1 2 1	Postup a metoda práce při vzniku Management plánu
1 1 3	Geografické souřadnice a základní data o území části 001
1 1 4	Členění a rozloha statku části 001
1 1 5	Hranice jádrového území a ochranného pásma části 001
1 1 6	Ochranné pásmo (tzv. Buffer Zone)
1 2	ČASOVÁ PLATNOST MANAGEMENT PLÁNU A SLEDOVÁNÍ JEHO PLNĚNÍ
1 2 1	Základní předpoklady
1 2 2	Úvahy o Management plánu
1 2 3	Komplexnost
1 2 4	Dohoda o hodnotách a směřování kulturního dědictví města
1 3	CHARAKTER A HISTORIE MĚSTA
1 3 1	Mimořádná univerzální hodnota (Outstanding Universal Value – OUV) Přiznaná kritéria OUV: integrita a autenticita
1 3 2	Důvody k zápisu
1 3 3	Prohlášení o mimořádné univerzální hodnotě
1 3 3 1	Kritérium (II) dle § 77
1 3 3 2	Kritérium (IV) dle § 77
1 3 3 3	Kritérium (VI) dle § 77
1 3 4	Integrita
1 3 5	Autenticita
2	KOMPONENTY OBRAZU HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY, ČÁSTI 001, VYTVÁŘEJÍCÍ JEHO MIMOŘÁDNOU UNIVERZÁLNÍ HODNOTU (OUV), POPIS HODNOT
2 1	HMOTNÉ KOMPONENTY
2 1 1	Základní prostor města
2 1 2	Město a jeho krajinný rámeček
2 1 3	Prostor řeky
2 1 4	Zelené plochy
2 1 4 1	Historické zahrady a parky
2 1 4 2	Zelené plochy ve vnitroblocích
2 1 5	Proporce terénního reliéfu a jeho dominant
2 1 6	Základní charakter zástavby z pohledu hodnot panoramatu
2 1 7	Kompozice a struktura města a panoramatické charakteristiky v dálkových pohledech
2 1 8	Pohledově exponované kompoziční osy, veřejné prostory a domovní fronty
2 1 9	Střešní krajina s historickými výškovými dominantami
2 1 10	Charakter zástavby i jednotlivé urbanisticky cenné budovy
2 1 11	Původní středověká parcelace
2 1 12	Historická uliční síť

2 1 13	Veřejný prostor a jeho význam
2 1 14	Dochovaná historická vrstevnatost v jádrech historických objektů
2 1 15	Podzemí jako součást historických staveb
2 1 16	Hodnotné archeologické terény
2 1 17	Architektonické hodnoty
2 2	PODROBNĚJŠÍ CHARAKTERISTIKY ZÁSTAVBY HISTORICKÝCH ČTVRTÍ V ČÁSTI HISTORICKÉ MĚSTSKÉ ZÁSTAVBY
2 2 1	Charakter zástavby z pohledu hodnot panoramatu
2 2 2	Hradčany a Pražský hrad
2 2 3	Staré Město a Malá Strana
2 2 4	Josefov
2 2 5	Nové Město
2 2 6	Vyšehrad a jeho podhradí
2 2 7	Pás městského opevnění
2 3	PODROBNĚJŠÍ CHARAKTERISTIKA PROSTORU ŘEKY
2 3 1	Úsek „Staroměstský meandr“ – od Karlova mostu po Čechův most
2 3 2	Úsek „Ostrovní část“ – od Jiráskova mostu po Karlův most
2 3 3	Úsek „Regulovaná řeka“ od vyšehradského Železničního mostu po Jiráskův most
2 3 4	Úsek od vyšehradského Železničního mostu směrem k jihu
2 3 5	Úsek „Východní řeka a holešovický meandr“ – od Čechova mostu po Hlávkův most
2 3 6	Celkový stav řeky jako komponenty spoluvytvářející OUV části 001
2 4	NEHMOTNÉ KOMPONENTY SPOLUVYTVÁŘEJÍCÍ OBRAZ ČÁSTI 001
2 4 1	Popis nemateriálních složek
2 4 2	Kultura v užším slova smyslu
2 4 3	Kulturní subjekty – kulturní vertikály
2 4 4	Podpora kultury
2 4 5	Duchovní instituce – církve
2 4 6	Cestovní ruch
2 4 7	Bydlení
2 4 8	Pracovní příležitosti
2 4 9	Rekreace a volný čas ve městě
2 4 10	Občanská vybavenost – obchodní zařízení a služby
2 4 11	Občanská vybavenost – školství
2 4 12	Občanská vybavenost – zdravotnictví, sociální péče
2 5	ANALÝZA SLEDOVÁNÍ HODNOT A STABILITY OUV ČÁSTI 001 V SOUČASNOSTI
2 5 1	Stavební aktivity
2 5 2	Předpoklady budoucího vývoje
3	SWOT ANALÝZA KOMPONENT OBRAZU HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY (ČÁSTI 001), SPOLUVYTVÁŘEJÍCÍCH OUV, A NÁSTROJŮ JEJÍHO ZACHOVÁNÍ
3 1	HMOTNÉ KOMPONENTY

3 1 1	Silné stránky
3 1 2	Slabé stránky
3 1 3	Příležitosti
3 1 4	Hrozby
3 2	NÁSTROJE OCHRANY A PÉČE O ÚZEMÍ ČÁSTI 001
3 2 1	Silné stránky
3 2 2	Slabé stránky
3 2 3	Příležitosti
3 2 4	Hrozby
3 3	NEHMOTNÉ KOMPONENTY
3 3 1	Kultura
3 3 1 1	Silné stránky
3 3 1 2	Slabé stránky
3 3 1 3	Příležitosti
3 3 1 4	Hrozby
3 3 2	Cestovní ruch
3 3 2 1	Silné stránky
3 3 2 2	Slabé stránky
3 3 2 3	Příležitosti
3 3 2 4	Hrozby
3 3 3	Život ve městě
3 3 3 1	Silné stránky
3 3 3 2	Slabé stránky
3 3 3 3	Příležitosti
3 3 3 4	Hrozby
3 3 4	Dopravní infrastruktura
3 3 4 1	Silné stránky
3 3 4 2	Slabé stránky
3 3 4 3	Příležitosti
3 3 4 4	Hrozby
3 3 5	Kvalita života, životní prostředí
3 3 5 1	Silné stránky
3 3 5 2	Slabé stránky
3 3 5 3	Příležitosti
3 3 5 4	Hrozby
4	CÍLE MANAGEMENT PLÁNU (přehled uveden v samostatné tabulce)
4 1	RÁMCOVÉ INDIKÁTORY PLNĚNÍ CÍLŮ MANAGEMENT PLÁNU
5	OPATŘENÍ K REALIZACI CÍLŮ MANAGEMENT PLÁNU (přehled uveden v samostatném dokumentu)
6	KOMENTÁŘE K CÍLŮM A OPATŘENÍM MANAGEMENT PLÁNU
6 1	ARCHITEKTURA A URBANISMUS
6 1 1	Kontext a kvalita architektury
6 1 2	Přípustnost tlaků na intenzifikaci využívání stavebního fondu a ploch v části 001

6 1 3	Diferenciace architektonicko-urbanistického charakteru lokalit v části 001
6 1 4	Diverzifikace
6 2	HMOTNÉ KOMPONENTY
6 2 1	Územní ochrana, výškové limity
6 2 2	Strategie ochrany části 001 na území vně jejích hranic
6 2 3	Ochrana panoramatu
6 2 4	Ochrana výrazných terénních útvarů
6 2 5	Parcelace
6 2 6	Ochrana hmotné podstaty a historické stavební stratigrafie objektů na území části 001
6 2 7	Ochrana střešní krajiny
6 2 8	Ochrana parteru staveb
6 2 9	Ochrana detailu
6 2 10	Veřejné prostory
6 2 11	Povrchy komunikací
6 2 12	Objektový smog a obrana proti „zachatrčení“ parteru města
6 2 13	Nástroje ochrany archeologického kulturního dědictví
6 3	KONKRÉTNÍ OBLASTI – LOKÁLNÍ PROBLÉMY
6 3 1	Severojižní magistrála
6 3 2	Řeka
6 3 3	Masarykovo nádraží
6 3 4	Staroměstské náměstí
6 3 5	Václavské náměstí a jeho okolí
6 4	PREVENCE PŘÍRODNÍCH HROZEB A KRIZOVÝCH SITUACÍ. BLACKOUT
6 5	NEHMOTNÉ KOMPONENTY
6 5 1	Bydlení
6 5 2	Pracovní příležitosti
6 5 3	Volný čas
6 5 4	Obchodní zařízení a služby
6 5 5	Zdravotnictví
6 5 6	Školy
6 5 7	Dopravní infrastruktura
6 5 7 1	Železnice
6 5 7 2	Průjezdny model železniční dopravy
6 5 7 3	MHD – PID
6 5 7 4	Napojení letiště Václava Havla Praha na hromadnou dopravu
6 5 7 5	Automobilová doprava
6 5 7 6	Doprava v klidu
6 5 7 7	Cyklodoprava
6 5 8	Kultura ve vztahu k OUV části 001
6 5 9	Cestovní ruch ve vztahu k OUV části 001
6 5 10	Společenské povědomí o významu světového kulturního dědictví
6 5 11	Ilegální aktivity
6 6	VÝCHOVA A OSVĚTA V OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE. DOKUMENTACE PAMÁTEK
6 6 1	Ztráta tradičních řemeslných dovedností

- 6 7** **FINANČNÍ PODPORA ZACHOVÁNÍ ČÁSTI 001 A PAMÁTKOVÉ OBNOVY JEJÍCH SOUČÁSTÍ**
- 6 7 1 **Finanční zajištění implementace MgP a souvisejících koncepčních a prováděcích dokumentů památkové péče**

7 PRÁVNÍ A METODICKÉ NÁSTROJE PÉČE O ČÁST 001 A JEJÍ ROZVOJ. PLATNÉ INSTRUMENTY

- 7 1 MEZINÁRODNÍ INSTRUMENTY UNESCO**
- 7 1 1 Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
- 7 1 2 Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu včetně (prvního) Protokolu a Druhého protokolu
- 7 1 3 Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků
- 7 1 4 Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví
- 7 1 5 Doporučení Generální konference UNESCO
- 7 1 6 Dokumenty Mezivládního výboru pro světové dědictví při UNESCO

- 7 2 ÚMLUVY RADY EVROPY**

- 7 3 MEZINÁRODNÍ CHARTY ICOMOS**

- 7 4 PLATNÉ PRÁVNÍ A METODICKÉ NÁRODNÍ A MĚSTSKÉ INSTRUMENTY PÉČE O ČÁST 001 A JEJÍ ROZVOJ**
- 7 4 1 **Zákony**
- 7 4 2 **Nařízení vlády**
- 7 4 3 **Další legislativní opatření**
- 7 4 4 **Strategické dokumenty**
- 7 4 4 1 **Zásady územního rozvoje**
- 7 4 4 2 **Územní plán hlavního města Prahy**
- 7 4 4 3 **Regulační plány**
- 7 4 4 4 **Územně analytické podklady obce Praha**
- 7 4 4 5 Zásady dopravní politiky hl. m. Prahy**
- 7 4 5 **Další zpracované plánovací nástroje a metodiky na území části 001**
- 7 4 5 1 **Studie vizuální integrity**
- 7 4 5 2 **Koncepce pražských břehů**
- 7 4 5 3 **Manuál tvorby veřejných prostranství**
- 7 4 5 4 **Metodické materiály**

- 7 4 6 **Připravované strategické a koncepční dokumenty a další plánovací nástroje hlavního města Prahy**
- 7 4 6 1 **Synergie dokumentů plánování rozvoje města**
- 7 4 6 2 **Strategický plán hlavního města Prahy**
- 7 4 6 3 **Metropolitní plán hlavního města Prahy**
- 7 4 6 3 1 **Lokality**
- 7 4 6 3 2 **Zátěž území**
- 7 4 6 3 3 **Výšková regulace**
- 7 4 6 3 4 **Veřejné prostory**
- 7 4 6 3 5 **Krajinné rozhraní a kompozice krajiny**
- 7 4 6 3 6 **Víceúrovňový plán**
- 7 4 6 4 **Nařízení, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a**

technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (Pražské stavební předpisy)

- 7 5** **ORGÁNY A ORGANIZACE PODÍLEJÍCÍ SE NA PÉČI O OUV ČÁSTI 001**
- 7 5 1 **Orgány a organizace státní památkové péče**
- 7 5 1 1 **Národní památkový ústav**
- 7 5 1 2 **Kancelář prezidenta republiky**
- 7 5 1 3 **Archeologický ústav Akademie věd České republiky a Muzeum hl. m. Prahy**
- 7 5 1 4 **Ministerstvo kultury**
- 7 5 1 5 **Odbor památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy**
- 7 5 1 6 **Rada světové památky**
- 7 5 1 7 **Koordinátor statku**
- 7 5 1 8 **Správce statku (Site Manager)**

- 7 5 2 **Další útvary Magistrátu hlavního města Prahy a organizace hlavního města Prahy**
- 7 5 2 1 **Odbor stavebního řádu MHMP, odbor územního rozvoje MHMP, Stavební úřady městských částí**
- 7 5 2 2 **Odbor ochrany prostředí**
- 7 5 2 3 **Odbor pozemních komunikací a drah**
- 7 5 2 4 **Odbor kultury a cestovního ruchu**
- 7 5 2 5 **Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy**
- 7 5 2 6 **Odbor živnostenský a občanskosprávní MHMP**

8 **TEXTOVÉ PŘÍLOHY**

- 8 1 1 **Postup a metoda práce při vzniku Management plánu**
- 8 1 2 **Stavební aktivity území – přehled vydaných územních rozhodnutí v letech 2000–2014**

9 **MAPOVÉ PŘÍLOHY (uloženy samostatně)**

Kulturní dědictví a kolektivní paměť každého místa a každé komunity jsou nenahraditelné a představují základ rozvoje, zároveň pro současnost i budoucnost.

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O HODNOTÁCH STATKU

1 1 NÁZEV A VYMEZENÍ STATKU

1 1 1 Název statku

Historické centrum Prahy – část 001.

1 1 2 Preambule

Přistoupením k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví se ČR zavázala participovat na úsilí mezinárodního společenství chránit, zachovat a předat dalším generacím kulturní a přírodní dědictví s celosvětově významnou hodnotou.

Po více než dvou dekádách usilovné práce na regeneraci a údržbě fyzických památek chce nyní správa města přijmout významný dokument, který navazuje na dosavadní úsilí a otevírá nové možnosti pro posilování kvality života v historickém jádru Prahy. Stojíme na prahu nové etapy, kdy nejde pouze o zachování jedinečného fyzického památkového fondu, ale také o další kultivaci funkce a aktivit historického centra a další zlepšování kvality prostředí i v podobě stanovení vhodných podmínek pro různorodé skupiny jeho uživatelů. Management plán (dále též MgP) historického jádra Prahy, části 001, je dokument, který stanovuje cíle a opatření, jak bude metropole do budoucna chránit své dědictví před nevhodnými zásahy, které by poškodily mimořádnou univerzální hodnotu (dále jen OUV) statku.

Toto úsilí vnímáme jako úsilí dlouhodobé, v němž je nutné se vypořádat i s chybami uplynulých dvaceti let. Nelze tak činit jen v úzkém kompetenčním profesním rámci. K tomu účelu je třeba cílevědomě aktivizovat nejen odborníky napříč různými obory, ale i politiky a činitele městské správy, a také zástupce široké veřejnosti. Konsensus ohledně budoucího vývoje městského jádra je třeba trpělivě hledat, nesmířit se s ustrnulými stereotypy a navyklými pohodlnými postupy. Pokud se to podaří, bude to postupný proces, otevřený široké společenské debatě.

Historické centrum Prahy je sériový statek, zapsaný na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO (dále jen SSD) pod číslem 616. Historické centrum Prahy se skládá ze dvou komponent, samotného historického centra – část 616-001 a Průhonického parku – část 616-002.

Předkládaný Management plán vzniká speciálně pro potřeby správy části 001.

Část 616-002 – Průhonický park – je svou povahou zásadně odlišná od části 001 a má své specifické výchozí charakteristiky a problémy. Management plán této části, tj. 002, z toho vychází a je proto samostatným dokumentem, zpracovaným péčí jejího správce, tj. Botanického ústavu AV ČR, v. v. i. pouze pro potřeby péče o tuto část.

1 1 2 1 Postup a metoda práce při vzniku Management plánu

Management plán je výsledkem práce založené na široce pojaté, především odborné diskusi významných odborníků, zástupců dotčených institucí i zástupců správy města, včetně dotčených městských částí.

Organizačně byla práce iniciována a v průběhu pravidelně konzultována Redakční radou Management plánu sestavenou pro tento účel. Jednotlivými členy zde byly zastoupeny instituce města mající v přímé, či zprostředkované kompetenci problematiku ochrany kulturního dědictví, zástupci akademické sféry, významní odborníci z oblasti kulturního života v Praze a renomovaní nezávislí odborníci. Práce

probíhala také pod supervizí zástupců Rady světové památky ustavené při Magistrátu hl. m. Prahy.

Vlastní zpracovatelský tým vznikl oslovením radou doporučených významných osobností širšího profesního složení. Počínaje zástupci památkové sféry, historiky, archeology, přes architekty a urbanisty, sociology, demografy, geografy, odborníky na oblast turismu, dopravy až k zástupcům samosprávy, duchovní sféry a dalších.

Průběžná činnost byla založena na pravidelných diskuzních setkáních zpracovatelů a konzultacích Redakční rady Management plánu.

Vlastní práce na textu byla vedena po dvou liniích. První se odvíjela ve třech základních etapách založených na společných celodenních pracovních setkáních. Na tyto pracovní konference, dílny, probíhající za účasti a podpory zástupců vedení města, byli přizváni, kromě všech zpracovatelů, zástupců širšího spektra odborníků, akademické sféry, i členové Rady světové památky a další hosté. Každé ze setkání takto shromáždilo přibližně třicet účastníků. Diskuse byly pečlivě zaznamenány v textu. Ten se po jeho vyhodnocení stal významným zdrojem podnětů, které byly postupně zpracovávány do konečného dokumentu. Časový rozsah diskusí a širší nastolených témat, přesahující často rámec vlastní problematiky Management plánu, neumožnily zpracování v plné šíři, ani detailu.

První společné setkání bylo zaměřeno na aktualizaci informací o stavu území a na formulaci základního pojetí vznikajícího materiálu. Na druhém byly předneseny základní teze jednotlivých kooperantů, nad nimiž byla následně vedena diskuse. Třetí setkání bylo zaměřeno na konzultace se zástupci dotčených městských částí a příslušných resortů. Přizváni byly také zástupci veřejnosti a občanských sdružení. Smyslem tohoto setkání bylo získání reflexe již k prvnímu celkovému konceptu materiálu. Vzešlé připomínky byly následně homogenizovány a zpracovány.

Druhou, paralelní linií práce bylo postupné získávání písemných příspěvků, jednak od oslovených kooperantů, jednak od spolupracujících institucí města a zástupců orgánů památkové péče. Ty byly výsledkem četných společných setkání všech kooperantů, resp. spontánně vzniklých skupin spojených společnou problematikou.

Proces vzniku přinesl mnoho nových myšlenek, teoretických úvah a podnětů, jak vyslovených, tak v podobě separátních textů, které nebylo možno z důvodu rozsahu všechny do obligatorní osnovy organicky vtělit. Ve snaze o jejich využití, je vytvořena zvláštní část materiálu, kde jsou zařazeny alespoň ty, které se promítly do záznamu z dílen nebo jako volné texty vzešlé ze společných diskusí.

Plán nelze nahlížet jako dokument statický, jakkoliv základní principy přístupu a některá opatření uvedená v rejstříku budou pravděpodobně platit stále. Předpokladem tedy je, že Management plán bude periodicky revidován v časových cyklech 5 let, a v tomto smyslu lze chápat práci na plánu jako průběžnou činnost.

1 1 3 Geografické souřadnice a základní data o území části 001

Souřadnice:	50 stupňů 06 vteřin s. š. / 14 stupňů 25 vteřin v. d.
Rozloha:	894,94 ha, to je 1,7 % území města
Plocha ochranného pásma:	9015,89 ha
Počet bydlících:	44 200, to je 3,5 % z celku města
Počet ekonomicky aktivních obyvatel:	4 %
Počet pracovních příležitostí:	170 000, to je přibližně 20% z celku města
Počet objektů zapsaných v ÚSKP:	1 366

1 1 4 Členění a rozloha statku části 001

Území zahrnuje všechna historická pražská města: Staré a Nové Město, Malou Stranu, Hradčany, Josefov a Vyšehrad, a navíc části některých dalších katastrálních území – Podolí (ochranné pásmo NKP Vyšehrad), Nusle (východní svah Vyšehradu), Vinohrady (část parku Folimanka mezi opevněním Nového Města a Botičem, a dále území kolem budovy bývalého Federálního shromáždění i s historickou budovou Hlavního nádraží), Holešovice (část Letenské pláně) a Smíchov (nábřeží od mostu Legií až k vyšehradskému Železničnímu mostu).

1 1 5 Hranice jádrového území a ochranného pásma části 001

Územní rozsah Historického centra Prahy je totožný s rozsahem Pražské památkové rezervace (PPR, dále v textu jako část 001), která byla prohlášena nařízením vlády č. 66/1971 Sb. o památkové rezervaci v hlavním městě Praze. Její rozsah je vymezen katastrálním územím Starého Města s Josefovem, Malé Strany, Hradčan s Pražským hradem a Nového Města s Vyšehradem, a částmi přilehlých katastrálních území. Hranice rezervace sleduje v podstatě linii historického opevnění Starého a Nového Města, Malé Strany a Hradčan, a její součástí jsou i nejcennější sídla českých panovníků – Vyšehrad a Pražský hrad.

Na území statku se nachází 26 národních kulturních památek (včetně areálů Pražského hradu a Vyšehradu) a dále 1 366 nemovitých kulturních památek (stav v roce 2014), které požívají ochranu na základě zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (viz níže).

1 1 6 Ochranné pásmo (tzv. Buffer Zone)

Nedílnou součástí OUV části 001 je zachování panoramatických pohledových hodnot, vnímání kompozice celku, jeho měřítka a siluety. Ochrana těchto hodnot je zajištěna ochranou širšího prostorového kontextu, jímž je ochranné pásmo (v terminologii UNESCO tzv. Buffer Zone), resp. území obklopující vlastní statek, a to včetně vizuálních hodnot terénní konfigurace i horizontů, vymezujících širší prostor historického města. Posláním ochranného pásma je mimo jiné eliminace potenciálního vzniku rušivých vlivů na rozhraní oblasti ochrany a udržení organického přechodu kvality historické struktury do okolních částí města, včetně rušivých vlivů v pohledovém horizontu chráněné části statku. Součástí ochranného pásma jsou takto i městské památkové zóny obklopující obvod statku.

Funkci tzv. Buffer Zone plní ochranné pásmo Pražské památkové rezervace o velikosti 9 015,89 ha, které bylo stanoveno rozhodnutím Národního výboru hlavního města Prahy v roce 1981 (čj. Kul/5 – 932/81 ze dne 19. 5. 1981 rozhodnutí Odboru kultury Národního výboru hlavního města Prahy o určení ochranného pásma památkové rezervace v hlavním městě Praze).

Na území ochranného pásma se nachází také řada památkových zón, a to městské památkové zóny: Vinohrady, Žižkov, Vršovice, Nusle, Barrandov, Smíchov, Baba, Dejvice, Bubeneč, Horní Holešovice, vilová kolonie Ořechovka, Staré Střešovice, Tejnka, Karlín, a vesnické památkové zóny: osada Budánka, Střešovičky, osada Rybáře.

Společnou charakteristikou většiny lokalit ochranného pásma je urbanistická ucelenost a specifičnost navíc s prostorovou orientací, která se prolíná nejen s centripetálními průhledy ve formě dialogu s hlavními dominantami části 001.

Zóny disponují i vlastním potenciálem orientovaných průhledů, jejichž kombinace na dálkové i lokální cíle, jako je tomu např. na Vinohradech a Žižkově, podtrhuje prezenci vícevrstvé scéničnosti veřejného prostoru lokalit kolem části 001, ale i vně dále navazujícího ochranného pásma a rozvíjí je v dialogu lokalit a centra za hranice centrální části 001 jako nosné principy.

1 2 ČASOVÁ PLATNOST MANAGEMENT PLÁNU A SLEDOVÁNÍ JEHO PLNĚNÍ

Management plán se sestavuje na období šesti let a podléhá schválení příslušného decizního orgánu hlavního města Prahy (dále též HMP) jako periodický koncepční dokument hlavního města, zajišťující zachování OUV části 001, její autenticity a integrity.

Jeho plnění z hlediska zachování OUV a její autenticity a integrity je průběžně sledováno v gesci odboru památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy (dále též OPP MHMP) v koordinaci s ostatními věcně příslušnými odbory Magistrátu hl. m. Prahy a městem zřizovanými odbornými organizacemi.

OPP MHMP zpracovává a předkládá decizním orgánům města každé tři roky „Souhrnnou periodickou zprávu o plnění Management plánu za tříletí“, s návrhem na přijetí příslušných opatření a se stanoviskem Rady světové památky, mj. k aktualizaci platného Management plánu, a to vždy nejpozději k 30. září.

Hlavním předmětem každé Souhrnné periodické zprávy o plnění Management plánu za tříletí je plnění cílů MgP a přijetí účinnosti opatření (viz další text) z hlediska zachování komponent, spolugenerujících OUV části 001, její autenticity a integrity, s přihlédnutím k níže uvedeným Rámcovým indikátorům plnění Management plánu (viz kapitola 4.1).

V případě závažných zjištění týkajících se již i jen potenciálního ohrožení OUV, autenticity a integrity části 001 nebo porušování schváleného MgP však informuje OPP MHMP decizní orgány města bez zbytečného odkladu, a to mimo rámec systému tříletých Souhrnných periodických zpráv, s návrhem příslušných doporučení ke zjednaní nápravy a se stanoviskem Rady světové památky.

Významnými podklady pro zpracování Souhrnných periodických zpráv o plnění Management plánu za tříletí budou mimo jiné roční monitorovací zprávy, v současnosti zpracovávané Národním památkovým ústavem (územní odborné pracoviště v hl. m. Praze, o stavu světové památky Historické centrum Prahy, které vznikají podle příslušné metodiky Ministerstva kultury České republiky (dále též MK ČR) na základě průběžného monitoringu stavu mj. části 001 podle stálých indikátorů.

1 2 1 Základní předpoklady

Pojetí Management plánu vychází z potřeby zodpovědného a realistického přístupu k ochraně území pražského historického města, odrážejícího jeho současnou situaci. Materiál předkládá pohled na ochranu hodnot statku s vědomím jejich významnosti a specifičnosti, které mají být nejen zachovávány, ale také v rámci jejich pochopení, a z toho plynoucího respektu k nim dále udržovány a kultivovány.

Management plánem prolíná několik základních **faktů a předpokladů**:

- Historické centrum Prahy je **jedinečným souborem** umělecko-historických a stavebně-urbanistických **hodnot**.
- Historické centrum Prahy je významným **neredukovatelným symbolem** města i státu, s kvalitativně pojatým potenciálem dalšího vývoje.

- Přesto, že zaujímá plošně nepatrnou část z celku města, je zcela **dominantním nositelem identity celého města**, která je mnohdy ztotožňována s identitou historickou, resp. národní.
- Hmotné struktury vytvářející jeho hodnotu jsou **stabilizované**, aniž by však postrádaly určitou vnitřní **dynamiku** v podobě jejich možné budoucí **náplně, aktivit**, resp. kvalitativních změn.
- Historické centrum Prahy je nezastupitelnou **vitální** (nikoli jen historickou) **součástí celku** a plní mnohé stěžejní role velkoměsta, včetně faktu, že je hlavním městem republiky. Jako takové je místem významných kulturních, politických, správních, sociálních, ekonomických a návštěvnických aktivit.
- Dominantní složkou jeho vitality je fakt, že je dosud také **obývaným městem s vlastním životním stylem**.
- Vývoj posledních dekád potvrzuje trend stoupající míry fyzické i provozně funkční exploatace, ohrožující tradiční **vnitřní rovnováhu** života území.

1 2 2 Úvahy o Management plánu

Vzhledem k tomu, že území části 001 je chráněným celkem, je morální a zákonnou povinností o ni pečovat a uchovat její OUV.

Památky není nikdy izolována, ale patří k situaci, která ji přesahuje nejen do minulosti, ale i do budoucnosti.

Pro kompozici části 001 je z hlediska prostorového utváření kompozice stěžejní středověká urbánní struktura, kterou respektovaly v podstatné míře i následující etapy vývoje města.

Život města je nejen jeho minulost, ale hlavně budoucnost, rozšířená historická interpretace památky se stává principem tvořivosti.

Měřítkem tvořivosti je tedy kontinuita mezi již existujícím a novým, která nevede k problémům anebo konfliktům, ale k celkovému zlepšení městského života.

Vědomí kontinuity bohužel nenachází podporu v dnešní snaze o originalitu, výlučnost a radikální odlišnost. V takovém myšlení je památka definována od 19. století jako monument a ve své jedinečnosti jako pamětihodnost.

Reciprocita části a celku určuje hlubší vztah, který existuje mezi architekturou a městem, a odpovídá na otázku, jaké je současné prostředí a role památky v něm. Je namístě zdůraznit, že potenciálně se skoro vše může stát památkou, i když se jedná jen o vztah k historické konfiguraci města zachované v jeho plánu.

Četné diskuse o adekvátní formě a míře ochrany a péče mají svůj zdroj jednak v nesprávné regulaci města, ale také v zúženém pojetí času, kde dlouhodobé zájmy města jsou redukovány na krátkodobé. Z toho vyplývá nejen důležitost a urgentnost správné regulace, ale také podpora přirozeného cyklu každodenního života chráněné části města.

Pro budoucí vývoj Prahy a možné změny v její podobě bude rozhodující pochopit, které změny jsou z hlediska času jen povrchní a přechodné a které zasahují do hlubší dlouhodobé charakteristiky města. Pochopení časové povahy problému je nezbytným začátkem možného řešení.

Management plán popisuje hodnoty části 001 jednak v rovině materiálních, „hmotných“ prvků, nesených stavební, resp. prostorovou strukturou, a jednak v rovině „nemateriální“, která je reprezentována na straně jedné projevy života a funkcemi, jakými jsou bydlení, pracovní aktivity, oblast volného času, na straně druhé hodnotami

v obecném slova smyslu kulturními. Pro uchování identity prostředí je nutné zachování, resp. nastolení vyváženosti těchto kvalit, resp. složek.

Z předchozího vycházejí následující teze:

- **Podoba (obraz) města má evoluční povahu, avšak s určitými konstantami, které vznikly během vývoje města tam, kde se jeho obraz stabilizoval.**
- **Tam, kde tomu dosud tak není, je pro dotvoření obrazu města (jeho pokračující evoluci) nezbytné, aby evoluce přijala hodnoty minulosti a souzněla s již stabilizovaným obrazem.**
- Evoluční rozměr této podoby nutno pojímat jako asymptotické naplňování (ideálního) obrazu města, jenž nespočívá v neustálé proměně celku, ale v jeho postupném harmonickém dotváření a stabilizaci promítnuté do sdílené potřeby ochrany.
- Postupná krystalizace a naplňování podoby města se vyznačuje omezenou a křehkou **asimilační schopností**, založenou na hlubokém respektu a pochopení stávajících hodnot, na práci na sebe navazujících tvůrců se silnou vůlí po harmonizaci celku. Na přístupu, v němž byla existence dílčích intervencí vždy v interakci s celkem tak, aby nebyla narušena jedinečná, v čase potvrzená konfigurace.
- Historické centrum si díky svému dlouhému a bohatému organickému vývoji dodnes uchovalo velmi **pestrou a různorodou stavební i urbánní strukturu**, tvořenou výjimečnými stavbami a prostory, ale je také tvořeno strukturami a místy, která jsou spíše jen jejich podporou a vytvářejí výjimečným hodnotám potřebný a nezastupitelný rámec.
- Z urbanistického hlediska se jedná o vnitřně strukturovaný celek, jehož součásti vykazují **významná specifika**, která musí být pro uchování celkové hodnoty a charakteru statku ve své diverzitě chráněna, především cestou **lokálně i věcně diferencovaného přístupu**. Těmito součástmi jsou menší, urbanisticky sourodé či funkčně autonomní celky (lokality).
- Za podstatný rys zvoleného přístupu k ochraně statku je považována **nedělitelnost hmotného prostředí** (zástavba a jí vymezený prostor) **a jeho aktivit** (provozní a funkční způsob využití).
- Historické centrum Prahy je **spojnicí** vrcholných kulturně společenských hodnot („**vertikál**“) a svébytného každodenního životního stylu („**horizontál**“), které ve své nedělitelnosti a nezastupitelnosti vytvářejí hodnotu celku.

Z hlediska rozsahu se Management plán zabývá statkem ve třech měřítkách:

- v rámci vlastních hranic části 001
- v rozsahu ochranného pásma (Buffer Zone)
- v celoměstském kontextu.

1 2 3 Komplexnost

Management plán je ve své podstatě základem pro ochranu obrazu historické Prahy jako kulturního statku.

Dokument chápe město celostně (holisticky) a hledá rovnováhu mezi uchováním hodnot a zájmy na prohlubování kvality života města. Management plán tak přesahuje úzký rámec památkové péče v tradičním slova smyslu a zohledňuje i další faktory obsahu a formy města.

Po složitém období totalit dochází v posledních letech k postupné společenské reflexi, z které plyne obnovující se kulturní identifikace v dnes jinak složitém kosmopolitním a multikulturním prostředí. Mění se lokální, ale především globální situace přináší novou, od minulých dekád poněkud odlišnou problematiku počátku 21. století s novými otázkami, resp. problémy, na něž se Management plán snaží odpovědět návrhem opatření.

Jakkoli překonání problémů dekád minulosti i přítomnosti nebylo a nebude snadné a není nikdy zcela ukončeno, objevují se problémy nové, jejichž řešení je ve své podstatě rozhodováním o veřejném zájmu. Tím je zde zájem na zachování OUV souběžně s vytvářením podmínek pro hodnotný způsob života v Praze.

Management plán kulturního dědictví Historického centra Prahy lze vnímat také jako manifest konkrétní společnosti v konkrétním čase a místě, vypovídající o jejím etickém rozměru.

Níže v uvozovkách text retrospektivního prohlášení výjimečné světové hodnoty statku z r. 2016 – Historické jádro Prahy, Stručná syntéza, překlad MK

„Sériový statek zahrnuje jednak Historické jádro Prahy, které se nachází na území samosprávného celku Hlavní město Praha (část 001), a dále Průhonický park situovaný jihovýchodně od města na území Středočeského kraje (jako část 002).

Praha je jedním z nejkrásnějších evropských měst díky své poloze na obou březích řeky Vltavy, své městské krajině měšťanských domů a paláců akcentované charakteristickými věžemi a výjimečné architektonické kvalitě svých významných staveb. Historické jádro Prahy představuje dokonalý projev středověkého urbanismu (např. Nové Město císaře Karla IV. bylo vystavěno jako Nový Jeruzalém). Město bylo také uchráněno jakékoliv městské obnovy nebo rozsáhlé demolice, a tak si zachovalo celkovou konfiguraci, strukturu a prostorové uspořádání. Architektonická díla Prahy gotického období 14. a 15. století, vrcholného baroka první poloviny 18. století a modernismu rodícího se od roku 1900 ovlivnila vývoj ve střední Evropě a možná architekturu celé Evropy. Historické jádro reprezentuje jedno z nejdůležitějších center tvorby v oblasti architektury a urbanismu napříč generacemi, lidského ducha a víry.

Vývoj Prahy během její jedenáctsetleté existence dokládá architektonické ztvárnění mnoha historických období a jejich stylů. Město je bohaté na výjimečné památky ze všech období svých dějin. Zvláštní význam mají Pražský hrad, katedrála sv. Víta, Hradčanské náměstí u hradu, Valdštejnský palác na levém břehu Vltavy, gotický Karlův most, románská rotunda sv. Kříže, gotické domy s podloubím a románskými jádry okolo Staroměstského náměstí, kostel Panny Marie před Týnem, vrcholně gotický kostel sv. Jakuba na Starém Městě, raně gotická tzv. Staronová Synagoga v židovské čtvrti, výstavba převážně z 19. století a středověký urbanistický plán na Novém Městě.

Od středověku se Praha stala jedním z prvních kulturních center křesťanské Evropy. Pražská univerzita, založená v roce 1348, je jednou z prvních v Evropě. Univerzitní prostředí poslední čtvrtiny 14. a prvních let 15. století přispělo mimo jiné ke zformování husitského hnutí, které konstituovalo první fáze reformace v Evropě. Jako kulturní metropole je Praha spojována s mnohými velikány umění, vědy a politiky, jako byli

Karel IV., Petr Parléř, Jan Hus, Johannes Kepler, Wolfgang Amadeus Mozart, Franz Kafka, Antonín Dvořák, Albert Einstein, Edvard Beneš (spoluzakladatel Společnosti národů) a Václav Havel.“

1 3 1 Mimořádná univerzální hodnota (Outstanding Universal Value – OUV) Přiznaná kritéria OUV: integrita a autenticita

Historicky i architektonicky nejcennější část Prahy byla zapsána na Seznam světového dědictví dne 14. 12. 1992 na 16. zasedání Výboru světového dědictví (dále jen Výbor) v Santa Fe ve Spojených státech amerických na základě kritérií (II), (IV) a (VI). Oficiální název zapsané památky zní: Historic Centre of Prague / Historické centrum Prahy, číslo nominace 616.

1 3 2 Důvody k zápisu

Podle hodnocení ICOMOS z roku 1991 se „Praha řadí do skupiny historických měst s dosud výrazně zjevnou vývojovou strukturou. Její jádro má charakter městského sídla rostlého ve složitém vývoji a zachovaného přitom ve své konfiguraci, v půdorysné struktuře i prostorové skladbě postupných fází svých proměn a růstu. Zjev historického jádra Prahy, jasně ohraničeného na obou březích Vltavy, pronikavě převažuje nad přílehlou zástavbou převážně z 20. století. Praha je jedním z nejvýznamnějších evropských reprezentantů urbanistického a architektonického vývoje v průběhu 1 100 let své existence.“

1 3 3 Prohlášení o mimořádné univerzální hodnotě

Na základě nominační dokumentace a hodnocení ICOMOS bylo sestaveno tzv. Prohlášení o mimořádné univerzální hodnotě, které má v krátkosti vystihovat důvody k zápisu a bez této hodnoty nelze daný statek zapsat na Seznam světového dědictví UNESCO. Součástí prohlášení je také prohlášení o integritě a autenticitě.

Podle charakteristik uvedených v Operační směrnici k provádění Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (kap. II. D, § 77) byla Historickému centru Prahy přiznána následující kritéria mimořádné univerzální hodnoty:

1 3 3 1 Kritérium (II) dle § 77

Navrhované statky musejí svědčit o výrazné výměně vlivů pro dané období nebo ve vymezené kulturní oblasti či ve vývoji architektury nebo technologie, monumentálního umění, projektování měst nebo krajinné tvorby.

„Historické jádro Prahy obdivuhodně ilustruje kontinuitu v rozvoji města od středověku až do současnosti. Důležitá role Prahy v politickém, hospodářském, sociálním a kulturním vývoji střední Evropy od 14. století a její bohatá architektura a umělecká tradice z ní učinily důležitý vzor rozvoje měst ve značné části střední a východní Evropy.“

1 3 3 2 Kritérium (IV) dle § 77

Navrhované statky musejí představovat vynikající příklad určitého typu stavby nebo architektonického či technologického souboru anebo krajiny ilustrující jedno či více významných období v lidských dějinách.

„Praha je urbanisticko-architektonický soubor výjimečné kvality, co se jednotlivých památek i městské krajiny týče, což z ní právem činí mezinárodně proslulé město.“

1 3 3 3 Kritérium (VI) dle § 77

Navrhované statky musejí být přímo nebo materiálně spojeny s událostmi nebo živými tradicemi, myšlenkovými proudy, způsoby víry nebo uměleckými či literárními díly, která mají mimořádný univerzální význam. (Výbor se domnívá, že toto kritérium má být pokud možno použito společně s dalšími kritérii.)[1]

„V období středověku Praha sehrála významnou úlohu ve vývoji křesťanství ve střední Evropě a měla i silný formativní vliv na vývoj měst. Na konci středověku i později přitahovala pro svůj politický význam architektky a umělce z celé Evropy, kteří přispěli k obohacení její architektonické a umělecké pokladnice. Založení Karlovy univerzity ve 14. století učinilo z Prahy uznávané centrum vědění, kterým zůstala až do dnešních dnů. Od vlády Karla IV. byla Praha velkým kulturním a intelektuálním centrem střední Evropy, její jméno je spojeno s takovými světoznámými osobnostmi jako Wolfgang Amadeus Mozart a Franz Kafka.“

1 3 4 Integrita

„Všechny klíčové prvky, které vyjadřují výjimečnou světovou hodnotu tohoto sériového statku, se nacházejí na území zapsané památky. Vymezení a plochy obou dílčích částí sériového statku jsou dostatečné. Nárazníkové zóny jsou definovány v souladu s platnými vnitrostátními předpisy. Obě součásti mají stabilizovanou urbanistickou strukturu.

Integrita Historického jádra Prahy je ohrožena tlakem developerů na novou výstavbu předimenzovaných budov v centru města a v nárazníkové zóně. Z tohoto důvodu příslušné orgány musí posuzovat výšku a objem nových staveb. Vzhled historického jádra Prahy rovněž ohrožuje rostoucí tlak na rozvoj střešní krajiny, což by mohlo mít negativní dopad na vizuální integritu města, která zůstala dosud velmi dobře zachována. Integrita Průhonického parku je ohrožena rozvojem příměstské zástavby v jeho nárazníkové zóně. Tato situace je způsobena umístěním parku v blízkosti hlavního města“.

1 3 5 Autenticita

„Historické centrum Prahy je vysoce autentické. Představuje více než tisíciletý organický rozvoj města.“

„Míra autenticity jednotlivých budov či komplexů budov je vysoká, zejména pokud jde o zachování původní parcelace, hmoty, konstrukce, materiálů, výzdoby a architektonických detailů, a to navzdory skutečnosti, že některé úpravy a výměny byly provedeny vzhledem k současným potřebám a nárokům na využití. Současná podoba a vzhled historického centra Prahy odráží různé etapy staletí trvajících vývoje, což dokazují také mimořádně cenné archeologické terény, které jsou chráněny zákonem. Dlouholetá tradice ochrany v Praze pomáhá udržet autentičnost statku. Restaurátorské práce jsou prováděny v souladu s přísnými normami a za použití historických materiálů a technologických postupů.“

Mimořádnou hodnotu představuje zachovaná původnost dispozic, stavebních materiálů, množství historických krovů, gotikou počínaje, vynikající četné doklady

uměleckořemeslné produkce v objektech atd. Důležitá je zde role památkové péče jako odborné disciplíny důsledně obhajující autenticitu architektonických děl.

Úbytky řemeslných detailů, původních materiálů a dílčích konstrukcí již dnes nemají výrazný vliv na celkovou změnu autenticity zapsaného statku.

Restaurátorské práce jsou prováděny v souladu s přísnými kritérii, za použití historických materiálů a technologických procesů a podle zákona je provádějí subjekty se státem udělenými licencemi pro příslušnou specializovanou činnost.

Urbanistická struktura části 001 a jejího ochranného pásma je spoluutvářena dochovanou historickou uliční sítí a v naprosté většině své rozlohy i parcelací z doby založení původně samostatných městských částí.

Plošné demolice byly na území části 001 od konce 19. století provedeny jen v několika lokalitách. Přesto tato skutečnost částečně oslabuje autenticitu a integritu její urbanistické skladby. V současnosti se provádí pouze několik případů dílčích demolic ročně. Ty jsou individuálně posuzovány, sledovány a povolovány, v některých případech i navzdory negativním postojům odborné a často i laické veřejnosti.

Dodnes zůstává dobře zachován obraz Prahy, rozkládající se na obou březích řeky Vltavy, tvořený terénní konfigurací městskou krajinou s měšťanskými domy a paláci, podtrženou množstvím především kostelních věží, ale i s ostatní historickou zástavbou, souvisejícími plochami zahrad a parků.

Dlouholetá tradice památkové ochrany v Praze pomáhá udržet autentičnost statku na velmi dobré úrovni a budoucnost udržení vysoké míry autenticity zajišťuje zákon, který ji svým důrazem na posuzování jakýchkoli záměrů na území statku sleduje a nařizuje její plné respektování.

Riziku tlaků na intenzivnější využívání území se dosud v podstatě daří čelit jednak díky nástrojům památkové péče územního plánování, jednak aplikací dalších právních předpisů. V tomto případě je třeba udržet rovnováhu mezi vzájemně se střetávajícími zájmy.

2 **KOMPONENTY OBRAZU HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY, ČÁSTI 001, VYTVÁŘEJÍCÍ JEHO MIMOŘÁDNOU UNIVERZÁLNÍ HODNOTU (OUV), POPIS HODNOT**

2 1 **HMOTNÉ KOMPONENTY**

2 1 1 **Základní prostor města**

Hranice statku je exaktně vymezena v rámci dokumentů definujících část 001 a je totožná s hranicí Pražské památkové rezervace. Topograficky je třeba chápat vlastní prostor historického centra města jako území vymezené návršími Hradčan, Vyšehradu a Vítkova. Spojnice jejich vrcholů tvoří rovnostranný trojúhelník s vrcholy, které jsou od sebe navzájem téměř stejně vzdáleny, přičemž strany tohoto trojúhelníku měří 3 500 m. Ve vztahu k celku města jde o nevelký prostor, jehož rozměry propůjčují historické části přehlednost, což má zásadní význam pro panoramatické pohledy na město.

Působivost vymežujících prvků tohoto prostoru je posílena významností jejich stavebních dominant. Osou prostoru je tok řeky v podobě staroměstského meandru. V něm jsou rozprostřeny plochy zástavby města a jedinečné solitérní stavby, které město utvářejí. Jsou harmonicky včleněny do morfologie a měřítka terénu a situovány ve vzájemně optimálních pozorovacích místech a distancích.

Četné vertikální i objemové dominanty stojící v pestré, nikoli však chaotické kompozici, nabízejí takřka nekonečný počet různorodých pohledů na město, jakousi dynamicky vnímatelnou a proměnlivou vedutu. Vyhlídkové body, ale i vyhlídkové trasy na úbočích okolních svahů, především levého břehu, představují město v jeho mnohotvárnosti. Město, rozprostřené za horizonty vymezujícími tento základní prostor, není z úrovně nivy řeky viditelné, což propůjčuje atmosféře jeho historické části intimitu a zároveň vyvolává představu volného prostoru za viditelnými terénními hranami. Tato jedinečnost je svébytnou hodnotou, jejíž uchování předpokládá stanovení limitů výšky staveb vně horizontů vymezujících říční koridor.

Kontrast plastického utváření terénu, staveb historického centra a stále ještě pohledově otevřených vzdálených horizontů se spíše výškově vyrovnanou zástavbou akcentuje působivost vnitřní scenérie.

Dodnes existuje vizuální propojení města s okolní krajinou v ose řeky velmi dlouhými průhledy, protínajícími soustředné prstence zástavby města. Pohledy dosahují daleko za jeho hranici do přiléhající okolní krajiny vzdálené přes 10 km od jeho středu. Vzájemné doplňování, souhra intimity prostoru vnímaného od řeky a velkorysosti dálkových pohledů z vyvýšených míst jsou jedinečností města hodné nejvyšší ochrany.

Z výtvarného pohledu propůjčují celku výraznou malebnost, která je založena na uvedené plastičnosti terénu, souhře forem a měřítek celkové městské vizuální scény. Profil prostoru řeky, ohraničené horizonty okolních svahů, je proměnlivý. Jeho proměnlivá šířka vytváří v linii řeky další menší subprostory. Na jihu a severovýchodě je od okolí vymezen zúženími, vytvářejícími pomyslné brány vnitřního prostoru historického města. Na jihu, na úrovni Vyšehradu, jsou horizonty vzdáleny přibližně 860 m, východní vymezení centrálního prostoru města v oblasti Vítkova a letenského útvaru je dáno horizonty vzdálenými přibližně 1 200 m. Naopak v nejširším místě prostoru jsou od sebe horizonty vzdáleny přes 5 000 m.

V současné době je stále platný popsáný existující vztah části 001 a okolního města, přes dílčí změny v podobě nové výškové zástavby na vzdálenějších horizontech. Určitým ohrožením mohou být nové záměry týkající se výstavby v jižním a východním sektoru města.

2 1 2

Město a jeho krajinný rámeček

Veličinou spolugenerující OUV části 001 je krajinná situace, v níž se město odedávna vyvíjí a je jí neustále ovlivňováno, a to jak v rámci území části 001, tak v jeho navazujícím kontextu. Z hlediska uchování a ochrany charakteru části 001 je třeba respektovat vztahy mezi základními prvky původní krajiny s páteří řeky a vznikem i rozvojem města, neboť trvalé a všudypřítomné prolínání sídla a krajiny je jeho základní kvalitou. Pro ochranu a podporu této synergie je předpokladem citlivé vnímání rozdílností jednotlivých míst (lokalit) v Praze i vzájemných přechodů prostředí, a to jak uvnitř města a vnitřního krajinného rámce, vymezeného prostoru řeky se zachovanými původními elementy přírodního charakteru, tak v navazujících lokalitách trvale se rozvíjejícího periferního prstence přecházejícího ve volnou krajinu. Vědecky odůvodněná ochrana viditelného není možná bez hlubšího pochopení skutečností skrytých ve vrstvách přírodního a kulturního prostředí, které dokládají kauzalitu jeho vývoje a napomáhají další identifikaci.

V Praze již dnes následkem rozvoje suburbií, obchodních center a skladů není možné vytvořit dříve uvažovaný a koncipovaný souvislý zelený prstenec kolem města. Zůstává však ještě možnost udržení systému zelených klínů, probíhajících z volné krajiny až k vlastní části 001. Ty mají kromě svého významu pro OUV části 001 zároveň i jedinečný

rekreační potenciál. Navíc je možné z centra, pěšky či na kole, jimi pokračovat do lesních komplexů Hřebenů, Českého krasu, Říčanska a sázavské části Středočeské pahorkatiny.

Problematika krajinného rámce přesahuje rámec části 001 i rámec celoměstský, avšak její význam pro všechny tyto části zavazuje k ochraně i koncepčnímu přístupu obsaženému v platném územním plánu i dalších koncepčních dokumentacích. Proces změn nemá probíhat takto živelně, ale měl by být usměrňován.

2 1 3

Prostor řeky

Řeku v části 001 nutno chápat jako fenomén, zahrnující nejen vlastní tok a přírodní prvek, ale i širěji pojatou situaci s významovými, prostorovými a vizuálními souvislostmi, které nabízejí příležitost k intenzivnímu smyslovému a duchovnímu vnímání a další interpretaci. Prostor řeky tradičně nabízí dostupnou protiváhu krušnému centru města, místo krátkodobé rekreace Pražanů a jedinečnou „pozorovatelnou“ historických hodnot území. Je zklidňujícím „obývacím pokojem“ centrální části města. Na hladině střední linie řeky se nachází imaginární střed města s nejvyšší intenzitou jeho vnímání (oblast Karlova mostu).

Řeka jako linie, protékající územím historického jádra města, resp. souvisle zastavěným vnitřním městem, tvoří vnitřně různorodý celek. Prostor obsahuje, krom krajinných, také významné architektonické kvality v podobě stavebních i nestavebních úprav břehů a především mostů, které ji spolu s jezy člení a v souladu s terénním utvářením rytmizují na úseky se svébytnými estetickými, architektonickými i provozně funkčními projevy. Mosty ohraničují jednotlivé celky a zároveň jako celek vytvářejí zcela jedinečný a pro Prahu charakteristický soubor (mostní) architektury.

Řeka tvoří hlavní prostorovou osu města. Utváření jejích břehů, resp. okolních terénních útvarů, je nejvýraznějším prvkem, artikulujícím prostor řeky do podoby svébytných navazujících subprostorů, resp. krajinných i urbánních celků, tvořících základ obrazu města. Na území části 001 se jedná o prostor o délce přibližně 4,5 km, vymezený horizonty okolních návrší a teras, převyšujících hladinu Vltavy průměrně o 40 až 60 m. Šířka řeky se pohybuje mezi 150 až 450 m. Tyto parametry, stejně jako přiléhající zástavba, dávají prostoru historické části města základní a trvalé měřítko. Existující situace propůjčuje okolí řeky v kontextu města na straně jedné téměř intimní a idylickou atmosféru a na straně druhé, díky velkolepým průhledům do vzdálené krajiny, i významnou monumentalitu, umocněnou v pohledu v opačném směru pohledovým úběžníkem, tvořeným dominantou Pražského hradu.

2 1 4

Zelené plochy

2 1 4 1

Historické zahrady a parky

Vedle přírodě blízkých lokalit vznikaly v průběhu staletí zahrady, u nichž je patrný dobový architektonický záměr. Jejich vzhled i rozsah se často měnil podle dobových trendů. Některé sice zcela zmizely, avšak na území Prahy se dochovalo přes 280 historických zahrad různé velikosti a významu, podílejících se různou měrou na podobě města. Nejstarší, středověké, byly zahrady klášterní. Renesanční období reprezentují honosné zahrady při palácích a měšťanských domech. Toto období je v Praze nejvíce zastoupeno barokními zahradami. Palácové zahrady, často terasovitěho typu, využívající svažitého terénu, jsou soustředěny zejména na Malé Straně, kde zaujímají rozlohu kolem 42 ha. Rovněž u Pražského hradu se dochovala celá řada historických zahrad s hodnotnými úpravami z počátku 20. století. Tyto levobřežní zahrady byly v nedávné době náročně rehabilitovány.

V 19. století s rozvojem průmyslové zástavby v Praze vznikly městské parky jako protiváha zástavby. Byly zakládány jednak na ladem ležících pozemcích nebo byly navrženy do nově vznikající obytné zástavby jako nezbytný urbanistický prvek města, velmi často v místech zrušeného barokního opevnění. V té době vznikl také park na bývalém tržišti, dnes Karlově náměstí. Také druhá polovina 20. století přinesla Praze několik významnějších parků, které přispěly k posílení „zelené“ komponenty, spolugenerující OUV části 001, ale ty byly realizovány výhradně již mimo část 001.

Součástí ploch zeleně se staly také segmenty dochovaného městského opevnění.

Nezanedbatelnou složkou v pražské zeleni jsou hřbitovy. Se svými umělecky hodnotnými funerálními prvky jsou součástí kulturního dědictví Prahy. V části 001 jde především o Vyšehradský hřbitov a Starý židovský hřbitov na Starém Městě.

V přilehlém pásu ochranného pásma části 001 je panoramaticky významná složka ploch zeleně. Jedná se o další pražské historické zahrady, a v přírodně-krajinářském stylu se dochovaly i zahrady a parky dalších zámeckých objektů a usedlostí, nacházejících se za hranicemi části 001.

Charakter prostředí, především uliční sítě, obsahuje další prvky zeleně, jimiž jsou spíše výjimečně stromořadí, spíše ve vnitroblocích pak existují hodnotné solitérní stromy.

Nezastupitelnou úlohu v panoramatických hodnotách i v působení střešní krajiny mají také vizuálně spolupůsobící plochy vzrostlé náletové poloparkové zeleně. Kromě vizuálního působení, artikulujícího v panoramatických pohledech plochy zástavby, mají svou rekreační, klimatickou a biologickou funkci.

Historické zahrady na území části 001 jsou pečlivě obnovovány a udržovány. Naopak některé nezastavěné plochy zeleně, především v rámci ochranného pásma, jsou místy nedostatečně udržované, s přerůstající stromovou zelení, a není zde dostatečně využito jejich rekreační potenciál. Tyto plochy jsou často předmětem velmi intenzivního zájmu investorů.

2 1 4 2 Zelené plochy ve vnitroblocích

Historické centrum Prahy (část 001) je charakteristické historicky daným vysokým podílem nezastavěných zelených ploch. Ty jsou tvořeny jednak cíleně zakládanými historickými zahradami, parky a sady, jak bylo uvedeno výše, ale také do značné míry rozsahem drobné zeleně uvnitř domovních dvorů či vnitrobloků. Jsou dokladem předchozího vývoje města a představují vysokou urbanistickou, ale i ekologickou hodnotu, resp. hygienickou kvalitu intenzivně zastavěného města. Jsou podstatné pro každodenní život uvnitř současného centra města a jedním z předpokladů udržitelnosti jeho obytných i návštěvnicky vysoce hodnotných funkcí.

Ohrožením je tlak na zvyšování podílu zastavěných ploch ve vnitroblocích a s tím spojené mizení ploch zeleně, resp. solitérních stromů.

2 1 5 Proporce terénního reliéfu a jeho dominant

Pro hodnotu prostorové situace části 001 je podstatný vztah terénního utváření, především převýšení a výšky stavebních dominant. Nejnížší nadmořská výška řeky v Praze je 170 m n. m., ostroh Pražského hradu dosahuje výšky 260 m n. m., nejvyšším bodem části 001 je vrchol Petřina 327 m n. m.

Maximální terénní výškové rozdíly se v základním prostoru města pohybují kolem 90 m a určují tak měřítko jeho plošné zástavbě i vertikálním dominantám.

Půdorysná a výšková proporce jednotlivých krajinných útvarů, stejně jako jejich morfologie, vytvářejí základní proporční a estetický rámec, regulativ („limitní konstantu“) pro veškeré stavební intervence v panoramatickém kontextu části 001. Hodnota kompozice dominant historického města je odrazem proporčních vztahů s terénním reliéfem a vědomé hierarchizace výšek, odpovídající nejen významu staveb, ale i konkrétních míst a celkové konfiguraci urbánní struktury. Harmonicky se zde snoubí principy prostorové s významem jednotlivých dominant.

Nejvyšší věž katedrály sv. Víta dosahuje výšky 90,5 m (výšky jsou v absolutních hodnotách). Dominanty vážíci se pohledově k řece dosahují výšek kolem 50 m (sv. František, věž Karlova mostu, historické vodárenské věže), většina věží staroměstských kostelů dosahuje výšek kolem 45 m. Prostorový střed Starého Města označuje Týnský chrám s výškou věží 78 m a věž Staroměstské radnice s výškou 60 m.

Za hranicemi části 001, resp. v jejím ochranném pásmu, je měřítko a charakter dominant dosud převážně odpovídající harmonické povaze vizuálního celku. Na vnějším okraji ochranného pásma se však objevují novodobé vizuální dominanty profánních staveb rozdílné kvality a z pohledu panoramatu na nevhodných pozicích.

Pro působení dominant je zásadní vyvážený vztah mezi jejich výškou a zástavbou v jejich okolí, spolu s umístěním ve struktuře města a niveletou terénu, jenž je specifický pro dílčí území části 001. Ohrožením je postupné navyšování okolní zástavby dominant novými, rušivě působícími stavbami, které svými dimenzemi a někdy i svými tvrdými tvary narušují pro Prahu typické proporce, harmonii celku a charakteristickou měkkost zástavby, zejména pravého břehu řeky.

2 1 6

Základní charakter zástavby z pohledu hodnot panoramatu

Působení ustálených celoměstských vedut je založeno především na dialogu utváření levého a pravého břehu: levého břehu s dramaticky utvářeným terénem a neméně dramatickou kompozicí stavebních dominant, a břehu pravého, jehož terén klidně ubíhá směrem východním k široce otevřenému horizontu s postupným ubýváním výrazných stavebních dominant.

Tento historický rámec byl ve vzdálených horizontech, vizuálních plánech, novodobě doplněn horizontálními liniemi komplexů panelových sídlišť. V posledních přibližně 50 letech byly proměňovány i některé blízké pohledové horizonty (vznik zástavby Pankrácké pláně se soustavou výškových objektů, stavby na vinohradském a žižkovském horizontu, v současné době ve vysočanském prostoru).

Dílčí součásti území se svébytnými formami zástavby vytvářejí do určité míry autonomní panoramatické celky, které je možné vzájemně v panoramatu odlišit jednak podle jejich absolutní výšky, míry vyrovnanosti výšek staveb (pro některá území jsou charakteristické velké výškové rozdíly), podle morfologie střech i použitých materiálů a barevnosti střešní krytiny.

Poměr výšek zástavby a dominant na Malé Straně a Starém Městě je velmi dramatický oproti vyrovnanější situaci na Novém Městě, kde jsou četné dominanty výškově skromnější a okolní zástavba o mnoho vyšší. Hlavním soustředěním vertikálních dominant je prostor Starého Města a Malé Strany.

V případě Malé Strany a Starého Města je poměr výšek plošné zástavby a dominant v podstatě stabilizovaný, s výjimkou lokálních změn, daných nástavbami. V případě Nového Města se však proporce místy mění v souvislosti s výstavbou nových objemných administrativních budov, resp. nástavbami starších. Ohrožením je tedy nejen absolutní

výška a objem nových staveb, ale také nerespektování v místě existujících proporčních vztahů.

2 1 7 Kompozice a struktura města a panoramatické charakteristiky v dálkových pohledech

Pro část 001 je charakteristická kompozice historické městské zástavby tvořící v kombinaci s přírodními podmínkami vlastní charakteristiku městské krajiny. Tu představuje především krajinný, amfiteátrovitě od řeky stoupající reliéf s velkými plochami zeleně, které často tvoří pohledové horizonty centra města (Petřín, Letenská pláň, Vítkov), a meandrující řeka.

Charakteristické panorama Prahy je založeno na neoddělitelném spolupůsobení morfologie terénu, řeky a městské zástavby s různorodou výškou historických objektů a především s nejvýznamnějšími vertikálními dominantami. Tyto charakteristiky jsou reprezentovány jedinečnými pohledy z centrální části Prahy (především panoráma Hradčan ze staroměstského břehu), tak i pohledy v obráceném směru, resp. z terénních dominant – Petřína, Pražského hradu, Letenské pláně, Vítkova a Vyšehradu do centra území, zejména na Staré Město, Nové Město, Malou Stranu a Hradčany.

K určitému narušení dostředných i odstředných dálkových pohledů došlo kompozičně nekoncepčním umístováním výškově nebo objemově předimenzovaných a tvarově nekontextuálních staveb. Vznikem kulis sídlištní zástavby patrných i z některých vnitřních pohledů části 001 došlo k dojmovému přiblížení vzdálených horizontů. Vznikem nových vertikálních dominant na horizontech pak dochází k oslabení dialogického vztahu mezi dramaticky utvářenou historickou částí města a dříve klidnou vyrovnanou zástavbou v jejím okolí.

Pro uchování jedinečnosti je v tomto smyslu podstatná především ochrana prstence čtvrtí vzniklých na přelomu 19. a 20. století s jejich relativně klidnou a homogenní zástavbou, obklopující část 001.

Základními kompozičními osami prostoru historického centra města jsou řeka a na ni kolmo směřující osa tzv. Královské cesty. Průsečík urbánní osy s osou krajinnou v poloze Karlova mostu je vyvrcholením pražského dialogu města a přírody.

Terén zastavěného prostoru je tvořen na západní straně strmým amfiteátrek malostranského úvalu, směřujícím k druhému břehu do ploché části nivy řeky, území Starého Města. Dále na východ pak do mnohem většího a rozevřenějšího amfiteátru Nového Města, stoupajícího až k samému horizontu Vinohrad.

Z pohledu **kompozice stavebních dominant**, vertikál, je levý břeh založen na působení dvou nejvýznamnějších, katedrály sv. Víta, ovládající celý prostor části 001, a kostela sv. Mikuláše, vytyčujícího kompoziční střed zástavby Malé Strany.

Kompozice pravobřežních dominant je charakteristická tím, že v prostoru Starého Města vytváří kumulaci vertikál kolem středu, jímž je Týnský chrám. Novoměstská kompozice odpovídá traktování města na tři části, jimž dominují zvonice kostela sv. Jindřicha a věž Novoměstské radnice, se středem v chrámu Panny Marie Sněžné.

Z pohledu **struktury zástavby** a charakteru uliční osnovy není historická část města zcela homogenní. Prostorové utváření a charakter levého břehu je ovlivněn dramatickou terénní konfigurací. Uliční síť svažité části tvoří především významné pátevní uliční prostory a krátké křivolaké příčné ulice. Plochá část území v okolí řeky je soustavou nepravidelně formovaných uličních prostorů s četnými náměstími. Zástavba

této části města je organická, reagující na nepravidelnosti terénu. V kontextu části 001 vytváří svébytný panoramatický celek.

Pravý břeh, jeho plochá část, především Staré Město, je tvořena velmi hustě zastavěnou blokovou strukturou, vytvářející převážně měkce půdorysně modelovanou uliční síť, často kopírující velmi staré trasy cest.

Navazující Nové Město je rozvinutím základního kompozičního principu Starého Města s pozměněným měřítkem jeho blokové struktury. Navázalo na něj potvrzením jeho radiálního uspořádání, vycházejícího z centra jeho struktury, ale i některými dalšími analogickými motivy prostorového uspořádání. Jeho moderním projevem zde jsou velkorysé měřítko, přímočaře vytyčené ulice a geometricky pravidelná náměstí.

Ohrožením kompozičních vztahů části 001 jako celku, resp. jeho součástí, je budování velkých nebo navyšování starších komerčních nebo administrativních staveb, svou výškou oslabujících jasnost kompozice existujících dominant a svým výrazem i formou měnících vlastní architektonické měřítko i charakter prostředí.

2 1 8 Pohledově exponované kompoziční osy, veřejné prostory a domovní fronty

Nejvýznamnějšími pohledovými osami části 001 jsou dálkové průhledy v ose prostoru řeky a osy tvořené významnými veřejnými prostory města, resp. trasami, které spoluvytvářejí.

Pro část 001 jsou významné také komplexní, resp. dálkové pohledové expozice velkých celků domovních front (pravobřežní zástavba staroměstského a novoměstského nábřeží), domovní fronty nejznámějších náměstí v centru města (Staroměstské nebo Václavské náměstí) a hrany zástavby, patrné v dálkových panoramatických pohledech (například rozhraní zástavby s nezastavěnými plochami zeleně).

Ohrožením pohledově exponovaných os je narušení jejich podoby působením nové výškově předimenzované nebo tvarově nesourodé stavby, vstupující někdy i z velké vzdálenosti do významných průhledů. Ohrožením pohledových hodnot exponovaných domovních front jsou vstupy měřítkově nebo stylově nekontextuálních staveb, resp. nástaveb.

2 1 9 Střešní krajina s historickými výškovými dominantami

Střešní krajina představuje významný fenomén části 001 historického jádra města a v podstatné míře spoluurčuje charakter pražských panoramatických pohledů. Jako taková je jednou ze základních komponent obrazu města. Klíčové je utváření především morfologie střech, jejich materiálu, krytina a z toho plynoucí svébytná barevnost. Tuto rovinu kompozičně dotváří výškové dominanty a lokální architektonické akcenty v podobě nárožních vížek, štítů nebo architektonicky svébytně ztvárněných střech. Střešní krajina je také dokladem výjimečného množství zachovaných historických střech včetně krovů.

V současné době představuje nejzávažnější ohrožení střešní krajiny na území historického jádra Prahy (části 001) stále sílící tlak na zvýšení míry exploatace pozemků cestou nástaveb a také komerční a spekulativní využívání půdních prostor v podobě půdních vestaveb. Neméně významná je negativní tendence k zastřešování dvorů a pasáží, resp. k zástavbě celých vnitrobloků. Do historického kontextu pohledově vstupují nové prvky, jako jsou nevhodně řešené skleněné střechy, vikýře, střešní nebo ateliérová okna, sloužící k prosvětlení nově využívaných půdních prostor i v lokalitách, kde se historicky nevyskytovaly.

Historické **výškové dominanty** reprezentují především věže městských kostelů, mosteckých, radničních a hradebních věží (Staroměstská a Novoměstská radnice,

Prašná brána a další). Tato kompozice vertikálních dominant je dotvořena dominantami veřejných staveb 19. století (Národní divadlo, Rudolfinum, Národní muzeum, Hlavní nádraží). Pro celkové působení je důležitá především dosud existující výšková hierarchie, resp. proporce mezi běžnými měšťanskými domy, paláci, veřejnými budovami a hlavními výškovými dominantami. Dosud jsou v panoramatu stále dominantní objekty sakrální nebo veřejné budovy, převážně kulturního a společenského určení. Takto tvořenou skladbu dominant doplňují drobnější architektonické výškové akcenty obytné zástavby v podobě dekorativně pojatých nárožních vížek apod.

Ohrožením působení historicky vzniklé a dochované proporce výšek a forem dominant je permanentní tlak na nástavby v existující okolní zástavbě, měnící stávající proporce dominant vůči svému okolí, stejně jako umístování objemově, výškově i formou neadekvátních komerčních novostaveb, konkurujících subtilnějším historickým dominantám a narušujících kompoziční situaci.

Vlastní utváření střešní roviny je lokálně diferencované a dává specifický charakter jednotlivým částem území 001. Jednak mírou vyrovnanosti, resp. nevyrovnanosti výšky zástavby, jednak specifickou morfologií střech, použitými krytinami, resp. také typem střešních otvorů. V panoramatických pohledech tak vznikají oblasti různého vizuálního charakteru střech.

Tato diferencovaná charakteristika střešní krajiny vytváří působivé panoramatické celky, dotvářející kompozici městské krajiny.

Ohrožením, vycházejícím z neustálého tlaku na zvyšování exploatace pozemků i staveb, je také jejich navyšování na úroveň nejvyšších budov, a tím nivelizace heterogenních struktur a také naopak rozrůžňování výškově homogenních celků novými nástavbami.

2 1 10

Charakter zástavby i jednotlivé urbanisticky cenné budovy

Historické centrum Prahy je příkladem procesu kontinuálního urbanistického růstu, který v sobě uchovává prvky všech historických etap od doby středověku po současnost, stejně jako příklady unikátních počínů středověkého územního plánování.

Jednotlivé etapy historického urbanismu přetrvávají i v současné stavební podobě a struktuře jednotlivých městských čtvrtí, nejsou ohroženy, a tvoří tak samostatný pramen pro poznání historického vývoje města, a to včetně jeho heterogenity.

Historické centrum Prahy, část 001, je z urbanistického hlediska heterogenní útvar, tvořený různými urbanistickými celky, které představují různé etapy vývoje města. Některé z těchto celků si uchovaly do značné míry jednotný architektonický ráz, jiné jsou soubory velmi diferencované zástavby, a to časově, slohově nebo hmotově, přičemž ale historický půdorys uliční sítě a náměstí zůstal zachován. Některé budovy, které nepředstavují typický, dominantní charakter zástavby, však dnes již tvoří její nedílnou součást a jsou samy o sobě dokladem historického urbanistického vývoje, a v tomto směru jsou urbanisticky a historicky cenné. Pro některé části historického centra Prahy, kde se prolíná historická a asanační zástavba, je typická právě heterogenita. Jde o určité menší oblasti Malé Strany a Starého Města (např. oblast kolem kostela sv. Haštala). Významněji heterogenní částí je v tomto smyslu oblast Nového Města, především v okolí hlavních městských tříd a náměstí (Staroměstský okruh, Václavské náměstí), nebo v některých menších enklávách (Petrská čtvrť).

Jakkoli je zmíněná heterogenita charakteristická pro určité části 001, nelze jednoznačně konstatovat, že je vždy kvalitou. Nutno tedy odlišit její specifickou nebo lokální kvalitu, přínos pro hodnotu celku. Ohrožením zde může být proměna lokálně specifického charakteru dorovnáváním výškové hladiny zástavby nebo naopak jeho rozrušováním.

Právě tak nemůže být heterogenita argumentem pro prostředí cizí formy stavebních úprav.

2 1 11 Původní středověká parcelace

Parcelace je významnou stopou historie a vývoje části 001. V centru Prahy jsou v parcelaci zachované stopy jednotlivých etap historického urbanismu. V podstatné části území je dodnes zachována její původní středověká struktura. Proměny její podoby jsou svědectvím dlouhodobého urbanistického vývoje města. Jsou nepřímým průmětem vnitřních majetkových, ale i provozních vztahů, probíhajících v čase, stejně jako vývoje urbanistické typologie. Historická parcelace určuje dominantně formu veřejného prostoru. Její trvání překračuje místy existenci původní zástavby, pro kterou byla vymezena. Přes její virtuální povahu významně udržuje měřítko, volumetrii a charakter zástavby, a je tedy předmětem příslušné ochrany. Základní vymezení veřejného prostoru, související s parcelací, je prakticky dochováno, existují jen dílčí změny, týkající se rozšiřování a rektifikace ulic na konci 19. století a v meziválečném období 20. století. Na úrovni jednotlivých staveb jsou dosud zachovány existující středověké parcelace především v části Starého Města a Malé Strany. Středověká parcelace zůstala uchována i přes řadu přestaveb či úplnou likvidaci původních středověkých jader domů také na značné ploše Nového Města, ale i Josefova.

Historická parcelace je stěžejní komponentou utváření urbánní struktury a jejího specifického charakteru. Změny jejího místně specifického charakteru jsou významným ohrožením s možným dopadem na podobu, vedoucí k nežádoucím volumetrickým proměnám, projevujícím se nejen ve vnitroblocích, ale místy také ve veřejném prostoru v podobě nevhodných změn měřítka staveb, střešní krajiny a v důsledku toho i panoramatu. Ohrožením je tlak na slučování jednotlivých parcel a následné funkční propojování několika sousedících objektů.

2 1 12 Historická uliční síť

Uliční síť je nejtrvalejším prvkem urbánní struktury, přežívající v principu objekty, které ji vymezují.

Dochovaná historická uliční síť Prahy s náměstími odráží vývojové etapy města od románského období po současnost. Dokladem nejstarší organické fáze vývoje města je zejména okolí Staroměstského náměstí a oblast podél linie Královské cesty. Spíše pravidelnou síť ulic se vyznačuje Nové Město, založené podle jednoho konceptu. Původní komunikační síť je dokladem historické koncepce urbánní struktury. Je stabilním i stabilizujícím skeletem města. V historickém centru existují různé půdorysné formy uličních sítí – od organicky formovaných, přes radiální až po pravouhlé. Uliční profily jsou vzájemně velmi odlišné, někdy i proměnlivé v rozpětí od sedmi do výjimečných šedesáti metrů šíře na Václavském náměstí.

Ohrožením jsou dílčí přestavby nerespektující princip prostorového utváření uliční sítě (uliční čára, výška zástavby, měřítko a artikulace průčelí, materiálové a barevné řešení) a narušující podobu celku nebo ohrožující základní prostorovou konfiguraci, včetně hodnotných průhledů.

2 1 13 Veřejný prostor a jeho význam

Nezastupitelnou hodnotou historického města je kontinuum veřejných prostorů především v podobě uliční sítě, náměstí, nábřeží a veřejné parkové zeleně. Ty tvoří veřejný městský interiér a spoluurčují identitu města. Jedná se o jedinečnou soustavu

navazujících prostorů, vytvářejících vyšší kompoziční celek. Veřejné prostory jsou také nositeli důležitých historických funkčních a kompozičních vztahů v podobě urbánních os a významných tras (např. Královská cesta, Staroměstský okruh nebo novoměstská karlovska kompozice středověkých tržišť). Jednotlivé navazující prostory esteticky vzájemně spolupůsobí. Namnoze jsou akcentovány výškovými dominantami nebo architekturou výjimečných domovních průčelí (dům U Pěti korun), které dotvářejí průhledy jednotlivými ulicemi a náměstími. Hodnota jednotlivých veřejných prostorů je krom jejich prostorového utváření a skladby dána historicky dochovanými ucelenými domovními frontami (průčelími).

Veřejné prostory jsou kostrou fyzické struktury města, zaručující její stabilitu a chránící tak památkovou strukturu města, hierarchii prostorů i významovou kontinuitu.

Historický vývoj veřejného prostoru je definován jeho morfologickým utvářením a typy hmotných struktur, které jej vymezují, resp. formují a propůjčují mu i „etický význam“. Základem hodnoty veřejného prostoru Prahy je středověká struktura, obohacená barokní „kulisou“ o dramatické a překvapující pohledové orientace a zřetelné hierarchie. Vzájemná souhra typů prostorů s topografií se spolupodílí na existenci míst, která v prostředí Prahy vytvářejí charakteristické významově a pohledově konstituované a stabilizované prostorové kontinuum, síť prostranství, náměstí a ulic. Komplexně i kontextuálně pojímaná ochrana těchto hodnot je předpokladem jejich uchování.

K nevhodné proměně místy dochází v uspořádání parteru, a to jak z pohledu fyzického (členění pojízdných a pochozích ploch podřizující se přednostně automobilové dopravě, nebo použití nevhodných materiálů povrchů), tak funkčně-provozního (například vznikem ploch pro parkování vozidel, resp. budováním vjezdových ramp do podzemních garáží). Historicky odlišný charakter jednotlivých částí území a jeho veřejného prostoru vyžaduje diferencovaný přístup k jeho případným úpravám.

Obecně je veřejný prostor také nejvýznamnějším nositelem svébytného každodenního životního způsobu, tj. kulturních „horizontál“, spoluvytvářejících hodnotu celku.

V současné době veřejný prostor spravují a technicky udržují různé organizace.

Správcovství jednotlivých organizací vytváří problém ve vymezení kompetencí a správě detailu, jak v investicích, údržbě, tak v úklidu.

Zároveň je tento prostor využíván jako zdroj příjmů pro město a podle průzkumu se 70 % podřizuje automobilové dopravě. Autům patří nejen silnice, ale i část chodníků, pěší či cyklistická doprava je tak tlačena do pozadí a s ní i vstřícná tvář města.

Na území Historického centra Prahy se dosud dochoval rozsáhlý soubor staveb, které v sobě uchovávají stopy kontinuálního architektonického vývoje od románského období do současnosti. Četná jsou dochovaná jádra středověkých domů. Součástí tohoto fondu je významný soubor románských domů dochovaný v suterénních částech, především v původní zástavbě Starého Města, jižně od Staroměstského náměstí. Mnohé domy často prošly četnými přestavbami a jsou zde patrné téměř všechny významné slohové etapy. Doklady tohoto procesu jsou stále obsaženy v jejich stavební podstatě a představují nenahraditelnou pramennou základnu pro poznání vývoje středověkého a novověkého stavitelství a jeho historické stavební stratigrafie, jedinečné vrstevnatosti.

Existující stavební fond je charakteristický významným zastoupením autentických materiálů a konstrukcí, včetně dochovaných stavebních detailů (původních dveřních a okenních výplní, kování a dalších detailů).

Pražská památková péče vede stavebníky k tomu, aby slohová vrstevnatost objektů zůstala zachována, což se v zásadě daří v případě objektů, které jsou kulturními památkami. Více ohroženy jsou objekty, které jimi přímo nejsou, včetně archeologických terénů pod nimi.

2 1 15 Podzemí jako součást historických staveb

Jde zejména o evropsky významný soubor románských „sklepů“, dříve částí přízemí domů, pohlcených do výšky rostoucím městem, dále o gotická a mladší sklepení a lokální vodovodní sítě napojené na studny či vodu sbíranou ze střech. Tyto je nutné považovat za integrální součásti historických budov. Také sklepy a studny zaplněné sedimenty jsou téměř vždy archeologickými objekty.

Archeologické terény jsou předmětem intenzivního zájmu památkové péče i laické veřejnosti a jsou ze zákona chráněny. V případě nutnosti jsou prováděny záchranné archeologické průzkumy. Patrná je snaha zejména významné nemovité archeologické nálezy uchovat „in situ“ (na svém původním místě), případně je i vizuálně uplatnit při prováděných stavebních úpravách.

Ochrana podzemí se musí vztahovat i na technické památky, jakými jsou dochované vodovodní a odvodňovací systémy. Ty jednak představují technickou památku, ale mají i praktický význam při ochraně statiky budov. Historické odvodňovací systémy Hradčanský, Strahovského kláštera a do určité míry Malé Strany tvoří jímky a podzemní štoly. Nejstarší části vodovodu jsou ještě románské, ale k největším přestavbám docházelo v 16.–19. století. V současnosti je drenážní funkce v některých případech opomíjena, a to zejména v těch případech, kdy tyto systémy nejsou dostatečně známy nebo prozkoumány.

2 1 16 Hodnotné archeologické terény

Nezastupitelnou komponentou pozitivně ovlivňující OUV části 001 jsou archeologické terény, významné též pro poznání historického vývoje a hmotné kultury města, které tvoří nedílnou součást hmotné podstaty statku a jeho stratigrafie. Velká míra zachování a mocnost původních historických terénů, dokládajících kontinuitu osídlení, je zaznamenána na značné ploše části 001 Historického centra Prahy. Prostor Historického centra Prahy ve svém podzemí ukrývá významné doklady historického vývoje našeho hlavního města.

Celé území části 001 statku je lokalitou s archeologickými nálezy. Je vytipováno 137 tzv. významných archeologických ploch, které zahrnují území s dosud zachovanými archeologickými terény, jejichž zachování pro budoucnost, jako komponenty spolugenerující OUV statku, je nanejvýš žádoucí. Hodnotné archeologické terény se v souvislosti s rozvojem města a jeho infrastruktury nadále zmenšují, což je nevratný proces, oslabující hodnotu této části kulturního dědictví Prahy.

Režim ochrany umožňuje realizaci bodových nebo liniových výkopů nutných pro normální fungování budov domů, ale vylučuje nové plošné výkopy na těchto plochách nové výstavby rozsáhlých podzemních prostor (nové suterény, podzemní parkoviště atd.).

2 1 17 Architektonické hodnoty

Praha je bohatá na dochované příklady architektury, které jsou výjimečné v celoevropském i světovém kontextu. Výjimečné příklady, které měly vliv na vývoj pozdně gotického slohu ve střední Evropě, představují například katedrála sv. Víta nebo Vladislavský sál v královském paláci Pražského hradu. Vedle toho je zde neobyčejné množství dochovaných příkladů špičkové architektury z dalších slohových období a jejich souborů od románského slohu po 20. století. Vysokou úroveň pražské architektury však dokládá také běžná stavební produkce, pocházející z různých časových období. Je cenným dokladem kontinuálních slohových a stavebních proměn a růstu města. Takto je historický vývoj demonstrován nejen významnými historickými objekty a areály (Pražský hrad, četné městské paláce, kostely, kláštery, zahrady), ale také ucelenými soubory měšťanských domů.

Významné jsou také soubory architektonicky hodnotných a svým způsobem jedinečných činžovních domů z 19. století (Josefov, Vojtěžská čtvrť). Obdobně významný je soubor meziválečných polyfunkčních objektů na hlavních městských třídách, především v oblasti Václavského náměstí a jeho okolí, ale také jednotlivých činžovních domů, roztroušených zejména v obytné zástavbě pravého břehu řeky.

Ohrožením těchto především obytných staveb a jejich souborů je postupná ztráta původního funkčního využití, proměna na dočasné bydlení, ubytování nebo pro administrativní účely, a s tím spojené nevhodné dispoziční úpravy. Důsledkem je úbytek trvalých obyvatel a z toho plynoucí změna klimatu některých částí města. Obdobně je zde ohroženo tradiční využívání parteru staveb pro drobné obchodní aktivity a služby sloužící veřejnosti jejich centralizací do velkých obchodních center. Tlak na zvyšování míry využití staveb vede i zde často k nevhodným realizacím nástaveb či vestaveb do vnitrobloků, kde by mělo docházet spíše k jejich uvolňování a očišťování od nevhodných staveb.

Z pohledu architektonického a funkčně významového je zcela specifickou součástí zástavby historického centra soubor staveb nejčastěji s kulturní a vzdělávací funkcí. Objekty jsou slohově heterogenní a architektonicky mimořádně hodnotné. Jde o stavby buď koncipované pro dodnes existující využití (muzea, univerzitní budovy, paláce orgánů státní správy), nebo o stavby pro tyto účely následně adaptované, především z prominentních celků palácové architektury.

Tyto soubory staveb a jejich současné využití, tedy i společenská, vzdělanostní a ekonomická struktura uživatelů, spoluvytvářejí nemateriální hodnoty statku i jeho klima. Jejich udržitelnost je tedy významná z hlediska uchování „genia loci“ (ducha místa).

Úbytek obytné funkce v části 001 představuje ohrožení stávající struktury komunity obyvatel, resp. jejich nahrazení dočasně bydlicími nebo jen návštěvníky.

2 2 PODROBNĚJŠÍ CHARAKTERISTIKY ZÁSTAVBY HISTORICKÝCH ČTVRTÍ V ČÁSTI HISTORICKÉ MĚSTSKÉ ZÁSTAVBY

Urbánní strukturu části 001 je možno v urbanistické rovině považovat za vývojově dotvořený celek. Absence volných parcel a plošná stabilita zástavby jako celku zajišťuje a posiluje integritu území. Na území statku nedochází více nežli sto let k rozsáhlým plošným demolicím bloků či uličních front ani k zásadním změnám urbánní struktury. V několika případech však došlo k plošné demolicí hodnotné dvorní zástavby. Plošně lokalizovanými výjimkami byly zásahy spojené s výstavbou stanic metra a budováním Severojižní magistrály (dále též SJM). Dílčí proměny obrazu města dnes ovlivňují spíše rozptýlené dílčí úpravy vedené snahou o intenzifikaci využití stávajících ploch a

objektů, půdní vestavby, nástavby, zastavování a zastřešování dvorů a vnitrobloků, nové formy využívání suterénů a podzemí.

2 2 1 Charakter zástavby z pohledu hodnot panoramatu

Charakter urbánních struktur jednotlivých oblastí části 001 je různorodý a specifický. Proměnou je topografická situace a s tím spojená podoba parcelace, odlišné je i měřítko a typologie staveb a veřejných prostranství. Víceméně společné charakteristiky mají části Malé Strany a střední část Starého Města. Výrazně odlišnou strukturou je Nové Město se specifickým charakterem v oblasti Václavského náměstí a Staroměstského okruhu (resp. oblasti tzv. Zlatého kříže), vyznačujícím se v porovnání s jinými částmi statku velkorysou velikostí domovních bloků, větší půdorysnou pravidelností a v důsledku toho i modernější a kapacitnější zástavbou. Výrazněji se také odlišují plošné starší asanační partie města, přestavěné do podoby analogické k pražským čtvrtím přelomu 19. a 20. století, jimiž jsou především oblast Josefova, Vojtěšské čtvrti, bývalého Podskalí. Specifickou strukturou je oblast horního Nového Města, charakterizovaná velkými uzavřenými komplexy bývalých klášterů, dnes zdravotnických zařízení. Zcela mimo tyto kategorie jsou pak komplexy Hradčan a Vyšehradu.

2 2 2 Hradčany a Pražský hrad

Národní kulturní památka Pražský hrad se nachází v části Hradčany. Je symbolem města i českého státu od 10. století. Po roce 1918 se Pražský hrad stal sídlem českých prezidentů. Významné úpravy Hradu, vyplývající z potřeby naplnit jeho novou funkci, provedl slovinský architekt Josip Plečnik ve 20. a 30. letech 20. století. Většina objektů Pražského hradu jsou unikátní památky se staletou historií.

Na Pražský hrad navazuje původní městečko Hradčany a další původně samostatné části Pohořelec a Nový Svět s neopakovatelnou atmosférou. Postupným stavebním vývojem tu vznikl rozsáhlý komplex individuálních palácových, církevních, fortifikačních a obytných staveb, nádvoří a zahrad. Jen proporčně malou část tvoří obytná zástavba, soustředěná v prostoru Pohořelce, a svébytný soubor drobných staveb Nového Světa.

K Hradčanům patří také oblast Strahovského kláštera a část Petřína. Na severovýchodní straně, v předpolí zahrad Pražského hradu, byla na počátku 20. století vystavěna na zachovalých úsecích barokního opevnění vilová čtvrť.

2 2 3 Staré Město a Malá Strana

Staré Město je z prostorového hlediska těžištěm části 001. Spolu s Malou Stranou je největším soustředěním dochované středověké prostorové struktury a dochované historické zástavby města. Její současná podoba však není jednotná. Území rozprostírající se podél Královské cesty má dodnes charakteristickou středověkou podobu. Typologie domů, založených nejčastěji na gotických parcelách nebo na sloučených pozemcích, vytváří vlastní, od okolí odlišnou strukturu, uliční síť je mnohde rozšířena rozsáhlou soustavou domovních průchodů. Charakteristická je nepravidelnost zástavby. V oblasti kolem Betlémského a Haštalského náměstí došlo k výraznějším přestavbám především na konci 19. století. Nový model činžovních čtyř- až pětipatrových domů se v asanačních spárách setkává se starší zástavbou a vytváří prostorově i architektonicky zajímavé, leckde až bizarní situace. Místy jsou dosud v zástavbě patrné i odlišné nivelety terénu, který byl postupně navyšován.

V okolí bývalého hradebního pásu, dnes Staroměstského okruhu, došlo na přelomu 19. a 20. století k výrazným přestavbám. Vznikla zde moderní zástavba velkoměstského typu, která výškově přesahuje zástavbu staroměstskou. Obdobně došlo, v souvislosti

s přestavbou Josefova, k plošné přestavbě části území, tzv. Vojtěšské čtvrti (podél dnešního Masarykova nábřeží) na residenční oblast.

2 2 4

Josefov

Svébytnou oblastí v rámci části 001 je Josefov. Původní historická, organicky utvářená urbánní struktura bývalého ghetta byla při asanaci na konci 19. století prakticky plošně odstraněna a nahrazena architektonicky, typologicky i volumetricky jednotnou eklektickou zástavbou tvořící kompaktní, výškově vyrovnané domovní bloky dominantně residenčního charakteru. Zachovány zůstaly některé významné sakrální stavby, především synagogy a radnice. Na základě dobového plánu byla významně prostorově upravena uliční síť s ponecháním její směrovosti a zbyly spíše dílčí fragmenty, související zejména s dochovanými stavbami. Dodnes je také možné v některých uličních prostorech spatřovat zbytky předasanační nivelety terénu.

2 2 5

Nové Město

Zástavba Nového Města je dosti heterogenní, a to jak z pohledu jejího stáří, tak typologických forem i vlastního architektonického výrazu, resp. kvality. Město vzniklo na velkorysém karlovském konceptu, spočívajícím v rozmístění tří významných veřejných prostorů, bývalých tržišť. Jejich propojením vznikl základní prostorový skelet Nového Města, založený na monumentální kompozici půdorysného kříže. Tato prostorová kompozice je podpořena umístěním významných stavebních a symbolických vertikál, dominant Nového Města. Plošným naplněním kompozice jsou rozměrné, pravidelné domovní bloky s původně prostornými vnitřními zahradami, dnes převážně transformovanými na menší dvory, z velké části zastavěné sekundární zástavbou vnitrobloků velmi proměnlivé kvality. Vývojem v čase došlo k dnes již charakteristickým odlišnostem urbánních struktur v jednotlivých částech Nového Města.

Novoměstské stavební struktury jsou již značně modifikovány a zahrnují zástavbu prakticky ze všech období výstavby města, včetně významného podílu staveb z 19. a 20. století. V 19. století zde vyrostly také velmi významné veřejné stavby, které doplnily soustavu sakrálních dominant této části města, uplatňujících se i celoměstsky.

Z pohledu postupné proměny struktury je významná nejen exploatace velkých vnitrobloků, ale také následná rozrůzněnost výšky zástavby. Charakteristická je v tomto smyslu existence svébytných enkláv, lokalit (např. Petrské čtvrti a částečně i čtvrti Vojtěšské a Na Zderaze apod.). Nejvíce intenzifikované formy zástavby existují v okolí Václavského náměstí, Jindřišské a Štěpánské ulice, kde došlo na přelomu 19. a 20. století k výrazné proměně měřítka a charakteru zástavby. Především v meziválečném období došlo k přestavbám, vedoucím k „metropolizaci“ prostředí centra Prahy.

Pro vztah dominant Nového Města k okolní zástavbě platí, že jejich výšky nejsou tak kontrastní, jako je tomu např. na Starém Městě. Některé se dokonce téměř ztrácejí v navýšené nové činžovní zástavbě (kostel sv. Vojtěcha, sv. Michala, sv. Klimenta a další), resp. je jejich působení oslabováno jednotlivými novostavbami a především namnoze vznikajícími nástavbami.

Hladina zástavby je místy vyrovnaná, častěji však nesourodá. Střešní krajina je v mnoha případech obohacena architektonickými akcenty, ale také problematicky poznamenána spontánními nástavbami či účelovými technickými zařízeními. V oblasti Václavského náměstí a vnější zástavby Staroměstského okruhu již převažují novodobé objekty. Některé stavby z posledních let nejsou na adekvátní architektonické úrovni vzhledem

ke svému historickému kontextu. Představují spíše kvalitativní průměr, neodpovídající významnosti této části města.

2 2 6 Vyšehrad a jeho podhradí

Území Národní kulturní památky Vyšehrad bylo osídleno již v pravěku. Jejím jádrem je místo bývalého knížecího hradiště založeného v 10. stol. na topograficky výrazném návrší nad řekou, tvořící zde symbolickou bránu města, komplement i protipól Hradčan. Dnes toto území, vymezené mohutným barokním opevněním, vytváří citadelu prostorově oddělenou od okolního města. Její rozvolněná a různorodá zástavba není městskou strukturou tradičního typu. Jde o území prakticky neobydlené s velkým podílem vzrostlé parkové zeleně.

Území podhradí nemá rozsáhlejší pravidelnou zástavbu, jde o lokálně oddělené menší útvary, obklopující vyšehradskou citadelu. Tato stavební jádra, tvořená převážně činžovními objekty konce 19. století, sledují částečně historickou síť cest a vytvářejí neúplné formy blokové zástavby. Její výška poněkud oslabuje působení samotného vyšehradského okrsku, i když jde výškově o standardní výstavbu tohoto období. Specifickou součástí zástavby podhradí jsou vilové a činžovní domy z tzv. kubistického období české architektury.

Severně navazující část Podskalí je bývalou vorařskou čtvrtí, která byla na konci 19. století plošně asanována a přestavěna. Současná pravidelná bloková residenční zástavba vytváří kompaktní celek.

2 2 7 Pás městského opevnění

Praha je jednou z mála evropských metropolí, kde se dochovalo v takové míře městské opevnění. Reprezentuje všechny etapy jeho vývoje. Kromě dochovaných úseků gotického opevnění jde zejména o pás opevnění barokního. Opevnění je do značné míry spojeno s pásem vzrostlé zeleně, zejména kolem západního a severního segmentu obvodu historického centra (části 001). Ten spolu s výjimečnou terénní morfologií dotváří urbanistickou hodnotu statku.

Relikty opevnění jsou památkově chráněny a nejsou přímo ohroženy, v jejich přímém kontaktu však existují dnes nedostatečně nebo špatně využívané plochy zeleně, které je nutno chránit před nevhodnou exploatací.

2 3 PODROBNĚJŠÍ CHARAKTERISTIKA PROSTORU ŘEKY

2 3 1 Úsek „Staroměstský meandr“ – od Karlova mostu po Čechův most

Staroměstský meandr je částí řeky, která dala dnešnímu historickému městu vlastní tvář a v minulosti vymezila jeho původní prostor. Z hlediska topografického je nejdůležitější daností pro jeho utváření. Pohybem po křivce řeky se dynamicky mění zástavba okolních břehů a pohledy na okolní dominanty města. Tím se stává celek mnohotvárným ve svých pohledových variacích. Výstavba regulace toku Vltavy na přelomu 19. a 20. století byla zásadním okamžikem vztahu města a řeky. Lze konstatovat, že stavba přinesla kromě změny měřítka a určitého oddělení města od řeky i nepopíratelné hodnoty. Levý břeh si i při výstavbě regulace řeky díky snahám tehdy se rodící památkové péče zčásti uchoval přírodní charakter a otevřenost města k řece. Regulace břehů v této části města byla realizována se značnou dávkou citu pro místo. Levý břeh tvoří svým více přírodním charakterem komplement břehu pravému. Podoba této části řeky je ikonickou součástí obrazu řeky ve městě. Charakter tohoto prostoru

nutno chápat jako neměnný, vyžadující prioritní ochranu jeho podoby se všemi jeho danostmi, včetně provozních.

2 3 2 Úsek „Ostrovni část“ – od Jiráskova mostu po Karlův most

Současný charakter řeky je v této části dán jejími úpravami souvisejícími s regulací břehů do podoby promenády a kaskádou jezů vytvářejících v mezilehlých úsecích klidnou plochu hladiny uvnitř města. Spolu s meandrem tvoří pohledově i funkčně nejexponovanější část řeky s ojedinělým individuálním rekreačním potenciálem v samém centru velkoměsta. Malebnost této části toku je nejvyšší hodnotou a lze mluvit o dokončeném obrazu místa. Existující ostrovy jsou významným rekreačním kulturním potenciálem v rámci celého města a jedinečnými pozorovatelnými jeho historického centra. Dochází zde k působivému dialogu přírodních prvků s okolní zástavbou na styku s klidnou hladinou řeky. Charakter klidné hladiny umožňuje individuální rekreaci v podobě používání lodiček, zde vzácně chráněných před stykem s lodní dopravou.

2 3 3 Úsek „Regulovaná řeka“ od vyšehradského Železničního mostu po Jiráskův most

Podoba této části řeky vznikla na přelomu 19. a 20. století. Oboustranná regulace břehů a související přestavba okolí pozměnila výrazně předchozí charakter. S výstavbou nábřeží souvisel zánik původní podoby bývalých čtvrtí na obou březích řeky. Tok řeky je přímý a klidný stejně jako poměrně klidná urbanistická forma residenční zástavby lemující břehy. Hodnotou je souvislé oboustranné korzo po nábřeží, resp. náplavka, která se stala na pravém břehu promenádní cestou na Vyšehrad.

Tato část řeky je tradičně spojována s rekreační lodní dopravou, zejména jižním směrem. Zde jsou vhodné podmínky pro kotviště tohoto typu. Současné rekreační a tržní využití náplavek pozitivně animuje tento prostor.

2 3 4 Úsek od vyšehradského Železničního mostu směrem k jihu

Část řeky vstupující z jihu na území části 001 je určena dochovaným přírodním rámcem. Existující okolní zástavba má spíše solitérní charakter se silným zastoupením zeleně, plochy břehů a existujících ostrovů slouží rekreačním, resp. sportovním aktivitám. Významné jsou zde dálkové panoramatické pohledy jak dostředným směrem na stěžejní dominanty města (Vyšehrad a částečně i Pražský hrad), tak odstředným směrem do přilehlé krajiny.

2 3 5 Úsek „Východní řeka a holešovický meandr“ – od Čechova mostu po Hlávkův most

Tato část řeky uzavírá pohledově krátký úsek řeky východním směrem. Z pohledu od Hradčan se tento prostor rozprostírá do dlouhého, hlubokého průhledu východním směrem ohraničeného nejdříve Letenským svahem a masivem Vítkova a rozšiřujícího se do prostoru Libně, Vysočan až k horizontu Černého Mostu. Patrná je šířka a velebnost nivy, zastavěná na pravém břehu homogenní zástavbou Karlína, na břehu levém obdobně zástavbou holešovickou. Ploché a klidný horizont je v této části území akcentován několika solitérními výškovými stavbami. Na březích jsou výrazně zastoupeny prvky zeleně. Z pohledu od východu vytváří prostor řeky monumentální rámec významnému pohledu na Pražský hrad. Rekreační a estetický potenciál této části řeky je dosud nedostatečně zhodnocen (břehy, byť to umožňují, nejsou souvisle průchozí).

2 3 6 Celkový stav řeky jako komponenty spoluvytvářející OUV části 001

Z hlediska OUV v části 001 nezůstal prostor řeky ušetřen problematických proměn. Týkají se různou měrou všech jednotlivých subprostorů řeky, a to jak břehů, tak i vlastní říční hladiny.

V současné době lze pozorovat neustálý a narůstající tlak na turistické využití prostoru řeky a z toho plynoucí proměnu jeho atmosféry. Klidová zóna se stává mnohostranně exponovaným místem, vizuálně i akusticky přetíženým, mnohde až s enormní koncentrací návštěvníků (Karlův most). Jedná se však nejen o břehy a mosty, ale také o výrazné provozní zatížení prostoru hladiny řeky, která se stává, zejména v letní sezoně, silně přetíženou komunikací, především vlivem hromadné turistické lodní dopravy. Stoupající počet plavidel, resp. jejich narůstající provoz, stejně jako jejich místy velmi pochybná estetická kvalita negativně mění působení nejvýznamnějšího a nejkrásnějšího prostoru města. Lodní doprava svými projevy v prostoru vizuálně dominuje a zároveň omezuje jedinečnou možnost individuálního rekreačního využití řeky obyvateli města. Významné je hlukové zatížení vznikající na plavidlech, které slouží turismu, v podobě hudebních produkcí, často provozovaných i do pozdních večerních hodin šířených po hladině celým městem. Podstatné jsou také zátěže emisí dieselových motorů bez filtrů a světelné.

Exploatací související s cestovním ruchem je silně ohrožováno především vlastní rozhraní hladiny a břehů, které dominantním způsobem určuje charakter prostoru řeky, a je postupně znejasňováno četnými kotvišti, a to nejen pro plavidla pohybující se po řece, ale také pro trvale zakotvená „plavidla“ (sloužící restauračním či ubytovacím účelům), vizuálně dezintegrující monumentalitu řeky.

Ohrožením prostoru řeky může být předpokládaná rekonstrukce vyšehradského Železničního mostu, pohledově spojeného s dominantou Vyšehradu, a případná neadekvátní dostavba ploch na jeho severním levobřežním předmostí.

Vizuálně i provozně jsou problematické návrhy na zkapacitnění říční cesty úpravou zdymadel mezi Šitkovským a Staroměstským jezem.

Nová výstavba na Rohanském a smíchovském nábřeží v současné době mění měřítko prostoru řeky výrazně vyšší novou zástavbou, vizuálně oddělující historickou čtvrt Karlín od řeky, a mění i proporční působení významné terénní dominanty Vítkova, resp. Dívčích hradů.

Hrozbou je výstavba objemem a výškou neadekvátních staveb za horizonty vymezujícími prostor řeky, která by mohla pohledově do tohoto prostoru zasahovat nebo jej měřítkově oslabovat.

Prožívání prostředí, včetně redukce tradiční otevřenosti Prahy vnějším vlivům, a souběžná sociální nivelizace společnosti vedly během minulého období k ideologické deformaci a oslabení příležitostí pro intelektuální a společenský život, včetně života uměleckého. Vzhledem ke vzniklým očekáváním současnost dosud nenaplnila prostředím dostatečně hodnotnými intelektuálními a duchovními obsahy a prostředí je namnoze atakováno spíše honbou za rychlým ziskem, spěchem a konzumním způsobem života a z toho plynoucí banalizací.

Obranou před dopady těchto jevů je důraz na prožívání vlastního obsahu a smyslu dochovaného prostředí a zvýšená citlivost vůči nemateriálním hodnotám obsaženým v

uměleckých dílech hmotné povahy, zděděných z minulosti i vytvářených v současnosti. Souhrn těchto jevů a prožitků je možné zahrnout pod pojem „kulturní vertikály“.

Hmotné vertikály historického jádra Prahy (části 001) vždy reprezentovaly intenzitu a hierarchii vertikál intelektuálních včetně duchovního a sociálního (i správního) života společnosti.

Obecný problém vznikajících hmotných vertikál spočívá ve ztrátě jejich tradičních obsahů na úkor utility, resp. artistní estetiké spekulace. Pokles etické hodnoty architektonického díla nebo urbanistického celku ztrátou vyššího nosného kulturního obsahu poškozuje jeho komplexní obraz, ať se jedná o památku nebo o novostavbu.

Proces komplexní péče, resp. rehabilitace kulturního dědictví také není myslitelný bez revitalizace společenství obyvatel. Podpora revitalizace „společenství“ musí být proto předmětem ochrany a péče o kulturní dědictví části 001.

2 4 1 Popis nemateriálních složek

Nehmotnými složkami jsou zde chápány aktivity a funkce probíhající na území části 001. Z pohledu MgP je jejich kvalita, povaha a vzájemná vyváženost významnou nedílnou podmínkou ochrany, resp. garancí přirozené vitality a dalšího harmonického utváření části 001, jejího ochranného pásma i širšího zájmového území. Tyto aktivity mají v antropologickém smyslu slova kulturní povahu a souvisejí se základními funkcemi města, jimiž jsou oblasti bydlení, základní a vyšší občanské vybavenosti, nabídky pracovních příležitostí a vzdělání, trávení volného času včetně kulturního a duchovního života v užším slova smyslu.

2 4 2 Kultura v užším slova smyslu

Praha je již od středověku průsečíkem vlivu mnoha kultur. Její význam spočívá v bohatství architektonického dědictví, úrovni a rozmanitosti umění, kvalitě života jejích obyvatel, v míře rozvoje vzdělanosti, ve váze a dosahu kulturních vlivů, které česká metropole přijímá a jimiž působí na okolní svět.

Rozmanitost a kvalita kulturního života je jedním z významných rysů *genia loci* a nezaměnitelné atmosféry Prahy, která přispěla k tomu, že Praha byla příznána světově výjimečná hodnota na základě kritéria VI.

Celkový obraz části 001, který kultura spolugeneruje, ohrožuje *nestabilní financování kulturních institucí, naplňujících město kulturním obsahem (v užším slova smyslu), které může vést až k nemožnosti vytvořit koncepční programovou skladbu, a tak způsobit zánik kulturních institucí, resp. jejich aktivit.*

2 4 3 Kulturní subjekty – kulturní vertikály

Části 001 přísluší výjimečné postavení v rámci kulturního života metropole. Na jejím území se soustřeďuje množství kulturních zařízení od institucí celostátního významu, jako je například Národní divadlo, Národní muzeum nebo Národní galerie, Česká filharmonie, až po malé experimentální divadelní scény, nezávislé galerie a hudební kluby a jednotlivé krátkodobé kulturní projekty.

V Praze existují z právního hlediska subjekty a organizace poskytující kulturní statky a služby podporované či přímo založené nebo zřízené hlavním městem Prahou nebo státem, stejně jako řada dalších, zcela nezávislých organizací, mezi něž řadíme mj.

soukromé podnikatelské subjekty, zahraniční kulturní instituce a v neposlední řadě skupiny umělců a jednotlivé umělce, občanské spolky a církve.

Struktura i počet těchto institucí a jednotlivců, kteří vytvářejí celkovou kulturní nabídku v hlavním městě, jsou proměnlivé. Také využití prostor některých tradičních kulturních institucí se mění, např. bývalá kina se stávají divadly nebo kluby s pestrou nabídkou umělců a uměleckých žánrů, což platí samozřejmě i pro část 001. I v relativně stabilní infrastruktuře oblasti výtvarného umění vzniklo několik nových významných soukromých galerií, orientujících se převážně na aktuální trendy soudobé umělecké scény.

Obecně však stále chybí nestatická nabídka kulturních vertikál, tedy kulturních statků a služeb, přinejmenším evropského významu, které by svou kvalitou a významem dokázaly nejen zaujmout domácí a zahraniční návštěvníky k opakovaným návštěvám Prahy, ale především byly impulzem pro rozvoj vlastního intelektuálního života Prahy a kulturní úroveň jejích obyvatel.

Je potřebné, aby zvýšení nabídek kulturních událostí i mezinárodního významu posílilo význam Prahy v prostředí regionu mezi Mnichovem, Vídní, Berlínem, Varšavou, Budapeští a Bratislavou, a navázat na důvody, pro něž byla Praze přiznána OUV na základě plnění kritéria VI v její minulosti.

Nevyvážená je lokalizace diverzifikované struktury nabídek kulturních statků a služeb také mimo jeho část 001. Diverzifikace a posílení různých lokalit města co do kulturní nabídky a přirozené atraktivity dalších míst napomůže rozptýlení počtu návštěvníků části 001 a podpořilo by zásadní navýšení funkce města jako vyváženého kulturního komplexu.

Vytváření typologických příležitostí pro umístování kulturních aktivit je také úlohou územního plánování, resp. platného územního plánu města, včetně nově vznikajícího.

Nejrůznější kulturní a občanské aktivity fungují jako akcelerátory zlepšování života ve městě, neboť kromě svého významu pro poskytování kulturních statků a služeb jsou též platformou pro vzájemnou komunikaci a navazování vztahů jak mezi obyvateli navzájem, tak i napříč různými kulturami a společenskými sektory, a mají svou funkci i v prevenci sociálně patologických jevů, jako je sociální exkluze, vandalismus atd.

Významnou roli v oblasti poskytování kulturních statků a služeb hrají též menší podnikatelské subjekty kulturního a kreativního průmyslu. Jsou také často organizátory aktivit, jejichž význam přesahuje rámec jejich sídla. Vytváří tvořivé a inspirativní lokální mikroklima, které může pozitivně ovlivnit společenský vývoj v dané lokalitě, mj. v ochranném pásmu (Holešovice, Vršovice, Karlín, Hloubětín, Smíchov).

I přes nezpochybnitelný význam diverzifikace kulturních statků a služeb nejsou subjekty, které je poskytují, dostatečně brány jako klíčoví partneři HMP pro zlepšování kvality života ve městě a pro rozvoj kulturního turismu.

Chybí evaluační mechanismy a standardy fungování kulturních institucí. Stejně tak ve větší míře nefunguje spolupráce mezi institucemi navzájem a na institucionální platformě se nevytváří prostor pro trend leadery a nové talenty.

Pokud jde o různé lokality ve městě a jejich roli v kulturním životě, ukazuje se, že určující je mj. specifický charakter prostředí lokality, které může být inspiračním zdrojem a motivací pro strukturování určité tamní sociální umělecké komunity, která by zde stabilizovala výjimečnou atmosféru, případně přítomnost instituce poskytující specifické statky a služby.

Pro úspěšnost však chybí koordinace města a ochota spolupráce jednotlivých městských částí k vytvoření společné koncepce rozvoje lokalit, jejichž hranice často neodpovídají správním hranicím městských částí. Tento stav brání v identifikaci a dohodě jejich politické reprezentace. Úspěšnému řešení musí předcházet společná odborná koncepce a politická dohoda.

Také veřejná prostranství (historicky zejména tržiště – náměstí) jsou plnohodnotnou součástí těchto kulturních vertikál.

2 4 4 Podpora kultury

V Praze jsou nositelem kulturního života mj. národně významné kulturní instituce, které jsou po finanční stránce zajištěny státním rozpočtem přiměřeně jeho možnostem. Kromě toho stát systémem specializovaných sofistikovaných grantových programů přispívá na realizaci kulturních projektů národního a mezinárodního významu (např. v UNESCO ceněné a jím a EU finančně podporované Pražské Quadriennale), Svět knihy, Festival německého divadla, Pražské jaro apod. V případě státních grantů je, pokud jde o grantové programy MK ČR, posuzování zcela v rukou odborných grantových komisí, které sice mají poradní statut, avšak jejich doporučení jsou plně respektována úřadem Ministerstva.

Pojetí podpory kultury ze strany HMP vychází z principu opouštění pozice zřizovatele subjektů poskytujících kulturní statky a služby, a přechodu na pozici podporovatele nezávislých kulturních subjektů s tím, že kulturní aktivita by měla v co největší možné míře vycházet z prostředí občanské společnosti, od individuální aktivity po různé kolektivní formy spolků či sdružení, které mají vliv na celkové kulturní klima lokality, generující sdílné participační prostředí sousedskosti a vytvářející příležitosti pro další aktivní zájem o kvalitu života (Quality of Life, dále též QOL) města a jeho lokalit.

Systém veřejné podpory kultury mimo jiné přednostně podporuje ty kulturní projekty a subjekty, jejichž vznik a fungování není schopen zajistit ziskový (podnikatelský) sektor.

Hlavní město Praha uplatňuje od roku 1996 systém finanční podpory kultury formou grantů a partnerství, a od uvedení tohoto systému do praxe objem finančních prostředků na granty průběžně roste.

Rozsah této podpory však není a nikdy nemůže být pro všechny strany uspokojující. Výše požadovaných příspěvků každoročně mnohonásobně přesahuje částku městského rozpočtu určenou na podporu kultury. Je třeba hledat nefinanční podpůrné externality ve formě příležitostí ve veřejném prostoru, a naplňovat tak jeho role.

Městské části naproti tomu v souvislosti s jím svěřenou působností a povinnostmi kladou důraz na zapojení znevýhodněných sociálních skupin do kulturního a společenského života a na rozvoj volnočasových (tedy i kulturních, včetně zájmově uměleckých) aktivit dětí a mládeže.

Praha dosud data o kreativitě dokonce ani pravidelně nevyhodnocuje a nevyužívá pro nastavení kulturních projektů.

Vzhledem k tomu, že Praha byla zapsána na Seznam světového dědictví mj. na základě kritéria VI, tedy protože byla ve svých dějinách přímo spojena s myšlenkovými proudy a uměleckými díly, které mají mimořádný světový význam, a vzhledem k tomu, že by tomuto uznání měla dostát i do budoucna, je obrovským deficitem, že nemá žádný cílený koncept rozvoje kulturních statků a služeb a jejich percepce „lidským článkem“, ať již jsou to její obyvatelé, občané českého státu nebo mezinárodní veřejnost.

2 4 5 Duchovní instituce – církve

Význam víry, ale i církevních institucí, spočívá v nabídce alternativního modelu života k modelu konzumnímu.

V situacích města je nutné respektovat vysokou kulturní hodnotu míst s duchovní tematikou, a to jak objektu samotného, tak i celkové situace a prostředí, na které se spolu se svým okolím církevní památka podílí. V případě konverze památky s vysokou kulturní hodnotou je nutné dbát na etický kontext objektu a jeho prostředí a s vysokou ohleduplností volit novou kulturní funkci s potlačením dehonestujících záměrů a úprav jak památky samé, tak navazující situace, kterou svou přítomností povyšuje. Jde tak o spolupráci na kulturních programech, zápůjčkách uměleckých děl a přístupnosti církevních památek. Příležitosti jsou podmíněny intenzivní vzájemnou komunikací o využití církevních prostor pro synergii současné kultury a kultury církevní. Církev tu nabízí etickou funkci, jako obsah jí poskytovaného statku (tj. předmětu, prostoru apod.) k jemu vlastní hodnotě estetické či umělecké.

2 4 6 Cestovní ruch

Trend zvyšující se intenzity turismu v Praze dokládají statistická data, přičemž více než 80 % návštěvníků přijíždí ze zahraničí.

Příliv návštěvníků do Prahy podporuje především zlepšující se dostupnost, kvalitnější turistická infrastruktura (Praha disponuje více než 87 000 hotelových lůžek, což jí zajišťuje čtvrté místo v Evropě v pořadí podle ubytovacích kapacit), výhodný poměr mezi cenou a kvalitou služeb a atraktivita Prahy jako kongresové destinace. **Server Airbnb je v Praze bez regulace s další hrozbou navýšení gentrifikace města, navýšení spekulace s byty a generováním příležitostí daňových úniků.**

Kromě pozitivních jevů, jako jsou přínosy do rozpočtu města, významný podíl na zaměstnanosti a rozvoji podnikatelských aktivit, vyvolává turismus řadu negativních jevů. Problém využití části 001 pro turismus tkví v nadměrné koncentraci turistů do několika málo jejích frekventovaných oblastí. Dlouhodobě se nedaří zejména u návštěvníků, kteří přijeli do Prahy poprvé, rozptýlit návštěvnost i do dalších, méně exponovaných částí města.

Dochází tak k vysokému přetížení části 001 (počet turistů v části 001 v roce 2011 byl desetinásobkem kapacit zbývajících částí města) a k negativnímu vývoji indikátorů udržitelného rozvoje města. Míra intenzity, penetrace a užívání území části 001 je v Praze vyšší než ve srovnatelných destinacích městského turismu, např. ve Vídni. Turismus je tak v této podobě jednou z hlavních příčin ohrožujících OUV a QOL, tj. vyloučení běžného života z části 001 a proces její gentrifikace.

Důvodem je i přes aktuálně dosažený pokrok mj. nedostatečné střednědobé strategické plánování města a marketingové řízení v oblasti turismu, založené na relevantních kvantitativních a kvalitativních výzkumech. Cílem musí být dlouhodobě udržitelný rozvoj turismu, založený na zvyšování atraktivity jiných, dalších historicky a kulturně významných míst v Praze, orientace na kulturně vyspělejší klientelu a navýšení kulturní kvality nabízených služeb (kulturní turismus) tak, jak je tomu ve strategiích jiných evropských měst. Předmětem musí být spektrum obsahově kvalitních nabídek i za cenu záměny kvantity návštěvníků jejich kvalitou. Orientace strategie turismu na kvalitu návštěvníků ve smyslu Mezinárodní charty o kulturním turismu ICOMOS by velmi napomohla složitě eliminaci průvodních negativních jevů přetěžovaného historického centra Prahy.

2 4 7 Bydlení

Stěžejní komponentou historického města je jeho obytná funkce, bohužel se však území části 001 dlouhodobě potýká s odlivem rezidentů a stává se čím dál víc

komerčním (včetně služeb cestovního ruchu) a soukromě administrativním centrem, plnícím namnoze tradiční funkce správního, vzdělávacího a kulturního centra města, kraje i státu, i když je ještě stále vitální obytnou součástí celku města. Obytná funkce byla v historii mnohem významněji zastoupena prakticky na celém území části 001 a ve všech historických formách zástavby. Během posledních dvou dekád, kdy došlo i k výrazným pozitivním kvalitativním změnám bytového fondu, především z pohledu jeho stavebně technického stavu a vybavení bytů, je stále charakter současného bytového fondu z hlediska jeho typologie i kvality velmi různorodý. V území stále průběžně dochází k úbytku počtu obytných domů a obyvatel, a zvyšuje se podíl neobydlených bytů.

Zatímco ještě v roce 1980 žilo na území části 001 přibližně 80 000 obyvatel, v roce 2014 to bylo asi jen 45 500 obyvatel, tedy necelá 4 % obyvatel hlavního města. V roce 2014 se území historické části také vyznačovalo relativně starší populací s vysokým podílem obyvatel starších 80 let.

K poklesu počtu obyvatel části 001 dochází významně i v období po roce 1989. Pokles počtu obyvatel je setrvalý. Jeho příčiny se postupně mění. Jestliže před rokem 1989 byl velkým problémem stavebně technický stav domovního, resp. bytového fondu, po tomto roce jsou příčinou spíše změny vlastnických vztahů a návrat tržních cen nájmu. V současné době lze spatřovat úbytek, resp. stagnaci obytné funkce, především rodinných forem bydlení ve ztrácející se obytnosti veřejného prostoru vlivem silné dopravní zátěže, turismu a obecné bezpečnosti prostředí. Významnou roli hraje také fakt nedostatečného zastoupení základní občanské vybavenosti, resp. veřejných služeb orientovaných na trvalé obyvatele. Významným spolupůsobícím faktorem je rovněž kvalita přilehlých veřejných prostranství, jejich bezpečnost a uživatelský komfort. Existuje i souvislost se ziskově orientovanými transformacemi bytového fondu na nebytové. V uplynulých několika letech se počet obyvatel na území části 001 snižoval pomaleji než v předchozím desetiletí v souvislosti s narůstající poptávkou po bydlení v atraktivních částech historické části města. Tyto okolnosti naznačují, že by v této části města mohlo dojít ke zpomalení úbytku bytových ploch, avšak s narůstajícím standardem bydlení to nemusí znamenat zastavení celkového úbytku obyvatel. Vzhledem k celkové kvantitativní stabilitě stavebního fondu nelze větší rozvoj bytové funkce očekávat, pokud nedojde k rekonverzi ploch, které původně bydlení sloužily, tedy cestou restrukturalizace stávajícího bytového fondu. Tomu však často brání nepřiměřené hygienické a stavební normy a předpisy.

I do budoucna však můžeme s vysokou pravděpodobností očekávat další pokles počtu obyvatel v historické části města, a to přestože bude počet obyvatel v celé Praze růst. Starší věková struktura, vysoké náklady na bydlení a spekulativní nákupy nemovitostí jsou hlavní překážkou dalšího zvyšování počtu obyvatel. Pokles počtu obyvatel nicméně pravděpodobně již nebude dramatický. Během následujících let by mělo jít o přibližně 4% pokles (během let 2001 až 2013 šlo o přibližně 10% pokles počtu obyvatel). Problémem však zůstává negativní trend úbytku především domácností s dětmi.

Dnes se jedná o území s velmi nestabilní populací, jejíž přírůstek či úbytek není primárně určován mírou porodnosti, ale vývojem migrace, která je odvislá od řady vnějších faktorů, především ekonomických a socioekonomických.

Nejvýrazněji se na úbytku bytových ploch projevují tlaky na budování dalších kapacit krátkodobého ubytování, resp. konverzi historického stavebního a bytového fondu na tuto funkci. Přímé demolice jsou však v části 001 vlivem požadavků na uchování OUV vzácné.

Úbytek počtu obyvatel je vážným problémem území. Vývoj řady předešlých dekád snížil počet obyvatel na velmi nízkou úroveň (hustota obyvatel zde činí pouhých 50 obyv./ha).

Pokud by trend vylidňování části 001 měl pokračovat, částí 001 by hrozila ztráta jedné ze základních funkcí města, a to její transformací na ghetto pro turisty, administrativu a obchod, které je v určitých periodách dne i roku mrtvé. To by znamenalo ztrátu funkční autenticity historického bytového fondu, což je v rozporu se zájmy Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví.

Ztráta stálých obyvatel znamená také ztrátu důležité sociální kontroly, která působí proti sociálně patologickým jevům, jako je vandalismus a kriminalita. Nepřítomnost stálých obyvatel by také vedla k absenci sebeidentifikace obyvatel s historickým dědictvím části 001, což by samozřejmě komplikovalo péči o kulturní dědictví a úkoly orgánů veřejné správy na úseku památkové péče.

2 4 8

Pracovní příležitosti

Území části 001 je velmi významné z hlediska enormního soustředění pracovních příležitostí na relativně malé ploše. Je to dáno faktem, že v tomto území jsou soustředěny centrální funkce celého města i státu a faktem, že v části 001 jsou významně soustředěny komerční aktivity všeho druhu a komerční formy administrativy. Území je takto nejvýznamnější koncentrací hospodářských a podnikatelských aktivit města. To lze doložit údaji o relativním počtu aktivních ekonomických subjektů, kterých na území sídlí přes 34 tisíc (přibližně 11 % z celku města), tedy 708 v přepočtu na 1 000 obyvatel. V Praze jako celku je jich registrováno přes 312 tisíc, tedy 249 v přepočtu na 1 000 obyvatel. Obecně však stále chybí nestatická nabídka pracovních možností.

Přestože se vždy registrované sídlo ekonomických subjektů neshoduje s reálným místem výkonu ekonomické činnosti, je jejich zastoupení ukazatelem jejich výjimečné koncentrace v části 001.

Důležitý podíl pracovních míst v části 001 vytvářejí také vzdělávací instituce (velmi významně je na území části 001 zastoupeno základní, střední a především vysoké školství) a instituce vědy a výzkumu. V neposlední řadě je v části 001 také vysoké soustředění zdravotnických zařízení.

Počet ekonomicky aktivních obyvatel území části 001 se pohybuje okolo 24 tisíc osob, což jsou necelá 4 % ekonomicky aktivních osob hlavního města. V centrální části města, zahrnující městské části Praha 1 a 2, je registrováno přibližně 170 tisíc pracovních míst, téměř 25 % všech pracovních míst. Na území části 001 je tak největší koncentrace pracovních příležitostí v Praze a z jiných částí města i mimopražských regionů sem denně dojíždějí desítky tisíc lidí. Pracovní příležitosti se soustřeďují převážně v oblasti služeb. Největší soustředění je v oblasti Nového Města, v oblasti Václavského náměstí.

Stoupající trend počtu pracovních příležitostí lze doložit na vývoji kancelářských ploch. Přestože v posledním období se proporčně vůči celku města jejich zastoupení v části 001 snížilo vlivem výstavby nových budov mimo část 001, v absolutním měřítku jejich rozloha v části 001 stále stoupá.

Základní struktura ekonomických aktivit v historickém jádru se v blízké budoucnosti pravděpodobně příliš nezmění, tím spíše, že zde stále vzniká nová nabídka, především v podobě velkých administrativně komerčních nebytových ploch, resp. budov.

Důsledkem koncentrace komerčních aktivit všeho druhu a veřejných i komerčních forem administrativy, při praktické absenci volných stavebních ploch v části 001, je tlak na transformaci historického stavebního fondu pro shora uvedené funkce a s tím související tlak na vylidňování části 001 a úbytek trvalých obyvatel.

Každodenní pohyby pracovních sil v důsledku koncentrace pracovních příležitostí v části 001 představují pro část 001 na jedné straně její oživení, avšak pouze po část dne.

V těchto souvislostech dochází také k vysokému přetěžování části 001 dopravou v klidu i v pohybu, s vysokou mírou ohrožení OUV v mnoha jejích kritériích.

2 4 9 **Rekreace a volný čas ve městě**

Historické centrum Prahy, resp. jeho část 001, je specifické mezi ostatními evropskými velkoměsty tím, že v sobě nese významný rekreační potenciál a významnou nabídku pro trávení volného času.

Je to dáno vlastní atraktivitou historického prostředí, které se samo o sobě stalo prostředím trávení volného času i motivací k určitému způsobu tohoto trávení. To je velmi významné, zejména v souvislosti s identifikací obyvatel s kulturním dědictvím a jeho osvojováním prostřednictvím trávení volného času a tedy i se závazky vyplývajícími z Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Část 001 je však také soustředěním významných přírodních prvků v podobě veřejných parků a velkých ploch zeleně i historických zahrad, které jsou zároveň komponentami spolugenerujícími OUV Prahy. Zásadní roli též hraje prostor řeky s jejími ostrovy a okolními břehy, které rovněž mají tuto funkci a zároveň jsou pro rekreační využití velmi atraktivní.

S poptávkou po příležitostech pro trávení volného času stoupá i vytížení centra města pro tyto účely. Je to dáno konkrétní situací pražského prostředí jako celku, kde je významná nabídka příležitostí pro trávení volného času soustředěná do velmi malé plochy části 001, kam tradičně směřují za krátkodobou rekreaci, motivovanou kulturními zážitky, obyvatelé i ze vzdálených částí celého města. Tento dostředný „pohyb“ je posilován tím, že zbytek města je silně poddimenzován co do odpovídajícího vybavení a stabilizujících nabídek lokalit.

2 4 10 **Občanská vybavenost – obchodní zařízení a služby**

Část 001 je místem největšího soustředění nabídky občanské vybavenosti ve městě. Z kvantitativního pohledu jsou zde enormně soustředěna především obchodní zařízení. Plocha části 001 zaujímá jen 1,7 % celkové rozlohy Prahy, nachází se tu však téměř 18 % celkové kapacity pražských obchodních ploch a investoři projevují zájem o jejich další rozšiřování.

Během posledních dekád proběhly významné změny ve struktuře, umístění i kvantitě zařízení občanské vybavenosti. Po roce 1989 došlo k prudkému oživení nabídky co do pestrosti a kvantity, především menších komerčních zařízení, a k funkční i stavební rehabilitaci prostor, původně pro komerční užívání určených. Pozitivně se to projevilo především ve veřejných prostorech města a oživením parteru domů i pasáží, které jsou pro část zástavby typické.

Postupem času na území části 001 a v jeho bezprostřední blízkosti **dochází ke koncentraci obchodu a služeb a vzniku dalších nových, velkých, především periferních obchodních center, ovlivňujících spíše negativně svým konkurenčním tlakem existenci i pestrost menších komerčních zařízení v centrální části města. To má negativní důsledky pro parter domů, vitalitu veřejných prostor a nabídku lokálních příležitostí a kreativity. Následkem je ztráta lokální pestrosti a autenticity.**

Hustota nákupních center v části 001 v roce 2015 dosahovala 2 647 m² prodejní plochy v přepočtu na 1 000 obyvatel, což je 3,5krát více, než je celopražský průměr. Vybavenost historické části 001 nákupními centry je výrazně nadprůměrná a potvrzuje, že adresátem nabídky jsou především její návštěvníci.

Došlo a stále ještě dochází také ke změně spektra poskytovaných služeb a struktury poptávky po komerčních prostorech. Pro centrální část je stále více charakteristická silná polarizace kvality mezi velmi luxusní a levnou nabídkou zboží, včetně polarizace kvalit prodejních prostor, neodpovídajících charakteru centra města. Kromě toho strukturu obchodní sítě významně ovlivnil po roce 1989 také prudký rozvoj cestovního ruchu. Služby pro stálé obyvatele byly mnohde vytlačeny službami pro turisty.

Absence základní vybavenosti a dostupnosti základního sortimentu zboží pro stálé obyvatele historického centra je jedním z podstatných vlivů na úbytek obyvatelstva v historickém centru.

Vlivem vysokých cen nájmu a vzniku velkých obchodních komplexů dochází k útlumu menších obchodních zařízení v parterech domů a v pasážích, a to i na velmi atraktivních místech.

Nejvýrazněji se projevují tlaky na budování dalších kapacit krátkodobého ubytování, resp. konverzi historického stavebního a bytového fondu na tuto funkci. Stejně tak lze očekávat tlaky na konverzi i jiných objektů a areálů na obchodně administrativní centra.

2 4 11 Občanská vybavenost – školství

Školství je historicky i v současnosti jednou ze základních komponent části 001. Je zde tradičně zastoupeno ve všech stupních (základní, střední, vysoké) a svými projevy velmi pozitivně ovlivňuje atmosféru přítomnosti žáků a studentů. Vytváří předpoklady pro porozumění smyslu a významu kulturního dědictví, kultivuje obsah a formu péče o toto dědictví.

Tradičně významné postavení zaujímají v části 001 vysoké školy, zejména Univerzita Karlova, Vysoká škola uměleckoprůmyslová a České vysoké učení technické, jejichž společenská role přesahuje rámec města a pozitivně ovlivnila přiznání OUV Praze. Studentský fenomén je důležitou součástí života části 001. Počet studentů se za posledních 5 let zvýšil o 42 % a v současné době se pohybuje okolo 35 000. Jednotlivé fakulty poskytují vzdělání studentům v budovách rozptýlených po celém městě. Jako univerzitní kampus slouží do jisté míry město samo se svými knihovnami, muzejními sbírkami, výzkumnými a praktickými příležitostmi.

Přínosem univerzitního života je podpora sociální pestrosti a kvality živé kulturní nabídky v horizontále města ve smyslu kulturního života, ale i vertikál města ve smyslu koncentrace dalších kulturních a vzdělávacích institucí.

Dochází k posilování intenzity a obytné hustoty části 001 díky rozvoji komunitních forem studentského bydlení, které vyvažuje negativní znaky turismu a podporuje lokální kulturní pestrost a kreativitu.

Přítomnost univerzitních institucí významně podporuje vznik dalších nadstandardních vědeckých pracovišť a kulturních institucí s vysokou přidanou hodnotou jak kulturní, tak ekonomickou, a to jak v centru, tak v dalších lokalitách města. Z těchto důvodů je školství, zvláště univerzitní, neodmyslitelným historickým obsahem Prahy jako historického univerzitního města s tradicí již od 14. století.

2 4 12 Občanská vybavenost – zdravotnictví, sociální péče

V části 001 se tradičně nachází značný podíl všech zdravotnických zařízení ve městě. Nemocniční areály, situované na tomto území zejména v okolí Karlova náměstí, již náleží k historické urbanistické struktuře města a mnohé z nich jsou architektonicky cenné, resp. tvoří důležitý architektonický kontext, zděděný z minulosti, který vytváří specifický charakter některých lokalit v části 001. Význam řady specializovaných zdravotnických pracovišť je celostátní, v některých oborech pak přesahuje i rámec České republiky.

2 5 ANALÝZA SLEDOVÁNÍ HODNOT A STABILITY OUV ČÁSTI 001 V SOUČASNOSTI

V období po roce 1989 nastala na území historického města Prahy nová situace. Vedle nového politického systému řízení města, vzestupu občanských iniciativ a zásadní změny vlastnických vztahů došlo celkově k přechodu na demokratické zřízení a na systém tržního hospodářství. Laická i odborná veřejnost stále intenzivněji reflektuje kvalitu života ve městě a stav i budoucnost jeho historického dědictví.

Problémy, kterými trpělo nejen historické centrum města, změnilo svoji povahu a nastolily nové otázky i potřeby nových přístupů k jeho ochraně.

Změna vlastnických vztahů umožnila náhlý přísun finančních prostředků, s jejichž pomocí byla velmi rychle zahájena obnova zanedbaného stavebního fondu. Příliv financí však neznamenal vždy jen zhodnocení. Mnohdy spíše otevřel cestu k jeho intenzivnějšímu využívání. Z tohoto pohledu tak byly mnohé renovace nejen nutnou podmínkou pro vlastní využití stavebního fondu, ale i pro jeho intenzivnější exploataci.

Rychle prováděné opravy, především zanedbaných plášťů, střech a fasád, záhy proměnily podobu města a přispěly k uchování stavební podstaty budov, včetně památkového fondu. S tím souvisela také významná a poměrně prudká proměna podoby veřejného prostoru. Probuzená dynamika společnosti se záhy promítla do života města a zaplnila veřejný prostor dopravou, komerčními aktivitami a turismem. Velmi rychle se změna promítla především do parterů domů, zvláště na hlavních třídách a turisticky atraktivních trasách. Do té doby jen minimálně využívaný potenciál veřejného prostoru se stal předmětem enormního komerčního zájmu. Četné veřejné prostory změnilo nejen svůj fyzický charakter, ale proměnou aktivit se změnila i jejich sociální atmosféra. Kapacitně se však velmi rychle dostaly na limity prostorových možností. Vstup tržních vztahů na scénu města znamenal i rozšíření reklamy, která místy ovládla jeho tvář na úkor kvality prezentace jeho architektonického bohatství. Souběžně s těmito negativními jevy však probíhala i systematická rehabilitace veřejných prostorů, podporující především jejich pobytový charakter.

V první polovině 90. let 20. století nastala rychlá, resp. postupně akcelerující proměna způsobu využití především renovovaných objektů. Tyto změny často vyvolávaly úpravy dispozičních řešení. Poptávka po plochách odpovídala rychle se proměňující komerční výhodnosti pronájmu či prodeje objektů různých typologických forem. První léta po roce 1989 přinesla tlak na vznik kancelářských prostorů na úkor stávajícího bytového fondu. Následná změna tržních cen a nájmu znamenala změnu orientace poptávky ve prospěch ubytování, především v podobě adaptací objektů na hotely nebo jiné formy ubytování. Jejich počet v historickém centru prudce stoupl a dodnes narůstá. V posledních letech však také opět roste poptávka po bydlení v atraktivních lokalitách části 001 historického jádra města. Zájem se orientuje především na půdní vestavby a nástavby, které místy nevhodně proměňují střešní krajinu.

Nová zástavba se zprvu soustředila na nemnohé dosud existující proluky. Jejich potenciál byl však poměrně rychle vyčerpán. V rámci zástavby nečetných volných

pozemků vstoupila do prostředí historické části města také soudobá architektura. Krom v jistém smyslu oživujícího vstupu těchto soudobých forem architektury přináší však tato výstavba také nová, místy znepokojivá měřítka i kontrasty. Některé z těchto staveb se staly předmětem polemiky, která začala formovat odborné i laické názory na požadovanou architektonickou kvalitu a míru stability současného obrazu města. Diskuze mezi zastánci trvalé proměny a konzervativního pohledu na prostředí se staly součástí reality.

Docházelo i k dílčím demolicím, především méně hodnotných nebo kriticky zanedbaných objektů. V tomto smyslu nastaly výraznější proměny spíše ve vnitroblocích, kde byl stavební fond často ve velmi špatném stavu a s velkým podílem objektového smogu v podobě utilitárních, krátkodobých, rozpadajících se objektů, souvisejících se sekundárním užíváním vnitrobloků (provizorní přístřešky, kůlny, garáže atd.).

Souběžně však lze sledovat trvalou snahu po zvyšování exploatace pozemků, projevující se opětovným zahušťováním zástavby a navyšování staveb. Jde zdánlivě o nenápadný proces, který však může při existující četnosti zásahů ve výsledku znamenat proměnu obrazu města a nevhodné překračování, místy již dnes limitní, intenzity využití zastavěných ploch a ve svém důsledku i veřejných prostor.

Proměny města však nebyly a nejsou jen fyzické, stavební povahy. Dochází i k jeho významným kvantitativním i kvalitativním proměnám: proporce obyvatel, pracovních příležitostí a návštěvníků se průběžně mění v neprospěch obytnosti města (pokračuje dlouhodobý pokles počtu trvale bydlících a centralizace nebytových aktivit vznikem velkých administrativních a především komerčních komplexů na území části 001 a v kontaktním území (komerčně administrativní centrum Palladium na náměstí Republiky, Florentinum na Florenci, Quadrio ve Spálené nebo Nový Smíchov). Důsledkem této výstavby je zvyšující se míra využití ploch, především vlivem poměru zastavěných ploch k velikosti parcely, změny měřítka (v objemu i kompozici průčelí) a místy nevhodné změny původně vyvážených, dříve existujících konfigurací hmot. Tento proces mění také dosud zachovanou významovou hierarchii dominant města, posunuje ji blíže k formálním, bezobsažným projevům, které neobstojí v konkurenci historie.

Znepokojivým jevem je fakt, že vznikem nákupních a administrativních center dochází opět k dalšímu úbytku menších komerčních zařízení v parteru města a opouštění starších administrativních budov, které zůstávají dlouhá období nevyužívané.

2 5 1

Stavební aktivity

Povaha a rozsah stavebních aktivit na území části 001 svědčí nejen o jeho dynamice, ale jsou také nepřímým indikátorem proměny, resp. stability jeho kvantitativních i kvalitativních, potažmo památkových hodnot. Míra změn není přímo úměrná zhodnocení ani ohrožení, neboť se jedná o stavební procesy různé povahy. Od záchovných, renovačních, regeneračních, zpravidla zhodnocujících stavební fond, přes procesy transformační, obvykle proměňující vnitřní strukturu a využití, až po rozvojové záměry, navyšující míru využití stavebního fondu i území jako celku.

Určitou dynamiku lze pozorovat na úrovni úprav veřejných prostorů. Jejich úpravy jsou z důvodu velkého množství subjektů vstupujících do povolovacích procesu velmi náročné, míra vstupů do procesu je neúměrná, převažují dopravní aspekty, dochází ke zjednodušování a vytrácení kvalitních detailů.

O míře stability, resp. proměny města svědčí nepřímo počet vydaných územních rozhodnutí. Ta indikují svým počtem ekonomickou aktivitu v území a podle druhu pak

oblast funkční proměny. Sledování počtu a druhu vydaných územních rozhodnutí v porovnání části 001 a celku města, stejně jako v průběhu delšího časového období, doplňuje analýzu jeho proměn.

2 5 2 Předpoklady budoucího vývoje

Ideovým předpokladem hodnotného budoucího vývoje je setrvalá reflexe minulosti a citlivá percepce současnosti. Jejím nástrojem je v obecné rovině kritické myšlení a kontrola rozhodnutí s permanentní zpětnou vazbou.

Z účinnosti ochrany části 001 vyplývá, že jde o dominantně stabilizované území, a to z hlediska urbanistického i objektového. Z pohledu míry fyzické i provozní exploatace se jedná již nyní o nejintenzivněji využívanou část města. Poptávka po intenzifikaci využívání historické části je založená na atraktivitě i tržní hodnotě území, a je značná. Možným paradoxním důsledkem realizace této poptávky však může být nejen ztráta estetické, ale v jejím důsledku i tržní hodnoty území. Významnou roli zde hraje sféra cestovního ruchu a širokého spektra navazujících odvětví. Napětí mezi uchováním podoby města a dynamikou narůstající poptávky je patrné prakticky na všech stavebních záměrech, a to i v dílčích stavebních úpravách. Jejich četnost v součtu může znamenat významné změny. Míra provozní exploatace na úrovni počtu uživatelů území, jak o tom svědčí počet pracovních příležitostí, pasantů a enormně rostoucí počty turistů oproti ubývajícimu počtu stálých rezidentů, je důsledkem nejen historické centrality města, ale i stále pokračujícího vývoje spontánní centralizace města. Prostor pro kvantitativní rozvoj části 001 je však oproti okolnímu, často nenaplněnému městu, vyčerpaný, resp. zcela marginální. Pro budoucí vývoj a rozvoj kvality části 001 je nutné usilovat o zvyšování kvality veřejných prostorů.

Budoucnost založená na nezbytném uchování autenticity a integrity dominantně stabilizovaného území proto musí směřovat spíše než ke kvantitativním k proměnám k proměnám kvalitativním.

3 SWOT ANALÝZA KOMPONENT OBRAZU HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY (ČÁSTI 001), SPOLUGEVYTVÁŘEJÍCÍCH OUV, A NÁSTROJŮ JEJÍHO ZACHOVÁNÍ

Texty SWOT v sobě koncentrují výsledky širokých diskuzí odborné veřejnosti, které byly součástí jednotlivých etap práce a inspirací k formulaci současných tezí ochrany komplexu kulturního dědictví – Historického centra Prahy a metropole, jako souvisejícího celku.

3 1 HMOTNÉ KOMPONENTY

3 1 1 Silné stránky

Zachovalá původní středověká uliční síť a bloková urbánní struktura na převažující většině historického urbanistického půdorysu části 001 a její historické parcelaci. Homogenita střešní krajiny. Materiálová a tvarová autenticita.

V oblasti panoramatu směrem k centru oblasti 001 se jedná o autentický nenarušený harmonický celek splňující kritéria OUV.

Uliční fronty jsou zachovalé v původní tvarové a materiálové skladbě bez zásadních narušení a přestaveb.

Dochované vrstvení různých stavebních epoch v rámci jednoho objektu, včetně autentických materiálů, historických konstrukcí, archeologických vrstev a koexistence různých slohových období v rámci jednoho objektu i veřejného prostoru, které jsou základními kameny pražského genia loci.

Různorodý charakter blokové zástavby v rámci části 001.

Významný podíl zelených ploch v části 001 a přírodního prvku meandrující řeky.

Celkové oživení části 001 v posledních dvaceti letech s výrazným nárůstem kvantity i kvality údržby a oprav stavebního památkového fondu.

Úspěšná obnova a revitalizace řady významných památkových objektů a areálů v části 001.

Uchovaná struktura veřejných prostorů. Obnova a revitalizace těchto prostorů včetně pasáží, jako pro Prahu specifického komerčně-komunikačního typu veřejného prostoru.

Odborně i organizačně vyspělá památková péče a důsledné posuzování všech stavebních zásahů a restaurátorských záměrů v části 001 orgány státní památkové péče na základě odborných vyjádření k tomu určené státní odborné organizace.

Citlivost pražské veřejnosti na nevhodné zásahy do historického stavebního fondu v části 001 a kritická pozornost médií, zaměřená na tyto zásahy.

Kvalitní trvanlivé povrchy veřejných prostranství a nadčasové detaily.

3 1 2

Slabé stránky

Nedostatečná prostorová regulace, daná absencí podrobnější ÚPD (regulačního plánu, resp. dílčích regulačních plánů), nedostatečná podpora bydlení a související základní vybavenosti a nedostatečná snaha o udržení vysokých škol v rámci centra.

Nedostatečný respekt k dochovanému stávajícímu stavu urbanistické a architektonické struktury části 001 při rozhodování o záměrech v území. Úroveň soudobé architektonické tvorby je často nižší než úroveň děl minulosti a netvoří přidanou hodnotu na území části 001.

Pokračující intenzifikační a transformační procesy, zejména na území Nového Města, zahušťování zástavby a navyšování míry využití území, včetně zastavování vnitrobloků v části 001, mj. v důsledku nedostatku ÚPD.

Provozní přetěžování části 001. Vymisťování tradičních funkcí a nevhodná volba nových funkcí při využívání objektů a souborů a jejich kapacitní přetěžování s negativními důsledky, jimiž jsou ztráta autenticity, zánik cenných historických konstrukcí i architektonických a řemeslných detailů. Tlak na zmnožování zařízení sloužících turismu.

Navyšování výškové hladiny zástavby, a to v části 001 i v ochranném pásmu, způsobující škody na charakteru historické střešní krajiny a oslabování účinku historických vertikálních dominant v důsledku tlaku na vysokou exploataci pozemků v části 001 i ochranném pásmu.

Některé existující výškově, objemově či tvarově nehodnotné stavby a stavební záměry na objemově a rozměrově předimenzovanou a tvarově nevhodnou výstavbu v pohledově exponovaných polohách vedoucí k narušení panoramatických hodnot a dálkových, částečně dostředných a především odstředných pohledů.

Nerespektování historických měřítkových vztahů v části 001 novostavbami, přestavbami a dostavbami tamtéž.

Postupné „zaplevelování“ toku a prostoru řeky na nejvýznamnějších místech nábřeží trvale kotvenými nadměrnými komerčními plavidly pro kapacitní turistické ubytování a veřejné stravování, poškozujícími vizuálně OUV, znehodnocujícími přilehlé veřejné prostory a v některých případech i panoramatické pohledy.

Nedostatečná citlivost stavebníků, resp. projektantů k lokálně diferencovanému genu loci v rámci části 001.

Pokračující ubývání nezastavěných ploch s přirozenou zelení v části 001 i v jejím ochranném pásmu v důsledku stavební činnosti.

„Zaplevelování“ části 001 neestetickými, nekoordinovanými objekty a objektovým smogem, vedoucí k vizuální degradaci veřejných prostor a v některých případech i s negativními důsledky pro panoramatické pohledy.

Současná správa a údržba a celková investiční politika města, rozdělená mezi mnoho správcovských a investorských organizací (TSK, DPP, INV, MČ), způsobuje fragmentaci, ztrátu detailu i zodpovědnost za celkovou kvalitu veřejných prostorů.

Neúměrné a nevhodné užití označení provozoven, reklamy a propagačních zařízení vedoucích k vizuálnímu znejasnění prostředí (vizuálnímu smogu).

Nadměrné zatížení některých lokalit části 001 návštěvníckým ruchem.

Spekulativní vlastnictví budov v části 001, často bez jakéhokoli využití a stavebně technické údržby, vedoucí k rychlé degradaci jejich technického stavu, příp. k jejich vážnému ohrožení nebo v krajním případě dokonce k jejich demolici.

Znehodnocení obytné a obecně kulturně společenské funkce parteru veřejného prostoru města dopravou v klidu.

Nízká kvalita rekonstrukcí, správy a údržby veřejných prostranství v důsledku nekvalitních projektů, nekoordinovanosti celku, návrhů bez přítomnosti architektů a nekoncepčního projektování a investování.

3 1 3

Příležitosti

Zpracování a přijetí koncepce pražské památkové péče a nové strategie osvěty a prezentace, týkající se pražského památkového fondu a OUV části 001, jako součásti této koncepce.

Využití nově budovaných oborových informačních systémů pro oblast kulturního dědictví.

Účinnější kooperace zainteresovaných skupin (správa města, orgány památkové péče, odborná veřejnost, vlastníci, uživatelé, nájemci, občané) při ochraně světově výjimečné hodnoty části 001.

Využití časového souběhu zpracování MgP a připravovaného Metropolitního plánu pro určení a vymezení částí města k přípravě a zpracování potřebných regulačních plánů (v návaznosti na MP), s cílem stanovit regulaci hladiny zástavby tak, aby nebyla narušena střešní krajina části 001 a jejího ochranného pásma, vizuální účinnost vertikálních stavebních dominant, pohledové horizonty a aby byla zajištěna ochrana dostředných i odstředných dálkových pohledů a byly podtrženy charakteristické (diferenciační) znaky zástavby lokalit v rámci části 001 i v jejím ochranném pásmu, a pro diferenciaci zátěže a způsobu využití těchto lokalit.

Implementace přijaté strategie veřejných prostor pro uchování a rehabilitaci jejich charakteru a jejich revitalizaci – implementace Manuálu tvorby veřejných prostranství a implementace Koncepte pražských břehů.

Vypracování a přijetí programu zapojení města do mezinárodních projektů se zvláštním důrazem na projekty, resp. databáze „osvědčených postupů“ (*Good Practices*), týkající se péče o památkový fond.

Existující potenciál území v ochranném pásmu části 001 převzít některé funkce, zejména komerční a administrativní části 001, a tak jí odlehčit a přispět k ochraně jejich památkových hodnot.

Odstranění nehodnotné (zejména vnitroblokové) zástavby a související možnost rozšíření zeleně či veřejných nebo poloveřejných prostranství.

Zvýšení kvality architektonické produkce cestou pořádání soutěží, včetně mezinárodních, s cílem nalezení řešení případných novostaveb v části 001 nebo v jejím ochranném pásmu tak, aby svou estetickou hodnotou byly souměřitelné s estetickou hodnotou toho nejlepšího, co po sobě zanechaly minulé generace.

Zvýšení přímé grantové podpory vlastníkům kulturních památek na jejich památkovou rehabilitaci nebo využití dalších nepřímých nástrojů k jejich morální či ekonomické podpoře.

Využití dostupných nástrojů k regulaci IAD v části 001 a její substituci MHD využitím platných koncepčních dokumentů v oblasti dopravy a alternativními formami individuální dopravy.

Rozvoj pobytových funkcí veřejných prostranství.

Zlepšování prostupnosti území pro chodce a cyklisty pro úbytek IAD.

3 1 4

Hrozby

Ohrožení komplexní hodnoty urbanistických celků v rámci části 001 upřednostňováním priorit ekonomické exploatace, zneužívající návštěvnickou atraktivitu historického jádra, jeho dopravní dostupnost a inženýrské zasíťování a zamořením obrazu statku objektivním a vizuálním smogem, na úkor priorit sociálních a obecně kulturních.

Trvalý investiční tlak na zvyšování míry plošného využití území části 001 a umísťování neúměrných kapacit jak u nových, tak u stávajících objektů na tomto území v rozporu s

urbanisticky racionálním rozvojem města, přinášející zásadní ohrožení památkové hodnoty historických objektů.

Změny, resp. zánik historické parcelace, mající mj. za důsledek nevhodné hmotové charakteristiky nových objektů na sloučených parcelách.

Ztráta historického měřítka zástavby v části 001 a ztráta historického měřítka zástavby v ochranném pásmu k zástavbě v části 001.

Zánik malebné střešní krajiny a ztráta historických stavebních dominant zvyšováním hladiny zástavby a architektonicky nevhodným řešením.

Ztráta lokálně diferencovaného genia loci lokalit v rámci části 001 a ztráta genia loci části 001 jako celku.

Zánik archeologických terénů.

Zánik cenných historických konstrukcí.

Stavební záměry prosazující faktickou demolici původního objektu s ponecháním pouze uličního průčelí, za kterým vzniká novostavba.

Zánik vnitroblokových poloveřejných prostorů v důsledku vnitroblokové zástavby v části 001.

Zábor vnitrobloků a jejich zeleně v souvislosti se stoupajícím počtem parkovacích míst v důsledku navyšování podlažnosti budov.

Znehodnocování prostoru řeky včetně břehů – ztráta genia loci v důsledku nízké kultury dočasných staveb a trvale kotvících plavidel.

Kvantitativní přetížení prostoru řeky předimenzovanými plavidly.

V důsledku nízké kvality projektů a nekoordinovanosti městských investic do veřejných prostranství postupná ztráta jejich kvality.

3 2 NÁSTROJE OCHRANY A PÉČE O ÚZEMÍ ČÁSTI 001

3 2 1 Silné stránky

Existence právních předpisů, umožňujících při důsledném dodržování zachovat OUV části 001.

Ochranné pásmo je stanoveno v dostatečném rozsahu a na jeho území se nachází řada opět památkově chráněných území.

Existence platného územního plánu.

Přijetí nových Pražských stavebních předpisů (dále též PSP).

Přijetí Koncepce pražských břehů (schválené jako příloha č. 1 k usnesení Rady hlavního města Prahy, dále též RHMP, č. 162 ze dne 4. 2. 2014).

Regulační plán zóny Anenská (vyhláška č. 6/2002 Sb. hl. m. Prahy o závazné části územního plánu zóny Anenská).

Přijetí Manuálu tvorby veřejných prostranství včetně Strategie veřejných prostranství (schválené jako příloha č. 1 k usnesení RHMP č. 1495 ze dne 24. 6. 2014).

Existence různých metodických dokumentů, vydaných NPÚ a OPP MHMP, týkajících se péče o různé složky a stránky památkového fondu a orientujících stavebníky a investory, projektanty i orgány památkové péče a umožňujících předvídatelnost rozhodnutí těchto orgánů.

Dostupnost informačních systémů.

3 2 2 Slabé stránky

Nedostatečný rozsah podrobnější územně plánovací dokumentace města (regulační plány, územní studie).

Příliš časté změny platného územního plánu.

Nedostatečné uplatňování sankcí za porušení existujících právních předpisů vztahujících se k ochraně památkového fondu.

Nedostatečné zohledňování mezinárodně právních závazků při rozhodovacím procesu nejen na úseku státní památkové péče, ale i dalších odpovědných orgánů.

Obecně nedostatečná znalost a aplikace metodických dokumentů týkajících se památkové péče o různé složky a stránky památkového fondu.

Paušální přístup k ochraně stavebního fondu nerespektující diferencované charakteristiky svébytných lokalit v části 001, tedy např. bez ohledu na památkové hledisko ochrany siluety jednotlivých domovních bloků, a z toho plynoucí ztráta jedinečnosti.

Paušální, nediferencovaný přístup k posuzování stavebních zásahů v ochranném pásmu z hlediska jejich možných dopadů na OUV části 001.

Nedodržování zákona.

Nedostatečné regulace reklamy, respektující komplexní kulturní situaci prostředí památky části 001. Omezení v aktualizovaném znění PSP 2016 bylo redukováno.

Nedostatečné využití dostupných nástrojů udržitelnosti kvality a regulace reklamy.

Neadekvátní hygienické požadavky pro oblast 001 vylučující obytnou funkci.

Absence autorizovaného architekta při předprojektové a projektové přípravě renovací a tvorby nové stavební vrstvy.

Současná nedostatečná provázanost digitalizace kvantitativních a kvalitativních dat týkajících se památkové péče o část 001.

Nedostatečná síť Metainformačního systému NPÚ–MIS, slabá nebo žádná dostupnost rozhodných podkladů v tomto systému, neprovázanost s geografickým informačním systémem (dále též GIS).

Nedostatečně koordinovaná správa.

Implementace MgP části 001 jako základního komplexního dokumentu, podporujícího ochranu mimořádné univerzální hodnoty části 001.

Aktualizace a implementace dokumentu Koncepce účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze ve vazbě na AUA.

Zpracování a přijetí nového územního plánu – Metropolitního plánu a navazujících regulačních plánů s jasnou formulací pravidel a principů funkční a prostorové (objemové a výškové) regulace části 001.

Využití příležitosti přípravy nového zákona o státní památkové péči k ustavení zvláštní kategorie památky zapsané na Seznam světového dědictví.

Zpracování a přijetí Koncepce pražské památkové péče o část 001 a Plánu památkové ochrany.

Zpracování, schválení a dodržování závazné prostorové regulace výstavby v části 001 a jejím ochranném pásmu se zvláštním zřetelem na výškové limity výstavby.

Důsledné uplatňování právně stanovených sankcí proti vlastníkům, kteří objekty v části 001 neudrží, poškozují či na nich umísťují nepovolenou reklamu a další zařízení (např. markýzy, tzv. "áčka" – přenosné plakátovací zařízení, různé polepy výloh či oken...).

Důsledné využití nástrojů platné Koncepce rozvoje cyklistické dopravy a rekreační cyklistiky v hl. městě Praze do roku 2020 a Dopravní politiky ČR pro období 2014–2020 může eliminovat negativní vlivy individuální motorové dopravy.

Důsledné dodržování smyslu památkového zákona ze strany stavebních úřadů a výkonné složky státní památkové péče.

Postupná digitalizace dat týkajících se památkové péče o část 001, jako základ pro budoucí rozhodování.

Zamezení zvyšování kódu míry využití území v souvislosti s povolováním novostaveb ve stabilizovaném území části 001.

Zpracovávání koncepčních/architektonických studií a generelů.

Lobbistické tlaky při projednávání nového územního plánu a dalších koncepčních dokumentů dotýkajících se ochrany části 001.

Korupční a lobbistické tlaky, vyvíjené na představitele veřejné správy ve správních řízeních týkajících se památkové péče.

Nerespektování části 001 jako stabilizovaného území při povolování novostaveb.

Nedostatečná podrobnost, zejména absence regulačních plánů a nerespektování ÚPD s možným důsledkem výstavby výškových a hmotově předimenzovaných objektů ve vizuálním kontaktu s částí 001 a také hmotově předimenzovaných budov (především obchodně administrativních) v části 001.

Intenzifikace využívání území vedoucí k provoznímu přetížení části 001.

V nově platných PSP není omezena výška zástavby. V § 25 PSP je uvedeno osm výškových hladin, přičemž poslední je s výškou nad 40 m. Další pravidla pro určování výškových hladin zástavby a případná omezení nejsou v PSP dále specifikována.

Nedostatečně koordinovaná součinnost MHMP a orgánů památkové péče (MK ČR, NPÚ).

3 3 NEHMOTNÉ KOMPONENTY

Poznámka: V souladu s předchozím textem chápeme v dalším textu pojem „kultura“ v užším slova smyslu.

3 3 1 Kultura

3 3 1 1 Silné stránky

Vysoký význam kulturní tradice prostředí jako symbol české státnosti a zdroje národní identity.

Atraktivita a podnětnost historickou výstavbou vytvořeného prostředí části 001 a genia loci v jejích jednotlivých lokalitách; vysoká motivační a asociační hodnota pro umělecké interpretace města.

Koncentrace státních, městských a soukromých kulturních institucí (např. divadel, muzeí, škol, univerzit a galerií) v části 001 s příznivým dopravním spojením nebo v dosahu pěší chůze.

Mimořádné množství prostorových příležitostí pro divadelní a hudební produkce.

Hustá síť zařízení pro kulturní osvětu a estetickou výchovu včetně tzv. základních uměleckých škol, pro neprofesionální umělecké dovednosti a aktivity.

3 3 1 2 Slabé stránky

Podceňování významu kultury pro růst intelektuálního potenciálu a kreativity každého občana, tedy i těch, kteří nejsou profesionálními pracovníky v oblasti kultury.

Rezervy v koncepci kulturní politiky města, resp. v její operabilitě.

Nepochopení významu diferencovaných nabídek kultury (kulturních statků anebo kulturních služeb včetně kreativních průmyslů) pro kvalitu struktury území města.

Nekvalitní prezentace kulturního života města, mj. v jeho turistické propagaci.

Nestabilní grantový systém kulturních projektů.

Nízká kompetence pořadatelů úspěšně provádět fundraising pro financování kulturních projektů.

Absence moderního mezinárodně srovnatelného kapacitního koncertního sálu na vysoké akustické úrovni.

Málo akcí mezinárodního významu a u těch, které již pořádány jsou (např. Pražské Quadriennale, Festival německého divadla atd.), jejich nedostatečná podpora a propagace ze strany města.

3 3 1 3 Příležitosti

Zpracování a přijetí nové Kulturní politiky města, orientované na mezinárodně srovnatelnou kvalitu kulturních statků a služeb.

Navýšení rozpočtu města pro podporu kvalitních kulturních projektů a institucí.

Otevřenost multikulturním proudům, obohacujícím kulturní život Prahy.

Zkvalitnění komunikace kulturních institucí sídlících v Praze s Pražskou informační službou – Prague City Tourism a s mediálními prostředky, které má město k dispozici.

Více zdroje a otevřený systém financování a zavedení dalších forem podpory kultury pro profesionální i neprofesionální oblast.

Provázání oblasti školství, vědy a kultury s reálnou praxí kulturního života, vzestup vzdělanostní úrovně občanů Prahy.

Využití blízkosti Prahy ke kulturním metropolím centrální Evropy (Vídeň, Mnichov, Berlín) k posílení kulturní spolupráce na úrovni institucí i vedení města.

Využití ojedinělého statutu Prahy jako Kreativního města UNESCO pro oblast literatury v souladu s jeho úspěšnou kandidátskou dokumentací pro pořádání literárních a překladatelských akcí mezinárodního významu.

Návrat spirituality spolu s rekonstrukcí společnosti. Vznik společných témat současné kultury a spirituální tradice v umění.

Využití veřejného zájmu na rozvoji kulturního turismu pro formulování nabídky kulturních statků a služeb generujících tento turismus. Využití této souvztažnosti při koncipování účinnější Kulturní politiky města.

Pro vznik kulturního klastru (tzv. Muzejní míle) je dnes problematická oblast Severojižní magistrály.

3 3 1 4 Hrozby

Ztráta konkurenceschopnosti Prahy v mezinárodním kulturním životě.

Ukončení činnosti některých kvalitních kulturních institucí.

Vysoký počet zařízení pokleslou kulturní úrovní, generujících nízký konzumní turismus a nepřinášejících nic pro intelektuální rozvoj Pražanů (jejich QOL).

Ztráta zájmu občanů o kulturu pod tlakem spotřebního způsobu života, snížení jejich kulturní úrovně a vkusu.

Ztráta autority kulturních elit, vulgarizace a průměrnost požadavků na kvalitu, relativizace hodnot.

Nedostatečné financování kvalitních kulturních projektů a organizací ze strany veřejných rozpočtů bez adekvátní náhrady z fundraisingu a vlastních příjmů,

potenciálně vedoucích k zániku kvalitních kulturních institucí a nerealizování hodnotných projektů.

3 3 2 Cestovní ruch

3 3 2 1 Silné stránky

Celosvětově výjimečná architektonicko-urbanistická hodnota města, zejména části 001, zvyšující jeho turistickou atraktivitu.

Významná poloha v centru Evropy a unikátní potenciál města k rozvoji kulturního městského turismu.

Motivace vedení města zatraktivnit a zkvalitnit nabídku turismu.

Koordinace přípravy Management plánu se Strategickým plánem HMP.

Informační systém pro návštěvníky města – dostatek informací o nabídce kulturního dědictví, kulturních, společenských a sportovních akcích, městské dopravě, ubytování a možnostech nakupování.

3 3 2 2 Slabé stránky

Přetížení nejatraktivnějších míst části 001 masovým turismem; absence diferenciací nabídek pro turisty v necentrálních oblastech Prahy.

Nedostatečně střednědobé a dlouhodobé strategické plánování města v oblasti turismu v Praze založené na relevantních datech a evaluaci.

Absence segmentu kulturního turismu v současné kulturní politice města.

Nízká regulace dopravy v rámci turismu – přetěžování míst autokary, přetížení řeky osobní říční dopravou.

Postupná proměna a ztráta identity a genia loci nejatraktivnějších míst v části 001 v důsledku komerčních aktivit, orientovaných na masový turismus (např. Královská cesta).

Zvyšování počtu ubytovacích a stravovacích zařízení v části 001 a s tím související transformace historických objektů, doprovázená ztrátou jejich funkční autenticity, historických konstrukcí a architektonických a řemeslných detailů, a v důsledku toho přetěžování části 001 turismem.

Neodborná, mnohdy značně pokleslá prezentace historického dědictví Prahy zejména neautorizovanými subjekty.

3 3 2 3 Příležitosti

Zpracování Strategie udržitelného rozvoje turismu respektujícího OUV a využívajícího ji jako konkurenční výhodu. Podpora kongresového turismu. Podpora kulturního turismu.

V rámci nové Strategie uplatnění principu tematické diferenciacie turismu a posílení atraktivity lokalit mimo část 001.

Formalizace a institucionalizace marketingového řízení kulturního turismu v Praze.

Směřování části příjmů z turismu do oprav a kultivované prezentace a propagace statku.

Aktualizace střednědobého a dlouhodobého strategického plánování města v oblasti turismu založeného na relevantních datech a jejich evaluaci strukturovanou Marketingovým plánem 2017 a Strategickým plánem PIS – PCT do roku 2023.

3 3 2 4 Hrozby

Pokračující růst negativních dopadů masového turismu na OUV, zejména přetěžování části 001.

Řízení a organizování turismu nedosáhne standardů špičkových destinací mezinárodního kulturního městského turismu do míst majících rovněž OUV.

Snižování image destinace znehodnocováním a zpochybňováním OUV rozhodnutími, která ji nerespektují a která mohou být předmětem zájmu mezinárodních orgánů, zejména Výboru světového dědictví, jehož závěrům je věnována trvalá mediální pozornost.

Snižování míry obecné bezpečnosti v centru města i v souvislosti s mezinárodně hrozícím terorismem.

Nedostatek podpory tematicky a prostorově diferencovaných projektů, rozšiřujících nabídku produktů pro zájmově diferencované návštěvníky města a pro jejich rozptyl i mimo hlavní turistické trasy v části 001.

Zvýšení rizik mezinárodního terorismu.

Ohrožení snižování počtu stálých obyvatel systémem „sdíleného“ ubytování Airbnb.

3 3 3 Život ve městě

3 3 3 1 Silné stránky

Praha je stabilní součástí sítě evropských metropolí s geograficky příznivou polohou, vykazující dlouhodobě přitažlivost pro podnikání, a s kvalitním bytovým fondem, v historické části města i potenciálně velmi atraktivním.

Krajinný rámec Prahy obsahuje řadu příležitostí pro rekreaci a je snadno dostupný z části 001 a jejího ochranného pásma. Zlepšená kvalita vody ve Vltavě a jejích přítocích umožňující rehabilitaci jejího rekreačního potenciálu, vysoký podíl zeleně v části 001 umožňuje krátkodobou rekreaci.

Část 001 je tradičním sídlem hlavy státu, sídlem zákonodárných sborů, vlády a ministerstev, včetně sídel zastupitelských úřadů cizích států.

Část 001 obsahuje celostátně nejrozsáhlejší koncentraci vzdělávacích, kulturních, vědeckých, církevních, ale i zdravotnických institucí a významných ekonomických subjektů.

Velmi hustá síť kvalitní veřejné dopravy.

Široká nabídka služeb a zboží kulturní povahy, včetně příležitostí využít k jejich provozování i atraktivní veřejné prostory.

Dobře fungující integrovaný záchranný systém pro případ přírodních katastrof nebo jiných mimořádných událostí.

Množství veřejných prostranství a parků pro rekreaci.

3 3 3 2

Slabé stránky

Absence bytové politiky města.

Změna sociální struktury obyvatelstva, gentrifikace části 001, úbytek stálého obyvatelstva v ní.

V mnohých částech 001 neúnosná až obtěžující koncentrace turistů, dnes již celoroční (např. na Královské cestě).

Úbytek bytového fondu v jeho diferenciaci pro různé sociální a věkové skupiny obyvatel; slučování malých bytů, vysoký podíl „privatizovaného“ veřejného prostoru v turisticky atraktivní oblasti části 001, ale i v ochranném pásmu.

Úbytek občanské vybavenosti a základních služeb (zejména obchodů se zbožím denní potřeby, např. potravin) a jejich náhrada obchody s luxusním zbožím a upomínkovými předměty či restauračními zařízeními, vše zaměřené zejména na turisty.

Absence regulace pronájmu bytů prostřednictvím Airbnb, podporující gentrifikaci města využíváním bytů pouze k lukrativnímu krátkodobému pronájmu, způsobuje odliv trvalých obyvatel města.

Zastaralost částí technické infrastruktury, nejen v části 001, ale i v ochranném pásmu.

Vysoké zatížení některých úseků uliční sítě automobilovou dopravou v klidu a pohybu.

Místy nevhodné povrchy prostorů přetížených dopravou bránící rozvoji bezmotorové dopravy.

Sociálně patologické jevy v části 001, včetně drobné kriminality, vandalismu znehodnocujícího památky, zeleň a městský mobiliář, i pobyt bezdomovců a s tím související pokles hygieny veřejných prostor města.

3 3 3 3

Příležitosti

Využívání regulativu ve stávající územně plánovací dokumentaci, ale i v připravovaném MP pro podíl bydlení v centrální části města k udržení této funkce.

Zpracování a přijetí Bytové politiky města.

Zvyšování kvality bydlení v části 001 modernizací bytového fondu, respektující však památkový význam tohoto fondu.

Zvyšování kvality veřejných služeb, včetně kulturních, mj. prostřednictvím koncepčního využívání objektů ve vlastnictví hlavního města Prahy, popř. ve správě městských částí.

Zastavení bezkonceptní privatizace bytového fondu na území části 001.

Dostatečná občanská vybavenost, opřená mj. o přirozený životní cyklus obyvatel centra.

Zvyšování kvality pobytu ve veřejném prostoru města realizací strategie Manuálu veřejných prostranství.

Odstranění nadbytečných technických objektů infrastruktury, zvýšení prostupnosti města pro pěší a cyklisty.

Navýšení kulturních nabídek a příležitostí k setrvání a komunikaci.

Regulace využití veřejných prostor v souladu s jejich ideovým a tradičním významem.

Vyřešení problematiky Severojižní magistrály její transformací na městský bulvár s cílem zajistit pěší prostupnost mezi jí dosud rozdělenými částmi města a odstranit vnitřní periferii města v jejím okolí.

Využití konceptů Smart Cities.

Reprezentativní přístup z Hlavního nádraží do města, odstranění asociálního charakteru celého veřejného prostoru kolem nádraží.

Změna životního stylu směrem k udržitelnosti a ekologické šetrnosti.

3 3 3 4

Hrozby

Další úbytek stálých obyvatel části 001 města.

Pokračování existence sociálně patologických jevů v části 001 města.

Nárůst nekulturního, destruktivního turismu.

Výrazný úbytek nezastavěných ploch s přirozenou zelení v části 001 i v jejím ochranném pásmu jako příležitosti pro krátkodobou rekreaci.

Trvalá pauperizace a rozklad území při severovýchodní hranici části 001 v důsledku SJM jako dehumanizujícího faktoru a neprostupné bariéry v prostoru města.

Nedocenění kulturně společenského potenciálu transformačních území (např. uvolňující se dopravní plochy – Masarykovo nádraží, autobusové nádraží Florenc).

Vznik dalších monofunkčních turistických nebo obchodně administrativních zón uvnitř části 001.

3 3 4

Dopravní infrastruktura

3 3 4 1

Silné stránky

Výborná dopravní dostupnost části 001 veřejnou dopravou a vysoká míra využití.

Dobrá dostupnost dálkovou dopravou z celé ČR.

Umístění stanic metra na území části 001 a železničních nádraží na její hranici.

Regulace parkovacích míst pro rezidenty v částech 001.

3 3 4 2

Slabé stránky

Mimořádná zátěž automobilovou (tranzitní, vůči části 001 i cílovou) dopravou, dotýkající se bezprostředně území části 001.

Nárůst počtu cílů individuální automobilové dopravy v části 001 a nedostatečná regulace přístupu IAD do části 001.

Nesouvislá síť cyklostezek, dopravně zklidněných oblastí a integračních opatření pro alternativní formy dopravy.

Nízká úroveň využití železnice pro přepravu uvnitř metropole.

Přetížená a zranitelná (absence více tras) tramvajová síť v části 001.

Přetížení některých linek metra do centrální části města až na hranici kapacit.

Urbanistická bariéra Severojižní magistrály (SJM), znemožňující tradiční historicky vytvořené propojení části 001 s navazujícími městskými částmi.

Absence koordinace ochrany řeky mezi orgány města a orgány státu před jejím přetížením turistickou a rekreační plavbou říčními dopravními stavbami v zájmu zachování její funkce jako komponenty spolugenerující OUV a její rekreační potenciál.

Znehodnocování veřejných prostorů v části 001 přetížením dopravou v klidu i v pohybu, resp. jejími negativními důsledky jak pro pohodu obyvatel této části, pro návštěvníky, tak i pro její historický stavební fond, případně i pro archeologický fond v případě budování podzemních parkovišť.

3 3 4 3

Příležitosti

Zpracovávání Plánu udržitelné mobility Prahy a okolí (Projekt P+).

Omezení tranzitní dopravy přes část 001 vnějšího a vnitřního (Pražského) okruhu a tím dopravní odlehčení centra města, především části 001.

Posílení tangenciálních tras IAD, MHD – nové mosty odlehčující části 001, včetně doplnění sítě tramvajových tratí.

Zavedený systém preferencí MHD.

Modernizace a efektivita vozového parku MHD (nové tramvaje, příp. citybusy; ekologické, hybridní, zvláště elektromobilní prostředky dopravy) s cílem zvýšit její kapacitu a pohodlnost a snížení dopadů na životní prostředí.

Rozšiřování dopravně zklidněných oblastí s preferencí pěší a cyklistické dopravy.

Rostoucí atraktivita železnice v PID pro přístup na území části 001.

Zlepšení estetické a funkční kvality stanic železniční a autobusové dopravy v části 001 a jejím blízkém okolí.

Regulace dostředné automobilové dopravy ekonomickými nástroji, např. mýtným systémem.

Odstranění vnitřní periferie, vzniklé v důsledku dálniční stavby SJM uprostřed města, její transformací na městský bulvár, a tím zatraktivnění oblastí podél SJM a umožnění prostupnosti mezi částí 001 a dotčenými oblastmi ochranného pásma.

Vybudování systému záchytných parkovišť P+R vně části 001 a jejího ochranného pásma, snižující zatížení části 001 dopravou v klidu.

Humanizace a revitalizace dnes dopravou degradovaných veřejných prostorů cestou potenciálně přínosných projektů, rozšiřujících kvalitní nabídku pro obyvatele i turisty (např. tzv. Muzejní míle, koncepce kulturního klastru muzeí a galerií podél linie SJM, ve vazbě na identickou linii trasy metra C).

Budování souvislých tras pro cyklistickou dopravu.

Zajistit Plán udržitelné mobility Prahy a okolí, jehož cílem bude stanovit dopravní politiku města na další období.

3 3 4 4 Hrozby

Další růst počtu automobilů, znamenající tlak na zvyšování komunikačních i parkovacích kapacit.

Nedostatečné tempo realizace záchytných parkovišť systému P+R v dostupné vzdálenosti za hranicí 001.

Zvyšování dopravní zátěže vyvolané novými (dalšími) transformacemi stavebního fondu v části 001 nebo na její hranici pro komerční a administrativní užití.

Zvýšení kapacity veřejných parkovišť v části 001 bez regulace stávajících, vedoucí k výhodnosti dostředné IAD.

Nedostatečný systém regulace automobilové dopravy v části 001 a ochranném pásmu a částech navazujících.

Pomalé a nesouvislé budování infrastruktury pro cyklistickou dopravu.

Izolace Prahy a ztráta kulturní a ekonomické prosperity v případě propadu dopravních vazeb města na rychlou evropskou dopravní infrastrukturu.

3 3 5 Kvalita života, životní prostředí

3 3 5 1 Silné stránky

Významné zelené plochy v části 001 a v blízkém okolí města.

Zdařilá revitalizace pražských historických parků a zahrad v části 001.

Výrazný fenomén řeky Vltavy jako zásadní činitel utváření krajiny a pohledových os i příležitostí pro volný čas a rekreaci.

Přechod na nová topná média, pozitivně ovlivňující kvalitu ovzduší a mající mj. vliv i na stav fasád a jejich sochařské výzdoby.

3 3 5 2 Slabé stránky

Místní zhoršování životního prostředí, zejména překračováním limitů hluku z dopravy, např. podél SJM, a znečištěním ovzduší z automobilové dopravy.

Nedostatek zeleně a vodních prvků v dílčích prostorech kompaktně zastavěné části 001 a jejího ochranného pásma, způsobující mj. zhoršené mikroklimatické poměry.

Znečištění části 001 včetně řeky akustickým a světelným smogem.

Absence regulace IAD.

Zátěž části 001 reklamním a informačním smogem.

Neprůchodnost a nepropojenost některých významných ploch zeleně, památek zahradního umění včetně parků a dalších ploch systému zeleně.

Nízká podpora cyklistické dopravy.

3 3 5 3 Příležitosti

Využití právních nástrojů města k regulaci reklamy, vizuálního, akustického i světelného smogu.

Očišťování vnitrobloků jako poloveřejných prostor „sui generis“ (svého druhu) od nehodnotných dostaveb a přístaveb a jejich nahrazení zelení.

3 3 5 4 Hrozby

Živelné katastrofy, zejména povodně.

Tlak na nadměrné komerční využití řeky, břehů Vltavy a chráněných přírodních útvarů a lokalit.

Úbytek přirozené zeleně v části 001 a jejím okolí v důsledku developerských činností.

Ztráta symbolického a etického významu veřejných prostorů města a objektů, které je vytvářejí, dtto genia loci, v důsledku objektového smogu, novostaveb a přestaveb architektonicky disharmonizujících s daným historickým veřejným prostorem.

4 CÍLE MANAGEMENT PLÁNU

(přehled uveden v samostatné tabulce)

4 1 RÁMCOVÉ INDIKÁTORY PLNĚNÍ CÍLŮ MANAGEMENT PLÁNU

Rámcovými indikátory pro plnění MgP je plnění cílů MgP, a to zejména pokud jde o:

- Změny pohledových a panoramatických pohledových hodnot, jejich narušení výškovými a rozměrnými stavbami, vizuální integrita.
- Změny urbanistických hodnot – historická parcelace, uliční a stavební čáry, struktura zástavby, charakter a měřítko zástavby, veřejné prostory, výškové členění zástavby, zapojení novostaveb do charakteru zástavby.
- Změny stavu střešní krajiny (navyšování hladiny zástavby, nástavby domů, půdní vestavby, ztráty účinnosti působení historických stavebních vertikál v obrazu města).
- Změny stavební struktury a architektonického pojetí a jejího detailu.
- Úbytek bytového fondu v části 001, sociologické změny obyvatelstva, nevhodné využití objektů, opuštěné a havarijní objekty.

- Zatížení části 001 individuální motorovou dopravou v klidu (celková kapacita) i v pohybu, resp. zvyšování podílu hromadné a bezmotorové dopravy.
- Ztráta koncentrace kulturních, vzdělávacích, výzkumných a jiných „intelektuálních“ institucí v části 001.
- Plnění přijatých opatření/ doporučení (viz kapitola Opatření v samostatném souboru).
- Spolupráce zainteresovaných zúčastněných odborů MHMP a městem Prahou založených nebo zřizovaných organizací při zachování OUV části 001, její autenticity a integrity, a spolupráce s NPÚ, územním odborným pracovištěm státní památkové péče v hlavním městě Praze.
- Profesní stabilizace a přiměřenost zastoupení jednotlivých specializací v útvarech a v organizacích zřizovaných nebo založených městem Prahou, předmětem jejichž činnosti je péče o OUV části 001 a její autenticitu a integritu, včetně historického urbanismu.
- Zvyšování podílu veřejné dopravy.
- Profesní stabilizace, přiměřenost, odborná kompetence a mravní způsobilost zastoupení jednotlivých specializací v útvarech a v organizacích zřizovaných nebo založených městem Prahou, předmětem jejichž činnosti je péče o OUV části 001 a její autenticitu a integritu, včetně historického urbanismu.

Poznámka: Hodnocení podle rámcových indikátorů se bude dokládat také obrazovou dokumentací a vizuálními komparacemi původního (předcházejícího) a současného stavu, jakož i statistickými daty.

5 OPATŘENÍ K REALIZACI CÍLŮ MANAGEMENT PLÁNU

(přehled uveden v samostatném dokumentu)

6 KOMENTÁŘE K CÍLŮM A OPATŘENÍM MANAGEMENT PLÁNU

Rozhodující pro udržení OUV části 001, její autenticity a integrity, je čelit jednostrannému ekonomickému (často jen konjunkturálnímu nebo dokonce spekulativnímu) tlaku. Kvantitativní nárůst nutno limitovat, resp. považovat za výjimečný, odůvodnitelný pouze památkovými a společenskými zájmy. Je nutné ho korigovat i při procesu modernizace a transformace staveb, neboť i při něm dochází nejčastěji cestou navýšení počtu podlaží nebo zastavěné plochy, nejčastěji ve vnitroblocích, k narušování OUV, autenticity a integrity části 001. Nástrojem je dostatečně podrobná **regulace založená na detailním, diferencovaném a individuálním určení limitních hodnot** (koeficientů) zatížení, aplikovaných individuálně na konkrétní, typologicky sourodé celky.

Z hlediska zatížení části 001 provozem a ohrožení její OUV a QOL v ní je rozhodující její ochrana před náročnými, především dopravu generujícími aktivitami a aktivitami stupňujícími zátěž plynoucí z cestovního ruchu či nepřiměřeného růstu komerčních zařízení a pracovních příležitostí. Nástrojem je regulace aktivit (funkcí).

6 1 ARCHITEKTURA A URBANISMUS

6 1 1 Kontext a kvalita architektury

Z pohledu architektonického je nutné akceptovat kontextuální přístup, resp. princip sourodosti, a to jak v objemu, formě, tak i v měřítku staveb. V tomto smyslu je pro

uchování hodnoty podstatné nejen měřítko členění (na úrovni objektů, parcelace, ale i vnějšího projevu průčelí a měřítko struktury objemů střešní krajiny), ale také měřítko relativní, vztahené vůči konkrétnímu prostorovému kontextu. Je nutné bránit se paušalizacím (například vyrovnávání dnes nejednotné výšky zástavby v některých lokalitách části 001, je-li nositelem hodnoty lokality, resp. jejího přínosu pro OUV části 001 jako celku).

Respektování zásady kontextuality v části 001 znamená také opozici vůči jednostranně aplikovanému projevu (nekorektní) současnosti. Soudobý architektonický výraz nelze používat jako účelový argument realizací na úkor atmosféry místa, resp. povahy jeho harmonie a *genia loci*. To neznamená, že má být soudobý přístup nostalgický, historizující a na hranici kýče, bez přidané hodnoty a promyšleného zapojení do výjimečnosti situace místa.

Pro novou tvorbu musí platit, že část 001 byla na Seznam světového dědictví zapsána mj. na základě mezinárodního přesahu hodnot v historii vytvořených architektonických děl. Pro část 001 je proto nepřijatelné, aby nově vznikající architektonické formy byly v mezinárodním srovnání na průměrné až podprůměrné úrovni. Cestou k nápravě, i když ne jedinou, mohou být otevřené architektonické soutěže a osvěta a moudrost zadavatele – klienta, podepřená přítomností autority PP v zadávacím řízení PD a sestavování podkladů architektonické soutěže a posuzování výsledků formou koordinovaného závazného stanoviska pro oblast 001 a ochranného pásma. V tomto směru je významná také osvěta, zaměřená jak na hodnoty části 001, tak na metodiky a doporučení, týkající se zachování různých stránek a složek pražského památkového fondu.

V Praze je navozen princip dialogu mezi fyzickými stavebními vertikálami (dominantami) a horizontální zástavbou (vertikálami, dominantami jsou zde míněny stavby vyjadřující svojí výškou či formou symbolický, resp. společenský význam staveb a nelze je zaměňovat s výškovými budovami, kde je jejich smyslem maximalizace využití stavebního pozemku nebo atraktivita výhledů). Specifická podoba tohoto vztahu je pak základním formotvorným projevem zhmotněným v ikonické veduté, která je krom svých estetických hodnot čitelným svědectvím hlavních rysů dějin města i státu. Dodnes si obě složky zachovávají výraz, odpovídající původnímu účelu staveb. Obě jsou citlivou reflexí místa, krajiny, ve které město vzniklo – ve smyslu „*locus regit actum*“ (místo určuje děj). Přes mnohé změny tato vizualita stále existuje jako svědectví urbanistického i architektonického vývoje a vitálních projevů historie i současného fungování společnosti. Hodnota jedné i druhé je mimo jiné v jejich vizuální čitelnosti, vzájemném vztahu a obecně chápané proporci. Je nezbytně nutné tento princip do budoucna zachovat. **Jejich spolupůsobení tvoří pro Prahu charakteristická a neredukovatelná kvalita vertikál a horizontál.**

6 1 2

Přípustnost tlaků na intenzifikaci využívání stavebního fondu a ploch v části 001

Vzhledem k praktické absenci volných stavebních ploch atraktivního území části 001 je vnitřní potenciál urbánních struktur předmětem zvýšené poptávky. Neustálý zájem o intenzifikaci se týká nejen samotných stavebních struktur, ale také poloveřejných a veřejných prostorů, resp. vnitrobloků. Z hlediska ochrany OUV části 001, její autenticity a integrity, je tedy nezbytně nutné tento tlak výrazně eliminovat, resp. individuálně a v detailu posuzovat oprávněnost těchto záměrů z pohledu míry a přípustnosti nových stavebních intervencí v konkrétním místě. Jedná se zde o dopady vizuální povahy, ale též o zátěž provozní a dopravní navazujícího území 001.

Dynamiku proměn odpovídající požadavkům doby je možno akceptovat spíše na úrovni kvalitativních změn, např. formou modernizace bytového fondu ve prospěch vyššího kvalitativního standardu a z toho plynoucích pozitivních vlivů na sociální stabilitu lokality a kvalitu prostředí.

Za přípustné lze považovat sanační proměny očišťování vnitrobloků od objektového smogu, často provizorních, provozních, garážových a skladovacích objektů za předpokladu vyššího cíle zkvalitnění obytnosti a estetiky prostředí. Nelze však akceptovat likvidaci vnitroblokových objektů, které jsou součástí charakteru území, např. bývalých pasáží, ateliérů, kin, divadel, především je-li možná jejich potenciální konverze směrem k obecně prospěšné funkci. Maximální pozornost je třeba věnovat omezení, resp. eliminaci stavební činnosti v nečetných, ale významných, dosud nezastavěných lokalitách, ležících přímo na území části 001 (např. lokality Staroměstské náměstí, předpolí Štefánikova mostu, okolí Muzea hlavního města Prahy na Florenci, okolí Hlavního nádraží, plocha kolejistiště Masarykova nádraží, část Albertova).

6 1 3 Diferenciace architektonicko-urbanistického charakteru lokalit v části 001

Svébytné architektonicko-urbanistické charaktery jednotlivých lokalit v části 001 jsou urbanistickým bohatstvím statku. **Princip diferenciace je opodstatněn různorodostí území části 001 a z toho nutně plynoucí lokální růzností hodnot.** V souladu s charakterovým vymezením různých lokalit musí být stejně diferencována i forma a metoda intervence a ochrany.

V tomto smyslu je míněn diferencovaný přístup z hlediska forem kontextu v linii historické, typologické, situační, ale i z hlediska prostorových, funkčních a provozních specifik a vazeb. Předpokladem úspěchu je poznání a pochopení specifické situace diferencovaných lokalit. Jedná se o proces odmítající paušalizaci a zjednodušení, s podporou schopnosti rozlišit diferencovaný celek.

Diferenciaci může podpořit invenční obohacení prostředí a ve svém důsledku vést i k jeho lokální významové vertikalizaci. Průvodním nástrojem je i diferencovaná kulturní politika, zohledňující specifika lokalit, městských částí a města v kontextu dalších vyšších kulturních vazeb. Její úspěšnost je závislá na synergii s prostředím, kterému je adresována a které má rozvíjet.

6 1 4 Diverzifikace

Proces diverzifikace umožňuje rozrůznění a následné rozprostření aktivit z přetěžované části 001 do lokalit mimo ni. Ty pak mohou převzít její neúměrnou zátěž komerčními a administrativními funkcemi a přitom povyšovat význam a specifika lokalit mimo část 001. Potenciál je především v prostoru územního prstence vně ochranného pásma (tzv. zájmové území).

6 2 HMOTNÉ KOMPONENTY

6 2 1 Územní ochrana, výškové limity

Základním principem péče o část 001, její autenticitu a historickou integritu, je z urbanistického hlediska ochrana dochovaných prvků historické urbanistické struktury. Především celkového půdorysu, parcelace, hmotové struktury včetně charakteru střešní roviny a výšek staveb i architektonických prvků historické zástavby. Režimem památkové rezervace, jak jej definuje česká legislativa, jsou chráněny všechny objekty, plochy a prostorové vazby na jejím území.

Územní ochrana statku je implicitní a integrální součástí principů obsažených v platném územním plánu, a stejně tak musí být obsažena i v nově připravovaném územním (metropolitním) plánu města.

Celoměstská platnost plánu zavazuje vzájemně koordinovat cíle a koncepci ochrany části 001 s jejím okolím. Ani podrobnost platného ÚP však není dostatečná pro zajištění odpovídající ochrany jednotlivých staveb či souborů, resp. pro usměrňování charakteru nově vznikajících staveb. Proto je nutné, aby podle potřeby konkrétních situací a lokalit vznikly i dokumenty podrobnější, obsahující dostatečně podrobné regulativy, omezující nežádoucí proměny území. To se týká jak objektů zapsaných v ÚSKP, tak i objektů ostatních, existujících v rámci části 001. Důraz je nutné klást především na výškovou, resp. objemovou regulaci, limity a charakter provozně funkčního zatížení.

Cílem péče o předmětné území je, kromě uchování existujících hodnot, i obnova zaniklých částí urbanistické osnovy, tedy opětovná šetrná a harmonická zástavba existujících proluk, parcel po stavbách zbořených či jinak zaniklých, s přihlédnutím k jejich bývalému charakteru. Zachování a rehabilitace historického půdorysného a prostorového uspořádání v maximálně možném rozsahu je nástrojem k uchování obecné urbanistické a architektonické hodnoty prostředí části 001.

Pro uchování panoramatické hodnoty části 001 a souvisejících hodnot ochranného pásma je nutno zabránit navyšování staveb i míry využití území, v jehož důsledku dochází k postupnému narůstání půdorysných i výškových rozměrů budov, především komerčního charakteru. Obdobně je třeba bránit celoplošnému zastavování parcel tam, kde jsou dochovány dvory, resp. jejich nezastavěné části. Při tom je nutné brát na zřetel v místě specifickou typologii zástavby pozemků. Stěžejním nástrojem územní ochrany části 001 a hodnotě jeho adekvátního utváření je především územně plánovací dokumentace města.

Podstatné je také stanovení obdobně diferencované, resp. místně specifikované míry exploatace území ochranného pásma. V rámci části 001 je nutné považovat stávající (tj. k roku 2016) míru využití za limitní a stabilizovanou.

S ohledem na vliv stavebních intervencí v rámci ochranného pásma na OUV části 001, resp. hodnoty panoramatických pohledů, je třeba důsledně aplikovat stávající systém posuzování výškových staveb.

S ohledem na vliv stavebních intervencí v rámci ochranného pásma na OUV části 001, resp. hodnoty panoramatických pohledů, bude dále zpřesňován stávající systém posuzování výškových staveb tak, aby nadále nedocházelo k narušování historického panoramatu Pražské památkové rezervace.

6 2 2

Strategie ochrany části 001 na území vně jejích hranic

Jedním z předpokladů efektivní ochrany části 001 je její interakce s blízkým i vzdálenějším okolím, neboť část 001 vizuálně i provozně plynule navazuje na své okolí, kterým je kompaktní vnitřní město. Interakce mezi ní a okolním městem jsou obousměrné.

Z pohledu různě chápaných kontextů je možno hovořit o bezprostředním kontaktním území, ochranném pásmu (prakticky shodném s kompaktním blokovým městem), a z určitého pohledu i o ostatním území města vně ochranného pásma (zájmové území).

Z pohledu kontaktního území je nutno respektovat existenci okolních městských památkových zón, vytvářejících téměř souvislé území obklopující část 001.

Dodržíváním principů jejich ochrany je zajiřkována ochrana navazujících urbánních struktur části 001.

Největřím přetrvávajícím problémem kontaktního území (na samé hranici části 001) zůstává linie SJM a bezprostředně navazující uliční síť, jejíž problematika prolíná konkrétními kapitolami tohoto dokumentu jako palčivý problém města.

Z pohledu ochranného pásma je nutno dodržet především principy ochrany panoramatu části 001 a ochranného pásma. V některých případech i dlouhých průhledů do krajiny daleko za hranici ochranného pásma. Jedná se nejen o pohledy z vnějšku dovnitř, ale také opačným směrem, a to přes značný rozsah ochranného pásma, který je dán topografickou situací vnitřního města a s tím související pohledovou exponovaností okolí části 001.

Základním ohrožením hodnot ochranného pásma je ohrožení hodnot panoramatických pohledů. Ty spočívají v jedinečné souhře terénního utváření a jeho zástavby, vertikálních dominant a střešní krajiny, vytvářející jedinečnou konfiguraci. Její narušení může nastat:

- nepřiměřeně dimenzovanou stavbou (výškou i objemem)
- nevhodně situovanou stavbou (v kontextu k ostatním nebo její orientaci)
- nevhodnou formou stavby (ruřivou vůči okolním formám)
- nivelizací hodnotné výškově nesourodé zástavby a její střešní krajiny a naopak rozruřením výškově sourodé zástavby a její střešní krajiny
- nevhodnou materializací nebo barevností stavby

Rozsah ochranného pásma, diferenciací charakteru lokalit v něm, vzdálenost panoramatických plánů a horizontů, topografický charakter a stávající dominanty vyžadují upřesnění lokálně věcného diferencování požadavků na efektivní ochranu tohoto území. V připravovaných celoměstských dokumentech je potřebné promítnout také situaci vzdálenějších míst, oblastí (zájmového území), které se mohou stát v rámci celku města iniciačními lokalitami decentralizace, resp. lokalitami odlehčujícími stále přetěžované části 001. V nich mohou být v určitých polohách kvalitní architektonické akcenty a dominanty přijatelné v návaznosti na tradici různorodosti města, složeného z čitelných lokalit s vlastní hierarchií. V takové situaci je vhodné přihlédnout jak k jejich vizuálně estetickému významu, tak k jejich významu jako k případným vzdáleným akcentům místa (lokalit), tak ve vztahu k části 001.

Dalším účelem režimu ochranného pásma je hledání rovnováhy mezi stabilitou stavebních struktur a existujícím potenciálem dalšího rozvoje tak, aby byl zachován základní harmonický soulad části 001 s jejím okolím. To je úkol, se kterým se musí současnost a budoucnost vyrovnat alespoň stejně kvalitně jako předešlé generace.

V rámci ochranného pásma nalezneme dnes určitý počet možných rozvojových či transformačních ploch. Jedná se převážně o nezastavěné plochy, u nichž se předpokládá nový způsob využití. Na území části 001 je takovou plochou transformační území Masarykova nádraží, za jeho hranicemi pak drážní plochy v Holeřovicích, na Smíchově a Žiřkově. Tato území za hranicemi části 001 představují významný plošný potenciál. Charakter jejich budoucí zástavby je pro zachování OUV části 001 velmi významný. Zástavba těchto atraktivních, vizuálně exponovaných, rozvojových a transformačních ploch totiž ovlivní vizuální podobu okolí části 001 jak v úrovni urbánní struktury, tak v rovině střešní krajiny, eventuálně i z hlediska panoramatického.

Rozvoj na zmíněných plochách může napomoci vyřeřit některé kapacitně funkční problémy, které není možné řeřit v hranicích části 001 ani v přilehlé kompaktní

zástavbě okolních čtvrtí. Může se však také stát svébytným problémem, neboť tyto atraktivní polohy potenciálně rozvojových ploch mohou při nepřiměřeném nebo nevhodném využití prohloubit problémy plynoucí ze stávajícího přetížení centrální oblasti. Proto je nutné zvolit uvážlivé řešení, odpovídající celkové situaci nejen vnitřního, ale i celého města. V tomto smyslu je nutné také zpracování příslušné podrobné územně plánovací dokumentace (dále také ÚPD).

Interakce z celoměstského pohledu musí vycházet především ze základní role, kterou část 001 pro město jako celek zastává. Tou je, krom základního nositele identity města, především plnění centrálních funkcí na úrovni celoměstské, celostátní i mezinárodní. Dále pak role největšího soustředění obchodu služeb a pracovních příležitostí. Obdobně je nejvýznamnějším prostorem křížení všesměrných dopravních vztahů. Ve svém součtu jsou dopady plynoucí z těchto rolí kontraproduktivní pro zachování OUV části 001, její integrity a autenticity, i jako vitální obytné struktury, protože atraktivita centra města, estetická i ekonomická hodnota prostředí vyvolává značný tlak na zvyšování míry exploatace i provozní zátěže.

Docílení zvýšené kvality je v celoměstském kontextu možné na základě vyvážených služebností mezi územím části 001 a jeho okolím. Nástrojem je celoměstsky vyvážené zatížení území, promítnuté do koncepce územního plánu, a rozvoj přirozených vazeb navazujících lokalit na část 001, tedy podpora vzniku celkové funkční kompozice města, vedoucí k rozložení příslušné provozní zátěže jednotlivých částí celku.

V tomto smyslu je strategií ochrany části 001 decentralizace na celoměstské úrovni.

6 2 3

Ochrana panoramatu

Scénografické utváření terénu a návazně i jeho zástavby dalo vzniknout nesčetným atraktivním pohledům na historickou část města.

Ochrana stávajících panoramatických hodnot je jedním ze stěžejních úkolů ochrany OUV části 001.

Veduta Prahy je stabilizovaným a uznaným znakem města („stověžatá Praha“). Nejen v části 001, ale také v rámci ochranného pásma jsou proto ochraňovány celkové i lokální proporční, kompoziční, směrové a významové vztahy (vně a uvnitř části 001), na kterých jsou uznané hodnoty založeny.

Jednoznačnou ochranu vyžaduje ustálený obraz vedut vnitřního města, primárně založený na **vztahu utváření levého a pravého břehu řeky, přesahujících perimetr části 001, a prostorově plynule přecházejících do ochranného pásma části 001.**

Další charakteristikou, a z toho plynoucím principem ochrany, je **zdůraznění základních součástí urbánní struktury města.** Jejím projevem je výškou odstupňované působení stěžejních dominant a význam jejich polohy v rámci urbánní struktury (např. zvýraznění role Hradčan katedrálou sv. Víta, Starého Města Týnským chrámem, Vyšehradu citadelou a kostelem sv. Petra a Pavla, dolního Nového Města zvonicí kostela sv. Jindřicha a sv. Kunhuty a horního Nového Města věží Novoměstské radnice). Obdobně nutno chránit kompozici a působení všech ostatních dominantních staveb před navyšováním hladiny okolní zástavby nebo jinými rušivými prvky.

K výšce těchto staveb přispívá **výšková gradace** terénu, vycházející z jeho terasovitého utváření.

Parametry ochrany z pohledu limitních výšek staveb jsou dány především terénním reliéfem, výškami a kompozicí stávajících staveb, resp. proporčním vztahem mezi výškou plošné zástavby a staveb dominujících. Tyto **proporční vztahy** jsou specifické

pro různé části 001 i ochranného pásma. Zásadní je jejich uchování (proporce výšek dominant a okolní zástavby Starého Města a Malé Strany, Nového Města a okolních kontaktních území je velmi odlišná).

Pro zachování charakteru panoramatických hodnot je podstatná i „**architektonická**“ **výška** staveb. To znamená, že je nutné respektovat tradiční členění staveb na část těla po hlavní římsu a na rovinu střechy. Absolutní výška takto tradičně formovaných staveb není mechanicky srovnatelná s výškou modernistické zástavby s plochými střechami, referenční výškou je úroveň hlavní římsy staveb tradičních.

Dalším prvkem ochrany panoramatu je ochrana **morfologie střešní krajiny**. Přes velkou různorodost je možné v rámci části 001 vymezit menší panoramatické celky, vykazující obdobný charakter, jenž je nutno respektovat (např. malostranské a staroměstské střechy, josefovské střechy, novoměstské střechy). Obdobně je tomu s barevností a materiály střech.

Významnou panoramatickou charakteristikou je v pražském prostředí **míra vyrovnanosti výšky zástavby**. Její sourodost (Josefov), či nesourodost (Petrská čtvrť), jsou pro určité lokality charakteristické a je nutné bránit rozrůznění vyrovnaných a nivelizaci rozrůzněných, nesourodých ploch zástaveb.

Specifickým problémem je „**světelný smog**“ **střešní krajiny** vznikající v souvislosti s množícími se půdními nástavbami, resp. vestavbami a novými střešními otvory (prolamování neúměrných otvorů exponovanými směry k atraktivním dominantám města).

Ochranu hodnot lze rozdělit také podle **stanovišť významných pohledů**. Ty lze členit podle nivelety pohledových stanovišť, směrů a vzdálenosti od středu města, resp. pozorovacích distancí. To platí pro pohledy dostředné i odstředné.

Podle nivelet se jedná o základní rovinu v úrovni řeky, plochy svahů obklopujících a vymezujících část 001 a především rovinu na hraně svahů, vymezujících prostor řeky a úroveň vyvýšenin či věží. Vzhledem k výrazně trojrozměrné kompozici reliéfu i zástavby vnitřního města a mnohočetným pozorovacím možnostem mají všechny nivelety stejnou významnost.

Pro pohledy z prostoru nivy řeky je významné, že ohraničující horizonty okolních, dosud do značné míry přírodních svahů pohledově nenarušuje převyšující zástavba za nimi. Zůstává tak zajištěna určitá intimita i měřítko tohoto stěžejního prostoru města.

Podle pohledových směrů jsou předmětem ochrany odlišně formované horizonty.

Východním směrem je tradičně chráněný klidný horizont, přestože nové dominanty, zde postupně vznikající, jej již částečně proměnily (uzavřely) a dojmově výrazně přiblížily historickému jádru města. Smyslem ochrany je však i nadále maximální zachování klidné linie horizontu a široce rozevřeného pohledu směrem východním, ubíhajícího do volného prostoru za ním.

Západním směrem se jedná o protiklad k východnímu – jde o dramaticky utvářený horizont širšího okolí Hradčan. Cílem ochrany je zachování dominance Pražského hradu.

Jižním směrem je hlavní dominantou Vyšehrad, přesto že jeho ikonická silueta je dnes oslabena na pozadí výškových staveb na Pankrácké pláni a hmotou Kongresového centra Praha a.s.

Cílem ochrany je zde stabilizace již existující zástavby a její kompozice Na Pankráci, na ploše tzv. Pentagonu vymezeného ulicemi Na Strži, Pujmanové a Milevská, nerozšiřování výškových staveb mimo tuto konfiguraci staveb, to vše při nutném

respektování výškových limitů stanovených příslušným Rozhodnutím Mezivládního výboru pro světové dědictví pro tento případ.

Severním směrem je panorama tvořeno sídlištní zástavbou tzv. severní terasy (Bohnice, Ďáblice, Prosek) a současný stav je nutno akceptovat jako již stabilizovaný.

Pro uchování hodnot panoramatických pohledů je podstatná i podoba mezilehlých, spíše neutrálních zastavěných ploch bez výrazných výškových dominant, vytvářejících kontext a artikulujících urbánní strukturu. Charakter těchto ploch je utvářen morfologií, barevností a materiály střech. Obdobně potřebnými artikulujícími prvky jsou mezilehlé nezastavěné plochy zeleně.

Obdobně je nutno chránit specifické hodnoty existujících centripetálních **pohledů zvenku a centrifugálních pohledů zevnitř** části 001 do jejího okolí. Zcela specifickou hodnotou jsou dosud existující dlouhé průhledy ze samého středu města až do okolní krajiny, vně ochranného pásma, především jižním a východním směrem v ose řeky a zpět. Smyslem ochrany je zde zklidňující rámec okolní zástavby, posilující výtvarnou působivost dramatického utváření území části 001.

6 2 4 Ochrana výrazných terénních útvarů

Specifickou ochranu vyžadují výrazné projevy terénního utváření a terénních útvarů na území části 001 a jejího ochranného pásma. Jsou patrné zejména v panoramatických pohledech (modelací nezastavěného, obnaženého terénu či střešní roviny zástavby). Působí také lokálně a významně dotvářejí identitu prostředí.

Pro ochranu krajinných hodnot je nutné respektovat fakt, že:

– Existující prostorové vztahy, dané utvářením terénního reliéfu, velikostí jednotlivých krajinných prostorů a převýšením návrší jsou základním neměnným principem (konstantou), jenž byl v průběhu času harmonicky naplňován stavbami až do dnešní podoby.

6 2 5 Parcelace

Uchování historické parcelace je základním předpokladem ochrany urbánní struktury, neboť pomáhá uchování členění části 001 jako celku, určuje odlišnou charakteristiku existujících urbánních struktur i uchování forem staveb v detailu, měřítku i typologii.

Respektování historické parcelace je základním požadavkem ochrany a jeho nedodržení je ohrožením charakteru urbánní struktury části 001. Ohrožení může mít podobu slučování pozemků proti smyslu daného charakteru místa (vedoucí k větším objemům staveb), proměny typologických forem zástavby pozemků (proměny především vnitřních částí, ohrožení charakteristické vnitroblokové zástavby, resp. struktury dvorů, průchodů apod.), či vlastní míry zastavěných ploch (mizející dvory nebo jejich zastřešování, mizející vnitroblokové nezpevněné plochy, často jediná místa se stromovou zelení apod.). Výjimku v tomto smyslu tvoří možnost odstranění nehodnotné sekundární zástavby vnitrobloků.

6 2 6 Ochrana hmotné podstaty a historické stavební stratigrafie objektů na území části 001

Při ochraně OUV, integrity a autenticity části 001 je nutné mít na zřeteli také stavebně historickou vrstevnatost jednotlivých staveb a jejich souborů. Jejich historická stavební a slohová stratigrafie je nenahraditelným zdrojem poznání a součástí hodnoty stavby jako takové, a proto musí být předmětem respektu a ochrany. Z tohoto důvodu je

nutné chránit autentické konstrukce a pečlivě vážit přípustnost stavebních zásahů do jader historických objektů.

Zásadní roli při uchování stavební vrstevnatosti má zvolení odpovídající funkce historických objektů. Jako nejvíce vhodné, a to i v kontextu potřeby zachování života v části 001, je funkce bydlení, která svými nároky nejlépe umožňuje zachování hmotné podstaty cenných historických staveb.

Dalším důležitým aspektem při ochraně hmotné podstaty objektů je nutnost prohloubení poznatků již ve fázi záměru případných úprav. Teprve skutečné poznání autentických konstrukcí může být dostatečným předpokladem k fundovanému rozhodnutí o přijatelnosti či nepřijatelnosti nových stavebních zásahů. Ochrana se totiž nemůže týkat pouze již zdokumentovaných historických konstrukcí, ale také konstrukcí dosud nepoznaných a skrytých, které jsou přirozenou součástí každé památky. Podrobný stavebně historický průzkum a adekvátní, odborně fundovaná interpretace musí být součástí již přípravné fáze každého záměru a nezbytným požadavkem orgánů státní památkové péče.

V neposlední řadě je také důležité stanovit postup konzervace směřující k uchování, případně zároveň k prezentaci historických stavebních konstrukcí tak, aby neztrácely svou výpovědní hodnotu i pro budoucí generace.

6 2 7 Ochrana střešní krajiny

Střešní krajina je jednou z veličin spolugenerujících OUV části 001 a je nositelem významných pohledových hodnot části 001. Její utváření je v části 001 různorodé a odpovídá vzájemně diferencovanému charakteru zástavby jejích jednotlivých lokalit. Proto je nutné respektovat místně specifickou situaci.

Z pohledu ochrany je nutno také sledovat konstrukce střech, materiály a barvy použitých krytin, stejně jako charakter střešních otvorů a dalších prvků souvisejících se střešní krajinou (vikýře, komíny, drobné architektonické akcenty, napojení střechy na stavbu). Je nutné také zachovávat atypicky pojaté detaily a zabránit nevhodnému umístování pohledově rušivých technických prvků (TV antény a antény mobilních operátorů, domovní kotelny, klimatizační zařízení apod.) a reklamních zařízení ve střešní krajině města.

Předpokladem úspěšné ochrany jsou odborně zpracované průzkumy a podrobná dokumentace. Pouze na základě komplexního poznání a kvalifikovaného posouzení celkové hodnoty památky může být navržen způsob dalšího zacházení a charakter případných nutných oprav.

6 2 8 Ochrana parteru staveb

Úprava parteru objektů je zásadní pro utváření veřejného prostoru. Na rozdíl od domovních průčelí se v parteru městských domů odehrávají změny relativně častěji. Dynamiku těchto změn vytváří především obchodní aktivity. S nimi spojené obchodní výkladce a navazující informační a reklamní zařízení jsou dynamickou složkou vizuální stránky veřejného prostoru v porovnání s relativně trvalou podobou domovních průčelí.

Je nutné, aby proměny podoby obchodních portálů a zařízení, jakkoli dočasné, nevedly ke znehodnocování celku, ať jím je domovní průčelí nebo přilehlý veřejný prostor. Je nutné bránit rozsahem nepřiměřenému a esteticky nevhodnému používání prvků reklamy (nevhodná barevnost, měřítko, plošně rozsáhlé polepování výkladních skříní, nesoulad s kompozicí domovního průčelí atd.).

Pro zvýšení QOL v části 001 a udržení stálých obyvatel v ní je také potřebné důsledně dodržovat stávající platná nařízení a podporovat využívání parterů domů v části 001 pro účely chybějící základní vybavenosti i pro kulturní a vzdělávací aktivity všeho druhu. Příмым předpokladem ovlivňování využití domovních parterů ze strany veřejné správy je stavební fond ve vlastnictví hlavního města Prahy, popř. ve vlastnictví či správě městských částí.

6 2 9 Ochrana detailu

Detail představuje mnohdy opomíjenou složku jednotlivých staveb, jejich umělecké výzdoby, ale také v površích a prvcích veřejného prostoru a spoluvytváří památkovou hodnotu celku. Vzhledem k této jeho posledně uvedené funkci je třeba pro zachování OUV části 001 zachovat i detaily v jejich autenticitě. Proto v rámci péče o detaily je nutné dokumentovat jejich současnou podobu, která může v případě neopravitelnosti detailu sloužit pro výrobu repliky. Případné doplňování detailů by mělo vycházet ze stávajícího kontextu, a to jak z hlediska tvarového, technologického a materiálového, tak z hlediska funkce a umístění.

6 2 10 Veřejné prostory

Veřejné prostory části 001 jsou zásadní veličinou spolugenerující její OUV. Kvalita veřejných prostor je zároveň základním předpokladem kvality života ve městě.

Péče o veřejný prostor a jeho utváření v části 001 je také předmětem péče o zachování OUV části 001, její autenticity a integrity. Předmětem ochrany a rozvoje musí být veřejný prostor vždy jako celek, tedy prostranství, objekty či soubory, ale také jejich historický a ideový obsah, forma a funkce, v prostoru jako takovém. Proto jedním z důležitých cílů ochrany a rozvoje veřejného prostoru je i role veřejného prostoru v rovině urbanistické, ideové, sociální, kulturní, ekonomické či politické. Podstatné při tom je uchování pražských specifik utváření prostorů jak v rovině obecné (niveleta, materiály, typologie, mobiliář), tak v místě (lokální a významová diference). Specificky je nutno ochránit charakter veřejného prostoru při budování parkovacích kapacit, resp. vjezdů do nich. Ty musí být řešeny výhradně na vlastním pozemku.

Je třeba také řešit narůstající přetížení související s velkým počtem návštěvníků, například rozšířením jejich zájmu také o méně atraktivní lokality. K lepší orientaci turistů a propagaci těchto lokalit může přispět kvalitní jednotný informační systém.

Nástroje ochrany a utváření veřejných prostranství jsou uvedeny ve Strategii rozvoje veřejných prostranství, která je určena k implementaci do praxe například v rámci městských částí, na jejichž území zasahuje část 001, jako nepodkročitelné minimum.

Současná správa a údržba a celková investiční politika města, rozdělená mezi mnoho správcovských a investorských organizací (TSK, DPP, INV, MČ), způsobuje fragmentaci, ztrátu detailu i zodpovědnost za celkovou kvalitu veřejných prostranství. Je tedy žádoucí v rámci strategických a koncepčních materiálů města zajistit jejich vzájemnou koordinaci.

6 2 11 Povrchy komunikací

Osobitou součástí veřejného prostoru jsou jeho povrchy. Materiálové, skladebné a barevné charakteristiky dlažeb jsou pražským fenoménem. Pestrost existujících druhů a forem dlažeb je vázána na specifické lokální, resp. typologické situace. Obnova povrchů musí tato specifika respektovat dle platných koncepčních materiálů, např.

Koncepce živičných a dlážděných povrchů v ČÁST 001 a Koncepce povrchů tramvajových tratí (IPR Praha).

6 2 12 Objektový smog a obrana proti „zachatrčení“ parteru města

Je nutné, aby veřejné prostory nebyly nekoordinovaně zanášeny různými objekty městské infrastruktury, která není v rámci městské správy zcela efektivně mezirezortně koordinována. Jedná se především o sdružování nosičů osvětlení a trolejí, energetické a dopravně regulační kiosky a trafostanice.

Obdobně je nutné zamezit soukromým subjektům, které se snaží pronikat do atraktivních a lukrativních oblastí se stánkovým prodejem, a dále také nekoordinovanému umístění pevných, často esteticky nevhodných objektů, předzahrádek, reklamních zařízení nebo přístřešků a stánků. Je nutné minimalizovat rozsah reklam, zabránit jejich nepřiměřené velikosti a špatné grafické úrovni. Především nutno bránit rušivým umístěním v pohledově exponovaných situacích, resp. v blízkosti památek, které tak mohou být vizuálně a významově znehodnocovány.

Je nutné důsledně zamezit zanášení veřejného prostranství města především privátními objekty, které nemají žádnou funkční vazbu s provozem trvalého objektu, resp. s povahou a významem daného místa. Přednost mají drobné, z provozního hlediska nekonfliktně umístěné předzahrádky, související s objektem a obohacující parter a obytnou funkci města při dodržení estetické kvality použitého mobiliáře. Zásadně omezeny by měly být objekty mobilní a netrvalé povahy, které se za různých nejasných okolností stávají trvalými, navíc za vědomí kompetentních institucí.

Proti zanesení veřejného prostoru města nevhodnými objekty, omezujícími kvalitu vnímání architektonických a prostorových hodnot města a jeho užívání je nutné promyšlené a koncepční rozhodování o povolení umístění a formách dočasných objektů ve veřejném prostoru města.

Nástrojem je **důsledná aplikace metodických pokynů ve formě nařízení a existujících (OPP, NPÚ, IPR) manuálů a vypracování dalších. Neopominutelná je osvěta a povyšování kulturního povědomí o kvalitě místa.**

6 2 13 Nástroje ochrany archeologického kulturního dědictví

Vzhledem k charakteru historické struktury města ve všech souvrstvích je nezbytné, aby nejcennější části historického zvrstvení terénu zůstaly zachovány jako doklad vývoje historického jádra Prahy pro případný archeologický výzkum v budoucnosti, jímž bude možné z takto zkoumaných situací získat více informací než dosud.

Pro nejlepší a nejefektivnější ochranu archeologického kulturního dědictví v historickém centru Prahy je třeba uskutečnit následující krátkodobé i dlouhodobé kroky:

- 1) Průběžně aktualizovat potenciální seznam nejcennějších archeologických terénů statku (tzv. Významné archeologické plochy) a důsledně stanovit režim a legislativní nástroje jejich ochrany.
- 2) Lépe a vhodnými prostředky ochránit archeologické reliktů (především zbytky architektury) odkryté při archeologickém výzkumu in situ (konzervování in situ, případná prezentace; s tím související změny projektu stavebních prací) s ohledem na prostorovou a vypovídací situaci města a v dohodě s ostatními subjekty prostorového plánování města.

- 3) Při územním řízení respektovat významné archeologické plochy, zakotvené v Územním plánu sídelního útvaru – ÚPN SÚ HMP.
- 4) Doplnit Steering Committee statku (Komisi RHMP – Rada světové památky) o nového člena – archeologa.
- 5) Zvýšit edukaci a povědomí o archeologickém kulturním dědictví a jeho významu (případně k tomuto účelu zavést specializovaný grantový podprogram, podpořit vizi Pražského archeologického muzea ve správě Muzea hl. m. Prahy) a začlenit archeologické památky do informačního systému.
- 6) Posílit postavení památkové péče v oblasti archeologie v poradních orgánech HMP a respektování jejich námětů a požadavků v územním plánování.
- 7) Respektovat doporučení Pražské archeologické komise při NPÚ ÚOP HMP ohledně ochrany a prezentace archeologického kulturního dědictví.

6 3 KONKRÉTNÍ OBLASTI – LOKÁLNÍ PROBLÉMY

6 3 1 Severojižní magistrála

Největším přetrvávajícím problémem kontaktního území (na samé hranici části 001) zůstává linie Severojižní magistrály, oddělující oblast horního Nového Města pražského od Vinohrad. Rušivě působí především extrémní dopravní zátěž a extravilánový charakter komunikace s mimoúrovňovými kříženími (úsek Muzeum – Těšnov). I když patrně nelze očekávat úplné odstranění této bariéry, je reálné požadovat pro zachování OUV části 001 zvýšení příčné prostupnosti, snížení dopravní kapacity SJM, její úpravu na městský bulvár a kultivaci vnitřních periférií města.

To se týká především kultivace v místech křížení s významnými městskými radiálami, propojujícími historickou část města s okolními čtvrtěmi (zejména prostor Těšnova – křižovatka U Bulhara, okolí Národního muzea, náměstí I. P. Pavlova, resp. severní předmostí Nuselského mostu). Akceptovat koncepci Studie humanizace Severojižní magistrály (IPR). Pro významnější rozvoj vnitřního prostředí města je vhodné uvažovat o krocích vedoucích k omezení tranzitního průjezdu PPR ulicemi Ječná, Žitná, Resslera, Smetanovo nábřeží.

6 3 2 Řeka

Řeka a její břehy jsou jednou z nejdůležitějších komponent obrazu města, spolugenerující OUV části 001. V analytické části tohoto Management plánu je poukázáno na faktory, které tuto její funkci ohrožují a snižují, i na její pozitivní působení na QOL obyvatel města.

MgP doporučuje všem správním orgánům integraci a společné projednání problematiky řeky s prioritou zachování OUV a stability QOL v nejhodnotnější oblasti části 001.

Nevhodná zástavba v blízkosti řeky může změnit stávající měřítko a proporce tohoto prostoru, potlačit působení významných terénních anebo historickou výstavbou vytvářených dominant, případně oddělit od řeky historické lokality části 001.

Vizuální hodnotou a požadavkem je maximální uchování viditelného styku břehů s hladinou řeky. Pro tyto pohledové hodnoty průběhu toku by se neměla objevovat další stabilní kotviště pro lodní dopravu, neboť řeka ve svém průběhu částí 001 a její dynamika jsou vysokou hodnotou panoramatu části 001.

Zásadní je uchování hodnot prostoru řeky, založených nejen na jeho vizuální integritě, ale i na jeho rekreačním potenciálu a klidné intimitě, stojící namnoze v protikladu k rušnému okolnímu městu. Obdobně je nutné zachování existujících míst přístupu k řece a průchodu kolem ní. Je nutné zamezit dalšímu budování stabilně ukotvených plavidel, která jsou zařízeními pro kapacitní veřejné stravování či ubytování a snižovat jejich počet a ochránit prostor řeky před kapacitní nákladní lodní dopravou, která by ohrozila individuální a do určité míry intimní rekreační potenciál místa. Stávající prostor řeky chránit před objemnými stavbami pro lodní dopravu, vstupujícími do obrazu řeky jako důležité součásti panoramatu Prahy.

Vzhledem k veřejnému zájmu na zachování OUV a funkci řeky ve vztahu k ní se doporučuje vyšší koordinace mezi zainteresovanými orgány s využitím kompetencí MHMP jako vodoprávního úřadu, v kooperaci s Povodím Vltavy s. p. a Ministerstvem dopravy ČR.

Pro ochranu hodnot prostoru v okolí Vyšehradu je třeba nalézt přijatelné řešení obnovy a zkapacitnění vyšehradského Železničního mostu a vytvořit kvalitnější propojení rekreačně sportovními plochami Císařské louky v jižní části levého břehu.

V oblasti řeky je doporučeno postupovat dle Koncepce pražských břehů (IPR Praha).

6 3 3 Masarykovo nádraží

Prostor Masarykova nádraží je největší potenciálně rozvojovou plochou na území části 001 a je v rámci platného Územního plánu HMP definován jako „velké rozvojové území“. Proměny organizace provozu železnice a záměry přestavby železniční sítě v Praze vytvořily předpoklady k prostorovému uvolnění rozsáhlých ploch nádraží ve velmi atraktivní a citlivé lokalitě v části 001. Rozvoj na uvolněných plochách musí být řízen detailní urbanistickou rozvahou, sledující především zachování OUV významně citlivého prostoru, včetně míry a způsobu budoucího využití této již dnes velmi exploatované lokality v části 001. V daném místě je velmi významné sledování panoramatických hodnot a hmotového zapojení novostaveb do stávajícího celku. Mimo urbanistické hodnoty je nutné sledovat také hodnotu a kvalitu architektonického řešení, především měřítko odpovídajícího danému kontextu, ale i členění a detailu staveb v návaznosti na okolní budovy.

Nezbytná je podpora zachování dopravní funkce nádraží v propojení na systém MHD a PID.

6 3 4 Staroměstské náměstí

Dlouhodobě řešená problematika dostavby Staroměstského náměstí po jeho narušení demolicí dvou historicky následných staveb radnic se stala předmětem více nežli stoleté odborné i veřejné diskuze. Velká řada architektonických návrhů, vzešlých z četných soutěží, nepřinesla dodnes uspokojivé, obecně široce přijímané řešení. Přestože se nejedná o akutní problém, neboť se zdá, že současnost proluku již přijala a nepociťuje ji jako bolestivou jizvu, je nutné mu i do budoucna věnovat pozornost. Četná navrhovaná a neuspokojivá řešení poukazují na skutečnost, že se zde nejedná pouze o problém architektonický, ale také problém obsahu a programu budoucí dostavby, zatížené očekáváním nejen architektonicky ikonické stavby. Tímto směrem by mělo být, více nežli tomu bylo dosud, zaměřeno další úsilí.

6 3 5 Václavské náměstí a jeho okolí

Václavské náměstí, které se v moderní době stalo jedním z hlavních symbolů města, hledá již přes sto let svoji podobu. Prošlo mnohými úpravami, z nichž nejvýraznější byl nedokončený pokus o vytvoření rozsáhlé pěší zóny ze sedmdesátých let minulého století. Eliminace průjezdné dopravy, včetně tradiční tramvajové, proměnila nejen jeho vizualitu, ale také provozně funkční charakter a celkovou atmosféru prostoru. Období po roce 1989 přineslo nové problémy v podobě spekulativního nabytí některých budov, které byly buď nevhodně funkčně proměněny, nebo zůstávají prakticky dodnes nevyužity. Důsledkem těchto změn došlo k proměně klimatu dříve zcela prestižního prostoru, včetně dnes existující negativní stigmatizace, dané degradací tamního sociálního života sociopatogenními jevy.

Náměstí a jeho okolí bylo a dosud je tradičně centrem společensky významných a mimořádných událostí, ale také projevů každodenních kulturních prožitků a způsobu života centra města, tzv. „kulturní horizontály“. Pro významnost tohoto prostoru, která má celoměstský i nadměstský dopad, je nutno podniknout kroky k jeho fyzické i morální rehabilitaci, ať již formou dokončení úprav jeho parteru ve shodě s návratem jeho funkce pražského korza, či nalezením prostředků k rehabilitaci četných kulturně společenských aktivit (kina, kavárny, malé formy divadel atd.). Prostupnosti tohoto významného veřejného prostoru města nesmí v budoucnosti bránit realizace dalších dopravních staveb, např. ramp do podzemních garáží a souvisejících dopravních opatření a zařízení. Dostupnost a rozvoj kulturních a obchodních nabídek části 001 musí být zajištěna dalšími neinvazními typy PID v kombinaci s dalšími ekologickými druhy individuální dopravy, kompatibilními s členitou strukturou části 001. Podstatným úkolem je také znovu náměstí lépe propojit s okolním městem, především s Vinohrady, resp. překonání SJM a propojení s Vinohradskou třídou. I nadále sledovat možnost navrácení tramvají do prostoru náměstí.

6 4 PREVENCE PŘÍRODNÍCH HROZEB A KRIZOVÝCH SITUACÍ. BLACKOUT

Pro řízení opatření pro ochranu životů, zdraví, majetků občanů, případně návštěvníků HMP a pro ochranu životního prostředí při mimořádných událostech byl hlavním městem Prahou vypracován „Záchranný bezpečnostní systém hl. m. Prahy“ (ZBS) fungující v úzké koordinaci s „Integrovaným záchranným systémem“ (IZS) podle zákona 239/2000 Sb. V rámci ZBS byl dokončen systém protipovodňové ochrany v celém perimetru ohrožených břehů Vltavy. Je v zájmu zachování OUV části 001, aby byl tento systém řádně udržován, protože z hlediska přírodních katastrof připadá pro část 001 v úvahu především riziko povodní.

Hlavní město Praha i městská část Praha 1 mají zpracován pro případ povodně Povodňový plán.

Část 001 chrání účinný protipovodňový systém, který je dimenzován nad stavem hladiny vody při tisícileté vodě v roce 2002. Systém ochrany pomocí mobilních stěn prokázal dostatečnou účinnost během povodní v červnu 2013.

Stejně tak prokázal svou funkčnost i Krizový plán hlavního města Prahy. Plán obsahuje postup při řešení krizových situací a závažných mimořádných událostí, které mohou na území hlavního města vzniknout. Vychází z podrobné analýzy rizik, jež mohou ohrozit svými následky obyvatelstvo Prahy a jeho návštěvníky i jejich majetek.

Praha provedla cvičení „Blackout 2014“ pro vyhodnocení rizika totálního výpadku elektrické energie. Konkrétní opatření přijatá městem po cvičení „Blackout 2014“ musí být implementována. Do budoucna však přichází též v úvahu zabezpečení movitého památkového fondu, který může být v případě výpadku elektrického proudu ohrožen

kriminalitou, neboť zabezpečovací systémy budou disfunkční, nebudou-li zabezpečeny náhradní zdroje (na movité památky se sice Úmluva o světovém dědictví nevztahuje a nejsou tedy rozhodující pro přiznání OUV části 001, nicméně je fond movitých památek součástí pražského památkového fondu).

Bezpečnostní rada HMP projednala a schválila vyhodnocení cvičení „Blackout 2014“. Z tohoto vyhodnocení vyplynuly úkoly pro MHMP a složky Integrovaného záchranného systému a návrhy na zlepšení situace ve vztahu ke státu.

V souladu s ohrožením narůstajícím mezinárodním terorismem jsou v gesci Ministerstva vnitra (MV) v koordinaci ZBS a IZS podnikána opatření podléhající trvalé aktualizaci. Směrná je přiměřenost preventivních opatření chránících část 001 odpovídající aktuální bezpečnostní situaci.

6 5 NEHMOTNÉ KOMPONENTY

6 5 1 Bydlení

Po dlouhé době, kdy docházelo k prudkému snižování počtu trvale bydlících rezidentů v části 001, bylo zaznamenáno jeho zpomalení a pozastavení. Počet stálých obyvatel však klesá i nadále. Zejména se snižuje počet rodin s dětmi a důchodců. Jde nejen o průvodní jev tzv. gentrifikace (vzniká nový segment bydlení pro vysokopříjmové skupiny obyvatel), která postihuje centrum města, ale také o důsledek trvajících trendů, jimiž jsou nárůst komerčních a administrativních aktivit. Na straně jedné dochází ke ztrátě obytnosti v důsledku silného cestovního ruchu. Ten působí mj. hygienické a bezpečnostní problémy (nepořádek, hluk v nočních hodinách, koncentrace drobné kriminality atd.) nesnadno slučitelné s rezidenčním bydlením. Jedním z významných faktorů úbytku rezidentů v části 001 se také stala cenová nedostupnost bydlení pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva v důsledku deregulace nájmu v letech 2012–2013 a s ní související současný nedostatek sociálního bydlení v centru hlavního města, kterého by mohly využít právě rodiny s malými dětmi a senioři.

V souvislosti s proměnou proporce trvalých obyvatel a ostatních uživatelů části 001 se mění i struktura zde existující obchodní sítě a služeb (mizí služby základního typu ve prospěch luxusních sortimentů prodeje), což v konečném důsledku vytváří další tlak na odchod stálých obyvatel části 001. Odchod stálých obyvatel souvisí také s legální i nelegální proměnou bytového fondu na hotelové nebo komerční využití.

Stabilizace obytné funkce části 001 je jedním ze stěžejních úkolů ochrany jejího nemovitého fondu, jedné ze základních veličin utvářejících její OUV, a jejího dalšího pozitivního vývoje. Proto je nutné stabilizovat stávající bytový fond. Jedním z nástrojů je jeho ochrana cestou příslušné regulace v rámci územního plánu.

Řešení musí přinést dosud absentující bytová politika, zaměřená v části 001 mj. na ochranu dlouhodobého bydlení v kvalitně udržovaných domech s obyvateli se silným vztahem k dané lokalitě, stejně jako podpora základních služeb občanského vybavení a obchodu, potřebných pro stálé obyvatele. Nepřímou podporou stabilizace bytového fondu, resp. setrvání obyvatel je vytváření kvalitního obytného prostředí. V tomto smyslu je nutné zhodnocování veřejných a zejména poloveřejných prostor s cílem

zvýšení jejich čistoty a bezpečnosti, podílu zeleně a prvků pro krátkodobý odpočinek včetně vnitroblokové zeleně.

V procesu přípravy bytové politiky města je nutné zvážit zřízení funkce městského koordinátora, jehož úkolem by byla podpora synergie investičních aktivit státních, městských, družstevních a soukromých při případné výstavbě bytů a modernizaci staršího bytového fondu ve prospěch realizace veřejného zájmu, vyjádřeného v bytové politice města, jímž by měla být mj. vyvážená sociální a funkční struktura části 001 při samozřejmém zachování její OUV.

Posilování funkce bydlení v části 001 je nemyslitelné bez zklidnění dopravy v ní a decentralizace komerčních, administrativních a ubytovacích aktivit z relativně malé části 001 ve prospěch navazujících lokalit města za hranicí části 001. Důležitou úlohu v tom hraje platný územní plán města a měl by hrát také připravovaný Metropolitní plán jako jeden ze základních pilířů budoucí vnitřní vyváženosti části 001. Ten musí zakotvit ochranu bytového fondu v ní závazným stanovením minimálního podílu funkce bydlení (včetně cenově dostupného sociálního bydlení), případně v jejich diferencovaných lokalitách.

6 5 2 Pracovní příležitosti

Část 001 je charakteristická enormním soustředěním pracovních příležitostí. Ty jsou v území vytvářeny především velkokapacitními komerčními a administrativními zařízeními.

Na vitalitu prostředí části 001 a QOL v ní pozitivně působí především nabídka pracovních příležitostí v rámci institucí vědeckých, školských, zdravotnických a kulturních.

Je úkolem vedení města prosazovat udržení těchto neprofitních zařízení, většinou celostátního významu, a zejména na ně navazujícího studentského a intelektuálního živlu v části 001 v zájmu zachování její vitality. Naopak, velkokapacitní komerční a administrativní komplexy část 001 zatěžují jak provozně, tak svými stavebními objemy, a nejsou v souladu s její OUV, proto je nutné omezit, případně eliminovat či vyloučit jejich další výstavbu.

6 5 3 Volný čas

Část 001 nabízí četné možnosti rekreace a trávení volného času. Obyvatelé i ze vzdálenějších částí města tradičně směřují za rekreací do klidných parků a zahrad části 001 i za návštěvou památek a kulturních zařízení na jejím území. Silnou atraktivitou je také řeka se svými ostrovy a v poslední době čím dál více využívanými nábřežími.

Pro uchování tohoto potenciálu je nutné, aby nebyl zneužíván pro agresivně působící komerční účely a nebyl nepřiměřeně dopravně a komerčně přetěžován komerčními a především banálními turistickými atrakcemi. V tomto směru může být nápomocná nová městská politika cestovního ruchu a řešení zejména individuální automobilové dopravy.

Obdobně to platí i pro nejvýznamnější veřejné prostory části 001, které ztrácejí pod náporom turistického průmyslu svůj původní charakter a případně i význam pro krátkodobou rekreaci a odpočinek. Krátkodobá rekreace musí být podporována také kvalitními úpravami intimních rezidenčních poloveřejných prostorů jako faktoru vytvářejícího pohodu stálých obyvatel části 001, a tím i pro jejich stabilizaci.

Proto je nutné veřejný prostor nejen postupně vybavovat, ale také vytvořit specifické formy jeho regulace, garantující klidné trávení volného času, resp. krátkodobé městské rekreace. Cestou k tomu by měla být přiměřená implementace strategie veřejných prostor a dalších koncepčních nástrojů, zklidňujících prostor řeky od hypertrofované motorové lodní dopravy, zejména nákladní, jako překážky využití řeky pro krátkodobou rekreaci. To se týká i zklidnění IAD na nábřeží v části 001.

6 5 4 Obchodní zařízení a služby

Pro kvalitu života a podporu bydlení v části 001 je důležitá nabídka základního vybavení a služeb, které využívají stálí obyvatelé i dočasní návštěvníci. Tato nabídka je v současnosti v některých lokalitách části 001 nedostatečná, což snižuje QOL stálých obyvatel.

Proměna sortimentu a koncentrace obchodu do velkých obchodních center vede k vyprazdňování domovního parteru i historických pasáží, které byly původně pro drobná obchodní zařízení a služby určeny.

Pro podporu a udržení sítě menších jednotek, především v parteru domů a pasážích, je stěžejní omezení vzniku dalších velkých obchodních center v části 001 nebo při její hranici.

V situaci nemovitostí vlastněných HMP, popř. ve vlastnictví či správě městských částí je nutné při jejich pronájmu požadovat za akceptovatelný nájem takovou nabídku zboží a služeb, která podporuje obytnou funkci lokality.

6 5 5 Zdravotnictví

V historickém jádru se nachází významný podíl pražských nemocničních zařízení, v některých případech vytvářejících velké stavební komplexy, resp. areály, některá s funkcí fakultních nemocnic.

Do budoucna by se k těmto zařízením mělo přistupovat na základě jasné koncepce. Existující komplexy nesou určitý nevyužitý potenciál zhodnocení jejich klidového a rekreačního prostředí. Prioritou tohoto zhodnocení by měl být vysoký standard poskytovaných zdravotnických služeb, aniž by došlo k ohrožení OUV části 001 a historické substance zdravotnických areálů (včetně zachování jejich stávajících historických objemů, resp. parcelace, působících jak vizuálně v panoramatu města a dálkových ohledech, tak v historické uliční síti části 001).

6 5 6 Školy

Školství je na všech stupních, od předškolních zařízení až po vysokoškolská, velmi významnou součástí života (resp. QOL) v části 001 a některá z těchto zařízení jsou faktorem ovlivňujícím stabilitu bydlení v ní.

Význam vysokého školství v části 001 je nejen faktorem ovlivňujícím přítomnost studentského živlu v ní a tím její vitalitu, ale funkce Prahy jako centra vysokého školství s mezinárodním významem v historii byla důvodem pro přiznání OUV části 001 podle kritéria VI. Na tento fakt je nutné navázat a dále zde podporovat, resp. posilovat přítomnost školských zařízení.

Vysoké školy jsou rezervoárem vědeckého poznání části 001, zdrojem budoucích specialistů, uplatňujících se profesionálně v ochraně části 001 i její rehabilitaci, a tvoří jedno z ohnisek kulturního života v Praze.

Je nutné, aby zastupitelé HMP a městských částí trvale podporovali přítomnost a rozvoj vysokých škol a zachování jejich zařízení v části 001, a aby budoucí územní plán tuto aktivitu ve své koncepci podpořil příslušnou regulací. Obdobně je nutné v části 001 podporovat rozvoj škol středních, základních i škol mateřských i jako podporu pro její obyvatelské složky, především v podobě rodinného bydlení.

6 5 7 Dopravní infrastruktura

Území části 001 je vzhledem ke své centrální poloze a tradiční centralizaci aktivit v Praze silně zatíženo cílovou i průjezdnou (vůči části 001) individuální i veřejnou dopravou a silným tlakem na dopravu v klidu. Morfologie pražského terénu soustřeďuje vnitřní dopravní vztahy města do prostorů majících velký význam pro OUV. Jedná se především o prostor řeky, resp. jejích nábřeží.

Město by mělo upřesnit dopravní politiku pro centrální část města tak, aby přijatá opatření, regulace a organizace vedla ke snížení zátěže části 001 motorovou dopravou.

Pro stávající a budoucí kvalitu prostředí části 001 je důležitý významný podíl a forma pěší a bezmotorové dopravy.

6 5 7 1 Železnice

Koncepce železniční dopravy na území hlavního města je založena na předpokladu jejího výrazného začlenění do integrovaného systému příměstské a městské veřejné dopravy. To bude umožněno prostřednictvím výstavby nových tratí a modernizací stávajících, zvýšením počtu železničních zastávek, posílením přestupních vazeb mezi železnicí a ostatními systémy veřejné dopravy při dodržování standardu kvality a realizace uceleného linkového systému. Železniční doprava se stává plnohodnotnou součástí PID a vedle metra bude v souběhu společných uzlů plnit funkci dalšího páteřního systému veřejné dopravy v pražské metropolitní oblasti, odlehčujícího dopravnímu zatížení části 001. Sofistikovaný systém zajistí zvýšení kapacit integrované dopravy, nabídne komfortní a rychlou městskou dopravu, významně konkurující nekomfortní IAD, zatěžující životní prostředí s důsledky na OUV a QOL.

6 5 7 2 Průjezdný model železniční dopravy

Cílový stav předpokládá vybudování nového plně průjezdného systému železničních linek pod centrem města, s propojením protilehlých předměstí včetně nových zastávek v centru. Podoba tohoto projektu není v současné době plně stabilizována (v zásadách územního rozvoje navrženo jako územní rezerva). Bude hledána možnost nové centrální zastávky v blízkosti Hlavního nádraží s přestupními vazbami na linky metra a povrchové železnice. V centrální části 001 musí být zachována železniční zastávka v historické stopě. Po realizaci dojde k částečnému snížení železničního provozu na Masarykově nádraží se zapojením kapacit tohoto prostoru do systému MHD a PID. Tento projekt je otázkou dalekého výhledu.

6 5 7 3 MHD – PID

Tramvajová doprava je vedle významné podpovrchové dopravy nejfrekventovanější formou dopravy ve složitě dostupné centrální části v 001. Její další zkvalitnění by mělo spočívat ve zmnožení tramvajových propojení pro zvýšení obsluhy území a snížení zranitelnosti několika málo přetížených tras, v umístění a zkvalitňování zastávek v

místech neprostupných lokalit a vnitřní periferie centra (jako SJM), zlepšení kapacitního vozového parku MHD, v optimalizaci řízení provozu a v integraci s ostatními druhy MHD, zvláště železnicí a mikrobusey v oblasti 001.

Žádoucí je zvýšení prostupnosti města pro MHD např. zavedením tramvajové dopravy přes magistrálu podél Národního muzea směrem na Vinohradskou třídu. Cílem je nejen lepší dopravní spojení mezi městskou částí Praha 1 a městskou částí Praha 2, ale i přítomnost cestujících v oblastech, kde hrozí negativní trend pauperizace či monotematického užívání částí města (např. okolí SJM) a kvalitnější obsluha hlavního nádraží.

Pro dojíždění do oblasti 001 bude ze systémového hlediska důležitá další hlubší integrace střeďočeského území do systému PID.

6 5 7 4 Napojení letiště Václava Havla Praha na hromadnou dopravu

Pro zvýšení dostupnosti a kvality cestování z pohledu zahraničních návštěvníků bude mít význam budoucí dopravní obsluha letiště. To přispěje i ke snížení automobilové dopravy. Ta využije modernizované železniční trati Praha – Kladno, vycházející ze samého centra části 001, Masarykova nádraží.

6 5 7 5 Automobilová doprava

Zásadním problémem, který je třeba řešit na hranici části 001 a na nějž poukázal i Mezivládní výbor pro světové dědictví, je přetrvávající podoba a míra zatížení území v okolí SJM, která působí negativně nejen z hygienického, ekologického a estetického hlediska, ale také jako přerušování přirozené historické návaznosti městské struktury části 001 na své zázemí východně ležících rezidenčních čtvrtí. Působení SJM vytváří na hranici části 001 oblast vnitřní periferie a pauperizaci v bezprostředním kontaktu centra města.

Cestou k řešení problému je humanizace magistrály její transformací na živý městský bulvár se zlepšenými podmínkami i pro nemotorovou dopravu, především pro pěší. Vzhledem ke komplikovanosti a rozsáhlosti úkolu je vhodné po stanovení celkové koncepce humanizace při jejím naplňování začít co nejdříve a postupovat po jednotlivých krocích. V souladu s její transformací na bulvár městského typu je třeba na ní vytvořit nové cíle cest, jako např. realizaci tzv. Muzejní míle. Naopak, nemají být sledovány v minulosti prověřované úpravy spočívající v zatunelování magistrály, které nepřinášely očekávané efekty.

Zklidnění dopravy lze podle studie Humanizace SJM dosáhnout mj. zpomalením celého provozu pomocí přechodů, postupnou redukcí jízdních pruhů a vznikem odstavných pásů parkovacích stání pro obsluhu území. Pro snížení prašnosti se doporučuje výsadba stromů v prostoru uvolněných dopravních pásů. Zásadním požadavkem je do budoucna regulace dopravy, např. zavedením mýtného systému.

Významným protitlakem k dosažení cíle zklidnit magistrálu jsou některé rozvojové záměry města vázané na SJM. Bude třeba výrazněji promyslet příčiny nové zdrojové a cílové dopravy u nových záměrů, což nemusí nutně vést ke zmrazení rozvojových záměrů, ale spíše k přísné regulaci příčin rušivých dopadů objemu a struktury funkcí, což ostatně platí i pro celou část 001. Již v základních principech úvah zadání by měla být začleněna aktualizovaná hodnotová kritéria cílových kvalit života ve městě, resp. v části 001.

6 5 7 6 Doprava v klidu

V části 001 je obecný nedostatek parkovacích stání jak pro obyvatele této části města, tak pro zde pracující či návštěvníky. Prioritou, související s udržení obytné funkce v části 001, je zajištění i tohoto standardu především pro zde trvale bydlící. Dostatek parkovacích stání pro rezidenty by měl být zajištěn. Fenomén kvality bydlení ve městě by měl do budoucna být spojován s vědomým bydlením bez aut s alternativou MHD a jiných sdílených a ekologických forem dopravy.

Na základě implementace přijatých PSP bude docházet k redukcí parkovacích stání. PSP nově stanovují maximální počty parkovacích stání při výstavbě komerčních objektů v centru. Přetížení části 001 parkováním nerezidentů lze snížit budováním záchytných parkovišť za hranicemi části 001 i na území Středočeského kraje v návaznosti na trasy PID a naopak ztížením podmínek pro zaparkování v části 001. Politika města by měla směřovat k tomu, aby nerezidenti volili pro dopravu do centra městskou integrovanou dopravu a aby nebyla celková kapacita dopravy v klidu (veřejná i soukromá stání) na území 001 navyšována, ale naopak postupně redukována.

6 5 7 7 Cyklodoprava

Prvkem spojeným s potenciálním odlehčením centrální oblasti od automobilové dopravy je posílení cyklodopravy, která může významně doplnit chybějící článek mezi pěší a veřejnou dopravou. Vhodně provedená síť cyklostezek a služby s ní související, jako je např. možnost zapůjčení „městských kol“, či „elektrokol“, by měly zmírnit problémy s přetížeností veřejné dopravy v centru. Avšak řešení cyklistické dopravy nesmí být na úkor veřejné nebo pěší dopravy.

6 5 8 Kultura ve vztahu k OUV části 001

Poznámka: pojem kultura je třeba na tomto místě chápat v užším slova smyslu, včetně složek kreativního umění – průmyslu (výtvarné umění, architektura, design, scénické umění a kulturní dědictví) a kulturního průmyslu (film a video, televize, rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk, reklama). Oblasti se překrývají pojmem kreativní průmysl.

Kultura nepochybně ovlivňuje QOL obyvatel Prahy a je schopna dát části 001 smysluplnou náplň odpovídající hodnotám, pro něž jí byla přiznána OUV, a vytváří v současnosti přidanou hodnotu k těm, které byly zděděné z minulosti.

Kultura v Praze a pražské kulturní a kreativní průmysly a na ně navazující další odvětví, včetně turismu, ve shodě s mezinárodními zkušenostmi přinášejí ekonomický přínos pro prosperitu města i sociálně ekonomické postavení jejich aktérů, byť město samo ještě plně nezpracovalo evaluativní studii na toto téma.

Kultura je také rozvojový faktor ve smyslu rozvoje osobnosti, a to nejen profesionálních tvůrců a interpretů, ale i příjemců, tj. obyvatel Prahy a návštěvníků města, a faktorem jejich celoživotního vzdělávání.

Za předpokladu dostatečně diverzifikované nabídky kulturních statků a služeb mohou tyto umožnit poznávání jiných kultur a v tomto smyslu být nástrojem pro porozumění a účinným opatřením proti kulturnímu rasismu.

Diverzifikace nabídky kulturních statků a služeb a oprávnění k podpoře jejich vzniku i zprostředkování příjemcům jsou principy, výslovně stanovené v „Úmluvě na podporu rozmanitosti kulturních projevů“ (přijaté na Generální konferenci OSN pro výchovu, vědu a kulturu na svém 33. zasedání, 2005 v Paříži), již se zavázala i Česká republika.

Vzhledem ke shora uvedenému a zejména vlivu kultury na část 001 musí město Praha aktualizovat svou Kulturní politiku a její prováděcí nástroje, včetně evaluačních mechanismů.

Těžištěm kulturního života Prahy je prakticky území části 001, kde se nachází většina významných kulturních institucí. V kontextu celého města tyto instituce vytvářejí svébytnou strukturu – klastr. Kulturní klastr může vytvořit zásadní identifikační element pro místní obyvatele a posílit lokální identitu. Vedle faktické hodnoty navyšuje i symbolickou a motivační hodnotu místa: stává se jednou z dominant mediálního obrazu a obecné představy o městě a jeho obyvatelích.

Novou příležitostí pro vznik dalšího kulturního klastru (tzv. Muzejní míle) je dnes problematická oblast Severojižní magistrály. Tento potenciální klastr leží na linii: Augustiniánský klášter na Karlově s rozsáhlou zahradou a s muzejním využitím – historická budova Národního muzea – nová expozice Národního muzea v budově bývalého Národního shromáždění – v blízkém kontextu i Památník na Vítkově – Muzeum hl. m. Prahy na Florenci včetně Desfourského paláce – expozice železničního muzea (součást Národního technického muzea) v prostoru Masarykova nádraží.

V kulturní politice města je třeba využít činnosti kreativních osobností pro dosažení bohatého, kulturně diverzifikovaného kosmopolitního charakteru Prahy. Předcházet by tomu měla opatření odstraňující jazykové a finanční nedostatečnosti a příprava prostředí pro mezinárodní přímou spolupráci, včetně grantové podpory, výměny informací, zkušeností atd.

Kultura musí hrát intenzivnější roli také pro zvýšení atraktivity lokalit ležících mimo část 001 a vytipovaných územně plánovací dokumentací jako území, která by měla odlehčit části 001 od přetížení zejména profitními funkcemi, jako je cestovní ruch atd. K tomu je jistě možné vytvořit nástroje, ukotvené v budoucí Kulturní politice města Prahy a s vazbou na městskou koncepci cestovního ruchu. Zároveň by to mohlo znamenat přiblížení kultury v těchto lokalitách. V rámci určených lokalit města by se mělo jednat o přímou i nepřímou podporu jejich charakteru specifickými kulturními aktivitami, resp. statky či službami. To ovšem platí i pro část 001, jejíž mezinárodní prestiži by měla odpovídat i nabídka nejkvalitnějších prestižních kulturních událostí na světové úrovni.

Praha musí nutně nalézt svou novou roli v rámci „kulturního ekosystému“, a to zejména, v souvislosti s OUV, pro část 001. Ke kvalifikovanému přístupu chybí tři základní nástroje: datová a analytická základna pro oblast kultury až do stupně „lokalita“, dlouhodobá vize v oblasti kultury, k jejímuž dosažení by směřovala nová městská Kulturní politika a na ní navazující konkrétní realizační opatření a mechanismy evaluace, jejíž první oporou jsou statistická data o kultuře komparovaná na národní, případně mezinárodní úrovni.

6 5 9 Cestovní ruch ve vztahu k OUV části 001

Turismus je pro Prahu, a zejména pro část 001, důležitou a neoddělitelnou součástí jejího života i faktorem ovlivňujícím svými dopady OUV části 001, jak bylo řečeno v analytické části. Přiznání OUV části 001 je nespornou konkurenční výhodou v oblasti turismu. Jeho udržitelný rozvoj musí být založen na principech diferenciaci turistické nabídky, přičemž výsledkem musí být snaha o celkovou kultivaci odvětví a jeho orientaci na kulturního návštěvníka.

Využitím diverzifikace nabídky produktů a služeb musí být zatraktivněny také další lokality hlavního města mimo část 001, což povede k rozmělnění tlaku turismu na tuto část, resp. některé její územní segmenty.

Tyto principy musí být součástí dlouhodobé koncepční politiky města v oblasti turismu. S ohledem na význam Prahy v oblasti turismu zde musí existovat velmi úzká vazba na aktuální Koncepti státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014–2020, Státní kulturní politiku na léta 2015–2020, Marketingovou koncepci cestovního ruchu 2013–2020, vydanou agenturou CzechTourism, a aktuální kapitoly připravovaného Strategického plánu.

Významným aspektem úspěšnosti udržitelného rozvoje turismu je podpora a iniciace spolupráce relevantních subjektů, koordinace cílů sektorových koncepcí města stejně jako snaha o koordinaci nástrojů podpory odvětví, včetně grantové politiky města (např. existující grantový systém v oblasti cestovního ruchu se speciálními zaměřenými – kongresový turismus).

K zajištění vazby mezi kulturou a turismem by vedení města, kromě shora uvedeného, mělo uvážit zřízení funkce koordinátora kulturního turismu, která by zároveň měla být úzce spojená s funkcí koordinátora statku světového dědictví.

Je třeba sledovat především obsahovou strategii turismu, formulovanou v dokumentech mezinárodních organizací, jako je ICOMOS, např. v Mezinárodní chartě o kulturním turismu, sledující obsahovou a kvalitativní složku turismu a nikoli jen kvantitativní výkonnost povrchní průmyslové formy.

V budoucím strategickém dokumentu – městské politice cestovního ruchu – by město mělo zejména:

- podporovat kvalitu turismu prostřednictvím diverzifikace a diferenciaci jeho nabídky, včetně diferenciovaných kultivovaných nabídek a příležitostí pro kulturního turistu;
- zpracovat dlouhodobý strategický plán turismu pro území hlavního města s cílem odlehčit turisticky přetížené části 001, včetně využívání relevantních statistických dat a výzkumů;
- zkvalitnit spolupráci relevantních aktérů turismu, kultury, dopravy, obchodu a služeb, i památkové péče a veřejného života na úrovni města;
- provázat tento dokument s Kulturní politikou města a s Management plánem části 001, spolu s dalšími aktéry, v integrální celek.

6 5 10 Společenské povědomí o významu světového kulturního dědictví

Přistoupením k Úmluvě o světovém kulturním a přírodním dědictví se Česká republika zavázala, že bude část 001 chránit, zachovávat, prezentovat a předá ji budoucím generacím. Vědomí významu místa a identifikace obyvatel Prahy s částí 001 je podmínkou nutnou, nikoli však postačující, pro zachování jeho OUV, autenticity a integrity části 001.

Důležitými nástroji k identifikaci i uchování OUV části 001 je obecná a kulturní vzdělanost. Speciálním nástrojem je tu kromě osvěty ve vztahu k památkovému fondu města především promyšlená Kulturní politika města. Ve vztahu k posledně uvedenému je třeba strukturovat podpůrný grantový systém města, zaměřený mj. na osvětu v oblasti kulturního dědictví.

Rovněž MK ČR disponuje zvláštním grantovým programem Podpora pro památky UNESCO, jehož jedna kategorie je určena pro podporu projektů zaměřených na osvětu památek ČR, zapsaných na Seznam světového dědictví, a řada projektů, týkajících se části 001, byla z této kategorie již podpořena.

Předpokladem zachování OUV části 001 je dodržování právních předpisů, které se ochrany kulturního dědictví týkají přímo či nepřímo, a o ně opřených závazných rozhodnutí orgánů veřejné správy.

Na základě důkladného a průběžného monitoringu je nutno objevovat a následně sankcionovat všechna porušení zákona, neboť jejich přehlížení nebo dokonce vědomé tolerování vede ke stále většímu oslabování a k rozdrobení hmotné substance OUV části 001, resp. k deformování hmotných komponent, které ji spolugenerují.

Pro část 001 jsou problémem již i Mezivládním výborem pro světové dědictví zaznamenané opuštěné, nevyužívané a chátrající objekty. Jedná se často o spekulativní degradaci nejen jejich památkové hodnoty, ale dokonce i samotné stavební substance s cílem následné razantní transformace či dokonce demolice, s úmyslem exploatovat dané stavební místo pro vysoký zisk. I v těchto případech je třeba využívat sankčních ustanovení zákonů, a to i s ohledem na preventivní účinek udělených sankcí na jiné, avšak podobné případy.

Proces obnovy je ve své vnitřní podstatě tvůrčím procesem rozkrývání a posilování „charakteru památky“ a nemůže se tedy jednat o mechanický proces nediferencovaného postupu. Pracovník orgánu či státní odborné organizace památkové péče musí být především „advokátem veřejného zájmu“ ve prospěch zachování hodnot památky. Jeho vstupní investicí do kvality péče by mělo být jeho vzdělání, jako předpoklad ke kvalitnímu odbornému posuzování záměrů, které zajímají památkovou péči.

Výchova kvalifikovaných pracovníků památkové péče je náročným procesem, který by měl mít charakter celoživotního vzdělávání, v němž hrají důležitou úlohu různé formy postgraduálního vzdělávání. Personální politika v oblasti památkové péče by měla vycházet nejen z vysoké odborné kvalifikace každého pracovníka, ale také z nutnosti zajistit strukturu odborností nezbytných pro praktický výkon památkové péče, od urbanismu až po např. umělecké řemeslo.

Nástrojem trvalé udržitelnosti je podpora identifikace občanů s památkovým fondem části 001 a v důsledku toho jejich podpora poučené údržby a ochrany tohoto fondu. Proto je v zájmu zachování OUV části 001 a jejího přiměřeného užívání třeba rozvinout vzdělávací a osvětové programy pro profesionální a laickou veřejnost s vědomím, že jde o dobrou investici pro budoucnost. Tyto programy jsou ostatně i závazkem vyplývajícím z čl. 4 Úmluvy o ochraně světového dědictví.

Ve vztahu k vlastníkům objektů a veřejnosti navrhnout aktivní systém pozitivní stimulace vlastníků k volbě konceptů a postupů, které budou šetrné k památkám. Vstřícné, bezplatné a dobře zorganizované odborné poradenství, podpora pozitivních záměrů jak morální, tak finanční, by se měly stát samozřejmým základem. Všemi prostředky posilovat identifikaci občanů s chráněným statkem a jejich hrdost na něj a co možná nejdůrazněji eliminovat obtíže plynoucí ze závazku ochrany tam, kde to není na újmu jeho naplňování. Občany všemi prostředky seznamovat s cíli péče, vytvořit účinný systém osvěty v oblasti žádoucích postupů obnovy, zveřejňovat následováníhodné příklady, podporovat občanské aktivity atd.

Osvěta a popularizace by však měly být též zaměřeny i na metodické materiály, zpracované orgány a státními odbornými organizacemi památkové péče a zaměřené na nejrůznější aspekty ochrany a památkové obnovy různých stránek a složek památkového fondu. Znalost principů, které jsou v nich uvedeny, nebo alespoň povědomí o nich, je jedním z předpokladů efektivnějšího zadání a přípravy zásahů do různých stránek a složek památkového fondu části 001, a předvídatelnosti obsahu budoucích stanovisek dotčených orgánů k těmto plánovaným akcím.

Ze strany archeologické obce je nutné při realizaci shora uvedených programů aktivně participovat na zvýšení informovanosti veřejnosti o archeologických nálezech a jejich významu, včetně možnosti zpřístupnit veřejnosti větší, právě probíhající archeologické výzkumy (v takovém případě je ale nutné předpokládat zvýšené nároky na dobu trvání a také na náklady takového výzkumu). Cílem je, aby širší veřejnost pochopila nutnost provádění archeologických výzkumů, a to nejen v obecné rovině, jak archeologové optimisticky předpokládají, ale i v rovině jejich dopadu na konkrétní fyzickou či právnickou osobu.

Základem kvality rozhodování o památce je kvalifikované individuální poznání a dokumentace jak památky samé, tak jejího prostředí. Kvalifikované rozhodování o míře konzervace a způsobu renovace je nástrojem pro doplňování dokumentačního listu památky s přesným vyhodnocením kvality, popisem stavu, jeho hodnot a způsobu renovace, zároveň je tento list jedním ze zdrojů komplexních informací o památce. Tento dokumentační list by měl být u nemovitých památek zveřejněn v síti GIS, jak je tomu v zahraničí, a tyto informace by měly být přístupné jako veřejný kulturní statek veřejnosti, mj. jako základ participace občanů na péči o část 001 jako informovaných a vzdělaných subjektů. Tento způsob by měl být podpůrnou metodou individuálního posouzení a návodu stavebníkům při obnově a úpravě objektů jak uvnitř části 001, tak postupně i v ochranném pásmu.

6 6 1 Ztráta tradičních řemeslných dovedností

Praktická stavební péče o památkový fond části 001 není myslitelná bez tradičních stavebních a uměleckých řemesel, u nichž lze konstatovat nedostatek mistrů svého řemesla, zvláště v mladé generaci. Tato problematika přesahuje rámec MgP, neboť otázka výchovy řemeslnického dorostu je mimo kompetence města.

Nástrojem jsou systémová řešení týkající se celé ČR. Hlavní město zřizuje některé školy, které mají ve své oborové nabídce stavební a uměleckořemeslné obory vzdělání. Je však potřebné podporovat další posílení zájmu o řemeslo a jeho školy, resp. nabídku atraktivních oborů, formou osvěty, prováděné v integrovaném programu příslušných odborů MHMP (v převažující koordinaci odboru školství a mládeže, kultury a cestovního ruchu, odboru živnostenského a občanskoprávního, památkové péče) ve spolupráci se současnou realizační praxí, realizačními firmami, hospodářskými komorami a stavebně-průmyslovým a umělecko-řemeslným školstvím, případně oceňováním nejlepších mistrů těchto řemesel za samozřejmého předpokladu, že vychovávají své následovníky, tedy analogicky státnímu systému oceňování nositelů tradic zanikajících řemesel.

6 7 FINANČNÍ PODPORA ZACHOVÁNÍ ČÁSTI 001 A PAMÁTKOVÉ OBNOVY JEJÍCH SOUČÁSTÍ

V souvislosti s OUV části 001 nejde jen o financování obnovy památek, ale i jiné, zejména investiční počiny, které se týkají části 001, např. řešení dopravy, protipovodňová ochrana apod., které byly zmíněny na jiných místech MgP.

Financování investic, oprav a údržby památkového fondu a dalších objektů v historickém jádru Prahy je zajišťováno z řady zdrojů – veřejných i soukromých. I když se stále více výdajů přesouvá do soukromého sektoru, vlastníkem téměř 75 % plochy části 001 je veřejný sektor (zejména veřejně přístupných ploch, pozemkových parcel, komunikací atd.). Veřejný sektor je také významným vlastníkem nemovitostí a zapsaných nemovitých kulturních památek na daném území.

Z těchto důvodů musí být investiční, ale i privatizační kroky, včetně pronájmu, velmi promyšlené a vždy rozhodovány ve prospěch veřejného zájmu, jímž je mj. i zájem na zachování OUV části 001.

Pokud jde o zainteresovanost vlastníků památek na jejich obnově, ukázaly se jako efektivní participativní grantové programy ve prospěch obnovy památkové substance, ať již spravované MK ČR, MHMP, granty na obnovu domovního fondu poskytované Městskou částí Praha 1 a Městskou částí Praha 2.

Vzhledem k tomu, že zachování části 001 není myslitelné bez podpory veřejnosti, je třeba, aby grantové programy města, analogicky s programem MK ČR „Podpora pro památky UNESCO“, umožňovaly i podporu projektům zaměřeným na osvětu týkající se OUV části 001. Vzhledem k tomu, že péče o část 001 musí být založena na vědeckém poznání, měly by grantové programy města umožňovat podporu i příslušně změřeným vědeckovýzkumným projektům, jak to umožňuje i výše zmíněný grantový program MK ČR.

6 7 1 Finanční zajištění implementace MgP a souvisejících koncepčních a prováděcích dokumentů památkové péče

Na úrovni OPP, oddělení KPSD, zajistit finanční krytí zpracování aktualizací MgP a navazujících nástrojů, jako jsou Koncepce účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze a AUA v rovině nejen personálního zajištění, ale i externí odborné spolupráce.

7 PRÁVNÍ A METODICKÉ NÁSTROJE PÉČE O ČÁST 001 A JEJÍ ROZVOJ. PLATNÉ INSTRUMENTY

text retrospektivního prohlášení výjimečné světové hodnoty statku z r. 2016, překlad MK.

„Statek je chráněn zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Historické jádro Prahy se skládá z řady budov, které jsou kulturními nebo národními kulturními památkami, a je chráněno jako městská památková rezervace podle vnitrostátních právních předpisů. Veškeré činnosti, které mohou mít dopad na statek, musí být schváleny příslušnými orgány státní správy.

S výjimkou Pražského hradu zajišťuje správu na celém území Historického jádra Prahy MHMP. Pražský hrad je řízen samostatným subjektem zřízeným Kanceláří prezidenta republiky (Správa pražského hradu). Ochrana Pražského hradu je na vysoké odborné úrovni.

Historické jádro Prahy je dostatečně chráněno mobilními protipovodňovými zábranami, jejichž účinnost byla dostatečně prověřena při povodních v červnu 2013. Je předpoklad, že nebezpečí v podobě tlaku developerů na území historického centra se díky prosazování norem územního plánování a příslušným právním předpisům udrží pod kontrolou.

Nárazníková zóna Historického centra Prahy je totožná s ochranným pásmem Pražské památkové rezervace. Výška a objem nových budov jsou hlídány příslušnými orgány.

Nárazníková zóna je shodná s ochranným pásmem národní kulturní památky, které upravuje podmínky ochrany.

Vzhledem k rozsahu a komplikované vlastnické struktuře uvnitř statku je údržba a obnova chráněných kulturních památek a jejich souborů zajišťována na základě individuálních plánů. Finanční nástroje na ochranu statku zahrnují především grantové a dotační tituly financované z programů Ministerstva kultury, které se zaměřují na údržbu a zachování, nemovitého kulturního dědictví a rovněž finanční prostředky přidělované z veřejných zdrojů.

V případě historického centra města samotného koordinuje přípravu MgP Rada statku světového dědictví a připravuje jej MHMP, který také připravuje celkovou koncepci cestovního ruchu na území hlavního města Prahy.

Z památkového hlediska je stav statku dobrý a je předmětem pravidelné údržby. Od roku 2000 se na vnitrostátní úrovni připravují roční monitorovací zprávy, které slouží správcům statku, Ministerstvu kultury, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na správě.“

7 1 MEZINÁRODNÍ INSTRUMENTY UNESCO Mnohostranné mezinárodní smlouvy UNESCO (tzv. Úmluvy UNESCO)

7 1 1 Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví

Česká republika se sukcesí do Úmluvy (sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí 159/1991 Sb.) zavázala k označení, ochraně, zachování, osvětě a předání statků, které jsou podle shora uvedené Úmluvy mezinárodně uznány Mezivládním výborem pro světové dědictví za součást světového dědictví, budoucím generacím.

Smluvní státy jsou povinny to zajistit přijetím příslušných opatření právních, odborných, organizačních a ekonomických přiměřeně svým možnostem.

Právě podle této Úmluvy bylo Historické centrum Prahy, část 001 zapsáno na Seznam světového dědictví (stalo se tzv. památkou UNESCO) a v intencích povinností péče o památky zapsané na Seznam se sestavuje i Management plán.

7 1 2 Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu včetně (prvního) Protokolu a Druhého protokolu

Vyhláška č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní chrání smluvními stranami označené a za ozbrojeného konfliktu vojensky nevyužívané kulturní statky a sbírkové instituce, označené předepsaným způsobem před vojenským ničením a drancováním. Zesílenou ochranu podle Druhého protokolu sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 71/2007 Sb. m. s. poskytuje nemovitým kulturním statkům mezinárodního významu, pokud je jim tento statut přiznán mezivládním orgánem na základě žádosti smluvní strany a při splnění určitých podmínek, jak je stanoveno Druhým protokolem. O udělení tohoto statutu pro Historické centrum Prahy vláda České republiky nežádala.

7 1 3 Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků

Vyhláška č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků se týká movitého kulturního dědictví a stanoví povinnosti států pro zabránění nedovolenému dovozu, vývozu a převodu vlastnictví definovaných okruhů těchto movitých statků, resp. pro sbírkové

instituce, které jsou zřizovány orgány veřejné správy, a pomoc při jejich návratu a restituci.

7 1 4 Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví

Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví definuje nemateriální kulturní dědictví, stanoví úkoly států pro zachování tohoto dědictví včetně sestavování národních seznamů a ustavuje světový Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví. Žádný statek pražského nemateriálního kulturního dědictví není zapsán ani do národního seznamu.

7 1 5 Doporučení Generální konference UNESCO

Doporučení Generální konference UNESCO jsou instrumenty mezinárodního práva, obsahující zásady k mezinárodní reglementaci určité otázky a vyzývající členské státy k přijetí příslušných opatření pro území pod jejich jurisdikcí formou zákona nebo jinak, podle povahy řešené otázky a ústavních ustanovení států.

Pro nemovité dědictví Prahy je relevantní **Doporučení Generální konference UNESCO**

týkající se historické městské krajiny. Doporučení bylo přijato Generální konferencí

UNESCO v roce 2011 s ambicí vyrovnat se s otázkou vztahu mezi zachováním historického architektonického a urbanistického dědictví a novou výstavbou.

7 1 6 Dokumenty Mezivládního výboru pro světové dědictví při UNESCO

Jde o dokumenty, které jsou přijímány shora uvedeným Výborem k provádění Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Jde jednak o jeho rozhodnutí týkající se jednotlivých památek, které jsou zapsány do Seznamu světového dědictví, jednak o dokumenty s obecnou platností. Z posledně uvedených jsou nejvýznamnější:

Prováděcí směrnice Úmluvy o ochraně světového dědictví, dále též jen „Směrnice“. Mají usnadnit provádění Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, dále jen „Úmluva o ochraně světového dědictví“ nebo „Úmluva“ a jsou v nich předloženy postupy týkající se:

- a) zápisu statků na Seznam světového dědictví
- b) ochrany a zachování statků světového dědictví,
- c) přiznání mezinárodní pomoci v rámci Fondu světového dědictví,
- d) mobilizace podpory na národní a mezinárodní úrovni ve prospěch Úmluvy.

Směrnice je pravidelně revidována, aby odrážela rozhodnutí Výboru světového dědictví. Dokument z Nara o autenticitě (1994) je součástí této směrnice (uvedeno ve Sbírce zákonů v částce 32, č. 159 /1991 Sb.).

Operační směrnice podrobně upravují provádění ustanovení o zápisech na Seznam světového dědictví a o náležitostech předepsaných pro zápis, mezi něž mj. náleží efektivní právní ochrana a autenticita a existence Management plánu. Směrnice upravují rovněž systém monitoringu zapsaných statků a jejich případné vyškrtnutí ze SSD, pokud památce hrozí ztráta mimořádné univerzální hodnoty.

Budapeštská deklarace o světovém dědictví z r. 2002

Je dokumentem, který stanoví základní koncepční cíle týkající se všech památek světového dědictví. Jimi jsou: kredibilita Seznamu světového dědictví, uchování tohoto dědictví, spolupráce se společenstvími občanů a komunikace s nimi.

Úmluva UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů z r. 2005, kterou ČR ratifikovala v roce 2010.

7 2 ÚMLUVY RADY EVROPY

Pro ochranu a zachování kulturního dědictví Prahy jsou relevantní následující mnohostranné mezinárodní Úmluvy Rady Evropy:

Evropská úmluva o krajině (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 13/2005 Sb. m. s.),

Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 99/2000 Sb. m. s.),

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 73/2000 Sb. m. s.).

7 3 MEZINÁRODNÍ CHARTY ICOMOS

Poznámka: Charty, které nejsou součástí právního řádu ČR, ICOMOS není mezinárodní organizace, ale mezinárodní profesní organizace.

Mezinárodní charty nevládní organizace Mezinárodní rada pro památky a sídla (ICOMOS) jsou dokumenty zaměřující se na jednotlivé oblasti památkové ochrany. Dokumenty nejsou právně závazné, ale při schválení národními komitéty ICOMOS tvoří základ pro odborné řešení otázek ochrany památek v každé zemi. ICOMOS je mj. též poradní organizací Mezinárodního výboru světového dědictví. Jejím úkolem je napomáhat svými stanovisky při provádění Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví v oblasti archeologického, architektonického a urbanistického dědictví.

Mezinárodní charta o zachování a restaurování památek a sídlišť (tzv. Benátská charta). Benátky, 1964;

Mezinárodní charta pro záchranu historických měst (tzv. Washingtonská charta). Washington, 1987;

Mezinárodní charta o řízení archeologického dědictví. Lausanne, 1990;

Mezinárodní charta o lidovém stavebním dědictví. Mexiko, 1999;

Mezinárodní charta o kulturním turismu. Mexiko, 1999.

7 4 PLATNÉ PRÁVNÍ A METODICKÉ NÁRODNÍ A MĚSTSKÉ INSTRUMENTY PÉČE O ČÁST 001 A JEJÍ ROZVOJ

7 4 1 Zákony

Základním právním předpisem, upravujícím v České republice ochranu kulturních památek, je **zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „památkový zákon“)** a vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon jasně deklaruje zájem státu na ochraně kulturních památek a definuje podmínky péče o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání. Nadto kulturní památky požívají ochrany v rámci ústavního pořádku České republiky, konkrétně na základě ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Zákon definuje pojmy jako národní kulturní památka, kulturní památka, památková rezervace a památková zóna. Památková rezervace, kterou je i část 001 světové památky Historické centrum Prahy, je definována jako území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, pro něž je důležité především uchování tohoto prostředí.

Zákon rovněž upravuje režim a postup při obnově a restaurování kulturních památek. Dále také upravuje podmínky při obnově stavebního fondu a umísťování novostaveb v památkových rezervacích a zónách.

Zákon stanoví také povinnosti stavebníků, kteří zamýšlejí provádět stavby na území s archeologickými nálezy. Ministerstvo kultury vydalo na základě zákonného zmocnění vyhlášku č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy.

Ve výčtu předpisů, jež přispívají k ochraně kulturního a přírodního bohatství Historického centra Prahy, nelze pominout **zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů**, s jeho prováděcími vyhláškami, který kromě zásad ochrany chráněných přírodních území, což se týká některých lokalit nacházejících se na území krajinného rámce části 001, a dalších součástí živé přírody (rostlin a živočichů), stanovuje také obecné principy ochrany přírody a krajiny, případně významných krajinných prvků a krajinného rázu.

Z tohoto zákona vychází také **zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů** (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Oblast územního plánování a výstavby obecně upravuje **zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), včetně prováděcích vyhlášek.**

Zákon č. 59/1996 Sb., o sídle Parlamentu České republiky, se týká specificky jen části 001. Parlament sídlí v hlavním městě Praze, jeho sídlo je ve vlastnictví České republiky a je dle tohoto zákona národní kulturní památkou. Ukládá vládě rovněž jejím nařízením stanovit podmínky ochrany této národní kulturní památky.

7 4 2

Nařízení vlády

Nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze, upravuje v souladu s památkovým zákonem podmínky v oblasti památkové péče na území části 001. Tímto nařízením se prohlašuje za památkovou rezervaci historické jádro hlavního města Prahy a je vymezen jeho rozsah. Právě tato rezervace byla zapsána na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví jako část 001 statku – Historické centrum Prahy.

Pro stavební činnost v této památkové rezervaci bylo tímto nařízením vlády o památkové rezervaci v hlavním městě Praze stanoveno:

a) veškeré úpravy nemovitých kulturních památek i jejich souborů a objektů, které vykazují dílčí památkové nebo urbanistické hodnoty (objekty památkového zájmu), musí být řešeny a prováděny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty, k jejich přiměřenému společenskému využití a dalšímu zhodnocení výtvarných a dokumentárních funkcí;

b) při nové výstavbě a při vnějších úpravách nechráněných objektů se musí dbát architektonických vztahů ke kulturním památkám a jejich souborům, navazovat na jejich objemovou a prostorovou skladbu i prostředí a dotvářet jejich celky přiměřenými prostředky současné architektonické tvorby;

- c) řešení a provádění veškerých úprav terénních i staveb dopravních, vodohospodářských, energetických, telekomunikačních, podzemních, jakož i inženýrských sítí v rezervaci nesmí narušovat její prostředí a ohrožovat jednotlivé kulturní památky;
- d) zpracování, posuzování a schvalování všech územních plánů, soutěžních úkolů i přípravné a projektové dokumentace staveb na území rezervace musí být prováděno se zřetelem ke kulturní hodnotě prostředí.

Nařízením vlády č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu, bylo území Pražského hradu prohlášeno za památkově chráněné, kde veškerou správu v oboru státní památkové péče vykonává Kancelář prezidenta republiky.

V návaznosti na shora uvedený **zákon č. 59/1996 Sb., o sídle Parlamentu České republiky vydala vláda nařízení vlády č. 182/1996 Sb., o podmínkách ochrany národní kulturní památky sídla Parlamentu**, v němž stanovila podmínky pro obnovu budov i ploch sídla Parlamentu České republiky.

7 4 3

Další legislativní opatření

Od 1. září 2007 platí Nařízení č. 26/2005 Sb. hl. m. Prahy, kterým se zakazuje reklama šířená na veřejně přístupných místech mimo provozovnu, ve znění pozdějších předpisů, výrazně omezuje na území Historického centra Prahy reklamu šířenou na plachtách a převěsech. Jejich umístění na objektech je možné pouze po dobu výstavby, stavebních oprav nebo úprav objektu. Tato opatření byla kromě nařízení č. 9/2007 Sb. hl. m. Prahy upravena dále nařízením č. 10/2010 Sb. hl. m. Prahy a nařízením č. 19/2014 Sb. hl. m. Prahy.

Pro ochranu části 001 statku, zapsaného pod názvem Historické centrum Prahy na Seznam světového dědictví, bylo před zápisem vytyčeno ochranné pásmo **rozhodnutím odboru kultury Národního výboru hlavního města Prahy č. KUL/5-932/81, o určení ochranného pásma Památkové rezervace v hlavním městě Praze ze dne 19. 5. 1981**, které je totožné s ochranným pásmem Pražské památkové rezervace a je v mezinárodně stabilizované terminologii označováno jako tzv. Buffer Zone.

Ochranné pásmo slouží k omezení stavebních a jiných zásahů, které by mohly ohrozit mimořádnou univerzální hodnotu části 001 statku, především její panoramatické hodnoty. Podle posledně uvedeného rozhodnutí:

- a) v ochranném pásmu není dovoleno provádět takové stavební a jiné zásahy, které by narušily nebo ohrozily hodnoty části 001;
- b) při pořizování územně plánovací, přípravné a projektové dokumentace, při provádění staveb a stavebních úprav, zásazích do terénních útvarů a městské zeleně je nutno dbát, aby nebyla změnami půdorysné, hmotové a výškové konfigurace zástavby a přírodních prvků v území ochranného pásma oslabena nebo porušena urbanistická kompozice, měřítko a silueta části 001;
- c) v ochranném pásmu nelze umísťovat zařízení a stavby, které by svými důsledky narušovaly životní prostředí a stavební fondy památkové rezervace (zejména znečišťováním ovzduší a vod, únikem škodlivých látek, hlukem, vibracemi, veškerými druhy záření, hromaděním odpadů apod.);
- d) při veškeré nové výstavbě a přestavbě je třeba zvláště sledovat působení stavebních souborů a výškových objektů na terénních horizontech města, které se pohledově uplatňují ve vztahu k části 001.

V ochranném pásmu části 001, resp. v ochranném pásmu části 001 (ovšem nejen na tomto území), si musí podle památkového zákona vlastník či uživatel nemovitosti při změně stavby nebo při zamýšlené novostavbě požádat o závazné stanovisko Odbor památkové péče MHMP, i když jeho nemovitost sama není kulturní památkou.

Do ochranného pásma zasahuje také území se zákazem výškových staveb, které stanovuje **Vyhláška hlavního města Prahy č. 32/1999 Sb. hl. m. Prahy, o závazné části územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy**, ve znění pozdějších předpisů.

Uvnitř ochranného pásma je povinné každou výškovou stavbu posuzovat v územním řízení vždy jednotlivě. Posuzuje se její účinek na vlastní historické jádro i na širší prostorovou scénu vltavské kotliny v charakteristických panoramatických pohledech, určených stavebním úřadem a orgánem památkové péče.

Vizuální hodnoty území jsou popsány také v Územně analytických podkladech hlavního města Prahy, kde jsou navíc vymezeny podmínky pro jejich uchování. Na základě zhodnocení vizuálních vztahů, ověřených a potvrzených stanovením viditelného území, zjištěného pomocí digitálního 3D modelu zástavby a terénu Prahy počítačovým zpracováním, byly odvozeny pohledové horizonty historického jádra města. Pohledové horizonty vymezují území s obdobným vizuálním působením, uvnitř kterých se nacházejí výrazné pohledově exponované lokality, viditelné z vyhlídkových míst v historickém jádru a jeho ochranném pásmu. Obdobným postupem byla určena významná vyhlídková stanoviště.

Na území ochranného pásma se nachází také řada památkových zón, a to městské památkové zóny: Vinohrady, Žižkov, Vršovice, Nusle, Barrandov, Smíchov, Baba, Dejvice, Bubeneč, Horní Holešovice, Královice, vilová kolonie Ořechovka, Stará Hostivař, Staré Bohnice, Staré Dáblice, Staré Střešovice, Tejnka, Karlín, Zbraslav a vesnické památkové zóny: osada Buďánka, Střešovičky, osada Rybáře. Území těchto památkových zón jsou definována v následujících právních předpisech:

Vyhláška hl. m. Prahy č. 15/1991 Sb. hl. m. Prahy, o prohlášení části území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany; Vyhláška hl. m. Prahy č. 10/1993 Sb. hl. m. Prahy, o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany; Vyhláška č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu; Vyhláška č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek pro jejich ochranu; Opatření obecné povahy č. 5/2014 o prohlášení území s historickým prostředím městské části Praha – Zbraslav za památkovou zónu.

Z hlediska výškové regulace v prostoru ochranného pásma Pražské památkové rezervace je důležité, že památkové zóny jsou stabilizovanými územími. Podle typu urbanistické struktury je v některých z nich stanovena výšková hladina přímo v Územním plánu sídelního útvaru hl. m. Prahy.

7 4 4 **Strategické dokumenty**

7 4 4 1 **Zásady územního rozvoje**

Nástroji územního plánování jsou na celostátní úrovni politika územního rozvoje, na regionální úrovni zásady územního rozvoje (jako územní plán kraje) a na úrovni města (obce) územní plán.

Usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 41/1 byla schválena **Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje hl. m. Prahy**, vydaná formou **Opatření obecné povahy č. 43/2014** (s účinností od 1. 10. 2014).

Zásady územního rozvoje stanovují základní urbanistickou koncepci města. Určují základní strategii pro rozvoj území s ohledem na možnosti jeho udržitelného rozvoje a hospodárného využívání, upřesňují koncepci ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a

civilizačních hodnot a obsahují podmínky pro zpracování podrobnější dokumentace. Definují priority územního plánování, z nichž některé se bezprostředně dotýkají části 001.

7 4 4 2

Územní plán hlavního města Prahy

Základní regulační pravidla pro výstavbu na celém území HMP jsou upravena **Vyhláškou č. 32/1999 Sb. hl. m. Prahy, o závazné části Územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy**, ve znění pozdějších předpisů.

Územní plán určuje základní urbanistickou koncepci města. Vymezuje především zastavěná, zastavitelná, nezastavěná a nezastavitelná území; dále pak stanovuje podmínky prostorového uspořádání města, určuje veřejně prospěšné stavby a opatření, vytváří rámec pro rozhodování stavebních úřadů.

Území Pražské památkové rezervace, tedy části 001 Historického centra Prahy, je podle územního plánu považováno za tzv. stabilizované území. Ve stabilizovaném území není stanovena míra využití území. Z hlediska limitů rozvoje je možné pouze zachování, dotvoření a rehabilitace stávající urbanistické struktury bez možnosti další rozsáhlé stavební činnosti. Kromě toho jsou stanoveny v části 001 také tzv. závazné a směrné prvky prostorového a funkčního uspořádání (např. plochy zeleně, občanská vybavenost atd.), které jsou závazné pro stavební úřady městských částí i MHMP.

Důležitým regulativem územního plánu je stanovení minimálního podílu bydlení. Stanovuje pro vybrané funkční plochy (na které je rozdělena část 001) minimální podíl hrubých podlažních ploch sloužících pro bydlení. Minimální podíl bydlení je vztažen k jednotlivým stavbám tak, aby bylo u přestavovaných, modernizovaných nebo u nově postavených staveb na místě likvidovaných objektů dosaženo minimálně stejného, případně vyššího podílu bydlení, než bylo v původních objektech.

Vyhláška hlavního města Prahy č. 32/1999 Sb. hl. m. Prahy, o závazné části územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy, vymezuje také území, kde je výstavba výškových budov vyloučena, které zahrnuje část 001 i její nejbližší okolí. Cílem je ochrana výrazných kulturních hodnot struktury historické zástavby, mj. části 001, tedy Pražské památkové rezervace a dochovaného panoramatu. Stávající výšková hladina může být v tomto vymezeném území překročena pouze drobnými výškovými akcenty.

Územní plánování a posuzování vlivů na životní prostředí:

Územního plánování a posuzování vlivů na životní prostředí se může účastnit každý občan prostřednictvím svého písemného vyjádření ve stanovených lhůtách nebo účastí na veřejném projednání.

Každé občanské sdružení, splní-li zákonné podmínky, může se stát účastníkem správního řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, které se týká otázek spojených s problematikou životního prostředí na základě mezinárodní úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, tzv. Aarhuské úmluvy (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 124/2004 Sb. m. s., kterou ČR ratifikovala v roce 2004).

7 4 4 3

Regulační plány

Vyhláška č. 6/2002 Sb. hl. m. Prahy, o závazné části územního plánu zóny Anenská definuje základní zásady uspořádání územní zóny Anenská na Starém Městě a limity jejího využití, vyjádřené v regulativech této vyhlášky.

Územní plán zóny Anenská je první a dosud jediný schválený regulační plán na území Historického centra Prahy. (Regulační plán může být vydán pouze pro území, která jsou vymezena územním plánem, popřípadě zásadami územního rozvoje. Náležitosti regulačního plánu i jeho pořizování jsou uvedeny v § 61 stavebního zákona.)

Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy ze dne 26. 3. 2015 byla odsouhlasena 3. aktualizace Územně analytických podkladů hlavního města Prahy 2014. Územně analytické podklady mají pro všechny připravované územně plánovací dokumentace zásadní význam, poskytují průzkum, všestranné rozborů a analýzy stavu území, včetně rozboru udržitelného rozvoje, obsahují zejména pro ochranu a regulaci rozvoje území uvnitř i v kontaktu s historickým jádrem města podstatné a cenné informace. Z těchto podkladů a vyhodnocení stavu a tendencí rozvoje města může vycházet územní plán, což je zárukou koordinovaného postupu při ochraně hodnot území. Popis stávající urbanistické struktury lze nalézt v Územně analytických podkladech hlavního města Prahy ve výkrese Struktura zástavby.

Zásadním doporučením Územně analytických podkladů hlavního města Prahy je přijmout regulativy pro umísťování výškových a objemných staveb, které mohou potenciálně ohrozit kvalitu prostorového vnímání části 001. Závěrečná kapitola této části a příslušný výkres shrnují jevy problematické pro vývoj území města jako celku a určují problémy k řešení pro navazující, nově zpracovávanou územně plánovací dokumentaci města, obsahující i mnohé prvky, které mohou ovlivnit OUV části 001. Jde především o nedostatečnou prostorovou regulaci, ochranu bydlení, nedostatečnou podporu udržení vysokých škol v rámci centra, nedořešené dopravní závady a nedostatečné kapacity městské hromadné dopravy, chybějící dopravní spojení a další specifické problémy, spojené s polohou dílčích oblastí, kde se setkávají zásadní, často i protichůdné zájmy a vlivy, které se mohou významně projevit i na území historického jádra.

Zásady dopravní politiky jsou základním strategickým dokumentem pro dopravu v Praze. V roce 2016 byla započata práce na Plánu udržitelné mobility Prahy a okolí, který vychází z aktualizovaného strategického plánu a nahradí i tyto zásady. Dopravní politika je dále rozvíjena mj. v dokumentu Koncepce veřejného prostoru Severojižní magistrály (Jan Gehl) schváleném Radou hl. m. Prahy v srpnu roku 2017.

Studie vizuální integrity historického jádra Prahy slouží od ledna 2008 jako pomůcka pro posuzování stavebních záměrů formou jejich implantace do digitálního 3D modelu Prahy. Je jedním z podkladů pro vznikající nový Metropolitní plán (viz další text). Studie představuje metodický základ posuzování potenciálních lokalit pro umístění výškových staveb. Pro posouzení výškových staveb je významné zejména hledisko urbanisticko-kompoziční. Existující reálné příklady výškových budov i virtuální simulace prokazují nebezpečí narušení mimořádné univerzální hodnoty části 001.

Dokument byl schválen usnesením Rady hlavního města Prahy č. 162 ze dne 4. 2. 2014. Koncepce pražských břehů je koncepční a iniciační dokument HMP pro kvalitní rozvoj pražských břehů z hlediska urbanistického plánování, investic, využívání, správy a ochrany, s hlavním cílem rozvoje břehů jako celoměstsky významného veřejného prostoru, kdy je prostor řeky chápán jako hlavní vztahný element pro celkový obraz města. Dokument má

základní význam pro péči o OUV části 001, neboť řeka a její břehy a nábřeží jsou jednou ze základních komponent obrazu města, které spolugenerují OUV.

Za „prostor řeky“ jsou přitom uvažovány nejen samotné břehy, ale také navazující oblasti. Dokument je výzvou k intenzivnější spolupráci všech zúčastněných subjektů.

V části 001 Koncepce definuje celkový prostor nábřeží a následně jeho významovou hierarchii, jež musí být zohledňována při dalším rozhodování o konkrétních úpravách prostorů, správě, určení jejich budoucí náplně a způsobu umístování investic na jejich kultivaci. Jsou navrženy cílové charakteristiky, vhodné obsahové a dějové náplně jednotlivých nábřeží a navazujících prostranství, a v návaznosti na to jsou navrženy nástroje správy nábřeží v centru města a jeho kontrolní mechanismy (Městský správce nábřeží, Komise odborníků).

Z pohledu mobility v oblasti břehů jsou navrženy průchozí celky nábřeží, podmínky pro využití náplavek v dopravním systému a detailně jsou identifikována jednotlivá problémová místa pro prostupnost centra města, zejména pro pěší a bezmotorový pohyb. Zajištění kontinuální podélné prostupnosti je klíčové pro celkovou stratifikaci funkcí do širšího prostoru nábřeží tak, aby bylo eliminováno lokální přetěžování jednotlivých uzlů. Pro rozproštění aktivit podél břehů je navržen způsob regulace vodní dopravy v centru města. Regulace je navržena na základě kompatibility s cílovým využitím jednotlivých částí řeky a současně při zohlednění architektonických kritérií pro prostor řeky a jeho celkový obraz.

Na základě rozdílu mezi stávajícím a cílovým navrhovaným stavem jednotlivých prostorů je vytvořena přehledová mapa, která udává míru nutnosti zásahu v jednotlivých prostorech nábřeží, a to jak z pohledu hmotného (architektonického), tak z pohledu organizačního.

V návaznosti na tyto cíle jsou navrženy nástroje, kterými tyto změny může iniciovat samo město, a stejně tak jsou identifikována nutná legislativní opatření.

Na základě závěrů Koncepce pražských břehů jsou definovány organizační a projekční kroky a opatření, které by měly na tento dokument navazovat a zajistit tak naplňování základních cílů koncepce.

7 4 5 3

Manuál tvorby veřejných prostranství

Manuál tvorby veřejných prostranství byl schválen usnesením Rady hlavního města Prahy č. 1495 ze dne 24. 6. 2017 a je nástrojem pro naplnění cílů městské strategie vytváření, spravování a užívání veřejných prostranství. Schválením v Radě hl. m. Prahy je Manuál principiálně závazným pro odbory MHMP, organizace zřízené nebo založené hl. m. Prahou a subjekty čerpající investice z rozpočtu HMP a pro městské části má doporučující charakter. Manuál definuje kvalitu veřejného prostranství a shrnuje základní principy, pravidla a kritéria k jejímu dosažení, je tedy návodem a doporučením. Jeho cílem je podnítit zájem o aktivní život ve městě a umožnit efektivněji rozhodovat o investicích do veřejných prostranství města. Vzhledem k tomu, že veřejné prostory jsou veličinami, které spolugenerují OUV části 001, má Manuál základní důležitost pro zachování této hodnoty. Vznik Manuálu reaguje v předstihu na připravované koncepční dokumenty jako Strategický plán hl. m. Prahy, Metropolitní plán a Pražské stavební předpisy (viz další text).

7 4 5 4

Metodické materiály

Metodické materiály zpracované státními odbornými organizacemi a orgány památkové péče slouží jednak pro systematictější zachování a obnovu různých segmentů kulturního dědictví, včetně památkového fondu na území části 001, který je podstatnou komponentou spoluvytvářející OUV, ale i pro efektivní rozhodování o navrhovaných úpravách, opravách atd.; zároveň jsou materiály vodítkem při projektové přípravě a umožňují stavebníkům, investorům a projektantům předvídat obsah odborných vyjádření

odborných organizací památkové péče a navazujících závazných stanovisek orgánů památkové péče.

Jde o tyto hlavní metodické materiály:

Příručka vlastníka kulturní památky a nemovitosti v památkově chráněných územích (webové stránky MK ČR)

Střešní krytina a klempířské prvky, stavební a technické prvky roviny střechy (2014)

Historické krovy a zásahy do nich bez uvažovaných půdních vestaveb (2014)

Prosvětlovací prvky střech a vikýře (2014)

Restaurační zahrádky v památkově chráněném území hlavního města Prahy (aktualizace 2015)

Firemní označení, reklamní a informační zařízení v památkově chráněném území hlavního města Prahy (2013)

Sborník metodik – příspěvky k ochraně památkových hodnot historického jádra Prahy (2009)

Metodika přístupu k zásadám řešení městského interiéru na území památkových rezervací a památkových zón

Metodický materiál pro posuzování novostaveb a přístaveb ve vnitroblocích a pro ochranu prostředí vnitrobloku v pražské památkové rezervaci

Metodický materiál pro obnovu fasád na území památkových rezervací a památkových zón

Definice negativních trendů v projekční a stavební praxi z hlediska památkové péče – sumář chyb a sporných zásahů (2004)

Metodika pro posuzování nástaveb, půdních vestaveb a ochranu střešní krajiny (2004)

Ochrana a obnova vnitřní struktury nemovitých kulturních památek a staveb v památkově chráněných územích (2004)

Seznam Metodik NPÚ

Aristokratický interiér doby baroka ve světle historických inventářů

Barevnost fasád, průzkum, dokumentace, vyhodnocení a obnova exteriéru historických staveb

Digitální a digitalizovaná fotografie pro vědecké účely v památkové péči

Epigrafika v památkové péči

Interpretace fotografie z hlediska obsažených obrazových informací. Metodika maximalizace reálného využití informací poskytovaných historickým fotografickým materiálem jako solitérní památkou a v kontextu používaných databázových systémů evidence pro prohloubení určení a poznání zobrazeného v každodenní praxi při identifikaci osob, míst, ateliérů apod.

Jednotná popisná a obrazová dokumentace historického fotografického materiálu v kontextu používaných elektronických evidenčních systémů v příspěvkových organizacích MK ČR s cílem

sjednocení definic a pojmosloví v oblasti historického fotografického materiálu v používaných evidenčních systémech a ulehčení uživatelského vyhledávání v nich

Management plán ochrany památkových hodnot památek zahradního umění

Měřická dokumentace historických staveb pro průzkum v památkové péči

Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků

Metodika datování a interpretace portrétů 16.–18. století pomocí dobové módy

Metodika digitalizace, 3D dokumentace a 3D vizualizace jednotlivých typů památek

Metodika dokumentace drobných památek

Metodika dokumentace lidové architektury

Metodika dokumentace městských domů

Metodika dokumentace sakrální architektury (kostely a prostorové kaple)

Metodika hodnocení míry potenciálního ohrožení památek antropogenními a přírodními vlivy

Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami

Metodika identifikace hodnot památek zahradního umění

Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty

Metodika naplňování systému Tritius – zámecké knihovny

Metodika pasportizace památky zahradního umění

Metodika preventivní péče o historické knihovní fondy ve specifických podmínkách památkových objektů ve správě NPÚ

Metodika pro přípravu a realizaci historicky poučených festivit v prostředí hradů a zámků – I.

Metodika prostorové analýzy památky zahradního umění

Metodika průvodcovské činnosti na hradech, zámcích a dalších zpřístupněných památkách

Metodika průzkumu, dokumentace a péče o orientální koberce

Metodika stavebněhistorického průzkumu

Metodika terénní identifikace, dokumentace a popisu nemovitých archeologických památek

Metodika tvorby interiérových instalací a reinstalací

Metodika tvorby rozšířeného bibliografického popisu starých tisků se zaměřením na tisky 16. století v zámeckých knihovnách České republiky

Metodika tvorby standardizovaného záznamu krajinné památkové zóny

Metodika zpracování knihovních fondů a sbírek

Mikroklima v historických interiérech

Památky nás baví 1

Památky nás baví 2

Památky nás baví 3

Památky nás baví 4

Památky nás baví 5

Péče o památkově významné venkovní komunikace

Péče o varhany a zvony, jejich památková ochrana

Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel

Požární ochrana památkových objektů

Průzkum, dokumentace a inventarizace architektonických prvků

Průzkum, dokumentace a inventarizace výplní okenních a dveřních otvorů

Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO

7 4 6 Přípravované strategické a koncepční dokumenty a další plánovací nástroje hlavního města Prahy

V České republice pro formulování a prosazování veřejných zájmů fungují paralelně dva plánovací subsystémy, a to strategický (sociálně ekonomický) a územně plánovací (funkčně a objemově regulativní).

Strategické plánování, týkající se činností samosprávných celků (krajů i obcí), se řídí **zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje**, ve znění pozdějších předpisů.

Územní plánování, týkající se veškeré investiční a stavební činnosti na území jednotlivých obcí, se řídí stavebním zákonem, ve znění pozdějších předpisů a zákony a předpisy s ním souvisejícími.

Vzájemná koordinovanost a komplementárnost obou subsystémů je dosud zajišťována nepřímo – prostřednictvím § 18 stavebního zákona, ukládajícího hodnotit vlivy navržených řešení územních plánů nejen na životní prostředí, ale i s ohledem na ekonomický a sociální rozvoj území a v souladu s jinými koncepcemi, zpracovanými pro řešené území.

7 4 6 1 Synergie dokumentů plánování rozvoje města

V Praze v současné době dochází k výjimečné konstelaci, kdy souběžně vznikají zásadní strategické a plánovací dokumenty rozvoje města.

Tyto dokumenty mají rozdílnou formu a tematickou rovinu. Pokud budou sledovat stejnou vizi města, tj. umožnit vzestup kvality komplexně chápaného způsobu života ve městě, který je hodný 21. století, při souběžném zachování světově výjimečné hodnoty jeho historického jádra, mohou se velmi účinně navzájem podporovat a doplňovat.

Jde zejména o:

Plán udržitelné mobility Prahy a okolí

Metropolitní plán hl. m. Prahy

Management plán, který spolu s nimi definuje vizi města a jeho rozvoje a některá realizační opatření

Koncepce účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) v aktualizaci a nově zpracovávaná Architektonicko-urbanistická analýza (dále jen AUA).

Jde o dlouhodobý programový dokument, který stanovuje cíle, priority a cesty k řešení klíčových otázek rozvoje města na období 15 až 20 let. Je výchozím koncepčním dokumentem pro všechny další sektorové politiky HMP.

V současnosti platná Aktualizace Strategického plánu hl. m. Prahy byla schválena usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 22/42 Prahy ze dne 11. 12. 2008.

Pro nový Strategický plán byly navrženy 3 základní strategické směry:
Strategický směr 1: Soudržné a zdravé město.

Pro tento směr jsou stanoveny tyto cíle:

Město je sociálně soudržné a flexibilně reaguje na probíhající sociálně-demografické změny.

Městské lokality mají svůj bohatý komunitní život.

Prostředí města a jeho krajiny je kvalitní a krásné.

Město je zdravé a ohleduplné k přírodě.

Mezi městem a okolním regionem funguje udržitelná mobilita.

Strategický směr 2: Praha je prosperující a kreativní evropská metropole.

Pro tento směr jsou navrženy tyto cíle:

Město je významným regionem Evropy.

Město podporuje podnikání a inovace.

Město disponuje dobrou kulturní značkou, posilovanou současným uměním.

Město aktivně spoluvytváří otevřený a kvalitní vzdělávací systém.

Strategický směr 3: Praha je koncepčně plánovaná metropole s chytrou správou a odolnými systémy.

Pro tento směr jsou navrženy tyto strategické cíle:

Město plánuje svůj rozvoj v regionálních souvislostech.

Ke každému strategickému cíli navrhuje Strategický plán strategii, jak ho dosáhnout, a k ní pak realizační opatření a příklady aktivit, jimiž budou opatření realizována.

Management plán a Strategický plán jsou dva synergické dokumenty, které na sebe navazují, vzájemně se doplňují, ale nenahrazují se. Jsou vzájemně provázány a prolínají se svým obsahem s tím, že Management plán je orientován směrem k ochraně OUV a podpirá kvalitu města a života v něm, což je předmětem Strategického plánu.

Zastupitelstvo hl. m. Prahy schválilo usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 31/6 ze dne 19. 9. 2013 pořízení nového územního plánu, tzv. Metropolitního plánu (dále též MP) ve dvou úrovních:

– Metropolitním plánem – Územní plán hlavního města Prahy pořizovaný pro celé správní území Prahy.

– Územní plány jednotlivých částí území hlavního města Prahy budou na celém území dále zpřesňovat principy stanovené Metropolitním plánem.

Nástroje prostorové regulace v novém územním plánu a v předpokládaných navazujících regulačních plánech budou stanovovány v součinnosti s požadavky památkové péče, v zájmu ochrany památek obecně, v zájmu udržitelného rozvoje celého města a v neposlední řadě také v zájmu ochrany části 001 statku zapsaného na Seznamu světového dědictví.

Upravený návrh zadání MP byl schválen usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 31/6 ze dne 19. 9. 2013. Základními a principy a parametry zadání jsou:

1. Metropolitní plán bude chápán jako aktivní a iniciační nástroj utváření území, zejména při rozvoji prostorového uspořádání města. Především bude vytvářet vhodný rámec pro rozhodování v území a určí jeho podmínky a aktivní podporu investičních počínů rozvíjejících a obohacujících město, specificky takových, které posílí stávající charakter města a doplní deficitní občanskou vybavenost.

2. Metropolitní plán bude jasně a jednoznačně definovat základní členění území a z hlediska požadavků na uspořádání a využití území rozdělí plochy do odlišných kategorií: území zastavěného, ploch zastavitelných, území nezastavěného a ploch nezastavitelných.

3. Metropolitní plán bude definovat jako své základní jednotky „lokality“, což jsou strukturálně vnitřně identické komponenty, určené především na základě jejich převažujícího charakteru. Charakter tvoří zejména umístění v území, intenzita a typ zastavění a míra jejich stability.

4. Metropolitní plán bude akcentovat rozvoj jako zlepšování dosavadního stavu, nikoliv jako expanzi a exploataci (dosud) nezastavěné krajiny, bude akcentovat rozvoj jako zintenzivnění, zkvalitnění a zesílení prožitku města.

5. Metropolitní plán bude v nezastavěném území důsledně chránit hodnoty volné krajiny, které jsou v Praze reprezentované zejména hodnotami estetickými, ekostabilizačními a rekreačními, a v území zastavěném bude požadovaný rozvoj spatřovat v posilování městských hodnot a kvality života ve městě s respektem k jeho památkovému a urbanisticko-architektonickým hodnotám.

7 4 6 3 1 Lokality

Základním stavebním kamenem Metropolitního plánu budou „lokality“. Lokality se nekryjí s administrativně-správními hranicemi ani s hranicemi katastrálních území. Jednotlivé lokality se vyznačují specifickou povahou svých sociálně-ekonomických, kulturně civilizačních a morfologických prvků, jejich projevů a vazeb na město a krajinu. Tyto prvky určují pro jednotlivé lokality specifické podmínky a požadavky na uspořádání a využití území.

Metropolitní plán má za cíl posilovat a dlouhodobě stabilizovat charakter jím vymezených lokalit, popřípadě navrhnout míru jejich změny. Pro lokality odlišného charakteru tak budou platit odlišné regulativy. Popis charakteru lokalit stanoví připravovaný MP, a ten bude po jeho schválení pro stavební úřady při rozhodování v území závazný.

7 4 6 3 2 Zátěž území

V Metropolitním plánu bude definován stávající a navrhovaný způsob využití jednotlivých lokalit s přihlédnutím ke specifickým podmínkám hlavního města.

Metropolitní plán bude v lokalitách definovat a popisovat území z hlediska zásad převažujícího způsobu využití a míry zátěže. Zátěž území je souhrn a četnost vlivů staveb, zařízení nebo činností či dějů na prostředí a obytnou pohodu ve městě a krajině, a určení těchto vlivů ve vymezených částech území. Z hlediska vnějšího působení zátěže se rozlišují stav a provoz staveb, objektů a zařízení, popřípadě činnosti a děje omezující, obtěžující a ohrožující. Míru přípustné zátěže určí Metropolitní plán.

7 4 6 3 3 Výšková regulace

Metropolitní plán bude pro celé území Prahy vymezovat výšku budov. Výšková hladina bude určena pro všechny lokality. Spolu s popisem charakteru území tak zamezí nevhodnému nebo nepromyšlenému umístění výškových budov kdekoli v Praze, tedy jevu, kterému současný systém ne vždy dokáže zabránit.

7 4 6 3 4 Veřejné prostory

Metropolitní plán bude obsahovat vrstvu „veřejné prostory“. Ta budou hierarchizována tak, aby bylo možné stanovit také jejich významnost v rámci urbánní struktury města (např. park metropolitního významu, park významný pro městské části, městskou čtvrť nebo lokalitu).

7 4 6 3 5 Krajinné rozhraní a kompozice krajiny

Metropolitní plán má ambici stanovit krajinné rozhraní, které oddělí souvisle zastavěné a zastavitelné území vnitřní Prahy od „sídel“ v krajině, jež jsou součástí HMP, a posílit tak rekreační zázemí Prahy. Se stejnou mírou detailu jako v zastavěném území bude MP řešit i popis struktury a kompozice krajiny.

7 4 6 3 6 Víceúrovňový plán

Metropolitní plán bude řešit koncepci území hlavního města v měřítku odpovídajícím charakteru území; v souladu se zákonem bude vydán v měřítku 1:10 000.

Další úrovní územně plánovací dokumentace budou „územní plány pro vymezené části území hl. m. Prahy“, které budou stanoveny Metropolitním plánem. Tyto vymezené části území hl. m. Prahy budou připravovány již v průběhu jeho zpracování a projednávání. To znamená, že studie, jejichž řešení bude známo v průběhu zpracování Metropolitního plánu, budou zohledněny, avšak veřejnoprávní projednávání územního plánu pro vymezenou část území hl. m. Prahy může nastat až po jeho schválení.

V nejbližší fázi bude určena potřeba zpracování územně plánovací dokumentace pro část 001, tedy pro historické jádro města, případně jeho ochranné pásmo.

7 4 6 4 Nařízení, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (Pražské stavební předpisy)

Nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (Pražské stavební předpisy),

dále též PSP), nabylo účinnosti dne 1. 8. 2016 a nahradí dosud užívanou vyhlášku č. 26/1999 Sb. hl. m. Prahy, o obecných technických požadavcích na výstavbu v hl. m. Praze (OTP), a současně nahradí vyhlášku č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, v souladu s ustanovením § 194 stavebního zákona ve znění pozdějších předpisů.

PSP respektují vývoj městského osídlení, které se za poslední desetiletí podstatně proměnilo, reagují na proměnu související legislativy, např. přijetí nového stavebního zákona v roce 2006.

PSP definují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v Praze. Řeší soudobé problémy města a reagují na nežádoucí jevy fungování města, jako je například rozpad městské infrastruktury a s tím související ekonomické, environmentální a sociální problémy.

PSP se věnují zejména dosud opomíjeným urbanistickým vztahům. Vychází z vědomí, že budovy nejsou pouhými solitéry, nýbrž spoluvytvářejí obraz města. Zároveň zavádějí takové regulativy, které určují prostorové limity staveb ve vztahu k charakteru okolní zástavby, například pravidla pro odstupy staveb od hranice pozemku, zavádějí výškové limity a předpisy, vrací se k tradičním instrumentům plánování města – uliční a stavební čáře.

PSP přinášejí jasná pravidla pro vymezení veřejných prostranství a jejich kvalitativní standard. Podrobně se věnují například uličním stromořadím nebo regulaci reklamy.

PSP navazují na tradiční hodnoty, podle kterých byla Praha, stejně jako většina evropských měst, vystavěna, a jaké byly v Praze sepsány ve stavebních řádech v minulosti.

7 5 ORGÁNY A ORGANIZACE PODÍLEJÍCÍ SE NA PÉČI O OUV ČÁSTI 001

7 5 1 Orgány a organizace státní památkové péče

Na území Prahy vykonávají státní památkovou péči orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury (MK ČR) a Odbor památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy (OPP MHMP). Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče – Národní památkový ústav (NPÚ).

Tyto orgány a odborná organizace spolupracují s ostatními orgány státní správy a vědeckými, uměleckými a dalšími odbornými organizacemi.

7 5 1 1 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav je odbornou organizací, vykonávající a koordinující veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče. Ústav zpracovává potřebné odborné podklady pro orgány státní památkové péče, poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky, zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním, a v neposlední řadě vede Ústřední seznam kulturních památek.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze, zpracovává na základě pověření MK ČR každoročně tzv. Roční monitorovací zprávu o stavu části 001 pro Ministerstvo kultury a Magistrát hl. m. Prahy.

Posuzování a schvalování náročnějších stavebních zásahů je v zájmu transparentnosti a objektivitě projednáváno v poradních orgánech MHMP i NPÚ. (Odbor památkové péče MHMP má jako poradní orgán široce oborově zastoupený Sbor expertů. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze, má jako poradní orgán ředitele Památkovou radu. Poradním orgánem generální ředitelky NPÚ je Vědecká rada.)

NPÚ vydává jako podklad pro závazná stanoviska Odboru památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy písemná vyjádření. Pro národní kulturní památky na území části 001 (vyjma Pražského hradu a některých vybraných národních kulturních památek) vydává vyjádření generální ředitelství NPÚ.

Ke stavebním záměrům na území části 001 a také na území jejího ochranného pásma vydává vyjádření Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze. K územně plánovací dokumentaci na celém území hl. města Prahy (tj. včetně území části 001) vydává písemná vyjádření Národní památkový ústav, generální ředitelství v součinnosti s územním odborným pracovištěm v Praze.

7 5 1 2 Kancelář prezidenta republiky

Vládním nařízením č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu, vykonává na území této chráněné oblasti veškerou činnost státní památkové péče Kancelář prezidenta republiky, která mj. i k tomuto účelu zřídila již v r. 1992 Správu Pražského hradu. Správa Pražského hradu zajišťuje mj. běžný chod celého areálu, dokumentaci, opravy a údržbu objektů a ploch. Zajišťuje také návštěvnický provoz, publikační činnost a kulturní akce.

7 5 1 3 Archeologický ústav Akademie věd České republiky a Muzeum hl. m. Prahy

Oprávněním k archeologickým výzkumům na území části 001 spravuje Archeologický ústav Akademie věd České republiky (dále též AV ČR) a Muzeum hl. m. Prahy. Ministerstvo kultury může na žádost v odůvodněných případech po dohodě s AV ČR udělit povolení pro provádění archeologického výzkumu. Seznam organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů je veřejně přístupný.

7 5 1 4 Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury jako ústřední orgán státní správy zpracovává prognózy, koncepce a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče, sestavuje, vyhlašuje a provádí programy komplexní péče o kulturní památky, včetně dotačního programu určeného speciálně pro statky zapsané na Seznam světového dědictví. Dále uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje a k územně-plánovacím dokumentacím, kterými jsou zásady územního rozvoje, územní plán obce a regulační plány pro území, na kterém se nachází památková rezervace, případně nemovitá věc či soubor věcí, zapsaných na SSD. Takovýmto územím je i část 001.

Ministerstvo kultury dále mj. rozhoduje o prohlášení či zrušení prohlášení věci nebo souboru věcí za kulturní památku, o udělení povolení k restaurování kulturních památek a povolení k provádění archeologických výzkumů, vydává předběžný souhlas s vývozem kulturní památky do zahraničí. V neposlední řadě ministerstvo tvoří, provádí, koordinuje a řídí účelové dotační programy zaměřené na péči o kulturní památky. Ministerstvo kultury podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, zřizuje jako svůj specializovaný kontrolní orgán v oboru státní památkové péče

Památkovou inspekci, jejímž hlavním posláním je vykonávat ústřední dozor nad dodržováním zákona a předpisů vydaných k jeho provádění. Památková inspekce dohlíží na zabezpečování komplexní péče o kulturní památky, dodržování rozhodnutí orgánů státní památkové péče a na to, jak vlastníci (správci, uživatelé) kulturních památek plní stanovené povinnosti. Zjistí-li Památková inspekce nedostatky v péči o kulturní památky, navrhne příslušnému orgánu státní památkové péče opatření k odstranění zjištěných nedostatků, popřípadě uložení pokuty, a dozírá, aby se uložená opatření řádně plnila.

7 5 1 5 Odbor památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy

Odbor památkové péče MHMP jako příslušný správní orgán státní památkové péče vykonává a organizuje státní správu na úseku státní památkové péče v hlavním městě Praze, tedy i v části 001.

Na základě památkového zákona vydává OPP MHMP závazné stanovisko, o které musí požádat vlastník kulturní památky, národní kulturní památky a vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, památkové zóně nebo v ochranném pásmu národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny.

Dále vykonává dozor při obnově kulturních památek a při stavbě, změně stavby, či dalších stavebních pracích na nemovitostech, které jsou výše vyjmenovány a jsou na území, které je v jeho působnosti, OPP MHMP je při výkonu státní památkové péče podřízen MK ČR, které je také odvolacím orgánem. Při výkonu státní památkové péče se OPP MHMP opírá o odbornou pomoc Národního památkového ústavu. Při vydávání závazných stanovisek se OPP MHMP opírá také o odborné materiály a příručky, které jsou uvedeny v předchozí kapitole 7 5 4 4. OPP MHMP jako zadavatel a koordinátor dokumentu Koncepte účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) zajišťuje další aktualizace dokumentu včetně koordinace s AUA.

7 5 1 6 Rada světové památky

Rada světové památky vznikla na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 388 ze dne 19. 3. 2013 jako iniciativní a poradní orgán RHMP, ve smyslu § 79 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb.

Komise RHMP – Rada světové památky zajišťuje zejména tyto činnosti:

1. Formuluje doporučení a zpracovává stanoviska a podněty, týkající se části 001, a tyto předkládá Radě hl. m. Prahy.
2. Hodnotí výsledky monitorovacích zpráv, zaměřených na část 001, a své závěry předkládá Radě hl. m. Prahy.
3. Sleduje naplňování Management plánu části 001, jehož zpracování zajišťuje oddělení „Kancelář památky světového dědictví“ OPP MHMP, a své závěry předkládá Radě hl. m. Prahy.
4. Zpracovává stanoviska ke koncepčním otázkám, které se týkají části 001, a předkládá je Radě hl. m. Prahy.
5. Plní aktivní roli při prezentaci části 001 a osvětě, přitom spolupracuje s odbory památkové péče, kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu MHMP.

Členové Rady světové památky jsou jmenováni Radou hl. m. Prahy ze zástupců odborných organizací, dotčených orgánů veřejné správy a České komise pro UNESCO. Rada světové památky navíc na svá zasedání systematicky zve jako hosty odborníky k projednávání otázek, které jsou na aktuálním programu.

7 5 1 7

Koordinátor statku

Hlavní město Praha jmenuje výkonného zástupce, koordinátora části 001.

Usnesením Rady hlavního města Prahy č. 512 ze dne 24. 4. 2012 bylo v odboru „Kancelář ředitele Magistrátu“ MHMP zřízeno oddělení „Kancelář památky světového dědictví“.

V současné době je oddělení „Kancelář památky světového dědictví“ součástí OPP MHMP. Kancelář je hlavním městem vybavena personálně a finančně tak, aby byla schopna garantovat plnění úkolů uložených správcem části 001 statku.

Hlavním úkolem koordinátora je plnění vysoce kvalifikovaných činností k zajištění náležité péče o část 001 statku Světového dědictví, zejména v těchto oblastech:

- a) Identifikace potenciálních hrozeb z hlediska hodnot části 001 jako světové památky a prevence.
- b) Aktivní role při konfliktních situacích – řešení problémových případů, úloha „komunikátora“ a tzv. „negociátora“.
- c) Předkládání podnětů orgánům státní správy.
- d) Poskytování informací týkajících se části 001 správcem statku (tj. hlavnímu městu Praze), Radě světové památky, orgánům činným v památkové péči, veřejnosti včetně občanských iniciativ a nevládních organizací apod.
- e) Zpracování **Souhrnných periodických zpráv o plnění Management plánu za období tří let.**
- f) Zpracování zpráv pro Výbor světového dědictví o části 001, příprava misí a dalších úkolů plynoucích z Úmluvy o ochraně světového dědictví UNESCO.
- h) V souvislosti s preventivní i aktivní ochranou části 001 vytváření neformální sítě institucí, jednotlivých odborníků a zainteresovaných občanů či občanských sdružení („networking“).
- i) Inicivace odborných diskuzí, seminářů a konferencí na téma účinnější ochrany památky světového dědictví.
- j) Aktivní role při prezentaci památky světového dědictví a osvětové činnosti.
- k) Reprezentace správce památky v zahraničí i v ČR.
- l) Výkon funkce sekretariátu Rady světové památky a její reprezentace podle jejích instrukcí.
- m) Koordinace zpracování Management plánu a předkládání návrhů na jeho aktualizaci.
- n) Koordinace všech zainteresovaných odborů státní správy a samosprávy, a také všech důležitých organizací na území části 001 zainteresovaných na zachování OUV části 001.

o) Administrace grantů poskytovaných z rozpočtu HMP majitelům památkově chráněných objektů (především právě na území části 001).

p) Plnění dalších úkolů v oblasti ochrany světové památky, které koordinátorovi uloží správce statku nebo Rada světové památky.

7 5 1 8 Správce statku (Site Manager)

Podle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, je vykonavatelem přenesené působnosti státní správy v Praze MHMP, ve stanovených oblastech to jsou úřady městských částí.

Hlavní město Praha je samostatně spravováno Zastupitelstvem hlavního města Prahy. Dalšími orgány hlavního města Prahy jsou Rada hlavního města Prahy a primátor hlavního města Prahy.

Správce části 001 statku Historické centrum Prahy, zapsaného na Seznam světového dědictví, je hlavní město Praha. Podle uvedeného zákona č. 131/2000 Sb., zastupuje hlavní město navenek primátor hlavního města Prahy.

7 5 2 Další útvary Magistrátu hlavního města Prahy a organizace hlavního města Prahy

7 5 2 1 Odbor stavebního řádu MHMP, odbor územního rozvoje MHMP, Stavební úřady městských částí

Odbor stavebního řádu a odbor územního rozvoje MHMP a příslušné stavební úřady městských částí vykonávají v přenesené působnosti na území hlavního města výkon státní správy na úseku územního plánování, územního a stavebního řízení.

Odbor územního rozvoje MHMP pořizuje územně plánovací dokumentaci a územně plánovací podklady pro správní území celého města i jeho částí, tedy případně i pro část 001.

Stavební úřady městských částí vedou správní řízení a vydávají územní rozhodnutí a stavební povolení, přičemž odbor stavebního řádu MHMP je jim nadřízeným a také odvolacím orgánem. Územní rozhodování je tedy v současnosti v kompetenci úřadů samosprávných městských částí.

Orgány územního plánování a stavební úřady postupují ve vzájemné součinnosti s dotčenými orgány chránícími veřejné zájmy podle § 4 odst. 2 písm. a) stavebního zákona. Dotčeným orgánem v oblasti výkonu památkové péče je OPP MHMP, který vydává závazná stanoviska pro rozhodnutí a pro jiné úkony stavebního úřadu nebo úkony autorizovaného inspektora podle Stavebního zákona č. 183/2006 Sb., § 4 odst. 2 a).

7 5 2 2 Odbor ochrany prostředí

Je ve věcech přenesené působnosti státní správy podřízen Ministerstvu životního prostředí. Jeho součástí jsou tato oddělení: oddělení ochrany ovzduší, ochrany přírody a krajiny a oddělení posuzování vlivu na životní prostředí. V dotčených záležitostech vydává závazná stanoviska z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících předpisů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů. Vyjadřuje se při posuzování vlivů na životní prostředí (EIA, SEA)

při velkých stavebních záměrech. Jde o jeden z klíčových odborů pro zachování OUV, zejména „přírodních“ komponent obrazu města, spolugenerujících OUV části 001.

7 5 2 3 Odbor pozemních komunikací a drah

Zajišťuje dopravní koncepce na území HMP a vydává závazná stanoviska ke stavbě dráhy tramvajové, lanové a metra v ochranném pásmu (zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, v platném znění). Ve věcech přenesené působnosti státní správy je podřízen Ministerstvu dopravy.

7 5 2 4 Odbor kultury a cestovního ruchu

Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu je odborem Magistrátu hl. m. Prahy, zřízeným pro odvětví kultury, zabezpečení zahraničních vztahů orgánů hlavního města Prahy, včetně vztahu k Evropské unii prostřednictvím zástupce hlavního města Prahy v Bruselu, a cestovního ruchu. Odbor zajišťuje podklady, podmínky a zabezpečuje prezentaci hlavního města Prahy a účast zástupců HMP na zahraničních odborných veletrzích. Ve věcech přenesené působnosti nevykonává žádnou agendu.

Odbor zajišťuje koncepci cestovního ruchu na území hlavního města Prahy. Jím vytvářena koncepce má vztah k zatížení části 001 cestovním ruchem a vliv na jeho případný rozptyl mezi jiné lokality v Praze, jakož i na orientaci turistického průmyslu směrem k intelektuálně náročnější klientele. Vede statistická data v oblasti cestovního ruchu.

7 5 2 5 Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy (dále jen „IPR“) je příspěvkovou organizací HMP, která připravuje, zpracovává, popřípadě obstarává strategické, urbanistické a územně rozvojové dokumenty hlavního města Prahy, připravuje a zpracovává Územní plán hlavního města Prahy (v současnosti pracuje na Metropolitním plánu, který je zmíněn na jiném místě), Zásady územního rozvoje hlavního města Prahy, Územně analytické podklady hlavního města Prahy a Strategický plán hlavního města Prahy. Součástí je také správa a rozvoj veřejných prostorů.

Dále spravuje a aktualizuje celoměstský informační systém o území, spravuje a zajišťuje soubor geodat o území hlavního města Prahy, zejména digitální mapu Prahy.

V neposlední řadě zastupuje hlavní město Prahu v územních řízeních, vyjadřuje se při posuzování vlivů na životní prostředí (EIA, SEA) a poskytuje odborné konzultace developerům, investorům a projektantům působícím ve městě.

7 5 2 6 Odbor živnostenský a občanskosprávní MHMP

Odbor se svou dozorovou činností spolupodílí nad dodržováním regulace reklamy podle Nařízení č. 26/2005 Sb. hl. m. Prahy.

8 TEXTOVÉ PŘÍLOHY

8 1 1 Postup a metoda práce při vzniku Management plánu

Management plán je výsledkem práce založené na široce pojaté, především odborné diskuzi významných odborníků, zástupců dotčených institucí i zástupců správy města, včetně dotčených městských částí.

Organizačně byla práce řízena a v průběhu pravidelně konzultována Redakční radou Management plánu, sestavenou pro tento účel. Jejimi členy v ní byly zastoupeny instituce města, mající v přímé či zprostředkované kompetenci problematiku ochrany kulturního dědictví, zástupci akademické sféry, významní odborníci z oblasti kulturního života v Praze a renomovaní nezávislí odborníci. Práce probíhala také pod supervizi zástupců Rady světové památky, ustavené v roce 2013 jako komise Rady hl. m. Prahy.

Vlastní **zpracovatelský tým** vznikl z iniciativy Redakční rady Management plánu, která oslovila doporučené významné osobnosti širšího profesního složení. Počínaje zástupci památkové sféry, historiky, archeology, přes architekty a urbanisty, sociology, demografy, geografy, odborníky na oblast turismu, dopravy až k zástupcům samosprávy, duchovní sféry a dalších.

Průběžná činnost byla založena na pravidelných diskuzních setkáních zpracovatelů a konzultacích Redakční rady Management plánu.

Vlastní práce na textu byla vedena po dvou liniích. První se odvíjela ve třech základních etapách založených na společných celodenních pracovních setkáních. Na tyto **pracovní konference, dílny**, probíhající za účasti a podpory zástupců vedení města, byli přizváni, kromě všech zpracovatelů, zástupců širšího spektra odborníků, akademické sféry, i členové Rady světové památky a další hosté. Každé ze setkání takto shromáždilo přibližně třicet účastníků. Diskuze byly pečlivě zaznamenány v textu. Ten se po vyhodnocení stal významným zdrojem podnětů, které byly postupně zpracovávány do konečného dokumentu. Časový rozsah diskuzí a širší nastolených témat, přesahující často rámec vlastní problematiky Management plánu, neumožnily zpracování v plně širší, ani detailu.

První společné setkání bylo zaměřeno na aktualizaci informací o stavu území a na formulaci základního pojetí vznikajícího materiálu. Na druhém byly předneseny základní teze jednotlivých přispěvatelů, nad nimiž byla následně vedena diskuze. Třetí setkání bylo zaměřeno na konzultace se zástupci městských částí části 001, lokalit navazujících a příslušných resortů, školství, vědy, kultury, cestovního ruchu, infrastruktury města a dalších. Přizváni byli také zástupci veřejnosti a občanských sdružení. Smyslem tohoto setkání bylo získání reflexe již k prvnímu celkovému konceptu materiálu. Vzešlé připomínky byly následně homogenizovány a zapracovány.

Druhou, paralelní linií práce bylo postupné získávání písemných příspěvků, jednak od oslovených osobností, a dále od spolupracujících institucí města a zástupců orgánů památkové péče. Ty byly výsledkem četných společných setkání všech kooperantů, resp. spontánně vzniklých skupin, spojených společnou problematikou.

Proces vzniku přinesl mnoho nových myšlenek, teoretických úvah a podnětů, jak vyslovených, tak v podobě separátních textů, které nebylo možno z důvodu rozsahu všechny do obligatorní osnovy organicky vtělit. Ve snaze o jejich využití je vytvořena zvláštní část materiálu, kde jsou zařazeny alespoň ty, které se promítly do záznamu z dílen nebo jako volné texty vzešlé ze společných diskuzí, které mohou být přiřazeny jako paralelní text Management plánu.

Plán nelze nahlížet jako dokument statický, jakkoliv základní principy přístupu a některá opatření uvedená v rejstříku budou pravděpodobně platit stále. Předpokladem tedy je, že Management plán bude periodicky revidován v časových cyklech 5 let, a v tomto smyslu lze chápat práci na plánu jako průběžnou činnost.

Kvalitativní i kvantitativní povaha stavebních aktivit probíhajících na území části 001 je patrná na počtu a typu vydaných územních rozhodnutí.

Kvalitativní změny využití stavebního fondu jsou patrné na druhu požadovaného využití. Tam, kde se týkají bydlení, veřejného vybavení (školství, zdravotnictví, sociální péče, kultury), sportu a rekreace, parků, obchodu a služeb, ukazují na dynamiku probíhajících změn, resp. proměny kvality života ve městě. Kategorie jako ubytování a stravování, administrativa a kategorie výroba, podnikání a ostatní územní rozhodnutí dokreslují změny v potenciálu staveb pro podnikání. Kromě těchto změn probíhá významná stavební aktivita na úrovni dopravních staveb a souvisejících úprav veřejných prostranství a staveb technické infrastruktury.

Typ stavebních úprav vyplývá z celkového charakteru území a jeho zvýšené památkové ochrany i stability domovního fondu v území části 001. Podíl probíhajících renovací, dostaveb, vestaveb či jiných úprav tvoří třetinu rozhodnutí (oproti obdobným územním rozhodnutím v celé Praze tvořícím jen čtvrtinu).

Nejvýznamnější kvantitativní změny probíhají v dopravních plochách a souvisejících veřejných prostranstvích (činí přibližně 25 % vydaných ÚR) a u staveb technické infrastruktury (činí přibližně 15 % vydaných ÚR). Tyto druhy využití zaznamenávají v posledním období větší nárůst. V bytovém fondu (22,8 % ÚR) se udržuje, po poměrně intenzivním vývoji v období 2000–2004, srovnatelný nižší podíl změn.

Nezanedbatelný podíl tvoří úpravy u staveb veřejného vybavení (10,1 % ÚR), při srovnatelném vývoji změn po celá sledovaná období 2000–2014.

S podobnou intenzitou probíhají změny v oblasti ubytování a stravování a administrativy (6–7 % ÚR), a také v oblasti sportu, rekreace a výroby, podnikání a ostatních staveb (4–5 % ÚR). Menší změny zaznamenaly parkové plochy (2,5 % ÚR), s přerušením vývoje v období 2005–2009.

V rámci celé Prahy je možno zaznamenat rozdílný vývoj v převažujícím podílu vydaných ÚR a druhů využití. Nejvýraznější podíl vydaných ÚR je v oblasti bydlení (32 % ÚR) s hlavním nástupem v posledních dvou sledovaných obdobích. Významný je též podíl vydaných ÚR v plochách dopravy a souvisejících veřejných prostranstvích (18,3 % ÚR) s celkově vzrůstající tendencí, podobně jako u technické infrastruktury (13,6 % ÚR). Stavby pro výrobu, podnikání a ostatní (14,5 % ÚR) zaznamenaly hlavní nástup v posledních dvou sledovaných obdobích. V rozmezí 5–6 % ÚR se pohybuje vývoj změn v oblasti administrativy i veřejného vybavení. Veřejné vybavení zaznamenalo nejvýraznější nástup změn vývoje ze všech druhů vybavení v období 2010–2014 (téměř 1,7krát více než v období 2005–2010 a 2,4krát více než v období 2000–2004). Obchod a služby (3,8 % ÚR) mají klesající tendenci (v posledním období byla vydána téměř polovina ÚR nežli v období 2000–2004), podobně sport a rekreace (3,1 % ÚR) zaznamenaly vrchol změn v období 2005–2009. Klesající tendenci vývoje má ubytování, stravování (1,6 % ÚR), výrazné oživení naopak zaznamenala ÚR v oblasti parků, zahrad a zahrádek (1,8 % ÚR), téměř 6,5krát více vydaných ÚR v období 2010–2014 nežli v období 2000–2004.

Opatření a zásady k aplikování ve vybraných činnostech HMP pro dosažení cílů

Management plánu

Vysvětlivky:

RC (realizační cíl): číslo uvedené zkratkou RC odkazuje k realizačnímu cíli (cílům), k němuž (nimž) se opatření vztahuje, resp. k jehož (jejichž) provádění nebo k jehož (jejichž) dosažení mohou přispět. Výčet realizačních cílů u jednotlivých opatření není však vyčerpávající, protože řada opatření se může promítnout i do naplňování dalších, u opatření neuvedených realizačních cílů;

Ref. oblast (referenční oblast): odkazuje na oblast (oblasti) činnosti MHMP, případně městských částí, příspěvkových organizací hl. m. Prahy a dalších odborných institucí;

T – termín plnění opatření

OUV se rozumí *Outstanding Universal Value* (mimořádná univerzální hodnota), tj. hodnota, pro niž byla část 001 zapsána do Seznamu světového dědictví;

QOL se rozumí *Quality of Life*, tj. kvalita života;

Ostatní použité zkratky jsou vysvětleny v závěru souboru opatření.

1

Aktivizovat a koordinovat kapacity Magistrátu hl. města Prahy, odborných poradních orgánů Rady hl. m. Prahy a odborných organizací zřizovaných městem při přípravě a koordinaci městských právních předpisů a koncepcí (speciálních politik) s potenciálním dopadem na OUV části 001 ve prospěch jejího uchování.

RC 3;

Ref. oblast: příprava právních předpisů a koncepčních dokumentů;

Odpovědné útvary: RED; PRM; LEG;

T: průběžně

2

Odborné kapacity útvarů Magistrátu hl. m. Prahy, poradních orgánů i případně hl. m. Prahou zřizovaných příspěvkových organizací nechť jsou organizačně koordinovány tak, aby v připomínkových řízeních k návrhům obecně závazných předpisů a koncepcí (speciálních politik) navrhovaných jinými subjekty než je hl. m. Praha, byl vždy brán zřetel na jejich eventuální dopad na část 001, resp. její OUV, a tyto připomínky důsledně k navrhovatelům vznášeny s odkazem na mezinárodně právní závazky České republiky týkající se zachování památek České republiky, které jsou zapsány na Seznam světového dědictví podle mezinárodní Úmluvy o ochraně světového dědictví.

RC 3;

Ref. oblast: řízení a koordinace;

Odpovědné útvary: RED; PRM; LEG;

T: průběžně

3

Plnění Management plánu (viz též opatření č. 16) průběžně sledovat z hlediska zachování OUV části 001, její autenticity a integrity, v koordinaci OPP MHMP s věcně příslušnými útvary Magistrátu a ve spolupráci s odbornou organizací státní památkové péče.

RC 1;

Ref. oblast: řízení a koordinace;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

4

Každé tři roky zpracovat a předložit Souhrnnou periodickou zprávu o plnění Management plánu za tříletí s návrhem nápravných opatření a stanoviskem Rady světové památky.

RC 1;

Ref. oblast: monitoring; památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: periodicky k 30. 9. počínaje třetím kalendářním rokem od přijetí Management plánu

5

Mimo rámec systému Souhrnných periodických zpráv o plnění Management plánu (viz opatření č. 4) OPP MHMP bez zbytečného odkladu nechť informuje decizní orgány města v případě závažných zjištění týkajících se potenciálního ohrožení OUV části 001, její autenticity či integrity, aby tak s dostatečným časovým předstihem upozornil na nutnost včasných, pokud možno preventivních, opatření na možné ohrožení pozic Prahy na Seznamu světového dědictví UNESCO.

RC: 1;

Ref. oblast: monitoring; památková péče;

Odpovědné útvary: OPP;

T: bez zbytečného odkladu při každém zjištění

6

Vycházet při koncipování právních dokumentů města z Doporučení přijatých Generální konferencí UNESCO, jimiž tento světový mezivládní orgán doporučuje k řešení určitých otázek principy, které by měly být aplikovány v právních předpisech pro řešení otázek týkajících se hmotného a nehmotného kulturního dědictví, včetně dalších relevantních rozhodnutí Výboru pro světové dědictví.

V připomínkovém řízení ke koncepčním dokumentům města důsledně dbát, aby i dokumenty, které se nedotýkají památkové péče přímo či výslovně, neobsahovaly principy, které jsou v rozporu se stanovenými standardy památkové péče o různé stránky či složky kulturního dědictví, které jsou stanoveny ve shora uvedených mezivládních právních instrumentech.

RC 3, RC 1;

Ref. oblasti: památková péče; příprava právních předpisů a strategických dokumentů;

Odpovědné útvary: IPR; LEG; PRM; RED; UZR; IPR;

T: průběžně

7

Bezodkladně aktualizovat Koncepti účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) a prováděcí opatření ní, a to s ohledem na vnitřní diferenciaci charakteru jednotlivých památkových území v Praze, resp. v ochranném pásmu části 001, umožňující nejen její vyšší kvalitu a srovnatelnou úroveň v různých památkově chráněných územích, ale také předvídatelnost rozhodování orgánu památkové péče, mj. s využitím výstupů AUA (zpracovatel IPR), vše s akcentem na urbanistický rozměr dokumentu i ve vztahu k MP.

Koncepce účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze, případně její realizační opatření, nechtě je v souladu s opatřením č. 1 opřena o Doporučení UNESCO schválená jeho Generální konferencí týkající se péče o kulturní dědictví, a stejně tak i o mezinárodní Charty Mezinárodní rady pro památky a památková sídla (ICOMOS).

V jejím rámci zpracovat jako relativně samostatnou část Koncepti intenzivnější osvěty, zaměřenou na pražský památkový fond (včetně archeologického dědictví) a OUV části 001, jakož i na metodiky péče o různé stránky a složky tohoto fondu (dále jen „Koncepce intenzivnější osvěty“).

RC 1, RC 4, RC 5, RC 6, RC 7, RC 8, RC 9, RC 10, RC 14, RC 15, RC 17, RC 18, RC 19, RC 22, RC 26, RC 27, RC 29;

Ref. oblast: památková péče; příprava koncepčních dokumentů;

Odpovědné útvary: OPP; KUC; SML;

T: bez zbytečného odkladu

8

Koncepce intenzivnější osvěty (viz opatření č. 7) a její prováděcí opatření nechtě je zpracována diferencovaně s ohledem na různé specifické sociální skupiny, mj. na mládež, která je často producentem projevů vandalismu.

RC 4, RC 29;

Ref. oblast: památková péče; příprava koncepčních dokumentů;

Odpovědné útvary: OPP; KUC; SML;

T: bez zbytečného odkladu v návaznosti na zpracování Koncepce intenzivnější osvěty

9

Důsledně komunikovat návrhy strategických dokumentů týkajících se ochrany a péče o památkový fond na území hl. m. Prahy (viz opatření č. 7) a podrobit je veřejné odborné diskusi.

RC 4, RC 1;

Ref. oblast: památková péče; příprava koncepčních dokumentů;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR; IPR;

T: průběžně

10

Koordinovat s ostatními aktéry integraci Koncepce účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) (viz opatření č. 7) do Metropolitního plánu (viz opatření č. 48 a následující) a dalších strategických nástrojů města.

RC 1, RC 2, RC 3;

Ref. oblasti: řízení a koordinace; památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; IPR;

T: průběžně

11

Zpracovávat analýzy eventuálních dopadů plánovaných záměrů nacházejících se v ochranném pásmu části 001 na uchování OUV části 001 a na panoramatické hodnoty města včetně dálkových pohledů. Na tomto základě následně rozhodnout o zpracování plánů ochrany či výškové regulace těchto oblastí či regulačních plánů.

RC 1, RC 2, případně RC 6;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; IPR;

T: bez zbytečného odkladu

12

Pravidelně periodicky vyhodnocovat plnění strategických dokumentů města týkajících se ochrany a péče o památkový fond na území hl. m. Prahy a na tomto základě a na základě veřejné diskuse zajišťovat případnou korekci a podporu veřejnosti pro jejich realizaci. V tomto směru upravovat i příslušné rámcové opatření k naplňování těchto strategických dokumentů.

RC 1, RC 2, RC 4;

Ref. oblast: řízení a koordinace; památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; IPR;

T: v tříletých periodických cyklech

13

Aktualizovat a zpřístupnit veřejnosti v systému GIS, včetně souboru nástrojů a metodik, průběžně doplňované koordinované informace zpracovatelů o památkách a archeologických nálezech v části 001 a v jejím ochranném pásmu. Posilovat tak odbornost, osvětu a mj. i identifikaci vlastníka s památkou. K tomu iniciovat příslušná jednání s pražským pracovištěm NPÚ a ARÚ Praha, jako provozovatelem Integrovaného informačního systému archeologických pramenů Prahy.

RC 4, RC 6;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: IPR; MK ČR;

T: průběžně bez zbytečného odkladu

14

Při obnově nemovitých památek ve vlastnictví hl. m. Prahy v části 001 kvalifikovaně zpracované stavebně historické a restaurátorské průzkumy a další podklady integrovat do GIS a využívat je jako podklad pro použití při obnově a restaurování.

RC 1, RC 6, RC 5, RC 9, RC 15, RC 23, RC 24, RC 27;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně bez zbytečného odkladu

15

Důsledně dbát na to, aby se odborná stanoviska a závazná rozhodnutí orgánů památkové péče nedostala do rozporu s principy stanovenými v trvale aktualizovaných Doporučeních UNESCO, zejména Výboru světového dědictví resp. přijatých Generální konferencí UNESCO pro péči o různé stránky či složky nemovitého památkového fondu.

RC 1;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

16

Důsledně implementovat Rozhodnutí Mezivládního výboru pro světové dědictví při UNESCO č. 31 COM 7B.94, 32 COM 7B.86, 34 COM 7B.82, 35 COM 7B.89, 36 COM 7B.73, 33 COM 7B.96 a doporučení monitorovacích misí vyslaných do Prahy, aprobovaných uvedeným Výborem, která se týkají části 001.

RC 1;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: OPP; ODO; IPR; MK ČR;

T: průběžně

17

Vypracovat a přijmout program zapojení města do mezinárodních projektů se zvláštním důrazem na projekty, resp. databáze „dobré praxe“ („osvědčených postupů“) týkajících se ochrany a péče o památkový fond tak, aby byly systematicky získávány mezinárodní zkušenosti v oblasti správy a ochrany statku. K tomu též využívat systematické účasti zástupců MHMP na zasedáních Mezivládního výboru pro světové dědictví.

RC 1, RC 2, RC 4, RC 5, RC 6, RC 7, RC 8, RC 37, RC 38;

Ref. oblasti: památková péče; mezinárodní spolupráce;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

18

Trvale sledovat v rámci pravidelných monitorovacích zpráv zpracovávaných Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Praze pro část 001, trend tlaku na transformaci historického stavebního fondu části 001 pro komerční a administrativní účely. V tomto směru iniciovat dohodu mezi OPP MHMP a NPÚ. O nálezech informovat decizní orgány města.

RC 1, RC 5, RC 7, RC 8, RC 9, RC 10, RC 11, RC 14, RC 15, RC 16, RC 19, RC 20, RC 22;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: MK ČR;

T: každoročně – III. čtvrtletí

19

Kromě toho, co je uvedeno v opatření č. 18, nadále pravidelně vyhodnocovat v Ročních monitorovacích zprávách ve spolupráci s pražským pracovištěm NPÚ dopady zásahů za stanovené období na podobu střešní krajiny, narušení dálkových pohledů, pohledově exponovaných os, hodnot exponovaných domovních front, ztráty na tradičních funkcích objektů v části 001 a jejich slohové vrstevnatosti, ztráty urbánní struktury a historické urbanistické vrstevnatosti jednotlivých čtvrtí v části 001, ztráty historické parcelace a historické uliční sítě, poškozování archeologického dědictví atd., a i tato hodnocení zařazovat do Souhrnných periodických zpráv o plnění Management plánu vzhledem k jejich významu pro uchování OUV části 001.

RC 1, RC 5, RC 7, RC 8, RC 9, RC 10, RC 11, RC 14, RC 15, RC 19, RC 20, RC 24, RC 25, RC 27, RC 29, RC 30;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: každoročně – III. čtvrtletí

20

V zájmu zachování stavební integrity části 001 považovat demolice za v principu nepřípustná, jen zcela výjimečná opatření narušující OUV ve vazbě na QOL.

RC 1;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; stavební úřady dotčených městských částí;

T: průběžně

21

Důsledně aplikovat právními předpisy stanovené sankce za poškozování a dlouhodobě zanedbávanou údržbu historického stavebního fondu vedoucí k jeho stavebně technické degradaci a případně až k nevratné ztrátě jeho autenticity a integrity (nehledě již na ohrožení osob), případně demolici.

RC 6, RC 37;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP;

T: průběžně

22

Při přípravě rehabilitace objektů a veřejných prostranství na území části 001 přihlížet k tomu, aby plánované využití objektu nebo prostranství bylo v přiměřeném souladu s jeho typologickou charakteristikou (viz též opatření č. 53 a další).

RC 1, RC 34, RC 16, RC 9, RC 28;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR;

T: průběžně

23

Posuzovat přípustnost navrhovaných stavebních intervencí v každém konkrétním místě části 001 s přihlédnutím ke specifickému charakteru daného místa z hlediska jeho historické architektonicko-urbanistické struktury a jeho roli v celkovém obrazu města, tj. diferencovaně (viz též opatření č. 53).

RC 9, RC 10, RC 11, RC 14, RC 18, RC 16, RC 19, RC 20, RC 1, RC 21, RC 22, RC 23, RC 24;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR; stavební úřady dotčených městských částí;

T: průběžně

24

Při posuzování návrhů a projektové dokumentace dbát na respektování zásady významové hierarchie kontextu, a to jak v objemu, formě, měřítku, materiálu a barevnosti (viz též opatření č. 56), a dbát tak na soulad s architektonicko-urbanistickým a významovým charakterem okolí;

S přihlédnutím k tomu, že v části 001 je historická zástavba lokálně diferencovaná, je v zájmu zachování jejich charakteristik nepovolovat v rámci posouzení:

- svému okolí nepřiměřeně dimenzované stavby (výškou i objemem a měřítkem); pro tyto účely zpracovat analytické dokumentace
- nevhodně situovanou stavbu (v kontextu k ostatním nebo její orientací)
- stavbu tvarem a členěním průčelí, včetně otvorů, rušivou vůči formám okolních staveb
- stavbu s barevností či vizuálně vnímatelnými materiály, které jsou nepřiměřeně kontrastní k jejímu historickému stavebnímu kontextu.

RC 9, RC 11, RC 15, RC16, RC 22, RC 23, RC 24, RC 25;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; stavební řízení;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; MK ČR; IPR; stavební úřady dotčených městských částí;

T: průběžně

25

Aplikovat diferencované posuzování stavebních intervencí v ochranném pásmu s ohledem na specifický charakter jeho lokalit a jejich funkci v panoramatu města a na vizuální obraz části 001.

RC 7, RC 8, RC 10, RC 15;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP;

T: průběžně

26

V zájmu zachování historické stavební integrity části 001 při zpracování ÚPD i povolování staveb, přestaveb a dostaveb respektovat v možné míře existující charakteristické formy parcelace, jak z pohledu rozměrů parcel, tak půdorysné formy a především neumožňovat jejich slučování jednotnou formou.

RC 18, RC 19;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; stavební řízení;

Odpovědné útvary: OPP; stavební úřady dotčených městských částí; MK ČR;

T: průběžně

27

Nepovolovat výstavbu nových velkokapacitních zařízení občanské vybavenosti v části 001 a při její hranici (viz též opatření č. 108) s jejich požadavky na parkovací stání pro dopravu v klidu. Pouze na základě individuálních posouzení výjimečně povolit výstavbu za podmínky, nevyvolá-li tato výstavba a její parkovací stání narušování archeologických terénů či nebude-li výstavba v konfliktu s památkovým společenským, kulturním či historickým významem přilehlých veřejných prostranství a jejich charakterem.

RC 37, RC 34, RC 5, RC 16;

Ref. oblasti: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; MK ČR; IPR;

T: průběžně

28

V části 001 přiměřeným způsobem usměrňovat stavební činnost tak, aby byla zachována historická struktura vnitrobloků, tj. docházelo k odstranění nehodnotných, především sekundárně vzniklých objektů, a aby nová vnitrobloková zástavba byla regulována. Dále pak nepřetěžovat tyto prostory navyšování zástavby existující území části 001 novou vnitroblokovou zástavbou.

RC 17, RC 22, RC 24;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

29

Záměry obnovy nebo návrhy nových fasád posuzovat s přihlédnutím ke kompozičnímu, stylovému a měřítkovému kontextu. Pro obnovu je zásadní zachovat autentickou kompozici průčelí v maximálním reálně dosažitelném rozsahu. Nutná je volba vhodného materiálového, barevného a technologického řešení v kontextu stavby i jejího okolí a historická věrohodnost reflektující nejen nejstarší zjištělý stav, ale i následný vývoj stavby a jejího kontextu; vše s ohledem na specifický charakter zástavby. Omezovat umístování reklamních zařízení na průčelích staveb nad úroveň parteru.

RC 24, RC 25, RC 1;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

30

Při posuzování návrhů na úpravy parterů domů v části 001 (mj. v souvislosti s opatřením č. 83) je nutné v souladu se stavební podstatou průčelí respektovat jejich původní architektonickou kompozici, formy, materiály a barevnosti v kontextu s okolními objekty.

RC 17, RC 16, RC 9, RC 22, RC 24;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

31

Při posuzování návrhů úprav povrchu veřejných prostranství v části 001 uchovávat a obnovovat místně typické dlažby. V tomto smyslu využívat relevantní metodiky zpracované orgány a organizacemi památkové péče pro úpravy povrchů v těchto prostorech města (např. metodický materiál NPÚ, vydaný roku 2007: Péče o památkově významné venkovní komunikace).

RC 16;

Ref. oblast: památková péče; péče o parter veřejných prostranství;

Odpovědné útvary: OPP; IPR;

T: průběžně

32

Zabraňovat ztrátě stávající modelace střešní krajiny a ztrátě působení kompozičních dominant v části 001 nepovolováním staveb, resp. nástaveb zvyšujících hladinu zástavby na území části 001.

RC 15;

Ref. oblast: památková péče; stavební řízení;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR; stavební úřady dotčených městských částí;

T: průběžně

33

V zájmu zachování střešní krajiny části 001 respektovat při posuzování navrhovaných stavebních intervencí v ní jednotu tvarového, konstrukčního, materiálního řešení historických střech v kontextu dané lokality v části 001.

RC 15, RC 10, RC 11;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

34

Nepovolovat půdní úpravy a nástavby vedoucí ke změně tvaru střechy u objektů v části 001 v pohledově exponovaných pozicích; anebo nerespektující hmotovou skladbu historické zástavby; nepovolovat nekontextuální formy střešních otvorů, jde-li o pohledově exponované střechy. Postupovat dle platných metodik PP.

RC 15, RC 8, RC 10, RC 11, RC 24, RC 27;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: průběžně

35

Bez zbytečného odkladu, ve spolupráci s NPÚ posoudit, zda některá z historických vodních děl v části 001 nesou znaky, pro něž by mohla být prohlášena za kulturní památky; případně učinit následné kroky ve smyslu příslušného platného právního předpisu. Pražská nábřeží, mosty a další vodní díla na Vltavě.

RC 1;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; MK ČR;

T: bez zbytečného odkladu

36

Důsledně respektovat ustanovení národních i mezinárodních právních předpisů týkajících se archeologického dědictví při vědomí, že celá část 001 i její ochranné pásmo jsou územím s potenciálem archeologických nálezů. Nemovité archeologické nálezy přednostně uchovávat in situ.

RC 5;

Ref. oblasti: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR; MK ČR; AÚ AV ČR;

T: průběžně

37

V koordinaci s Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v.v.i. rozvinout Integrovaný informační systém archeologických pramenů Prahy (IIS_APP) koordinovaný s pasportizací objektů (viz opatření č. 13 a 14) zapojený do GIS. K tomu iniciovat dohodu o spolupráci mezi NPÚ, AÚ AV ČR a OPP MHMP, resp. Muzeem hl. m. Prahy.

RC 5;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP; KUC; MK ČR; AÚ AV ČR;

T: bez zbytečného odkladu

38

Aktualizovat dokumentaci archeologických terénů v části 001 (významné archeologické plochy) a nastavit režim jejich ochrany v rámci platných právních předpisů.

RC 5;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: MK ČR; AÚ AV ČR;

T: průběžně v souvislosti s aktualizací VAP

39

Rozšířit Radu světové památky o archeologa.

RC 1, RC 5;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP;

T: bez zbytečného odkladu

40

Zvážit zavedení grantového programu (nebo podprogramu) města určeného na podporu projektů zaměřených na osvětu týkající se OUV části 001 (viz opatření č. 7) a na podporu vědeckých či výzkumných projektů, jejichž výsledek bude využitelný pro kvalitnější památkovou péči o část 001. V prováděcích opatřeních pamatovat na speciální větev grantového programu zaměřenou na takto zaměřené osvětové projekty týkající se archeologického dědictví.

RC 4, RC 1;

Ref. oblast: památková péče; osvěta;

Odpovědné útvary: OPP; KUC; MK ČR;

T: bez zbytečného odkladu

41

Z grantového programu podporovat projekty, zaměřené na posilování identifikace a povědomí veřejnosti o památkových a archeologických hodnotách části 001 formou publikací o historickém dědictví včetně GIS, online systémů a sociálních sítí a v tomto směru iniciovat dohodu o koordinaci s NPÚ, případně s odpovědnými archeologickými pracovišti – AÚ AV ČR.

RC 4, RC 5;

Ref. oblast: památková péče; osvěta;

Odpovědné útvary: KUC; MK ČR; OPP; ICOMOS; AÚ AV ČR;

T: 1x za rok počínaje od roku zavedení programu

42

Popularizovat nejúspěšnější akce památkové obnovy. K tomu zpracovat v součinnosti s odbornou organizací památkové péče pravidla pro pravidelné veřejné oceňování nejlepších realizací v oblasti památkové rehabilitace orgány města. Ze strany Hlavního města Prahy zvážit zavedení institutu oceňování pro nejlepší mistry řemesel souvisejících s památkovou obnovou.

RC 1, RC 4, RC 6, RC 23, RC 30;

Ref. oblast: památková péče; osvěta;

Odpovědné útvary: KUC; SML; OMM; MK ČR; OPP; ICOMOS;

T: bez zbytečného odkladu

43

Existující stabilizovaný dotační program města určený pro podporu vlastníkům kulturních památek při obnově jejich památkové podstaty rozvíjet a finančně ho dlouhodobě dotovat přiměřeně potřebám a jejich výhledu.

I nadále striktně dodržovat účelové vázání prostředků pouze na obnovu památkové hodnoty objektu s přesnými kritérii posuzování.

RC 6;

Ref. oblast: památková péče; financování;

Odpovědné útvary: ROZ; OPP;

T: průběžně s každoročním upřesněním výhledu

44

Aktivně se ucházet o granty z programu Ministerstva kultury „Podpora pro památky UNESCO“ v souladu s jeho určením ve prospěch aktivit souvisejících se zachováním části 001 a její propagací.

RC 4, RC 1;

Ref. oblast: památková péče; financování;

Odpovědné útvary: OPP; ROZ;

T: dle aktuální potřeby

45

Navrhnout dostupná opatření ke zvýšení prestiže a zájmu o řemesla v oboru památkové obnovy u veřejnosti a zejména dorostu.

RC 1, RC 4, RC 6, RC 30;

Ref. oblasti: památková péče; vzdělávání; kultura; osvěta;

Odpovědné útvary: OPP; KUC; SML; MK ČR;

T: bez zbytečného odkladu

46

Personálně posílit odbornou správní složku státní památkové péče o část 001 tak, aby byly zastoupeny všechny odbornosti památkové péče a tak i odbornost a včasnost stanovisek a vyjádření

Posílit také koncepční pracoviště NPÚ pro zpracování podkladových materiálů pro Koncepti účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze v koordinaci s OPP MHMP.

RC 1, RC 25, RC 30;

Ref. oblast: péče o lidské zdroje (personalistika);

Odpovědné útvary: OPP; RED; MK ČR;

T: průběžně

47

Zvyšovat úroveň odborného vzdělávání pracovníků památkové péče formou odborných kurzů a v rámci nich zlepšovat orientaci také v oblasti současného umění, architektury, urbanismu a stavební praxe.

RC 1, RC 25, RC 30;

Ref. oblast: péče o lidské zdroje (personalistika);

Odpovědné útvary: OPP; RED; MK ČR;

T: průběžně

48

Podporovat urychlené dokončení Metropolitního plánu jako koncepční ÚPD a navazujících stupňů RP.

RC 2, RC 1;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: dle závazného harmonogramu stanoveného pořizovatelem MP

49

Metropolitní plán a jeho případné změny zpracovávat v důsledné odborné diskuzi s orgány památkové péče a zainteresovanou odbornou veřejností. Implementovat stanovené cíle Management plánu do koncepčních ÚPD.

RC 1;

Ref. oblasti: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR;

T: průběžně

50

V Metropolitním plánu a navazující ÚPD důsledně respektovat OUV statku a chráněné hodnoty definované v MgP a v Koncepci účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) pro území části 001 a jasně definovat příslušné regulační prostředky pro toto území, přičemž území části 001 je nutno považovat za stabilizované.

RC 1, RC 2, RC 15, RC 7, RC 9, RC 10, RC 11, RC 13, RC 15, RC 19, RC 20, RC 22, RC 26, RC 27, RC 29;

Ref. oblasti: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: bez zbytečného odkladu

51

Aktualizovanou Koncepci účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) (viz opatření č. 7) považovat za základ pro diferencovanou prostorovou regulaci i v rámci ochranného pásma části 001. Tu promítnout do Metropolitního plánu a případně do podrobnějších regulačních plánů.

V současnosti je platná cílová vrstevnatost ÚP, zpracovaná v další fázi s podrobností a ÚAP odpovídající části 001. Je na managementu, aby tento závazek udržela a trvala na průběžné přípravě ÚAP s vlivem i na stávající a připravovaný ÚP (MP).

RC 2, RC 1, RC 7, RC 8, RC 9, RC 10, RC 11, RC 15;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR;

T: bez zbytečného odkladu

52

V rámci aktualizované Koncepce účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) a nově zpracovávané Architektonicko-urbanistické analýzy (dále jen AUA) potvrdit lokality diferencované svým historickým architektonicko-urbanistickým charakterem a popsat jejich specifické hodnoty a význam pro OUV. Následně pro ně pořídit podrobnější ÚPD, napomáhající udržení jejich charakteru, obraně proti výstavbě výškových a hmotově předimenzovaných objektů a stabilizující jejich vyvážený způsob užívání a bránící konjunkturálně spekulacím tlakům. Zároveň stanovit specifická pravidla pro zachování jejich odlišností.

RC 2, RC 1, RC 5, RC 7, RC 8, RC 9, RC 10, RC 11, RC 13, RC 15, RC 18, RC 19, RC 20, RC 21, RC 24, RC 25, RC 27, RC 28, RC 29, RC 30;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; IPR;

T: bez zbytečného odkladu v návaznosti na zpracování výše uvedené Koncepce a AUA

53

Čelit tlaku na transformaci historického stavebního fondu části 001 pro komerční a administrativní účely nástroji památkové péče a územního plánování. V ÚPD pro to vytvořit předpoklady.

RC 34, RC 16, RC 9;

Ref. oblasti: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR;

T: průběžně

54

Regulační a rozvojová pravidla v Metropolitním plánu a navazující ÚPD stanovit i pro území ochranného pásma, ať již kontaktní k části 001 či jí vzdálenější, která v důsledku nehomogenity skrývají prostorový potenciál pro rozvoj tak, aby byl vytvořen potenciál pro odlehčení funkčně přetížené části 001.

RC 12, RC 11, RC 13, RC 37;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

55

Rozpracovat výsledky AUA tak, aby bylo možné stanovit omezující opatření pro výšky a objemy staveb pro lokality části 001, ochranné pásmo a pro pohledově významné lokality s důrazem na ochranu hodnot části 001.

RC 2, RC 5, RC 7, RC 8, RC 11, RC 12, RC 15, RC 29, RC 30;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR;

T: bez zbytečného odkladu v návaznosti na zpracování AUA

56

V souladu se zájmem na tom, aby část 001 nebyla vizuálně narušena výstavbou výškových budov v ní i v jejím ochranném pásmu s dopadem na OUV části 001 a v souladu s příslušnými rozhodnutími Mezivládního výboru pro světové dědictví č. 31 COM 7B.94, 32 COM 7B.86, 34 COM 7B.82, 35 COM 7B.89, 36 COM 7B.73. zachovat v Metropolitním plánu území se zákazem výškových staveb v části 001 a ve vybraných částech ochranného pásma.

RC 1, RC 7, RC 8, RC 15;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

57

V zájmu ochrany pohledových horizontů a udržení jedinečných průhledů z části 001 do krajiny za městem (tedy v lokalitách pohledově exponovaných z části 001 a jejího ochranného pásma) uplatnit v Metropolitním plánu zásadu omezení výšky a objemu nové zástavby, která by mohla pohledově do tohoto prostoru zasahovat.

Stanovit a zohlednit v ÚPD včetně Metropolitního plánu referenční pohledová stanoviště, směry a linie pro posouzení dopadů nové zástavby v okolí části 001 na její panorama a dálkové pohledy na ní, případně významné průhledové osy v jejím rámci.

RC 7, RC 8, RC 10, RC 11, RC 15;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

58

Vytipovat lokality vně vnější hranice ochranného pásma, v nichž by výšková zástavba mohla ohrozit panorama Prahy a na tomto základě stanovit v ÚPD zájmové území pro ochranu pražského panoramatu a v ÚPD těchto lokalit stanovit příslušný regulativ.

RC 7, RC 8;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

59

V ÚPD zajistit příslušnou výškovou a prostorovou regulaci a pohledovou kvalitu zohledňující pohledy z prostoru nivy řeky, jejích břehů a nábřeží vzhledem k hrozícímu narušení vymežujících horizontů převýšenou zástavbou a také vzhledem k hrozící ztrátě průhledů vizuálně propojující prostor řeky s okolním uličním prostorem části 001.

RC 27, RC 21, RC 7, RC 8;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: průběžně

60

V ÚPD a při posuzování staveb respektovat místně specifické charakteristiky výšek historické zástavby lokalit v části 001 a v ochranném pásmu a nevyrovnávat historicky vzniklou výškově diferencovanou hladinu v lokalitě.

RC 8, RC 10, RC 15, RC 2, RC 22, RC 24, RC 25, RC 29, RC 30;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; UZR; IPR;

T: průběžně

61

V Metropolitním plánu identifikovat vnitřní periferie v části 001 (v oblasti SJM) a adekvátní formy jejich využití s cílem jejich organického zapojení do struktury navazujících lokalit.

RC 13;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

62

V ÚPD (včetně Metropolitního plánu) vytvořit předpoklady proti přetěžování a ztrátě dosavadního polyfunkčního charakteru části 001 ve prospěch hypertrofie funkcí komerčních, administrativních a turistických, m. j. neúměrných komerčních a administrativních budov na území části 001 a jeho ochranného pásma. Při posuzování každého investičního záměru bránit dalšímu zvyšování míry využití území části 001 a umístování neadekvátních fyzických i funkčních objemů v části 001, vyvolávajících mj. i dopravní zátěž.

RC 37, RC 9, RC 12, RC 19, RC 22, RC 33, RC 34, RC 2;

Ref. oblasti: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

63

V Metropolitním plánu aplikovat principy decentralizace, např. cestou posílení polycentrického strukturování města s cílem provozně funkčního odlehčení části 001.

RC: 12;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

64

V Metropolitním plánu, na základě polycentrické koncepce města, definovat vně území části 001 lokality, které by mohly převzít funkce, které část 001 zbytně přetěžují, především obchodně administrativní. Z těchto lokalit pak určit ty, v nichž bude přípustná výšková zástavba, aniž by byla narušena OUV části 001 včetně panoramatu města.

RC 12; RC 8, RC 10, RC 11;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: UZR; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

65

Pro vitalitu těchto nových podpůrných center (viz opatření č. 64) využít i Kulturní politiku (viz opatření č. 117 a následující) a snahu o diverzifikaci cestovního ruchu v souladu se Strategií udržitelného turismu a Strategickým plánem PIS-PCT (viz opatření č. 126).

RC 12, RC 30, RC 31;

Ref. oblasti: péče o kulturu a umění; cestovní ruch;

Odpovědné útvary: KUC;

T: průběžně

66

Zachovat a dodržovat minimální koeficient využití území pro bydlení v části 001 ve stávající ÚPD podporující obytnou funkci v části 001 nebo jiného analogického ukazatele, bude-li v budoucnosti stanoven.

RC 32;

Ref. oblast: územní plánování; péče o strukturu stálého obyvatelstva a rozvoj bytového fondu a bydlení;

Odpovědné útvary: IPR; OBF; INV; HOM; UZR;

T: průběžně

67

V Metropolitním plánu jako jednom ze základních pilířů budoucí vnitřní vyváženosti části 001 zakotvit ochranu jejího bytového fondu závazným stanovením minimálního podílu funkce bydlení.

RC 32, RC 2;

Ref. oblasti: územní plánování;

Odpovědné útvary: IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

68

I nadále dodržovat stávající koeficienty míry využití území závazné a směrné prvky chránící zeleň na území části 001 statku v platném územním plánu a k tomu, v případě potřeby, zpracovat podrobnější ÚPD a koncepční materiály kvality veřejné zeleně v gesci KVP. Výsledky v praxi podrobit evaluaci.

RC 28;

Ref. oblasti: územní plánování; péče o zeleň;

Odpovědné útvary: IPR; OCP; UZR; správci městské zeleně;

T: průběžně

69

V Metropolitním plánu Prahy respektovat existenci stávajících veřejných prostranstvív části 001 a definovat jejich kvalitu v návaznosti na Koncepti účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001), (viz opatření č. 7). Na úrovni základních jednotek plánu – lokalit – definovat hierarchii veřejných prostranstvív nich.

RC 16, RC 9, RC 20;

Ref. oblast: územní plánování; péče o parter a veřejná prostranství;

Odpovědné útvary: IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

70

V Metropolitním plánu vytvořit předpoklady pro vznik kulturních klastrů, jako je například klaster Muzejní míle na linii historická budova Národního muzea, budova bývalého Federálního shromáždění, Vítkov, budovy Muzea hl. m. Prahy na Florenci a Desfourského paláce a expozice NTM (Železniční muzeum) v prostoru Masarykova nádraží (viz též opatření č. 122).

RC 29, RC 30;

Ref. oblasti: péče o umění a kulturu; územní plánování;

Odpovědné útvary: KUC; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

71

V Metropolitním plánu počítat v části 001 nebo v kontaktních lokalitách ochranného pásma s výstavbou nové mezinárodně srovnatelné koncertní síně hodné Prahy jako mezinárodního hudebního centra (viz též opatření č. 119); lokalizaci prověřit studií nebo jinými vhodnými nástroji.

RC 29, RC 30, RC 31;

Ref. oblasti: územní plánování; péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: KUC; IPR;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

72

Vzhledem k významu ostrovů pro QOL Pražanů a pohodu návštěvníků Prahy a vzhledem k významu ostrovů v části 001 pro OUV této části nepřipustit v ÚPD jejich zástavbu a rušivé nadzemní stavby na nich nepovolovat.

RC 27, RC 28, RC 29;

Ref. oblasti: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: IPR;

73

Při budoucí transformaci ploch nádraží a železnice, které ztrácejí nebo již ztratily své původní využití a jsou na území části 001 nebo v bezprostředním kontaktu s ní, novou zástavbou respektovat formy a míru zástavby v jejich bezprostředním prostorovém kontextu. Za tímto účelem u dosud nezapočatých projektů zpracovávat objemové studie prověřující dopady zástavby tohoto území na OUV části 001 a její vyvážené užívání. Na těchto podkladech zpřesňovat regulační limity dosud nespecifikované zástavby. Zpracovávat závazné regulační plány pro tuto oblast.

S respektem k formě zástavby v bezprostředním prostorovém kontextu je třeba přistupovat i k přestavbám účelových staveb s železnicí spojených.

RC 2, RC 9, RC 11, RC 13;

Ref. oblasti: územní plánování;

Odpovědné útvary: IPR;

T: případ od případu – vždy v dostatečném časovém předstihu

74

V případě transformačního území Masarykova nádraží v aktuální studii a další PD prověřovat dopad zástavby tohoto území na OUV části 001 a její vyvážené užívání včetně QOL v ní. Na těchto podkladech zpřesnit regulační limity zástavby tohoto území. Provéřit případné varianty rozvoje s ohledem na dlouhodobý vývoj mobility v dotčené oblasti.

RC 2, RC 7, RC 8, RC 10, RC 11, RC 13, RC 15, RC 22, RC 25;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP, IPR;

T: bez zbytečného odkladu

75

Integrovat do Metropolitního plánu a do stanovení objemové a funkční regulace v dostatečné podrobnosti transformaci SJM z dopravního koridoru na městský bulvár mj. tím odstranit vnitřní periférii v části 001 a v jejím ochranném pásmu a vyjít vstříc nálezům aprobovaným Mezivládním výborem pro světové dědictví v této věci.

RC 13, RC 35;

Ref. oblasti: územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; ODO;

T: v rámci zpracování MP v souladu se závazným harmonogramem stanoveným pořizovatelem MP

76

Zdokonalit metodiku výběru architekta pro investice v části 001 z veřejných prostředků, nebo z nich podporované, především na základě kvality architektonického řešení a přiměřenosti řešení charakteru stavebního kontextu a významu přílehlého veřejného prostranství z hlediska kulturně historického a funkčního.

RC 17, RC 23, RC 24, RC 25, RC 32;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění, resp. architekturu a urbanismus;

Odpovědné útvary: KUC; IPR;

T: případ od případu – vždy v dostatečném časovém předstihu

77

Veřejné architektonické soutěže (za stanovení vstupních podmínek orgány SPP) považovat za základní metodu pro zástavbu proluk v části 001 a v kontaktních oblastech ochranného pásma, a to zejména jde-li o stavební parcely ve vlastnictví města nebo městských částí. Zajistit přítomnost odpovědných garantů akceptace řešení PP.

RC 17, RC 23, RC 24, RC 25, RC 32;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění, resp. architekturu a urbanismus;

Odpovědné útvary: KUC; IPR;

T: průběžně

78

V rámci decizních orgánů hl. m. Prahy projednat možnost zavést prestižní periodickou dotovanou architektonickou cenu udělovanou MHMP.

RC 25;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění, resp. architekturu a urbanismus;

Odpovědné útvary: KUC; IPR;

T: bez zbytečného odkladu

79

V rámci Kulturní politiky města (viz opatření č. 117) a v zájmu osvěty veřejnosti v oboru architektury jako umění svého druhu, které stvořilo dnešní podobu Prahy, která se stala součástí Světového dědictví UNESCO, zvážit zavedení periodické veřejné prezentace hodnotných architektonických řešení realizovaných na území hl. m. Prahy.

RC 25, RC 32, RC 4;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění, resp. architekturu a urbanismus;

Odpovědné útvary: KUC; IPR;

T: shodně s termínem pro zpracování Kulturní politiky

80

Vzhledem k významu řeky a jejích břehů a nábřeží pro OUV části 001 v budoucnu implementovat do praxe vznikající Koncepti pražských břehů, vždy však v souladu se zájmy památkové péče.

RC 26, RC 27;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; hospodaření s majetkem;

Odpovědné útvary: IPR; HOM;

T: v bezprostřední návaznosti na zpracování Koncepte pražských břehů

81

Vzhledem k potenciálnímu ohrožení OUV části 001 v oblasti řeky nekoordinovaností veřejných investic se zájmy památkové péče a potřebami města ustavit platformu pro vzájemnou spolupráci

mezi HMP, Státní plavební správou a Povodím Vltavy a odbornými a správními orgány památkové péče s tím, že prioritou jsou mezinárodně právní závazky České republiky dle Úmluvy o ochraně světového dědictví, pro jejichž plnění má otázka řeky své významné opodstatnění.

RC 26, RC 27;

Ref. oblast: řízení a koordinace;

Odpovědné útvary: PRM;

T: bez zbytečného odkladu

82

Vzhledem k návrhu připravit Memorandum mezi HMP, Státní plavební správou a Povodím Vltavy o spolupráci na rozvoji řeky jako celoměstsky významného veřejného prostoru (viz Usnesení Rady HMP č. 162 ze 4. 2. 2014) a dojednat v něm mimo jiné nápravná opatření k:

- funkčnímu přetížení prostoru řeky v části 001 kapacitní lodní dopravou,
- přetížení prostoru řeky poškozuje životní prostředí emisemi a hlukem z provozu plavidel,
- ohrožení rekreační funkce řeky,
- ohrožení pobytové funkce nábřeží,
- ohrožení OUV části 001, a tím i statutu Prahy jako součásti světového dědictví, ztrátou pohledové funkce řeky objemnými stavbami/vodními díly pro lodní dopravu a trvale kotvicími plavidly,
- k regulaci kotvišť trvale ukotvených plavidel určených pro kapacity hromadného stravování či ubytování v části 001 znečišťujících vizuálně řeku a panorama a deformujících volné průhledy a pohledovou prostupnost z pražských nábřeží svou hmotou,
- k regulaci počtu lodí na řece a důsledné emisní kontrole plavidel.

RC 26, RC 1, RC 7, RC 16, RC 27, RC 28;

Ref. oblast: řízení a koordinace; územní plánování;

Odpovědné útvary: IPR; PRM;

T: bez zbytečného odkladu

83

Zpracováním a aplikací promyšlené koncepce privatizace a pronájmů nemovitého majetku města a městských částí udržet vliv na sortiment a kvalitu nabídky služeb a obchodu v parteru města mj. s ohledem na prioritní zájem udržet stálé obyvatele v části 001 (viz též opatření č. 100).

RC 16, RC 17, RC 32, RC 33, RC 34;

Ref. oblast: správa majetku města a městských částí;

Odpovědné útvary: HOM; ZIO;

T: bez zbytečného odkladu

84

Uplatňováním principu diferencovaného nájmu za pronájem obchodních prostor v městech nebo městskými částmi vlastněných nemovitostech podporovat a udržet síť menších jednotek obchodu a

služeb, především v parteru domů a pasážích, nezbytných pro stálé bydlení v části 001, aby tak jejich absence nebyla motivem pro úbytek stálých obyvatel části 001.

RC 16, RC 17, RC 34;

Ref. oblast: správa nemovitého majetku města a městských částí;

Odpovědné útvary: HOM; ZIO;

T: průběžně

85

Zvážit, případně navrhnout, vhodnou subvenční politiku města ve prospěch alokace služeb vhodných pro daný charakter parteru v dané lokalitě v části 001.

RC 16, RC 34;

Ref. oblast: péče o parter a občanskou vybavenost, péče o stabilizaci stálých obyvatel v části 001;

Odpovědné útvary: RED; PRM;

T: bez zbytečného odkladu

86

Omezit vznik dalších velkých obchodních center v části 001 nebo při její hranici, oslabujících svým působením historickou funkci parteru domů a pasáží pro drobná zařízení obchodu a služeb souvisejících s trvalým bydlením. Omezení velkých obchodních center promítnout do územního plánu.

RC 34, RC 14, RC 16, RC 17;

Ref. oblasti: památková péče; územní plánování; péče o občanskou vybavenost;

Odpovědné útvary: INV; IPR;

T: průběžně

87

Výsadbou stromové zeleně zlepšovat mikroklimatické podmínky a pobytovou pohodu v parteru veřejných prostranství a vnitrobloků jako příležitosti pro krátkodobou rekreaci; v části 001 udržení stávající stromové zeleně tam, kde to umožňuje ohled na percepci stavebních, zejména památkově chráněných objektů, a respektování historického vývoje daného prostoru a jeho funkci. Zpracovat pasport uliční a blokové zeleně a účinné nástroje pro ochranu vnitroblokové zeleně a pro její novou výsadbu.

RC 16, RC 28;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; péče o parter a veřejná prostranství; péče o zeleň;

Odpovědné útvary: IPR; OCP;

T: průběžně

88

Zabraňovat nežádoucím změnám parteru veřejných prostranství v části 001 použitím nevhodných materiálů povrchů a členěním (disproporcí) pojezdových a pochozích ploch ve prospěch automobilové dopravy v pohybu, tak funkčně-provozní proměnou.

RC 16;

Ref. oblast: péče o parter a veřejná prostranství; památková péče; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; ODO;

T: průběžně

89

Nepovolovat zanášení veřejných prostranství v části 001 nekvalitními krátkodobými stavbami.

RC 16;

Ref. oblasti: péče o veřejná prostranství; památková péče; stavební řízení;

Odpovědné útvary: OPP; HOM; dotčené MČ;

T: průběžně

90

Neumísťovat a nesdružovat objekty příslušné technické infrastruktury tak, aby docházelo k zanášení veřejných prostranství v části 001 rušivými objekty (objektovým smogem technické infrastruktury) těchto sítí (například zmnožování sloupů pro veřejné osvětlení a pro elektrické vedení pro tramvajové linky).

RC 16;

Ref. oblasti: řízení a koordinace; péče o veřejná prostranství;

Odpovědné útvary: IPR; DPP; ODO; TSK;

T: průběžně

91

V zájmu zachování OUV části 001 a QOL postupně rehabilitovat veřejná prostranství v části 001 v souladu s Manuálem tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy, Strategií rozvoje veřejných prostranství hl. m. Prahy a příslušnými materiály památkové péče. Dále pak udržovat kvalitu veřejných prostranství v části 001 s prioritou Václavského, Karlova a Malostranského náměstí a Staroměstského náměstí s ohledem na jejich význam pro celé město.

V rámci strategických a koncepčních materiálů města zajistit jejich vzájemnou koordinaci subjektů zajišťujících v praxi celkovou kvalitu veřejných prostranství.

RC 16, RC 24, RC 9;

Ref. oblasti: péče o parter a veřejná prostranství; památková péče;

Odpovědné útvary: IPR; TSK; DPP; INV; dotčené MČ;

T: průběžně

92

Vyřešit napojení parteru/veřejného prostranství u Hlavního nádraží (situovaného v části 001) na úroveň odpovídající jeho funkci jako reprezentativní vstupní brány do centrální Prahy a rehabilitovat oblast Vrchlického sadů, která je dlouhodobě pauperizovanou oblastí bezdomovců v části 001. Eliminovat přetížení sadů dopravní infrastrukturou.

RC 16, RC 28, RC 35, RC 37;

Ref. oblasti: péče o veřejná prostranství a zeleň; doprava; cestovní ruch;

Odpovědné útvary: IPR; OCP;

T: bez zbytečného odkladu

93

V rámci navrhování a pořizování veřejného osvětlení veřejných prostranství v části 001 dbát na soulad zdroje a tradiční, pro prostředí dané lokality typické světelné atmosféry tak, aby i design zdroje a barevnost a intenzita osvětlení nebyly v rozporu s geniem loci dané lokality.

RC 16;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; péče o veřejná prostranství;

Odpovědné útvary: IPR;

T: průběžně

94

Vzhledem k trvající přetíženosti části 001 reklamou průběžně kontrolovat dodržování Nařízení, kterým se zakazuje reklama šířená na veřejně přístupných místech mimo provozovnu, č. 26/2005 Sb. hl. m. Prahy, v platném znění.

RC 16, RC 22;

Ref. oblast: kontrolní činnost;

Odpovědné útvary: OPP; ZIO; OKC;

T: průběžně

95

Účinně a trvale regulovat reklamu na veřejných prostranstvích prostřednictvím uplatňování Pražských stavebních předpisů – nařízením č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hl. m. Praze, a dále také Akčním plánem k Manuálu tvorby veřejných prostranství tak, aby bylo přihlíženo m. j. ke specifickému charakteru veřejných prostranství v části 001 a k jejich diferenciaci.

RC 16, RC 22;

Ref. oblast: památková péče; stavební úřady dotčených městských částí; péče o veřejná prostranství;

Odpovědné útvary: OPP; IPR;

T: průběžně

96

Pro firemní označení, reklamní a informační zařízení v části 001 v praxi památkové péče důsledně uplatňovat zásady formulované v příručce Firemní označení, reklamní a informační zařízení v památkově chráněném území hlavního města Prahy (aktualizace 2016).

RC 16, RC 22, RC 3;

Ref. oblast: památková péče;

Odpovědné útvary: OPP;

T: průběžně

97

Při rozhodování o umístování uměleckých děl na veřejných prostranstvích v budoucnu důsledně uplatňovat zásady formulované ve vznikajícím pluginu k Manuálu tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy s pracovním názvem "Umělecká díla na veřejných prostranstvích hl. m. Prahy", tedy zejména individuálně posuzovat jsou-li díla v souladu s architektonicko-urbanistickým charakterem příslušného prostranství a s jejich funkcí, včetně funkce kulturně historické. Dle aktuální verze pluginu k Manuálu tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy z hlediska dlouhodobého koncepčního rozvoje v budoucnu uplatňovat zásady pro vhodné umístování uměleckých děl ve veřejném prostranství podle jejich charakteru a zohlednit i nyní rozpracovaný dokument s pracovním názvem „2 % na umění“

RC 16;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění; péče o veřejná prostranství; památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: OPP; IPR; KUC; GHMP;

T: dle termínu přijetí zmíněných dokumentů

98

Doplnit Manuál tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy pro účely jeho aplikace v části 001 o specifická ustanovení týkající se drobných a sezonních staveb.

RC 16, RC 24, RC 28;

Ref. oblast: péče o veřejná prostranství;

Odpovědné útvary: IPR;

T: bez zbytečného odkladu

99

Zamezovat jevům degradujícím část 001 a pobyt v ní z hlediska hygieny dovybavením jejího parteru a veřejných prostranství o cenově dostupná veřejná hygienická zařízení a koordinované účinným umístování nádob pro odpadky. Vytvořit katalog diferencovaných skupin typů mobiliáře pro různé typy veřejného prostranství.

RC 37, RC 16;

Ref. oblast: péče o parter;

Odpovědné útvary: IPR;

T: průběžně

100

Zpracovat strategický dokument města týkající se Politiky bydlení, (alespoň) pro část 001, se záměrem stabilizovat počet jejích stálých obyvatel, zastavit její gentrifikaci a další hrozby vyplývající z nevyvážené sociální struktury, směřující do podoby monofunkčních turistických nebo obchodně administrativních zón. K realizaci využít nemovitého majetku města a městských částí.

V souvislosti s Politikou bydlení zpracovat novou politiku nakládání s nemovitým majetkem města a městských částí (dále jen „majetková politika“) na území části 001 ve prospěch zachování bydlení v části 001 a v neprospěch úbytku stálých obyvatel.

V rámci majetkové politiky a Politiky bydlení navrhnout jejich realizační opatření, například i ekonomická, na podporu udržení a vzniku rodinných a malometrážních startovních bytů v objektech ve veřejném vlastnictví v části 001.

Do koncepce Politiky bydlení zahrnout nástroje na podporu inovativních projektů pro bydlení menšinových skupin rezidentů, zejména mladých a seniorů, a ve prospěch zpětné konverze objektů nyní využívaných pro jiné účely na původní funkci pro bydlení; vytipovat v podrobné ÚPD objekty vhodné pro tuto zpětnou konverzi.

RC 32, RC 17, RC 21, RC 14;

Ref. oblast: správa nemovitého majetku města a městských částí; péče o strukturu stálého obyvatelstva a rozvoj bytového fondu a bydlení; památková péče; územní plánování;

Odpovědné útvary: HOM; OBF; INV;

T: bez zbytečného odkladu

101

Zadávat periodická sociologická šetření s cílem zjistit úspěšnost Politiky bydlení v části 001 a jako nástroj její případné rektifikace.

RC 32, RC 14;

Ref. oblast: péče o strukturu stálého obyvatelstva a rozvoj bytového fondu a bydlení;

Odpovědné útvary: OBF; IPR;

T: periodicky

102

Zpracovat Koncepti spolupráce mezi hl. m. Prahou a vysokými školami na území města s cílem vytvořit předpoklady pro rozvoj vysokých škol. Formulovat potřeby města ve vztahu k vysokým školám, mj. na udržení vysokoškolského živlu v části 001. Ze strany města k tomu iniciovat příslušnou výměnu informací a případné dohody s dotčenými školami. V souvislosti s novou politikou nakládání s nemovitým majetkem města (viz opatření č. 100) uvažovat o využívání nemovitostí majetku HMP v části 001 k jeho využití pro vzdělávací a případně vědecké účely a nabídnut je příslušným institucím jako podporu a obohacení vitality části 001 intelektuálním živlem.

RC 29, RC 33, RC 14;

Ref. oblast: strategické investice; vzdělávání;

Odpovědné útvary: PRM; INV;

T: termín zpracování uvedené koncepce

103

V návaznosti na Koncepti spolupráce mezi hl. m. Prahou a vysokými školami se sídly na území města (viz opatření č. 102), upozornit Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových na veřejný zájem na zachování vzdělávacích, kulturních a vědeckých institucí na území části 001 jako možný důvod bezúplatného převodu nemovitého majetku státu na město k využití těmito vzdělávacími institucemi.

RC 29, RC 33, RC 14;

Ref. oblast: řízení; správa majetku města;

Odpovědné útvary: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových; PRM; HOM;

T: v návaznosti na termín zpracování uvedené koncepce

104

Zpřesnit dopravní politiku pro část města uvnitř budoucího městského okruhu s cílem odlehčit části 001 od individuální automobilové dopravy. Zajistit „Plán udržitelné mobility Prahy a okolí“.
Koordinovat regulaci alternativních prostředků individuální dopravy do 25 km/h (segway, cyklo, koloběžky a další podobné, včetně umístování koordinovaného a nerušícího dopravního značení).
Zajistit koordinovanou, funkční a bezpečnou síť cyklotras a cyklostezek i v nekolizních oblastech 001 i s ohledem na užívání dětmi. Zajistit síť půjčoven a dobíjecích stanic pro E kola a E mobility.

RC 35, RC 36;

Ref. oblast: doprava;

Odpovědné útvary: ODO; IPR; TSK; PČR;

T: bez zbytečného odkladu

105

Pravidelně hodnotit nárůst cílů IAD v části 001, jimiž jsou zejména velkokapacitní komerční a administrativní zařízení, velkoobjemová podzemní parkoviště a plochy pro neregulované parkování na povrchu v části 001 s cílem omezit přetěžování části 001.

RC 35;

Ref. oblast: doprava;

Odpovědné útvary: ODO; IPR;

T: periodicky (1x za 3 roky)

106

V rámci případné transformace stávajících staveb eliminovat zvyšování dopravní zátěže části 001:

- zamezením transformací stavebního fondu pro komerční a administrativní užití,
- zamezením zvyšování kapacity veřejných parkovišť na jejím území bez regulace již existujících parkovišť vedoucí k výhodnosti dostředné individuální automobilové dopravy,
- pokračováním v regulaci, resp. omezování parkovacích míst pro nerezidenty aplikací ustanovení v PSP.

RC 34, RC 35, RC 14;

Ref. oblast: doprava;

Odpovědné útvary: ODO; TSK;

T: průběžně

107

Periodicky vyhodnocovat skutečnou kapacitu a budoucí potřebu parkovacích stání v části 001 pro její stálé rezidenty. Prioritou je bydlení, ne parkování. Vznik a obnova bytů v části 001 a ochranném pásmu nesmí být podmiňována vznikem nových parkovacích míst. Parkování má být zajištěno vyhrazenou zónou pro rezidenty a parkovacími domy umístovanými mimo část 001 a regulací vjezdu IAD do centrálních částí, s výraznou podporou MHD. Upřednostňování parkování nemá vytlačovat funkce města ze suterénů a dvorů zřizováním parkování.

RC 35;

Ref. oblast: doprava;

Odpovědné útvary: ODO; TSK; IPR;

T: periodicky (1x za 3 roky)

108

Omezit územně plánovací dokumentací vznik nové zdrojové a cílové automobilové dopravy regulací celkového objemu a struktury funkcí a záměrů v území části 001. Funkce města jsou však nadřazeny AD.

RC 35;

Ref. oblast: územní plánování;

Odpovědné útvary: IPR;

T: dle termínů zpracování ÚPD

109

V zájmu zachování stavebního i archeologického fondu v části 001 budovat záchytná parkoviště za hranicemi části 001 v návaznosti na trasy hromadné dopravy při současné regulaci parkování v části 001 obecně a časovým omezením kapacity parkovacích příležitostí v části 001 pro nerezidenty.

RC 35, RC 5;

Ref. oblast: územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; ODO; INV; TSK;

T: bez zbytečného odkladu

110

V zájmu zachování stavebního fondu i archeologického fondu v části 001 dobudovávat základní komunikační síť města, především vnější (Pražský) a vnitřní (městský) okruh s cílem dopravně odlehčit část 001 a ochrannému pásmu od tranzitní dopravy.

RC 35;

Ref. oblast: památková péče; územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; ODO; INV;

T: bez zbytečného odkladu

111

V zájmu odlehčení dopravnímu přetížení části 001 posilovat tangenciální trasy městské hromadné dopravy a posílení tramvajových tratí v centru.

RC 35;

Ref. oblast: územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; ODO; DPP;

T: průběžně

112

Dořešit využití železniční dopravy pro příměstskou a vnitroměstskou hromadnou dopravu a její efektivní a koordinované provázání s MHD s cílem mj. odlehčit dopravně přetížené části 001.

RC 35;

Ref. oblast: doprava;

Odpovědné útvary: ODO; ROPID, SŽDC;

T: bez zbytečného odkladu

113

Trvale usilovat o snížení zatížení obyvatel části 001 akustickým smogem a zastavit překračování limitů hluku z automobilové a lodní dopravy, např. podél SJM nebo v prostoru řeky v části 001 a ochranného pásma, a snižovat znečištění ovzduší z lodní dopravy a individuální automobilové dopravy působící mj. i na stav stavebního fondu části 001 a ochranného pásma.

RC 35, RC 26;

Ref. oblast: doprava;

Odpovědné útvary: ODO; TSK; Ministerstvo dopravy; Povodí Vltavy; IPR;

T: průběžně

114

Transformovat SJM z dopravního koridoru na městský bulvár mj. implementací opatření uvedených ve Studii humanizace SJMa vyjít tak vstříc nálezům aprobovaným Mezivládním výborem pro světové dědictví v této věci. Transformace musí být integrována do Metropolitního plánu a do stanovení objemové a funkční regulace v dostatečné podrobnosti.

RC 30, RC 35, RC 36, RC 12, RC 13;

Ref. oblasti: územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; TSK; ODO; INV; PKD;

T: bez zbytečného odkladu

115

S ohledem na hodnotu prostoru a pohledovou působivost Pražského hradu, Malé Strany, Strahova a Petřína hledat možnosti dopravního zklidnění pravobřežní komunikace v úseku Národní divadlo – Palachovo náměstí a v přiměřené míře posílit její promenádní funkci.

RC 35, RC 33;

Ref. oblast: územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; ODO; PKD;

T: bez zbytečného odkladu

116

Prověřit návrh dalšího rozvoje železnice v podobě průjezdného modelu Prahy, tak aby nebyla narušena historická urbanistická struktura části 001, ani dálkové pohledy na ni a ani jiné komponenty spoluutvářející OUV, např. podporou podzemních tras železnice.

RC 9, RC 10;

Ref. oblast: územní plánování; doprava;

Odpovědné útvary: IPR; SŽDC; ROPID;

T: bez zbytečného odkladu

117

Zpracovat nový strategický dokument města v oblasti kultury, tj. Kulturní politiku města, včetně realizačních opatření a mechanismů pro evaluaci realizovaných nebo městem podpořených projektů, vycházející z mezinárodně právních závazků České republiky stanovených v Úmluvě o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů tak, aby se zvýšila nabídka kulturních statků a služeb a jejich diverzita Pražanům a návštěvníkům města.

Kulturní politiku zaměřit zároveň na naplňování části 001 kulturním životem schopným hodnotově konkurovat kulturním metropolím střední Evropy specifickou nabídkou založenou jednak na podpoře stávajících akcí mezinárodního významu, jako jsou např. Pražské jaro, Pražské Quadriennale, Festival německého divadla, Praha kreativní město UNESCO v oblasti literatury apod., jednak nových akcí, a na posilování části 001 a jejího ochranného pásma jako centra poskytujícího diferencovanou nabídkou příležitosti pro růst intelektuálního potenciálu obyvatel Prahy, jakož i pro tvůrčí profesionální i neprofesionální uměleckou činnost.

RC 29, RC 30, RC 31;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: KUC;

T: bez zbytečného odkladu

118

V rámci budoucí Kulturní politiky města (viz opatření č. 117) podporovat také osvětu prováděnou městskými kulturními institucemi (tj. Především PIS-PCT, GHMP, Muzeem hl. m. Prahy, Městskou knihovnou a Archivem hl. m. Prahy). K tomu v Kulturní politice města přijmout příslušná realizační opatření.

RC 4;

Ref. oblast: památková péče; péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: KUC;

T: v návaznosti na zpracování Kulturní politiky města

119

Odstranit deficit, který má Praha jako mezinárodní hudební centrum v porovnání s mnohem méně hudebně významnými městy tím, že nedisponuje moderním kapacitním koncertním sálem na mezinárodně srovnatelné kvalitativní úrovni. Zahrnout do realizačních opatření budoucí Kulturní politiky i jeho realizaci, případně ve spolupráci s Ministerstvem kultury (viz Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025), schválená Usnesením vlády ze dne 16. 4. 2015 č. 260) a vytvořit předpoklad v územním plánu (viz též opatření č. 71).

RC 29, RC 30, RC 31;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění, územní plánování;

Odpovědné útvary: IPR; KUC; MK ČR;

T: v návaznosti na zpracování Kulturní politiky města

120

Navrhnout realizační opatření budoucí Kulturní politiky pro zvýšení atraktivity lokalit mimo část 001, s cílem odlehčit této části od jejího funkčního přetížení profitními aktivitami souvisejícími s cestovním

ruchem. Požadavky na kvalitu a diverzifikaci implementovat do Strategického plánu PIS-PCT. Sledovat a koordinovat kulturní politiku města a ochranu části 001 v rámci těchto opatření.

RC 12, RC 13;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění,

Odpovědné útvary: KUC; OPP; MK ČR

T: v rámci zpracování Kulturní politiky města

121

V rámci realizačních opatření zajistit ekonomicky relativně stabilní systém víceletého financování, případně kofinancování, kulturních institucí naplňujících část 001 kulturním obsahem (v užším slova smyslu) a tím jim poskytnout možnost vytvořit realizovat umělecky náročnou koncepční programovou skladbu.

RC 30, RC 31;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: KUC;

T: v rámci zpracování Kulturní politiky města

122

Při přípravě budoucí Kulturní politiky (viz opatření č. 117) města zvážit vznik, resp. vymezení a podporu tzv. kulturních klastrů. V rámci realizačních opatření podporovat vznikající klastř Muzejní míle, k němuž se hlásí mj. Muzeum hl. m. Prahy svou budovou na Florenci a Desfourského paláce.

RC 30, RC 31;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: KUC;

T: v rámci zpracování Kulturní politiky města

123

Rehabilitovat lokality části 001, které byly v minulosti symbolem vitality města zejména oblast v okolí Václavského náměstí a Staroměstského okruhu a prostřednictvím nástrojů Kulturní politiky města s využitím nemovitého majetku ve vlastnictví města a městských částí v daných oblastech je koordinovaně revitalizovat.

RC 30, RC 32, RC 12, RC 13;

Ref. oblasti: péče o kulturu a umění; správa majetku města a městských částí;

Odpovědné útvary: KUC; HOM; dotčené útvary MČ;

T: průběžně

124

Důslednou analýzu statistických dat o kultuře a kulturním životě Pražanů a o finančních tocích v oblasti kultury považovat za jedno z rektifikačních opatření pro budoucí zpřesňování Kulturní politiky města. K tomu iniciovat příslušnou dohodu s NIPOS jako organizací pověřenou statistikou v oblasti kultury na celostátní úrovni.

RC 30;

Ref. oblast: péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: KUC;

T: každoročně počínaje datem uvedené dohody

125

Kontrolovat důsledné dodržování pravidel obecně závazné vyhlášky hl. m. Prahy č. 1/2016 Sb. hl. m. Prahy, o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech (účinnost od 1. 3. 2016), omezující nevhodné a nedůstojné, tzv. umělecké produkce, neodpovídající kulturně historickému významu jednotlivých veřejných prostranstvív části 001.

RC 30;

Ref. oblast: péče o umění a kulturu;

Odpovědné útvary: KUC; OKC;

T: průběžně

126

Zpracovat novou Koncepti trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu a její konkrétní operační opatření, která by respektovala OUV části 001 a vytvářela předpoklady pro rozptýlení návštěvníků i mimo hlavní turistické trasy v části 001. Cílem je snižování zatížení lokalit s vysokou koncentrací turistů a snižování rizika ztráty genia loci v důsledku enormních komerčních aktivit orientovaných výhradně na masového turistu. Důsledně regulovat divokou exploataci bytové funkce města a následnou gentrifikaci nekontrolovaným nájmem prostřednictvím serveru Airbnb a jemu podobným.

RC 31, RC 12;

Ref. oblast: cestovní ruch;

Odpovědné útvary: KUC;

T: bez zbytečného odkladu

127

V návaznosti na Koncepti účinnější péče o památkový fond v hl. m. Praze (2001) (viz opatření č. 7) v Koncepti trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu identifikovat další ohniska města pro decentralizaci turismu a navrhnout realizační opatření ve prospěch této decentralizace návštěvnosti.

RC 31, RC 12;

Ref. oblast: cestovní ruch;

Odpovědné útvary: KUC;

T: v rámci zpracování Konceptce rozvoje cestovního ruchu

128

Podporovat realizačními opatřeními Strategie udržitelného turismu a Strategického plánu PIS-PCT tvorbu nabídky pro kulturně náročného turistu (omezit orientaci na kvantitu a na ryze konzumně orientovaného turistu). V operačních opatřeních využít výstupů opatření č. 120.

RC 31, RC 12;

Ref. oblast: cestovní ruch;

Odpovědné útvary: KUC;

T: bez zbytečného odkladu

129

Čelit poškozování objektů a veřejných prostranství na území 001 vandalismem monitorovacím systémem a důsledným uplatňováním sankcí vůči prokázaným pachatelům.

RC 37;

Ref. oblast: ochrana majetku a bezpečnost, uplatňování sankcí;

Odpovědné útvary: BEZ; OKC;

T: průběžně

130

Zamezovat jevům degradujícím QOL v části 001 z hlediska bezpečnosti a zabraňovat vandalismu mj. posilováním tzv. bezprostřední sociální kontroly, tj. kontroly zajišťované přítomností stálých obyvatel v části 001. To je však možné jen za předpokladu realizace strategického dokumentu k posilování stálého bydlení v části 001 (viz opatření č. 100).

RC 37;

Ref. oblasti: péče o strukturu stálého obyvatelstva a rozvoj bytového fondu a bydlení; bezpečnost;

Odpovědné útvary: BEZ; OKC;

T: průběžně počínaje datem vstoupení strategického dokumentu města Politika bydlení v platnost

131

Pravidelně odstraňovat graffiti z objektů ve vlastnictví města a městských částí. Zajistit fyzickou a legislativní prevenci. I nadále v rámci grantových programů HMP i městských částí finančně podporovat odstraňování graffiti také na soukromých objektech.

Vytipovat mimo část 001 stavbu (stavby), u nichž bude graffiti, jako součást současného výtvarného projevu, považováno za přípustné a bude na ně nazíráno v rámci Kulturní politiky města (viz opatření č. 117) jako na „sbírku“ svého druhu. Tím vymístit tento výtvarný projev mimo část 001.

RC 37;

Ref. oblast: správa majetku města a městských částí; péče o kulturu a umění;

Odpovědné útvary: HOM; KUC;

T: průběžně

132

Na základě získaných zkušeností pokračovat ve zdokonalování pravidel pro zvládání krizových situací, v části 001 a jejím ochranném pásmu, zejména povodňových, a kontrolovat periodicky systém včasného varování.

RC 38;

Ref. oblast: prevence krizových situací;

Odpovědné útvary: BEZ;

T: periodicky

133

Provádět periodickou kontrolu a údržbu protipovodňových zábran.

RC 38;

Ref. oblast: prevence krizových situací;

Odpovědné útvary: BEZ;

T: periodicky

134

V rámci územně plánovací dokumentace a dalších dokumentů a správních rozhodnutí města a státu vytvořit předpoklady pro zamezení staveb a vzniku a umístování nekoordinovaných, trvalých a krátkodobých objektů a zařízení, které by za povodňové situace mohly bránit odtoku vody z Pražské kotliny, nebo ohrozit při povodni mosty a nábřeží v části 001 a ochranném pásmu. Zároveň tyto objekty nesmí snižovat a ohrožovat památkové, přírodní a obytné hodnoty těchto částí v době povodňového klidu.

RC 38;

Ref. oblast: územní plánování; prevence krizových situací;

Odpovědné útvary: TSK; IPR; BEZ; Ministerstvo dopravy; Povodí Vltavy;

T: průběžně

135

Periodicky prověřovat realizaci opatření přijatých po cvičení BLACK OUT. Zvážit dopady BLACK OUTu na ochranu movitého kulturního dědictví (zabezpečení cenných sbírek a fondů závislých na dodávce elektrického proudu).

RC 38;

Ref. oblast: prevence krizových situací;

Odpovědné útvary: PRM; BEZ;

T: periodicky

136

Věnovat zvláštní pozornost problematice pražských mostů, jejich další dokumentaci (mostní listy), údržbě a postupným opravám a přiměřenému provoznímu zatížení i způsobu užívání.

RC 38

Ref. oblast: správa majetku města

Odpovědné útvary: TSK;

T: průběžně

Vysvětlivky zkratk:

MČ – městská část

OUV – Outstanding Universal Value (mimořádná univerzální hodnota)

QOL – Quality of Life (kvalita života)

RC – realizační cíl

RP – regulační plán

ÚPD – územně plánovací dokumentace

ÚPN SÚ HMP – Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy

Ref. oblast – referenční oblast

T – termín plnění opatření

AUA – Architektonicko-urbanistická analýza

AÚ AV ČR – Archeologický ústav Akademie věd, Praha, v. v. i.

GHMP – Galerie hlavního města Prahy

ICOMOS – Mezinárodní rada pro památky a sídla (International Council on Monuments and Sites)

IPR – Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

MK ČR – Ministerstvo kultury ČR

NPÚ – Národní památkový ústav

NTM – Národní technické muzeum

PČR – Policie ČR

PIS-PCT – Pražská informační služba / Prague City Tourism

TSK – Technická správa komunikací hlavního města Prahy

označení odborů Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen MHMP):

BEZ – odbor bezpečnosti MHMP

HOM – odbor hospodaření s majetkem MHMP

KUC – odbor kultury a cestovního ruchu MHMP

LEG – odbor legislativní a právní MHMP

OBF – odbor bytového fondu MHMP

OCP – odbor ochrany prostředí MHMP

PKD – odbor pozemních komunikací a drah MHMP

OKC – odbor kontrolních činností MHMP

OMM – odbor médií a marketingu MHMP

OPP – odbor památkové péče MHMP

INV – odbor investiční MHMP

PRM – odbor Kancelář primátora MHMP

ODO – odbor dopravy MHMP

RED – odbor Kanceláře ředitele Magistrátu

ROZ – odbor rozpočtu MHMP

SML – odbor školství a mládeže MHMP

UZR – odbor územního rozvoje MHMP

ZIO – živnostenský a občanskoprávní MHMP

	4		Cíle Management plánu
			Hlavní cíle
HC 1			Zachovat OUV části 001, její integritu a autenticitu, ve smyslu Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, mezinárodní Směrnice pro provádění této Úmluvy, Rozhodnutí Mezivládního výboru pro světové dědictví, a to těch, která mají obecnou platnost, například Budapeštské deklarace , a těch, která se adresně týkají části 001 Prahy.
HC 2			Při koncepčním i operativním rozhodování o organismu města dbát na mnohostrannou provázanost OUV s QOL v části 001, neboť QOL, včetně své složky kulturní, vzdělávací, pobytové pohody atd., dává části 001 nový obsah, který by měl být OUV kvalitativně přiměřený.
		hlavní cíl, k němuž se realizační cíl vztahuje	Realizační cíle
RC 1	Památková péče	HC 1	Dodržovat a naplňovat mezinárodně uznávané standardy péče o hodnoty, pro něž byla část 001 zapsána na Seznam světového dědictví, které jsou zakotveny v mezinárodních právních dokumentech UNESCO, případně jiných mezinárodních organizací.
RC 2	Územní plánování	HC 1, HC 2	Udržet architektonicky a urbanisticky dochovaný diferencovaný charakter lokalit vč. vyváženého poměru typů kvalitu života podporujících aktivit v části 001, anebo s ní těsně souvisejících, a vytvořit k tomu předpoklady mj. územně plánovací, jako právní nástroje sui generis. Neopomenutelný význam územního plánování prolíná celým dokumentem MgP.
RC 3	Koordinace ochrany OUV	HC 1, HC 2	Zajistit, aby právní předpisy a koncepční dokumenty (speciální politiky) neměly negativní dopady na OUV části 001 a nebránily jejímu uchování a byly vzájemně koordinovány.
RC 4	Osvěta a prezentace kulturního dědictví	HC 1	Podporovat zájem veřejnosti o zachování kulturního dědictví Prahy, přibližovat jí ho a vést s ní trvalý dialog o koncepčních otázkách týkajících se pražského kulturního dědictví.
RC 5	Archeologie	HC 1	Respektovat archeologické dědictví a usilovat o jeho uchování, prezentaci a kultivaci vztahu veřejnosti k němu.
RC 6	Vlastníci kulturních památek	HC 1	Trvale podporovat zájem a úsilí vlastníků kulturních památek o jejich rehabilitaci v souladu s koncepčním přístupem k pražskému památkovému fondu a cílům tohoto Management plánu.
RC 7	Ochrana pohledových os	HC 1	Zabraňovat narušování pohledově exponovaných os novými výškově předimenzovanými nebo tvarově nesourodými stavbami v části 001 i v ochranném pásmu vstupujícími někdy i z velké vzdálenosti do významných průhledů.
RC 8	Dálkové pohledy	HC 1	Zabraňovat dalšímu narušování dostředných i odstředných dálkových pohledů (z části 001 a na část 001) kompozičně nekoncepčním umístěním výškově nebo objemově předimenzovaných a tvarově nekontextuálních staveb. V tomto směru je podstatná úloha, a tedy i ochrana, prstence čtvrtí obklopujících část 001 vzniklých na přelomu 19. a 20. století s jejich relativně klidnou a homogenní zástavbou.
RC 9	Ochrana urbánní struktury a její vrstevnatosti	HC 1	Udržet hmotné doklady jednotlivých etap historického urbanismu přetrvávající ve struktuře jednotlivých městských čtvrtí i v jejich současné stavební podobě.
RC 10	Ochrana hodnot panoramatu	HC 1	Nevytvářet další precedenty pro další narušování pražského panoramatického pohledového pole novými objemy, jak se děje v současnosti zejména na pohledovém horizontu statku na pravobřežní straně města. V této souvislosti uvážit pro pracovní účely ustavení tzv. zájmového území za vnější hranicí ochranného pásma části 001.
RC 11	Ochrana stávající kompozice proti objemným a výškovým stavbám	HC 2	V části 001 ani v jejím ochranném pásmu nepřipustit ohrožení kompozičních, urbanistických a panoramatických vztahů budováním převyšovaných nebo vůči kontextu nadměrně objemných nových staveb oslabujících jasnost kompozice existujících historických dominant a výrazem nebo formou měnících architektonické měřítko i charakter prostředí.
RC 12	Rozvoj iniciačních jader lokalit	HC 1, HC 2	Koncepčně řešit podmínky pro uspokojení narůstajících a nových funkcí v rámci města jako celku. Rozvíjet iniciační jádra relevantních lokalit také ve středním prstenci města navazujícím na část 001, resp. v ochranném pásmu části 001, schopných odlehčit funkčnímu přetížení části 001.
RC 13	Odstraňování vnitřních periferií	HC 1, HC 2	Vytvářet podmínky pro odstraňování vnitřních periferií města v prostorovém kontaktu s částí 001, zejména v okolí magistrály přetínající město a oddělující část 001 těsně při její hranici od čtvrtí ležících východním směrem.
RC 14	Ochrana tradiční funkce objektu	HC 1, HC 2	Zabraňovat postupným ztrátám původního funkčního využití především staveb určených primárně pro bydlení a související služby (a jejich souborů) způsobeným změnou původní funkce na využití pro krátkodobé ubytování nebo pro administrativní využití a s tím spojenými nevhodnými dispozičními úpravami. Tlak na změnu funkce a zvyšování míry využití staveb vede často k nevhodným realizacím nástaveb či vestaveb do vnitrobloků, kde by mělo docházet spíše k jejich uvolňování a očišťování od nevhodných staveb. Důsledkem je mj. úbytek stálých obyvatel v části 001 a z toho plynoucí změna charakteru některých lokalit v části 001.

	4		Cíle Management plánu
RC 15	Ochrana střešní krajiny	HC 1	V části 001 a v jejím ochranném pásmu zabraňovat ohrožení historicky vzniklé střešní krajiny, dochovaných proporcí výšek a forem dominant umístováním objemově, výškově i formou neadekvátních nových staveb, dostaveb a nástaveb; v lokalitách části 001 s diferencovanou výškou zástavby zabránit navyšování hladiny zástavby na úroveň nejvyšších dochovaných staveb a tím i nivelizaci existujících heterogenních struktur nebo naopak v lokalitách s relativně homogenní zástavbou zabránit dodatečnému rozrůžňování výškové homogenity novými nástavbami, případně novostavbami.
RC 16	Parter a veřejná prostranství	HC 1, HC 2	Zabraňovat nežádoucím změnám parteru v části 001, zejména veřejných prostranství, a stávající nedostatky odstraňovat. Vstupy a vjezdy sloužící přístupu do parkingů nebo zásobování řešit zásadně v rámci vlastních pozemků.
RC 17	Ochrana vnitrobloku	HC 1, HC 2	Považovat vnitrobloky v části 001 za podstatnou součást jejího historického stavebního fondu, která nemá být znehodnocena další zástavbou směřující ke zvýšení míry exploatace pozemků, a tuto zástavbu proto nepovolovat v zájmu zachování autenticity a integrity jako podmínek nutných pro přiznání OUV části 001. Naopak, při každé příležitosti očišťovat vnitrobloky jako poloveřejné prostory „sui generis“ od nehodnotných dostaveb, přístaveb a jiného stavebního smogu a doplňovat je zelení a vodními prvky s cílem využívat je ke krátkodobé rekreaci, případně ke komorním kulturním aktivitám a dětským hrám. Byly-li vnitrobloky v části 001 historickými zahradami, pak je, po jejich očištění, obnovit v této jejich původní funkci (např. vnitroblok paláce Savarin).
RC 18	Ochrana parcelace	HC 1	Nepovolovat slučování jednotlivých historických parcel vedoucí ve svém důsledku k nevhodným hmotovým charakteristikám, nežádoucím proměnám a ztrátě potenciálu historických poloveřejných prostor vnitrobloků obohacujících město o zeleň a příležitosti ke krátkodobé rekreaci. Nové stavby na sloučených parcelách mohou vést také k nevhodným změnám střešní krajiny a v důsledku toho k poškozením panoramatu a pohledových os a případně i ke ztrátám na různorodosti charakteru blokové zástavby jednotlivých lokalit v části 001.
RC 19	Ochrana uliční sítě	HC 1	Respektovat principy utváření historické uliční sítě (uliční čára, výška zástavby měřítko a artikulace průčelí, materiálové a barevné řešení) tak, aby dílčími přestavbami, případně dostavbami a novostavbami, nedocházelo k narušování podoby uličního celku, mj. k ohrožení základní konfigurace uličního prostoru, včetně hodnotných průhledů.
RC 20	Ochrana nezastavěných ploch	HC 1	Bránit nežádoucí exploataci dnes nedostatečně nebo nevhodně využívaných nezastavěných ploch v kontaktu s relikty pásu městského opevnění.
RC 21	Respekt k proporčním vztahům v lokalitě	HC 1	Při posuzování nových staveb, nástaveb a dostaveb v části 001 a v jejím ochranném pásmu respektovat vztah mezi výškou historických dominant a historickou zástavbou v jejich okolí spolu s jejich umístěním ve struktuře města a s niveletou terénu tak, aby se historické dominanty neztrácely (neutápěly) pod postupně se zvyšující hladinou okolní zástavby a netrpěly novými, dominantně působícími stavbami, které svými dimenzemi a někdy i svými tvrdými tvary narušují pro Prahu typické proporce, harmonii celku a charakteristickou měkkost zástavby, zejména pravého břehu.
RC 22	Ochrana exponovaných průčelí	HC 1	Zabránit ohrožení pohledových hodnot exponovaných domovních front v části 001 vstupem měřítkově nebo tvarově nekontextuálních staveb, resp. nástaveb, a reklamami.
RC 23	Architektonická úroveň	HC 1, HC 2	Usilovat o to, aby architektonická řešení novostaveb v části 001 měla, při samozřejmém respektu k cennému historickému stavebnímu kontextu, vysokou uměleckou úroveň odpovídající svou hodnotou ohnisku architektonického umění, kterým část 001 v minulosti byla a které přesahovalo architektonickou hodnotou svých staveb hranice českého státu, jak to ostatně dosvědčuje splnění kritéria II pro přiznání OUV.
RC 24	Diferencovaná a kontextuální dostavba	HC 1	Při nové výstavbě, dostavbách a přestavbách odlišovat případ od případu specifickou místní kvalitou jednotlivých lokalit části 001, jejichž zástavba je v některých případech heterogenní. Princip diferenciacie přístupu by měl respektovat i vznikající ÚPD.
RC 25	Slohová vrstevnatost	HC 1	Respektovat slohovou vrstevnatost objektů v části 001 tak, aby zůstala zachována, což se v současnosti v zásadě daří v případě objektů, které jsou kulturními památkami, více ohroženy jsou objekty, které jimi sice přímo nejsou, ale mají pro ně kontextuální význam, a to nejen z hlediska stavebního, ale i dokumentárního.
RC 26	Ochrana řeky proti exploataci části 001	HC 1, HC 2	Bránit dalšímu funkčnímu zatěžování řeky hromadnou turistickou a velkoobjemovou nákladní lodní dopravou, trvale zakotvenými velkoobjemovými plavidly sloužícími pro hromadné ubytování a stravování, měnícími charakter prostoru řeky na frekventovanou lodní komunikaci, omezujícími jedinečnou možnost individuálního rekreačního využití řeky obyvateli města a znejasňujícími vlastní rozhraní hladiny a břehů.
RC 27	Ochrana obrazu řeky před nevhodnou zástavbou nábřeží	HC 1	Chránit vizuální funkci řeky v obrazu města jakožto jeho důležité monumentalizující komponenty, spoluutvářející OUV části 001.
RC 28	Zastavit úbytek zeleně	HC 1, HC 2	Zastavit úbytek přirozené zeleně v části 001 a v jejím okolí v důsledku developerských činností a postupně ji transformovat na parkovou nebo poloparkovou zeleň a zachovat tak její funkce veličiny spoluutvářející obraz města a OUV části 001 a poskytující příležitosti pro krátkodobou rekreaci.
			Nehmotné komponenty spolugenerující obraz části 001
RC 29	Ochrana objektů s etickou funkcí	HC 1, HC 2	Udržet v části 001 celostátně nejrozsáhlejší koncentraci intelektuálních zařízení, tj. vzdělávacích, kulturních, vědeckých, církevních, ale i zdravotnických institucí, které vytvářejí úspěšně protiváhu její nežádoucí transformaci na turistický skanzen a monofunkční administrativně obchodní zónu a pozitivně ovlivňují QOL v ní.

	4		Cíle Management plánu
RC 30	Podpora procesu vzniku, udržitelnosti a vnímání a užitku kulturních statků a služeb	HC 2	Podporovat rozvoj kulturních statků a služeb v Praze na mezinárodně srovnatelné úrovni a jejich percepci „lidským článkem“ , ať již jsou jím její obyvatelé, občané českého státu nebo mezinárodní veřejnost, a to mj. vzhledem k tomu, že část 001 byla zapsána na Seznam světového dědictví a byla jí přiznána OUV na základě kritéria VI, tedy protože byla ve svých dějinách přímo spojena s myšlenkovými proudy a uměleckými díly, které měly mimořádný světový význam, a odstranit tak dluh města v současnosti ve vztahu ke kreativě, který má vzhledem k tomuto uznání.
RC 31	Diverzifikace turismu	HC 1, HC 2	Zajistit a sledovat rozptyl turismu mimo část 001 , neboť jeho koncentrace do ní je jednou z hlavních příčin vyloučení běžného života z části 001, úbytku stálých obyvatel a její gentrifikace, a vede i k nevratným ztrátám autenticity a integrity jejího stavebního fondu, který je přestavován na turistická zařízení s důsledkem zásahů do historických konstrukcí a detailů, archeologických terénů změn historických objemů staveb. Turismus je tak v této podobě jedním z hlavních faktorů ohrožujících OUV a QOL.
RC 32	Ochrana bydlení	HC 1, HC 2	Bránit úbytku stálých obyvatel části 001 a usilovat o pestrost struktury stálého obyvatelstva z hlediska věkového, rodinného stavu i sociálního, a usilovat o zvyšování jejich QOL. (Úbývání stálých obyvatel části 001 a její transformace na ghetto pro turisty, administrativu a obchod, event. málo početnou skupinu movitých obyvatel, zmrtnělé po část roku, resp. dne, představuje oslabování jedné ze základních funkcí města a ztrátu funkční i stavební autenticity historického bytového fondu, což je v rozporu se zájmy Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a Mezinárodních prováděcích pravidel k ní.)
RC 33	Ochrana objektů s etickou a bytovou funkcí před nevhodnou transformací stavebního fondu	HC 1	Trvale sledovat a čelit tlaku na transformaci historického stavebního fondu části 001 v důsledku trendu ke koncentraci komerčních aktivit a administrativy a hotelových kapacit a s ní souvisejícímu úbytku stálých obyvatel a každodenních a enormních přesunů za zaměstnáním v důsledku kumulace pracovních příležitostí v části 001. Tyto pohyby s sebou také nesou vysoké riziko přetěžování části 001 povrchovou dopravou v klidu i v pohybu, což udržení OUV části 001 nijak neprospívá.
RC 34	Zamezení vzniku neadekvátně velkých komerčních center	HC 1	Zastavit na území části 001 a v jeho bezprostřední blízkosti stavební koncentraci obchodu a služeb do dalších nových velkých obchodních center ovlivňujících spíše negativně svým konkurenčním tlakem existenci i pestrost menších komerčních zařízení , což má negativní důsledky pro parter domů a vitalitu některých veřejných prostor.
RC 35	Dopravní zátěž	HC 1, HC 2	Snižování dopravní zátěže části 001. Zajistit kvalitní a atraktivní alternativy k individuální automobilové dopravě ke snížení zátěže IAD.
RC 36	Pěší a cyklistika	HC 1, HC 2	Rozšiřovat dopravně zklidněné oblasti v části 001 s preferencí pěší, a na k tomu vhodných veřejných prostranstvích a trasách i cyklistické dopravy.
RC 37	Předcházení degradaci stavebního fondu	HC 1, HC 2	Zamezovat jevům degradujícím stavební fond v části 001 a snižujícím dlouhodobě kvalitu prostředí města z hlediska hygieny, bezpečnosti a vizuálního smogu, vandalismu a zanedbávání údržby.
RC 38	Krizový management	HC 1, HC 2	Zdokonalovat systém prevence a včasného varování a krizového managementu v krizových situacích.

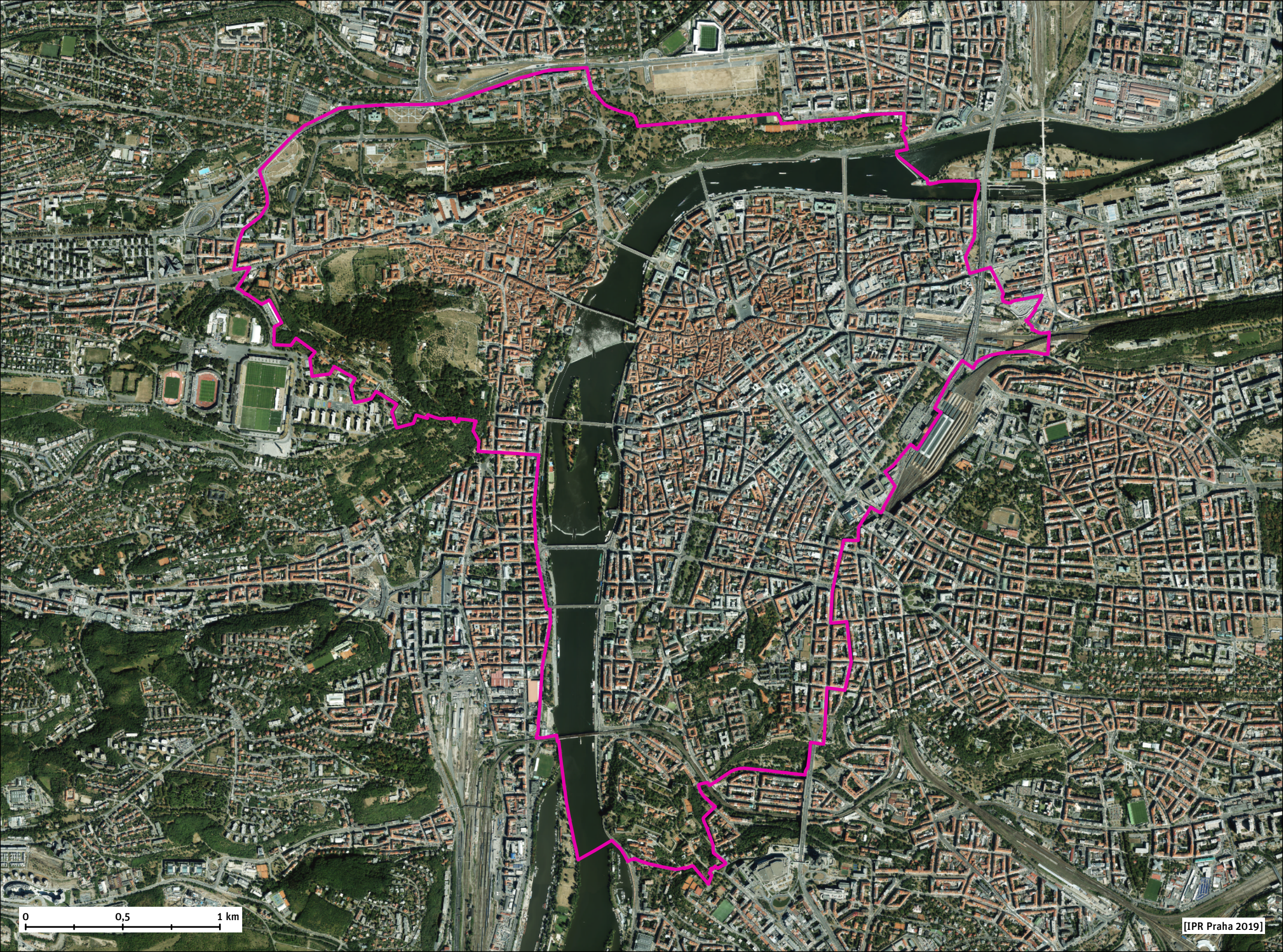
MANAGEMENT PLÁN – SEZNAM MAPOVÝCH PŘÍLOH

Pořadové číslo výkresu	Číslo přílohy	Název výkresu	Formát	Výřez/Rozsah
1		Aktuální ortofotomapa, letecká fotografie území	1	A
2		Územní plán sídelního útvaru hl. města Prahy, současně platný – hlavní výkres, Plán využití ploch	1	A
A.		ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY HL. M. PRAHY 2016		
3	112	Morfologie	1	B
4	200	Struktura území	2	A
5	330	Využití území	2	A
6	224	Veřejně přístupné plochy	2	A
7	223	Podlažnosti	2	A
8	242	Památková ochrana – celek města + Průhonice	1	D
9a	242	Památková ochrana – centrum, výřez území, část 001 (PPR)	2	A
9b	242	Památková ochrana – archeologie	2	A
10a	620	Veřejná doprava	1	A
10b	630	Železniční doprava	1	B
10c	650	Cyklistická doprava	1	A
11	233	Bydlení	2	A
12	412	Záměry na provedení změn v území	1	B
13	421	Vlastnické poměry	2	A
14	133	Hluková zátěž	2	A
15	132	Kvalita ovzduší	2	A
B.		ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY HL. M. PRAHY 2016, ATLAS PRAHA 5000		
16a	820	Občanská vybavenost – komerční služby	2	A
16b	820	Občanská vybavenost – komerční služby – obchodní parter	2	A
17	830	Občanská vybavenost – veřejné služby	2	A
18a	1120	Kulturněhistorické hodnoty území	1	B
18b	1120	Urbanistické hodnoty území	1	B
18c	1120	Kompoziční hodnoty území	1	B
19		Střešní krajina	2	A
C.		ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY HL. M. PRAHY 2016 – SCHÉMATA		
20		Hustota návštěvníků	3	B
21		Tranzitující v pracovním dni	3	B
22		Historické zahrady a parky	2	A
23		Pohledově významné svahy (Kompozice pražských svahů a práh viditelnosti)	1	B
24		Viditelnost města z památkové rezervace	1	B
25		Pohledově exponované svahy říční nivy a strmé svahy	1	B
26		Kompozice pražských svahů a práh viditelnosti	1	B
27		Pozemky vlastněné hl. m. Prahou	2	A
D.		ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY 2008, POHLEDOVÝ HORIZONT PAMÁTKOVÉ REZERVACE V HL. M. PRAZE		
28		Významné vyhlídkové body ve vztahu k PPR	1	B
29		Viditelnosti bodů v PPR	1	B
30		Viditelnosti z vybraných bodů v ochranném pásmu	1	B
31		Viditelnost z vybraných bodů v údolní nivě Vltavy	1	B
32		Panoramata a katalog výškových staveb	1	B

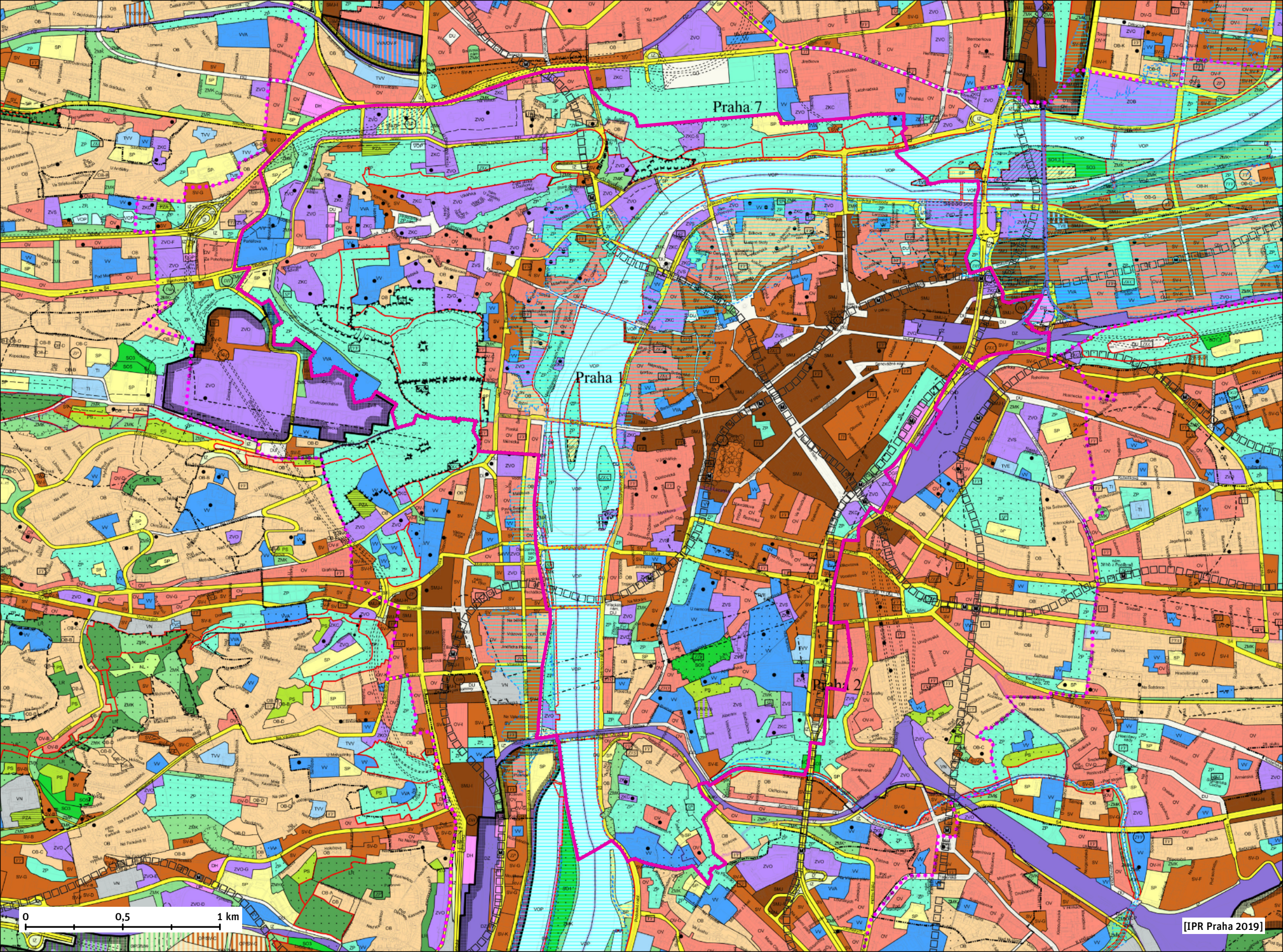
Poznámky:

legendy k jednotlivým mapám jsou uvedeny buď jako samostatný soubor za mapou daného čísla s příponou _leg nebo zapracovány přímo v mapovém podkladu

šedě označená mapa č. 4 byla po dohodě s IPR z mapových podkladů k MgP vypuštěna

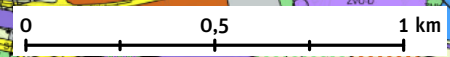
0 0.5 1 km

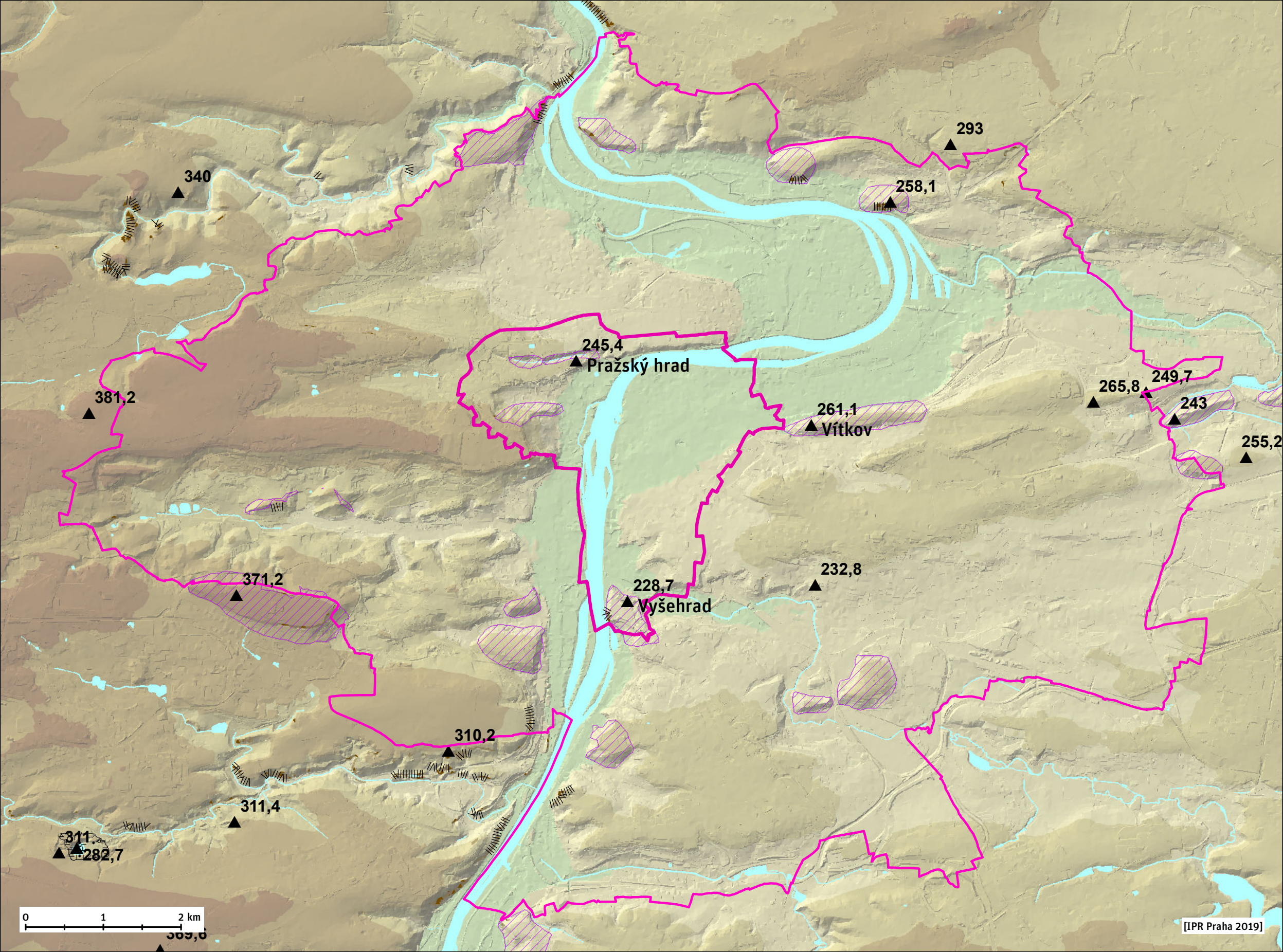

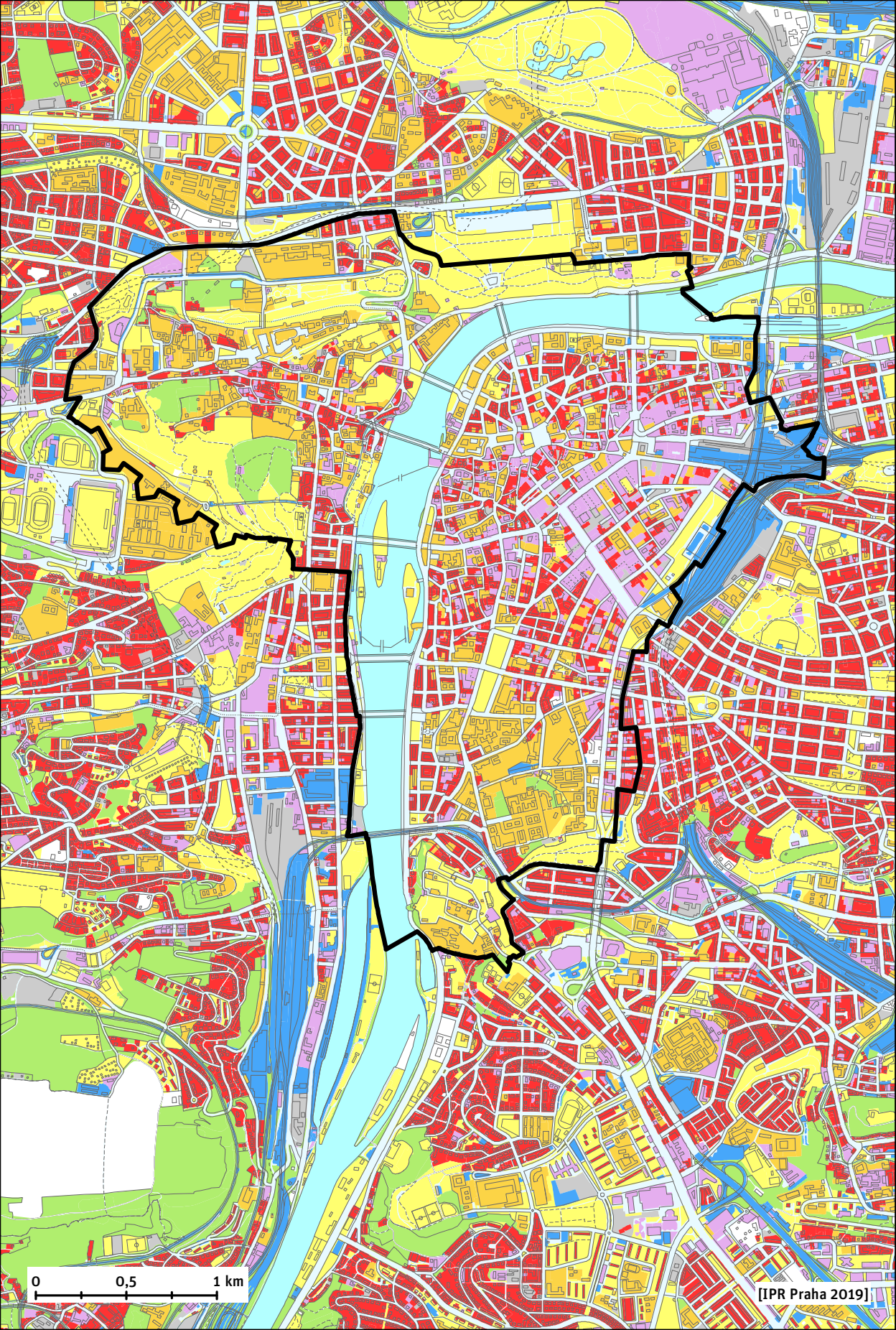
Praha 7

Praha 1

Praha 2

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Využití území

krajina

rekreace

veřejné služby

bydlení

komerční služby

dopravní infrastruktura

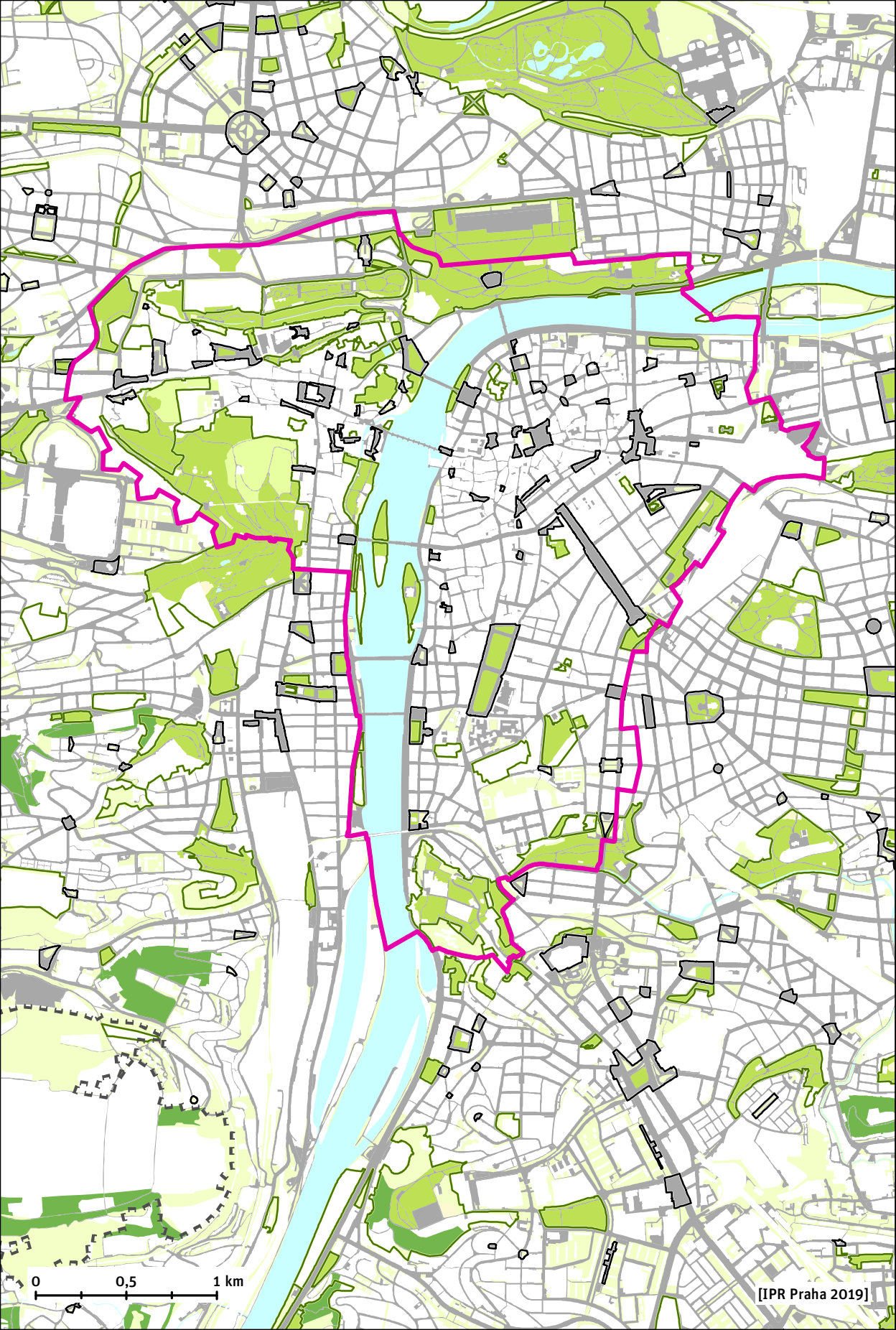
vodní toky a plochy

veřejná prostranství

bez využití

0 0.5 1 km

[IPR Praha 2019]

Veřejně přístupné plochy

 rozhraní města a otevřené krajiny

ZPEVNĚNÉ PLOCHY

 náměstí

 zpevněné plochy

PŘÍRODNÍ PLOCHY

 parky

 lesy, lesoparky

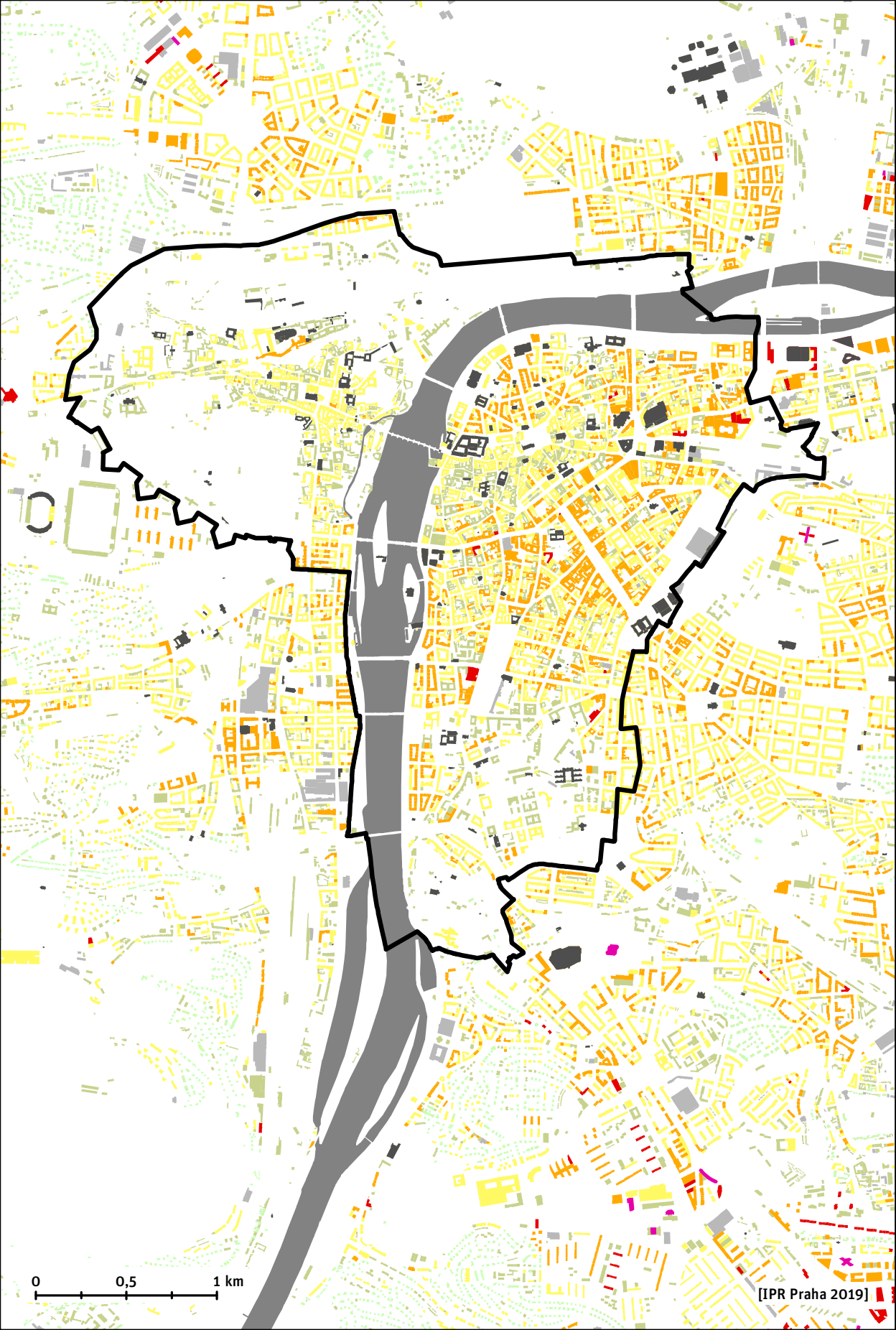
 parkově upravené plochy

 sady a vinice

 rekreační areály, hřiště

 ostatní přírodní plochy

 vodní toky a plochy

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Podlažnosti

POČET PODLAŽÍ CELKEM

 3 a méně

 4 - 5

 6 - 8

 9 - 12

 13 a více

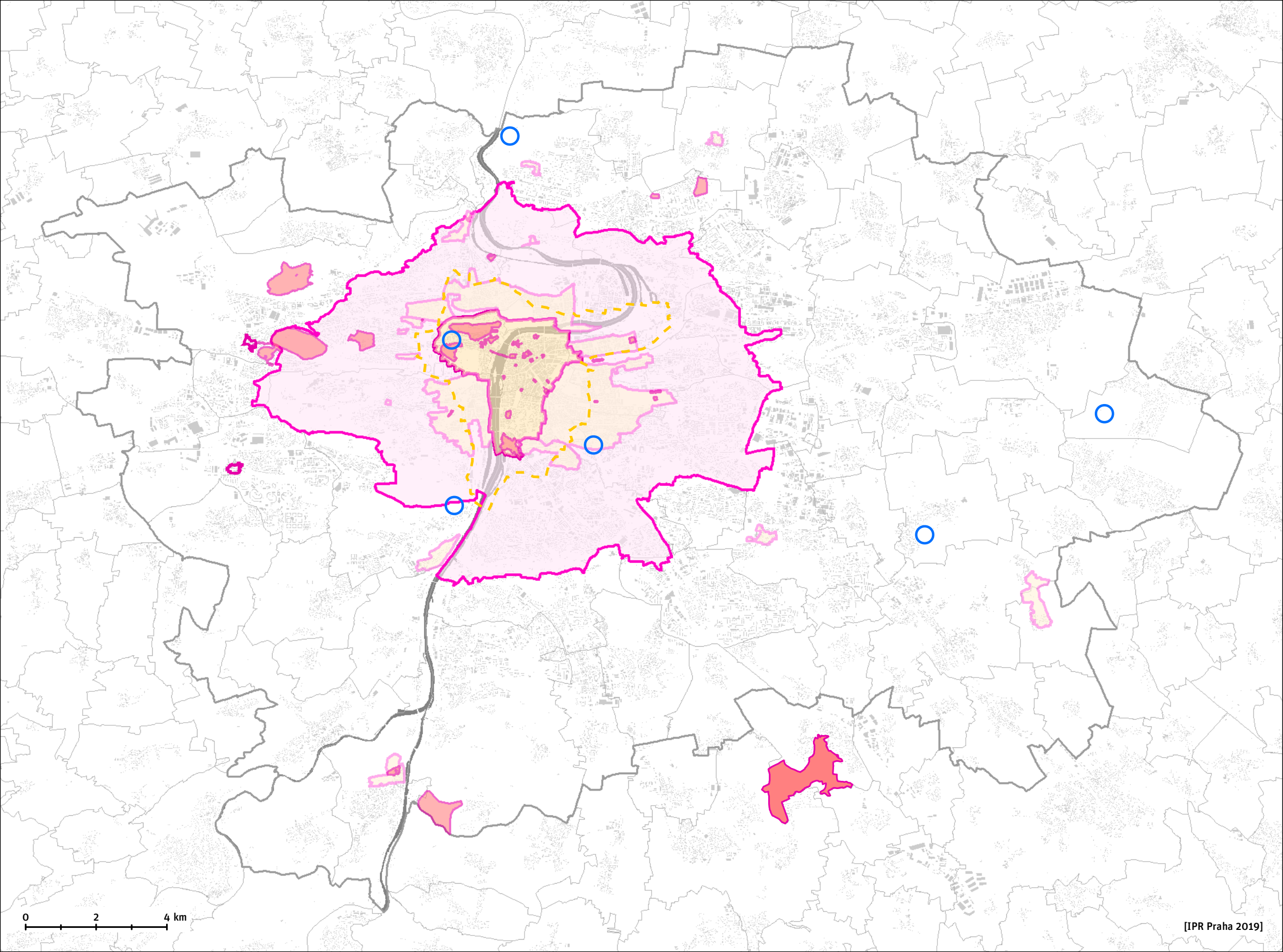
OBJEKTY BEZ URČENÉHO POČTU PODLAŽÍ

 atypické objekty

 objekty s nestandardní výškou podlaží

 rodinné domy do 3 n.p.

Pozn. Celkovým počtem podlaží je myšlen počet nadzemních podlaží včetně podlaží podkrovních a ustupujících.

0 2 4 km

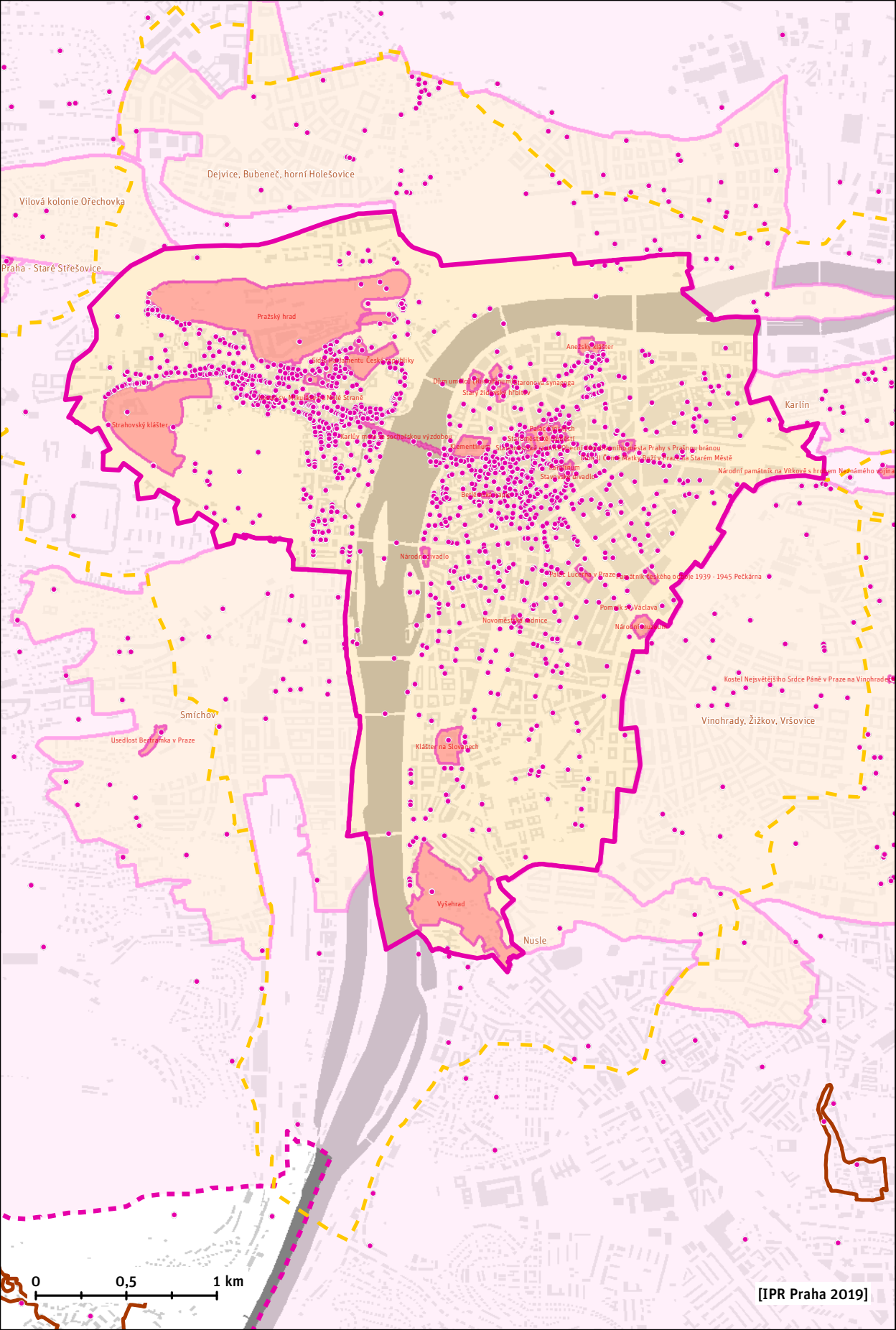
Památková ochrana - celek města

PAMÁTKOVÁ OCHRANA DANÁ PRÁVNÍMI PŘEDPISY

- Památková rezervace v Hl. m. Praze
- Pam. rezervace Stodůlky a Ruzyně
- Památkové zóny vyhlášené
- Ochranné pásmo Památkové rezervace v Hl. m. Praze
- Nemovité národní kulturní památky
- Park a zámek v Průhonicích
- Kulturní památky archeologické povahy

LIMITY VYHLÁŠENÉ ÚPD

- Území se zákazem výškových staveb dle ÚPnSÚ HMP

Dejvice, Bubeneč, horní Holešovice

Vilová kolonie Ořechovka

Praha - Staré Střešovice

Pražský hrad

Sídlo Parlamentu České republiky

Strahovský klášter

Dřívější chrám sv. Staronová synagoga
Starý židovský hřbitov

Anenské nábřeží

Karlín

Palác Kinských

Starobřevnovský klášter

Jiménezova síň

Bezděchovský klášter

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

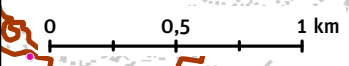
Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Národní divadlo

Památková ochrana - centrum A

PAMÁTKOVÁ OCHRANA DANÁ PRÁVNÍMI PŘEDPISY

 Památková rezervace v Hl. m. Praze

 Památkové zóny vyhlášené

 Ochranné pásmo Památkové rezervace v Hl. m. Praze

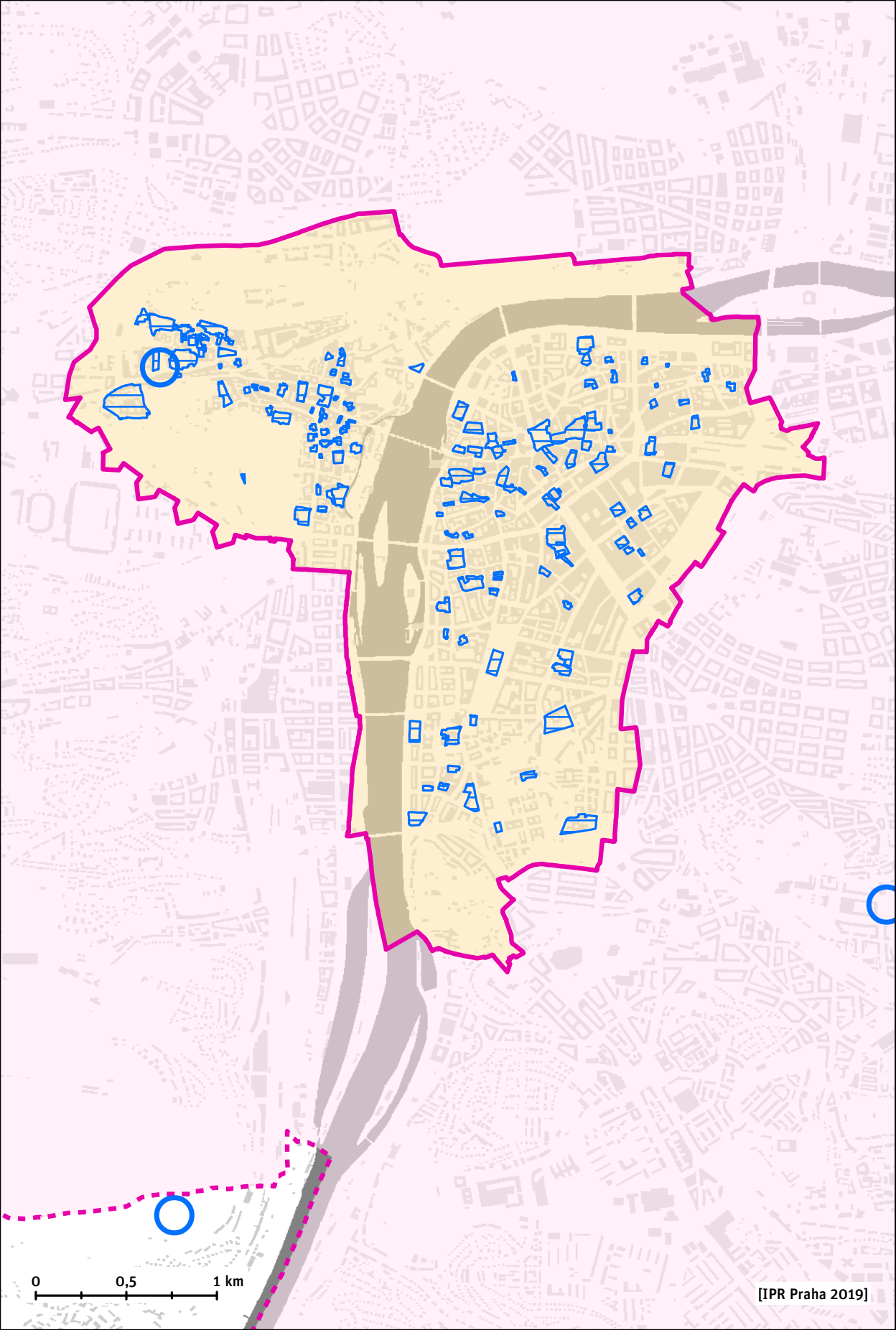
 Nemovité národní kulturní památky

- Nemovité kulturní památky

LIMITY VYHLÁŠENÉ ÚPD

 Území se zákazem výškových staveb dle ÚPnSÚ HMP

 Historická jádra původních obcí

0 0,5 1 km

Památková ochrana - centrum B

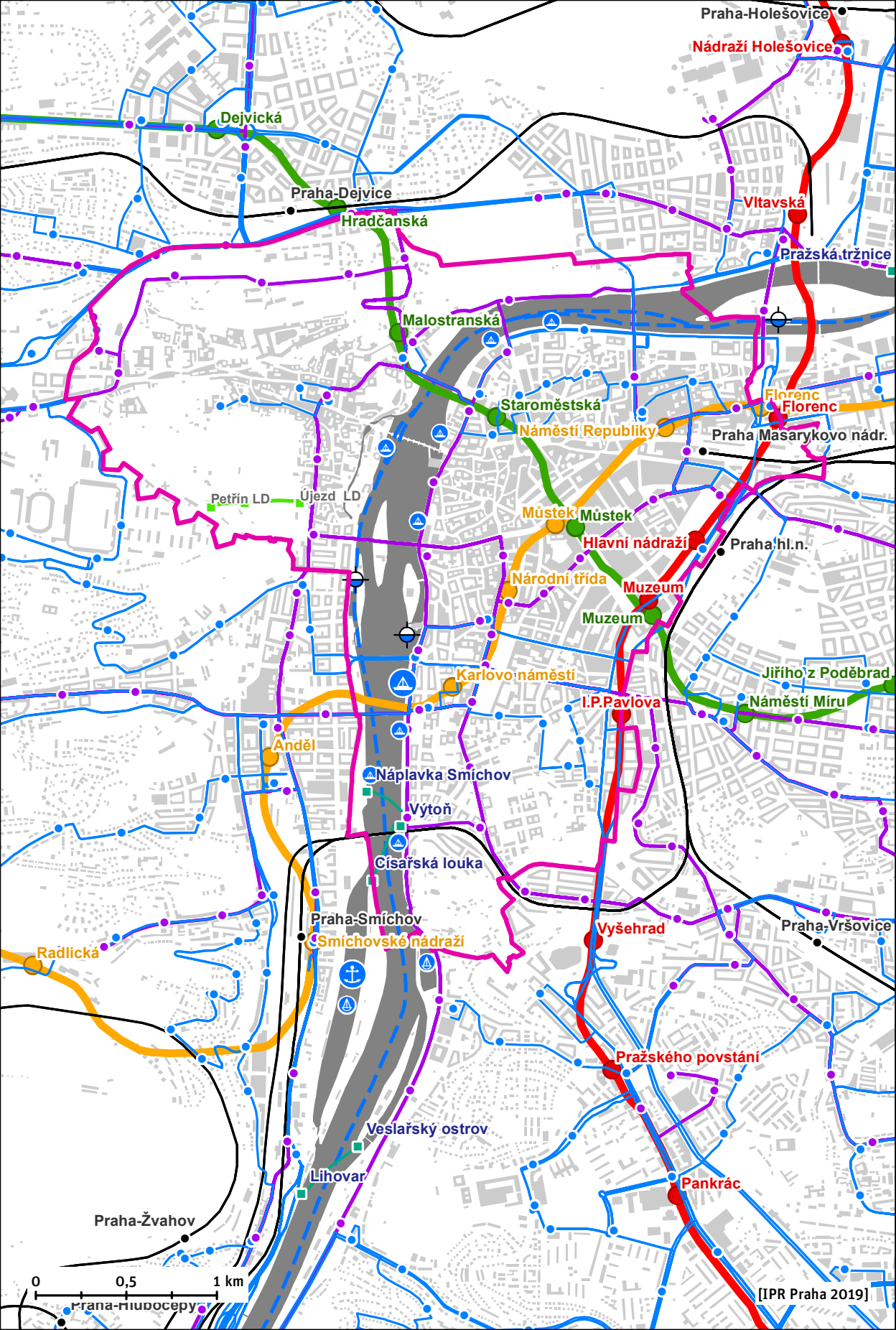
PAMÁTKY ARCHEOLOGICKÉ POVAHY

Kulturní památky archeologické povahy

Významné archeologické plochy

Veřejná doprava

Stanice a zastávky veřejné dopravy

 metro A

 metro B

 metro C

 tramvaj

 autobus

 vlak

 přístaviště přívozů

 lanovka

Trasy veřejné dopravy

 metro A

 metro B

 metro C

 tramvaj

 autobus

 vlak

 přívoz

 lanovka

Vodní doprava

 přístavy nákladní

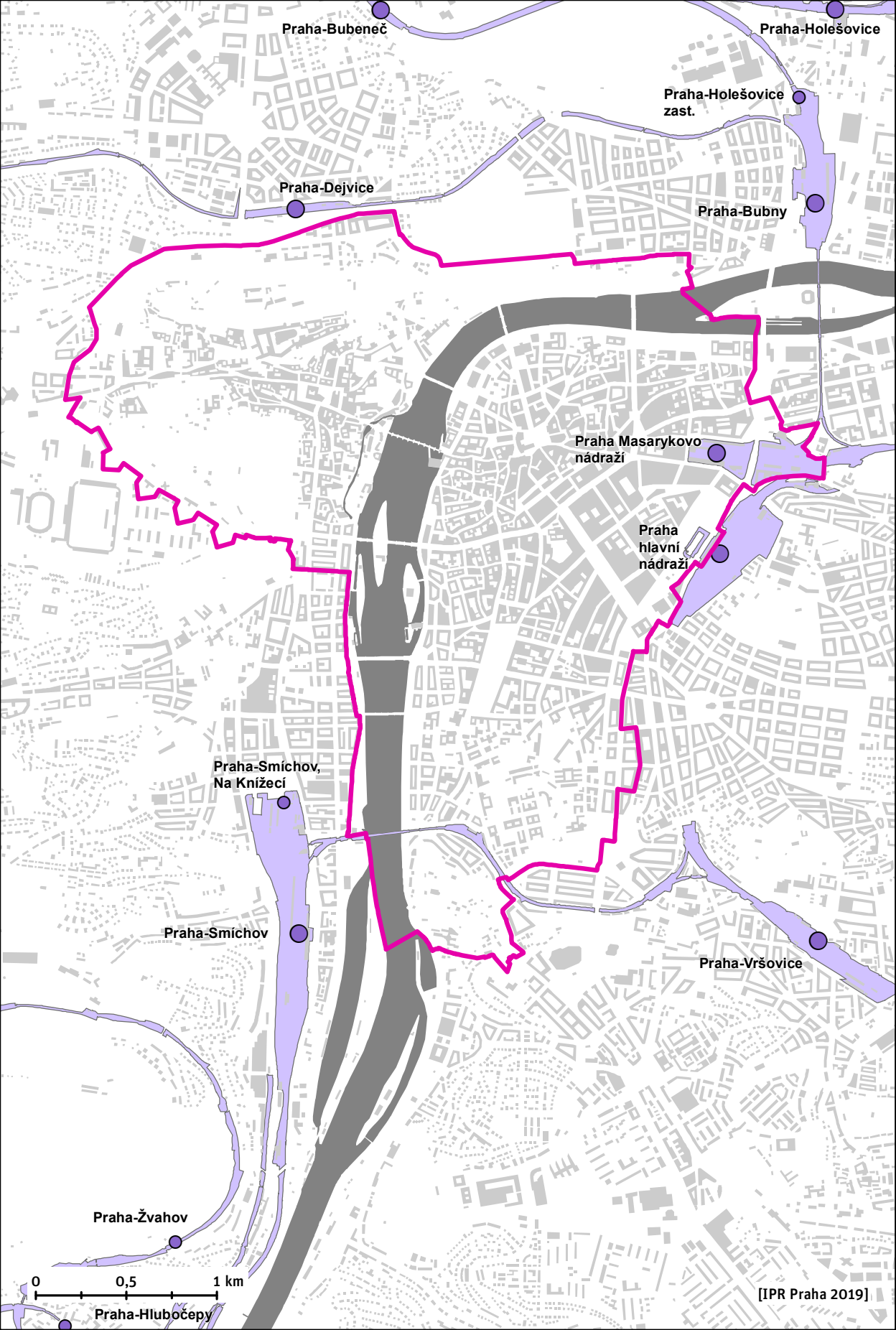
 přístavy osobní

 přístavy sportovních lodí

 přístaviště osobní

 plavební komory

 plavební dráha

Praha-Bubeneč

Praha-Holešovice

Praha-Holešovice zast.

Praha-Dejvice

Praha-Bubny

Praha Masarykovo nádraží

Praha hlavní nádraží

Praha-Smíchov, Na Knížecí

Praha-Smíchov

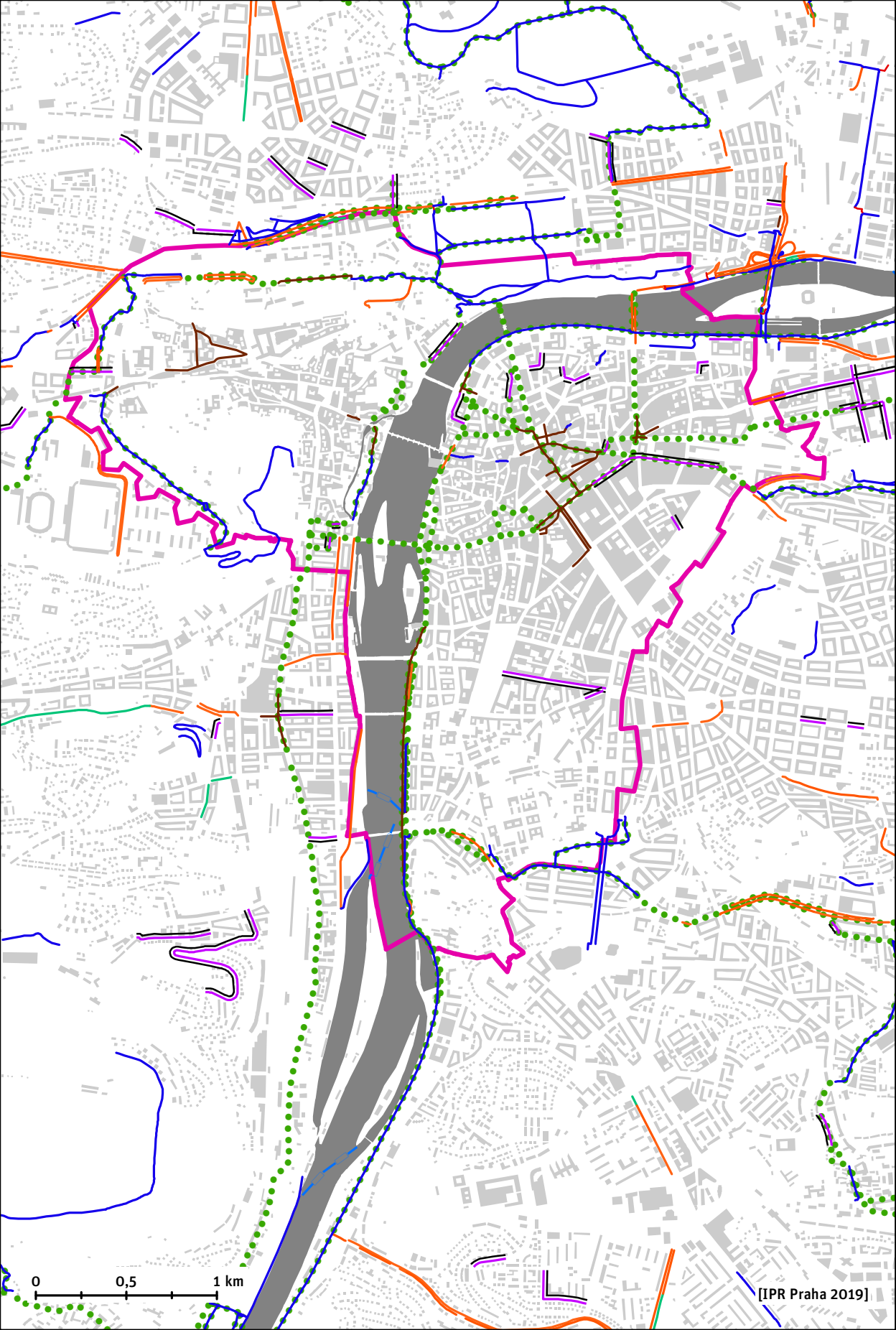
Praha-Vršovice

Praha-Žvahov

0 0,5 1 km

Praha-Hlubočepy

[IPR Praha 2019]

0 0.5 1 km

[IPR Praha 2019]

Cyklistická doprava

Cyklistické trasy a opatření

●●●●● vyznačená cyklistická trasa

— stezka pro cyklisty

— cyklopruh, ochranný cyklopruh

— pěší zóna s povoleným vjezdem cyklistů

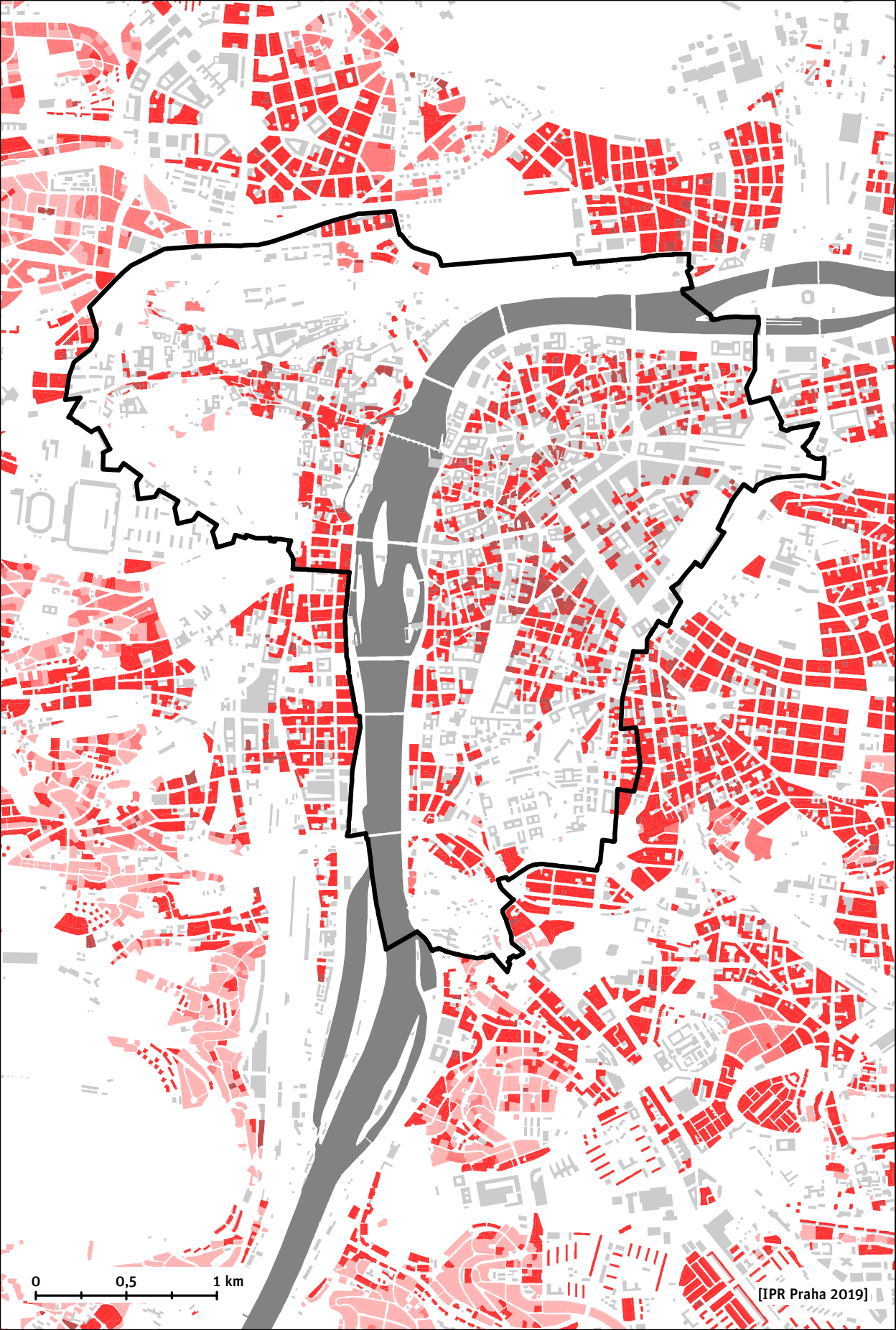
— bus-taxi-cyklo pruh

— cyklopiktokoridor

— cykloobousměrka

— cyklopřejezd

— přívoz

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

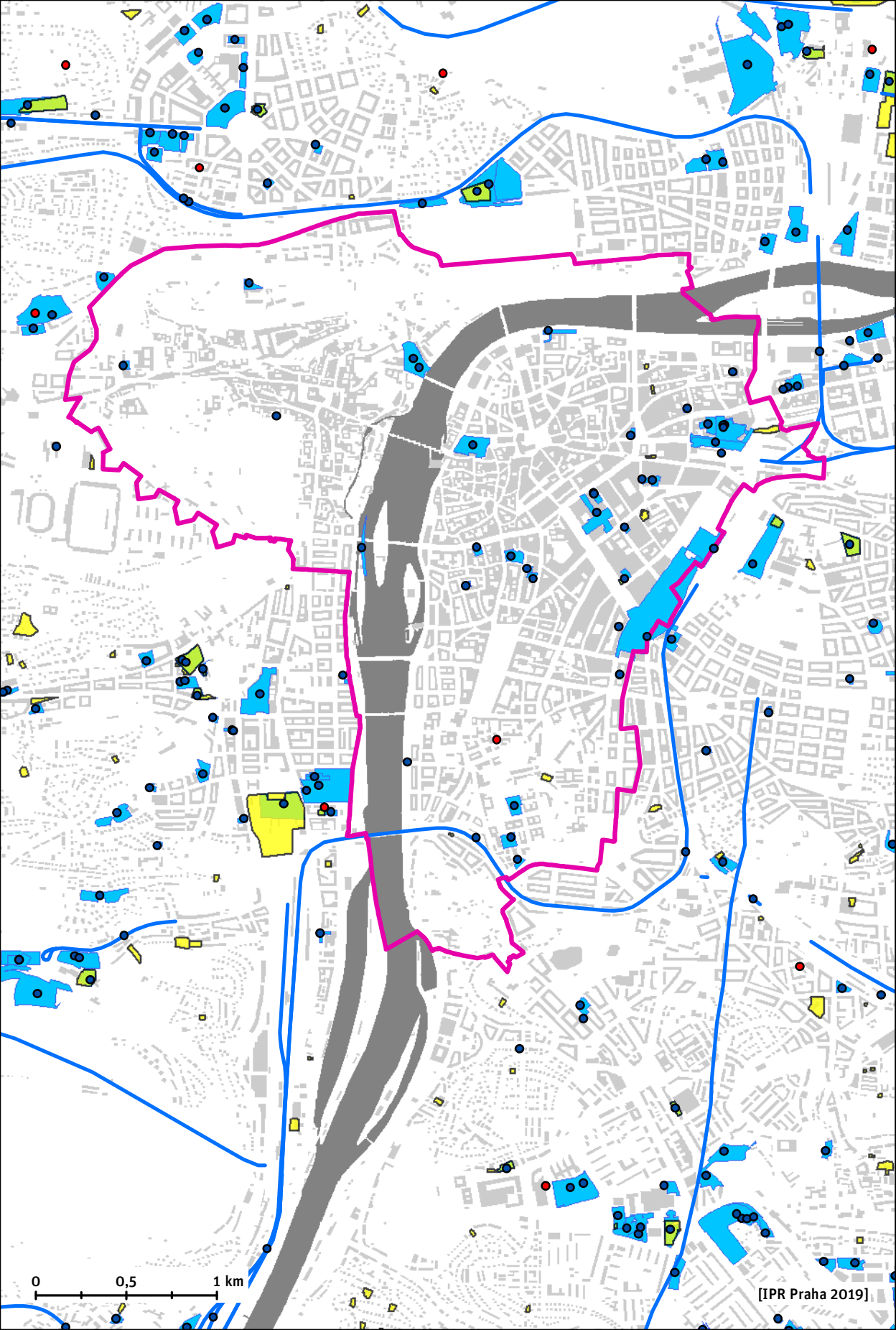
Bydlení

 rodinné domy

 činžovní vily

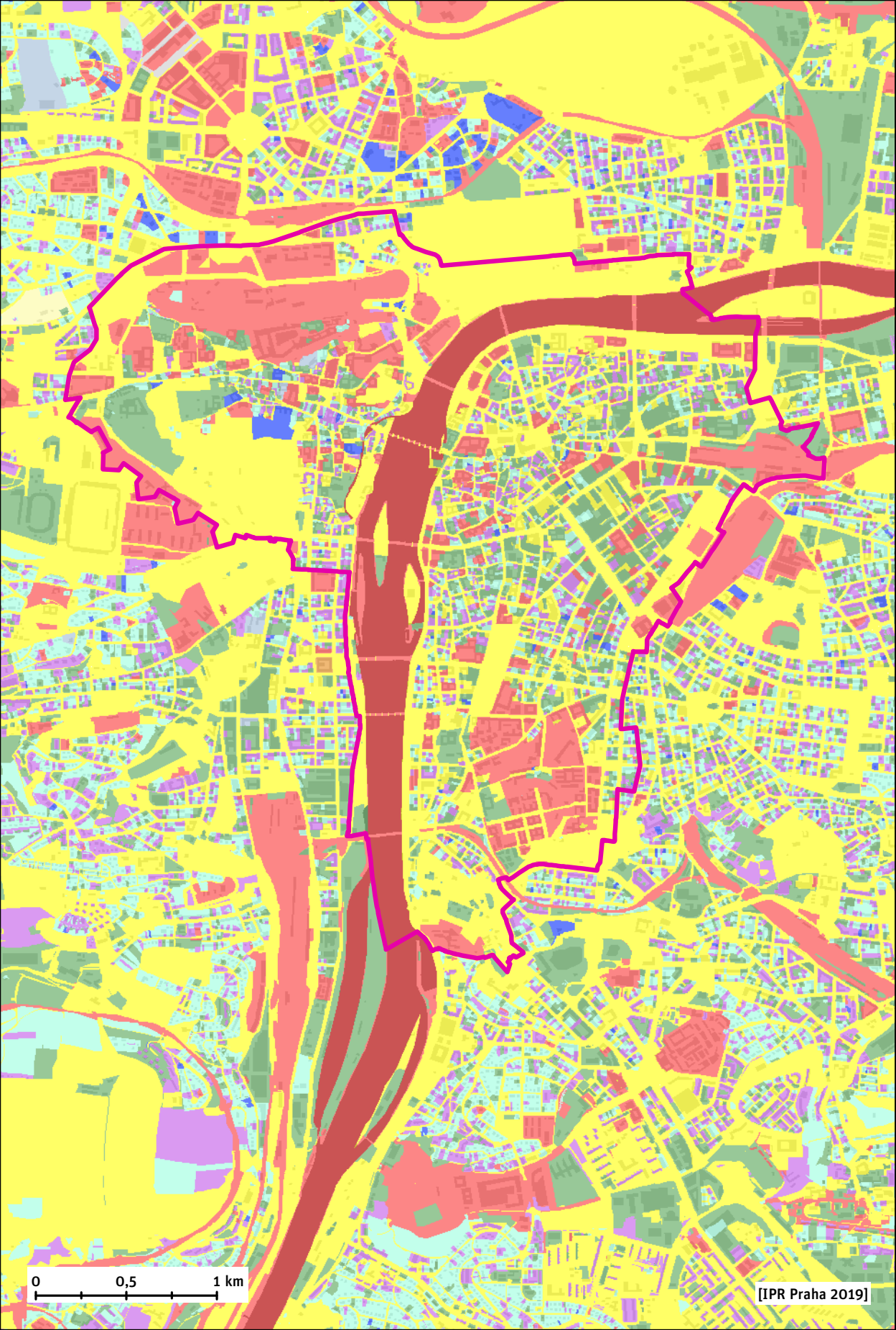
 bytové domy

 polyfunkční rodinné a bytové domy

0 0.5 1 km

[IPR Praha 2019]

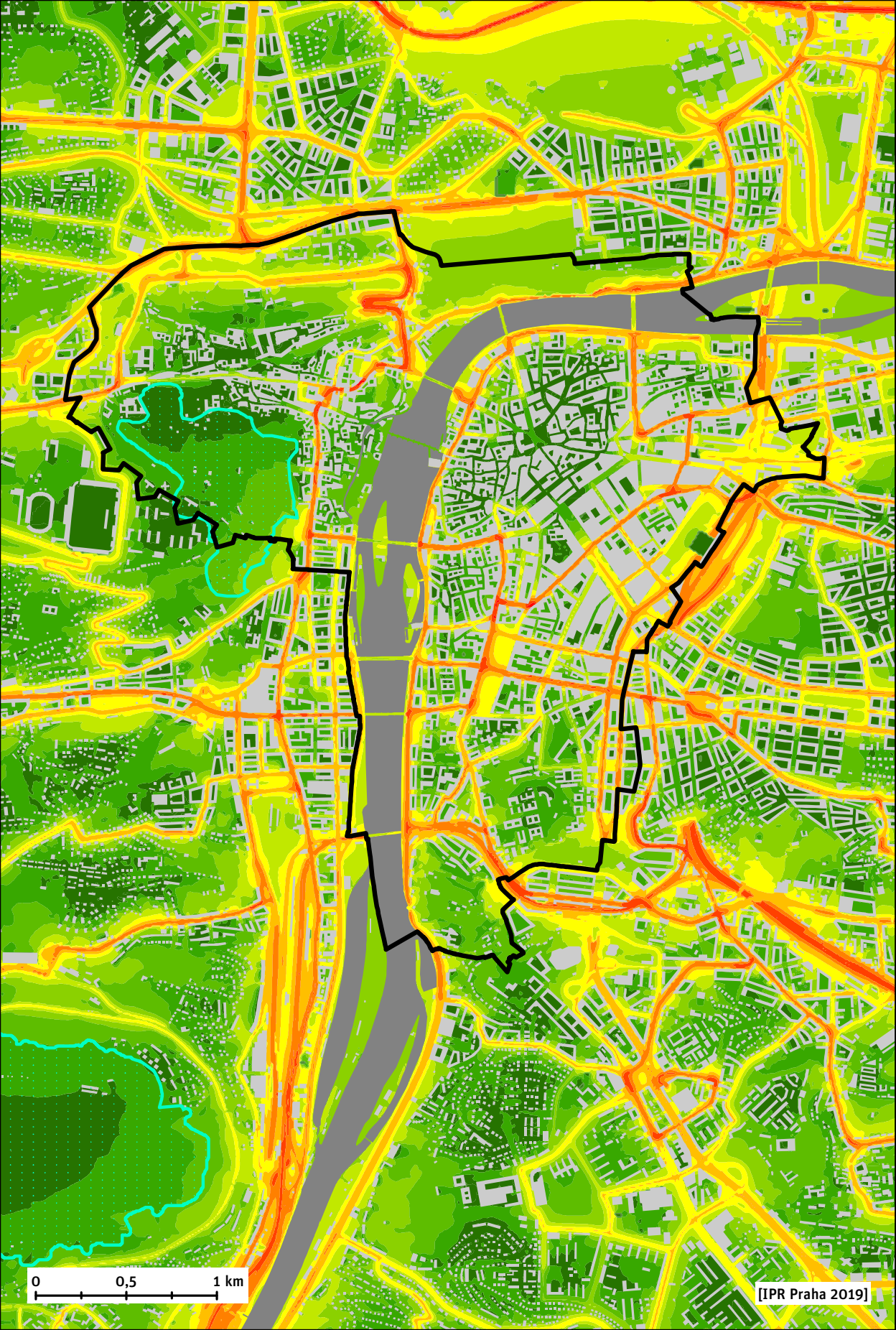
0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Vlastnické poměry

Třída vlastnického subjektu

	ČR včetně ovl. subjektů
	Hl.m. Praha včetně ovl. subjektů bez MČ
	MČ hl.m. Prahy včetně ovl. subjektů
	Kraje mimo hl.m. Prahu včetně ovl. subjektů
	Obce mimo hl.m. Prahu včetně ovl. subjektů
	Zbývající tuzemské právnické osoby
	Tuzemské fyzické osoby
	Zjištěné a zařazené zahraniční subjekty
	Subjekty nezařazené do jiných skupin
	Podílnictví subjektů různých skupin
	Subjekt z KN nezjištěn

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Hluková zátěž

Hladina hluku - noc [dB]

 ≤ 35 dB

 35 - 40

 40 - 45

 45 - 50

 50 - 55

 55 - 60

 60 - 65

 65 - 70

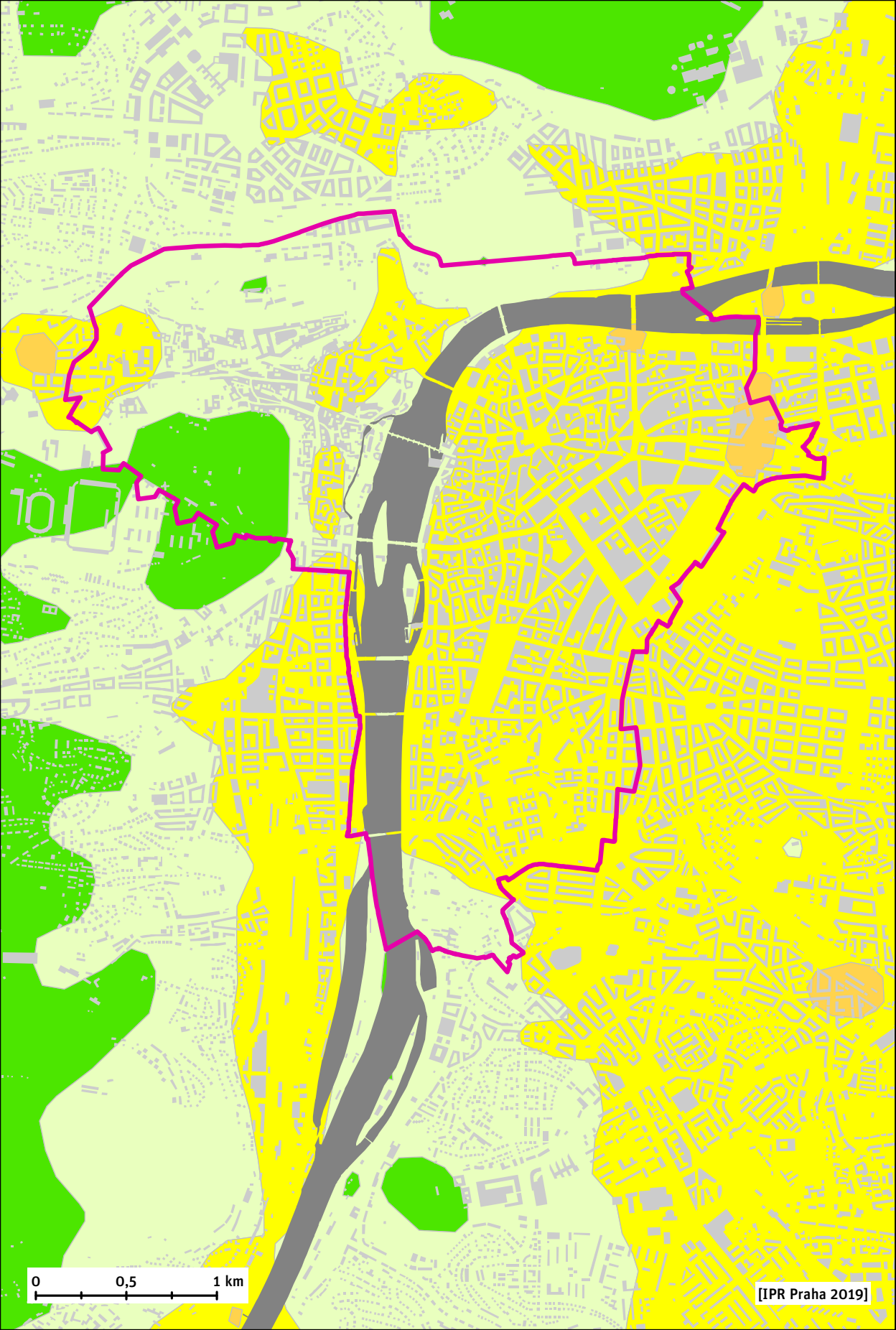
 70 - 75

 75 - 80

 > 80

Tiché oblasti

 tiché oblasti dle Akčního plánu snižování
hluku pro aglomeraci Praha

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Kvalita ovzduší

PRŮMĚRNÉ ROČNÍ KONCENTRACE PM₁₀ [$\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$]

≤ 20

$> 20 - 22,5$

$> 22,5 - 25$

$> 25 - 30$

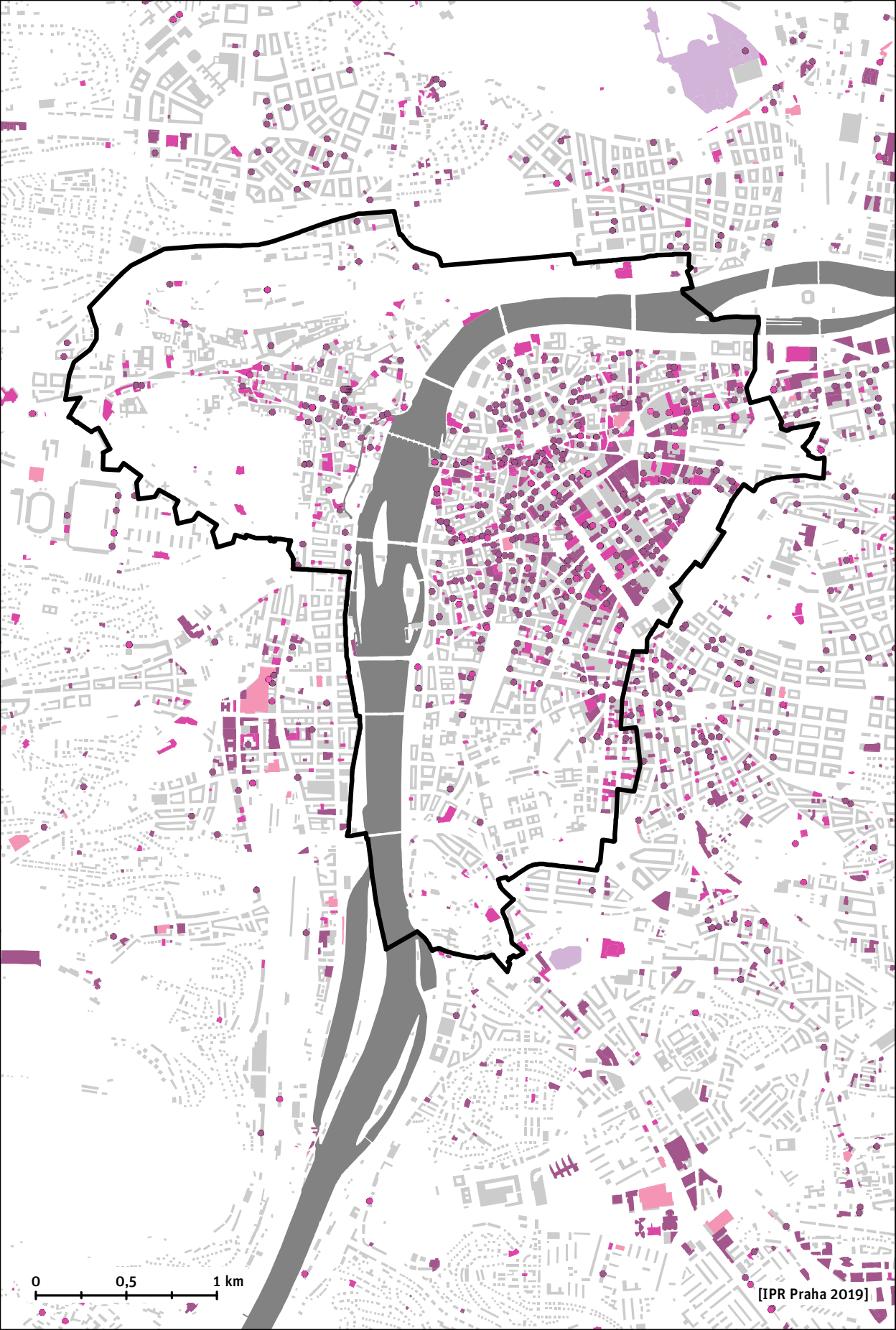
$> 30 - 35$

$> 35 - 40$

$> 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Občan. vybavenost - komerční služby

VYUŽITÍ V POLYFUNKČNÍCH OBJEKTECH

 administrativa, komerční služby

 obchodní centra, obchody

 ubytování, stravování

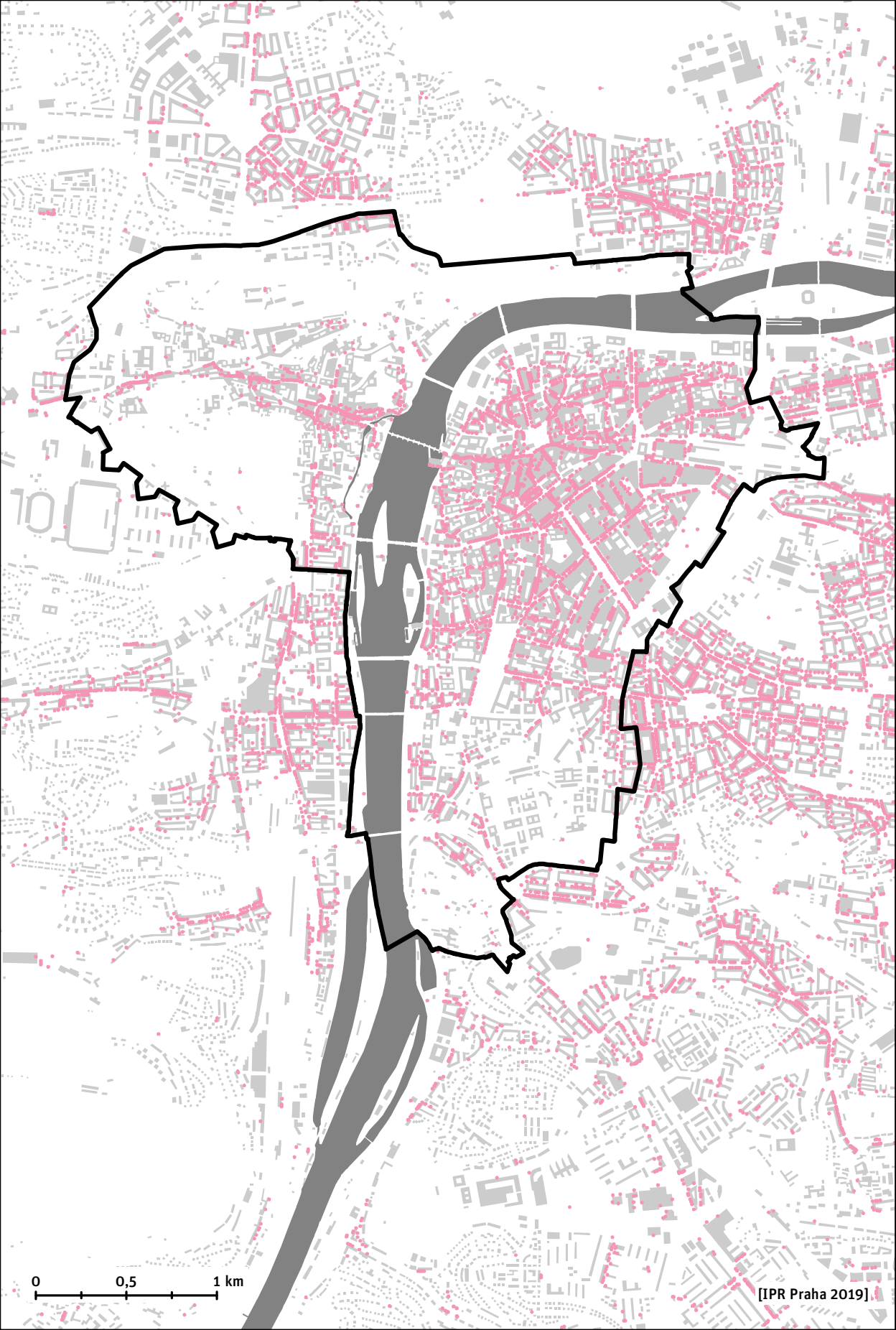
 výstaviště, kongresová centra,
multifunkční arény a stadiony

VYUŽITÍ V POLYFUNKČNÍCH OBJEKTECH

• administrativa, komerční služby

• obchodní centra

• ubytování, stravování

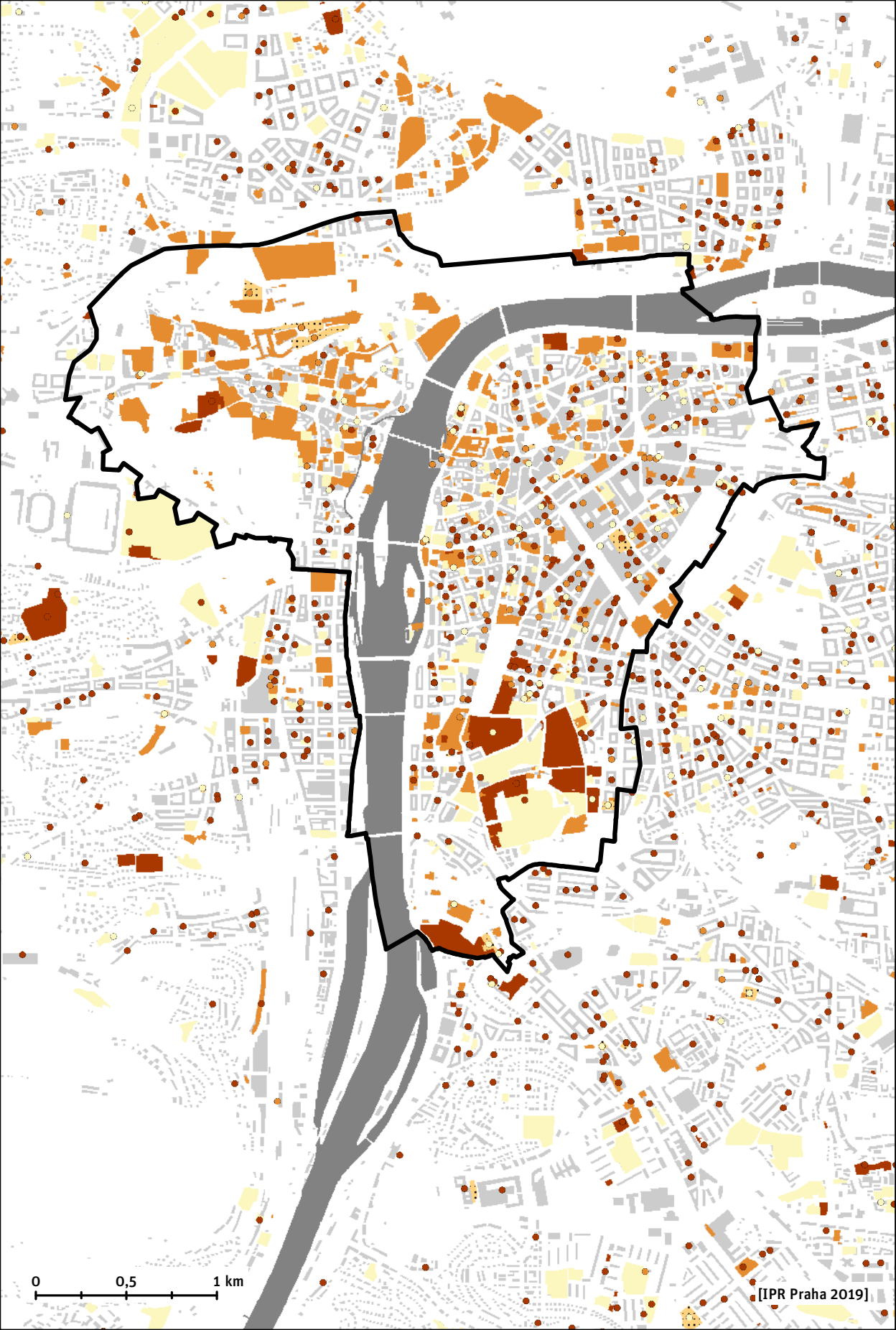

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Občan. vybavenost - komerční služby

-
- obchodní parter
-

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Občan. vybavenost - veřejné služby

PLOCHY A OBJEKTY

 školy a výchova

vysoké školy, věda, výzkum

 sociální služby, zdravotní služby

 kultura, církev, média, správa

 polyfunkční veřejné služby

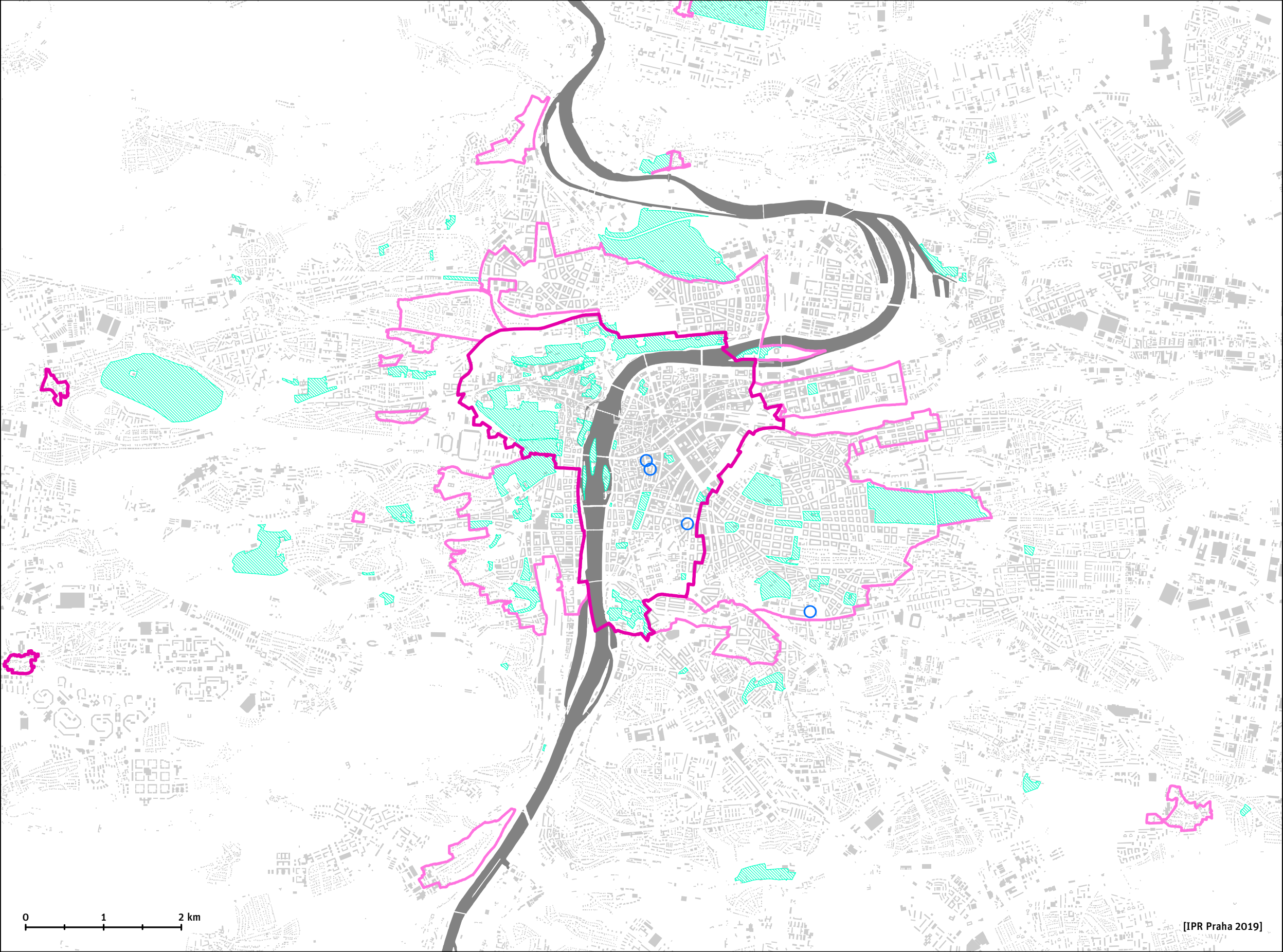
VYUŽITÍ V POLYFUNKČNÍCH OBJEKTECH

◦ školy a výchova

vysoké školy, věda, výzkum

• sociální služby, zdravotní služby

• kultura, církev, média, správa

0 1 2 km

[IPR Praha 2019]

Kulturně - historické hodnoty

 památkové rezervace

 památkové zóny vyhlášené

 kulturní památky archeologické povahy

 historické zahrady a parky

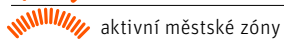
0 1 2 km

[IPR Praha 2019]

Urbanistické hodnoty

centrum města

aktivní městské zóny

ohniska soustředěných aktivit

prostor řeky

celoměstské rekreační oblasti

náměstí

uliční prostranství

parky

Hierarchie parků

parky metropolitní

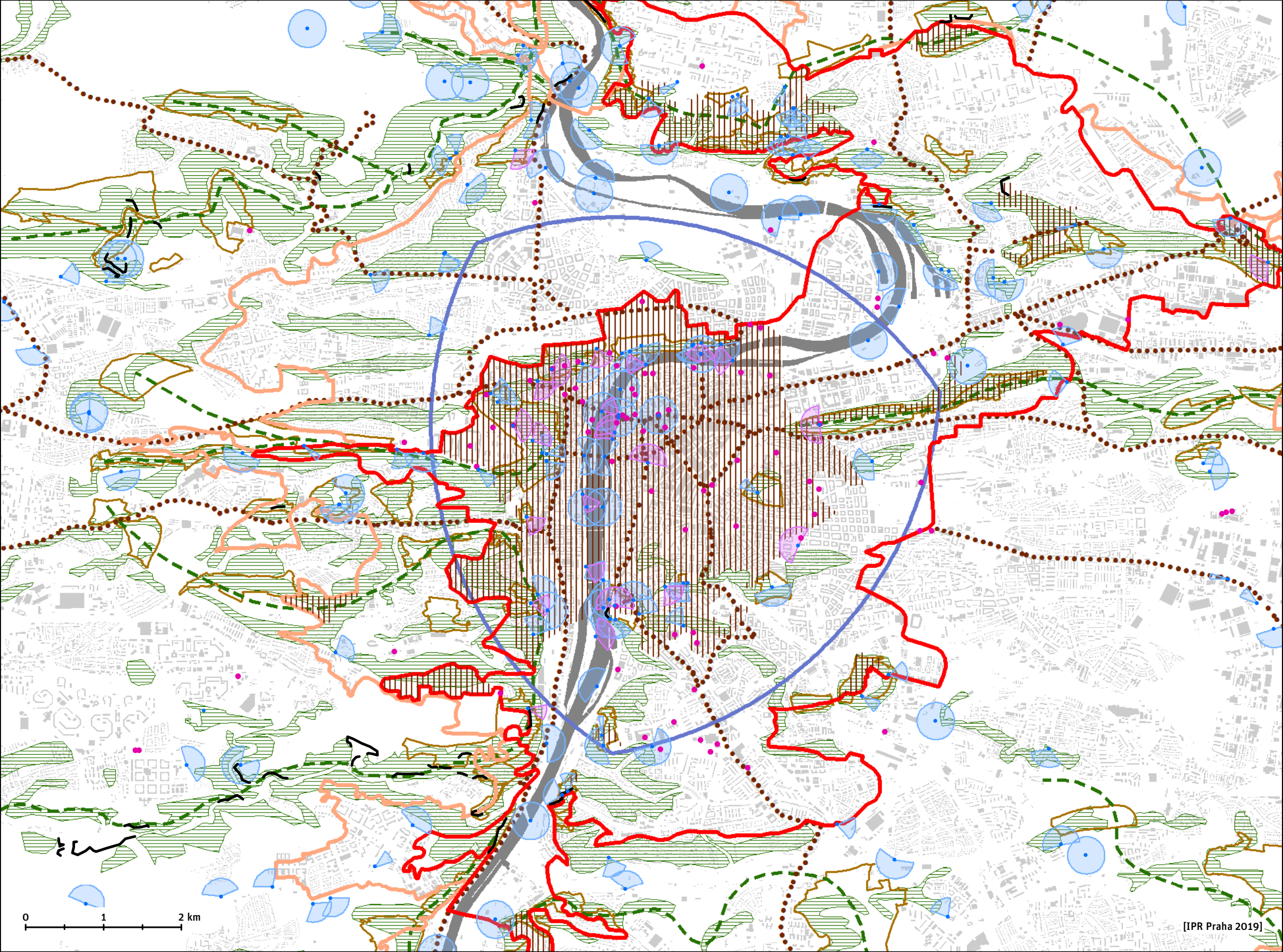
parky čtvrtové a lokální

hřbitovy

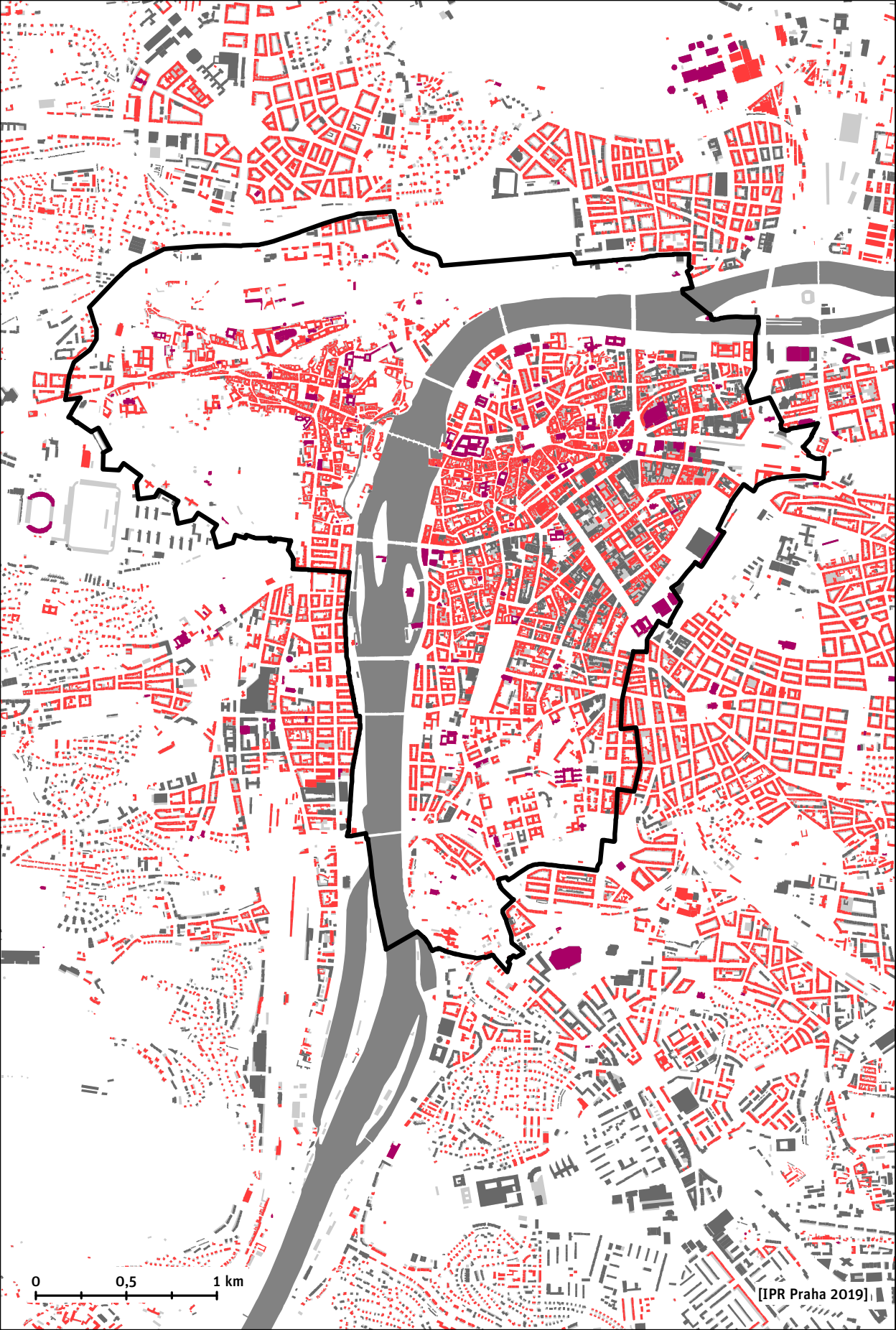

pozemky ve vlastnictví hl. m. Prahy

Kompoziční hodnoty

-
- výrazné krajinné útvary
-
- přírodní osy
-
- pohledově významné svahy hlavní
-
- skalní stěny a lomy
-
- vybrané významné stavební dominanty
-
- významná vyhlídková místa s pohledovými výsečemi
-
- významná vyhlídková místa na pražské veduty s pohledovými výsečemi
-
- pohledový horizont I historického jádra
- oblasti viditelné z PPR
-
- pohledový horizont II historického jádra
- oblasti viditelné z PPR a jejího ochranného pásma
-
- pohledově exponovaná území
-
- práh viditelnosti historických hodnot v jádru města
-
- historické urbanizační osy
-

0 0,5 1 km

[IPR Praha 2019]

Střešní krajina

Střechy

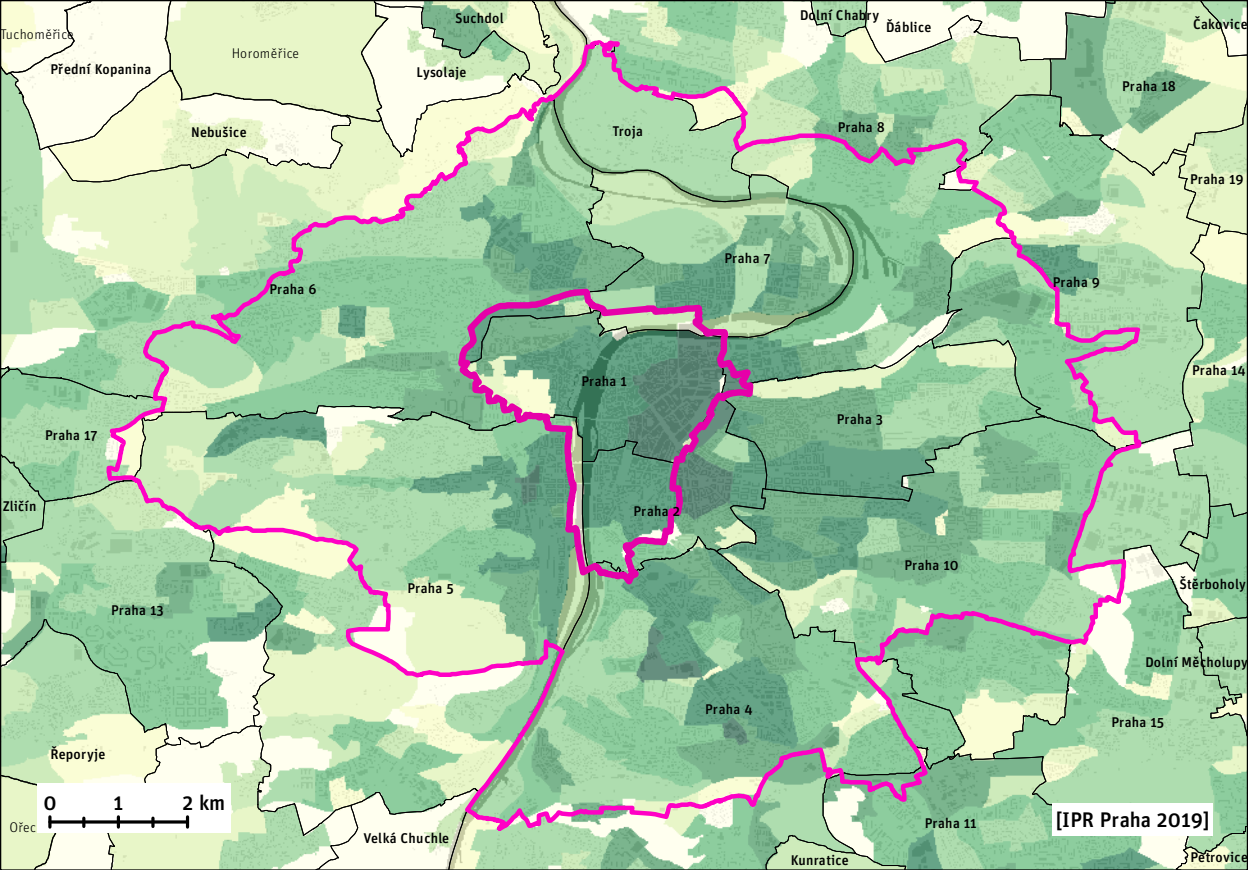
šikmé

rovné

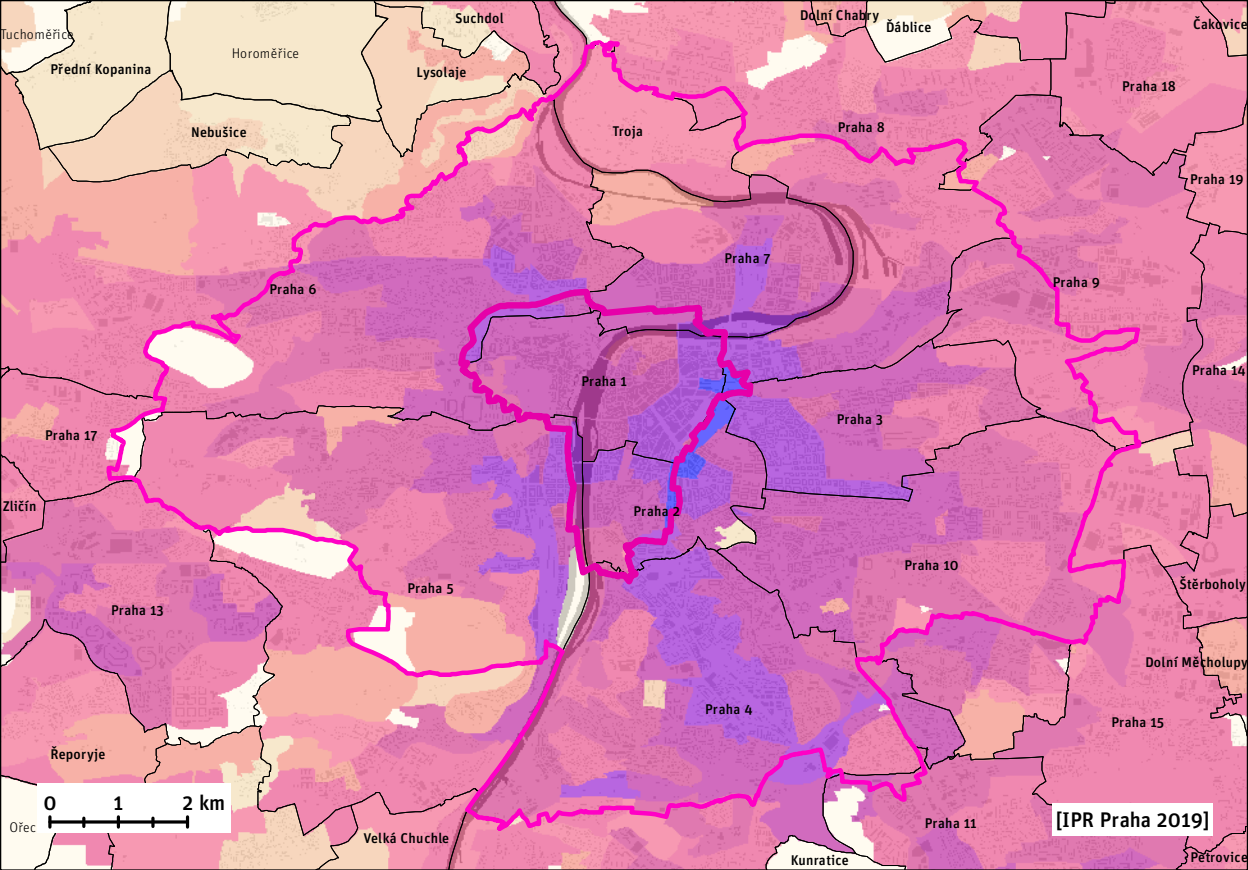
atypické

Hustota návštěvníků

Počet osob/km²

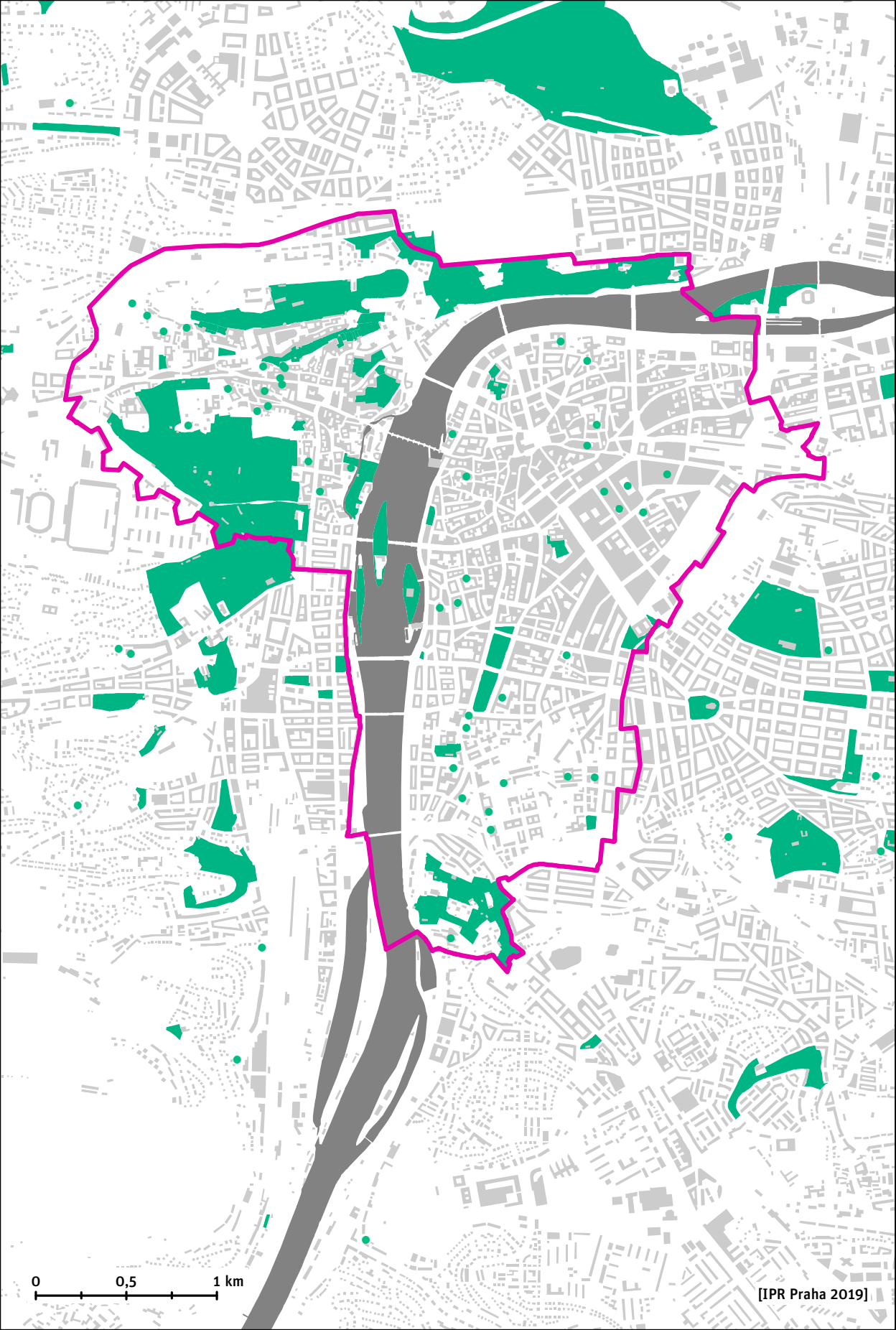
0 - 199
200 - 499
500 - 999
1000 - 1999
2000 - 4999
5000 - 9999
10000 - 19999
20000 - 49999
50000 a více

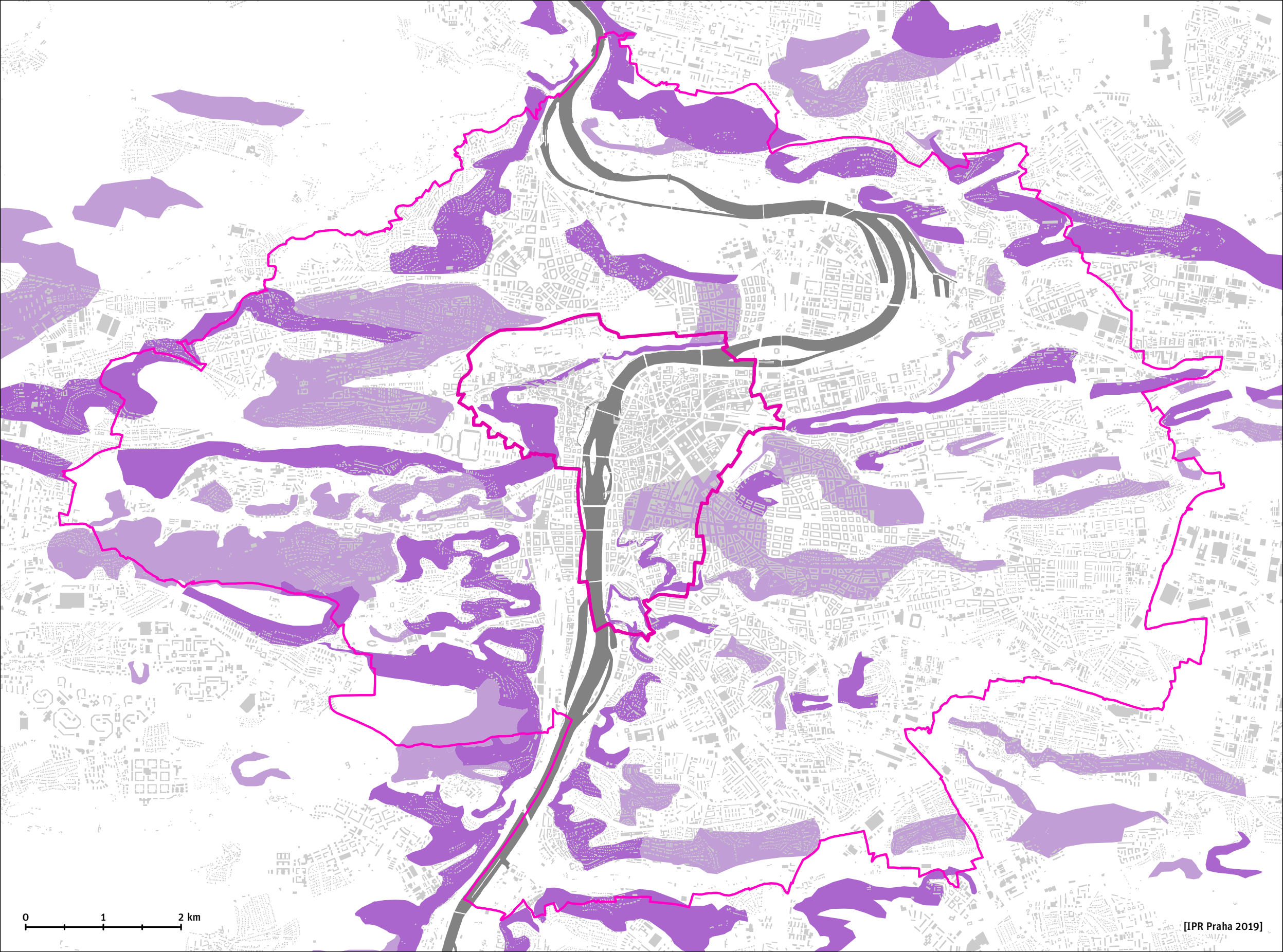
Tranzitující v pracovním dni

Počet osob/km²

	0 - 1 000
	1 001 - 2 000
	2 001 - 5 000
	5 001 - 10 000
	10 001 - 20 000
	20 001 - 50 000
	50 001 - 100 000
	100 001 - 200 000
	200 001 - 500 000
	více než 500 000

0 0,5 1 km

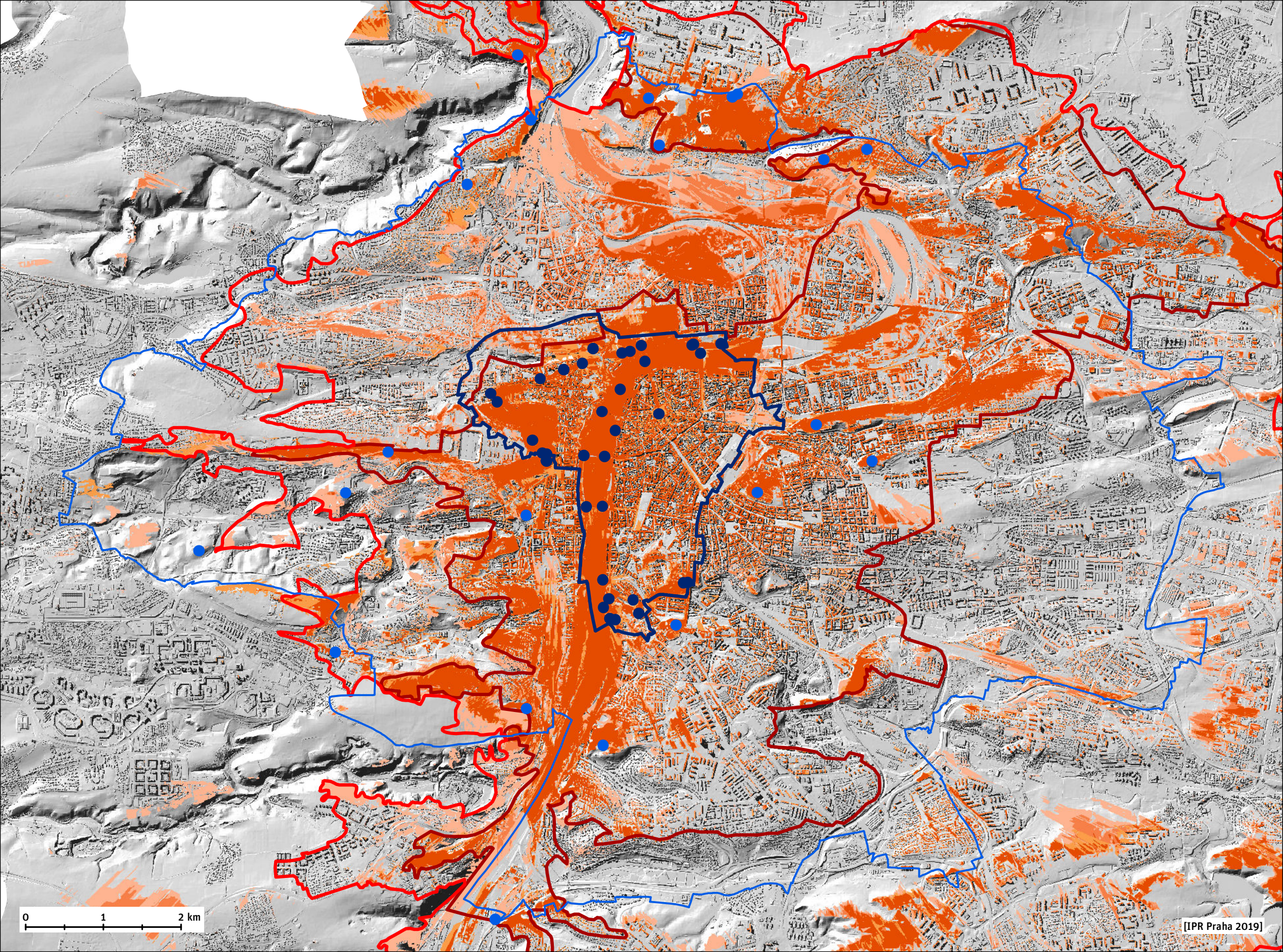

0 1 2 km

Pohledově významné svahy

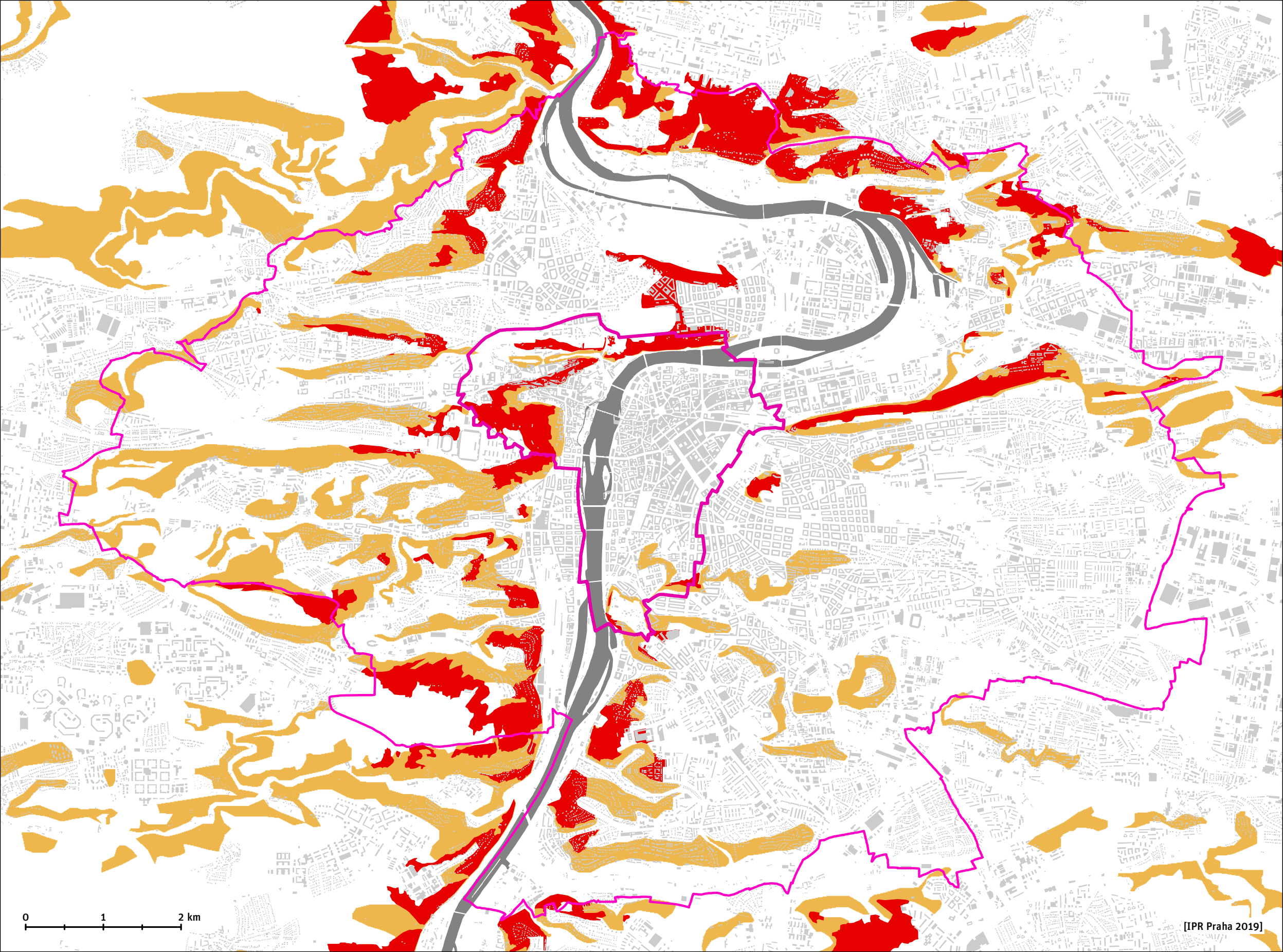
 Hlavní

 Vedlejší

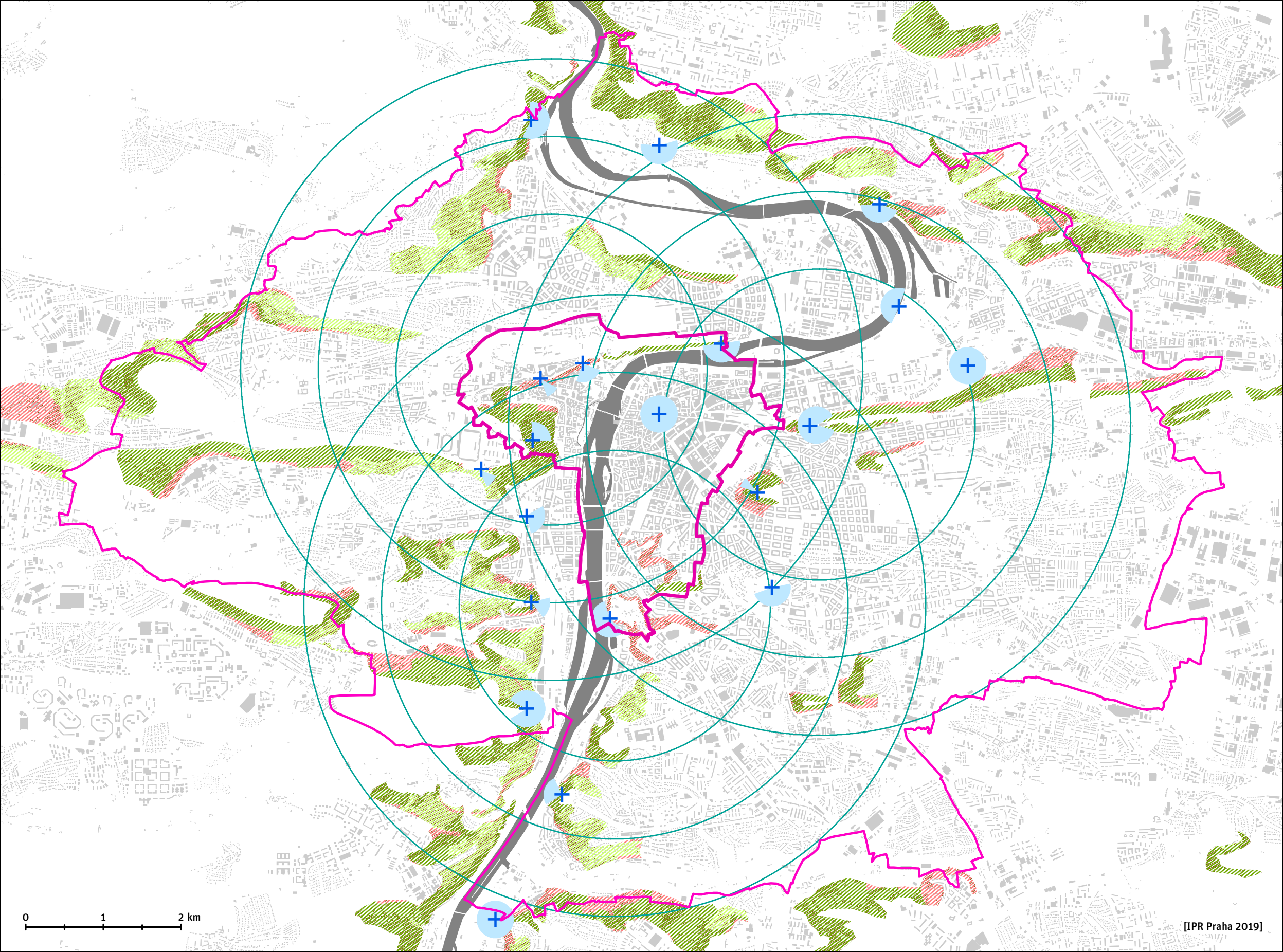
0 1 2 km

[IPR Praha 2019]

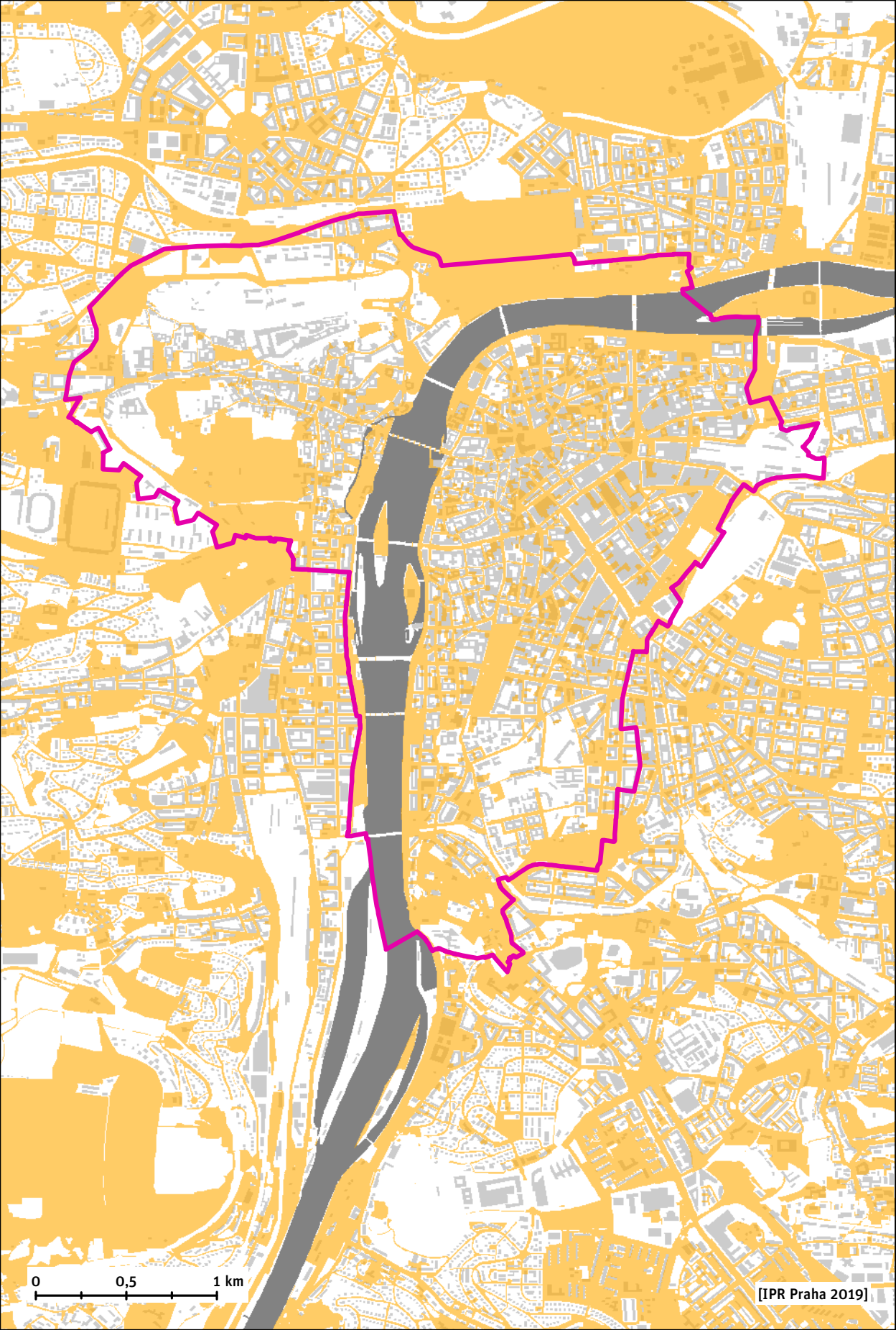

0 1 2 km

[IPR Praha 2019]

0 1 2 km

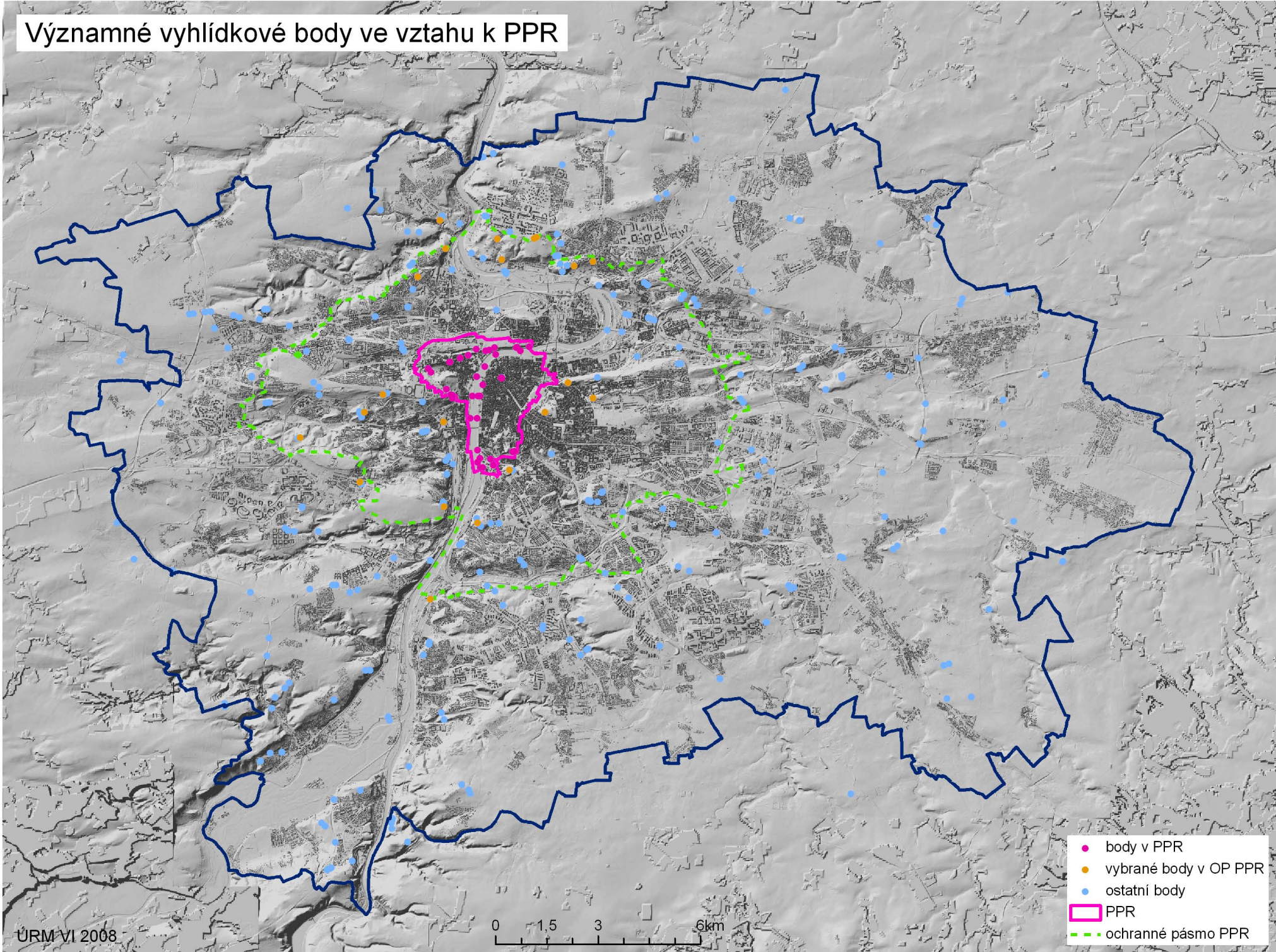

0 0,5 1 km

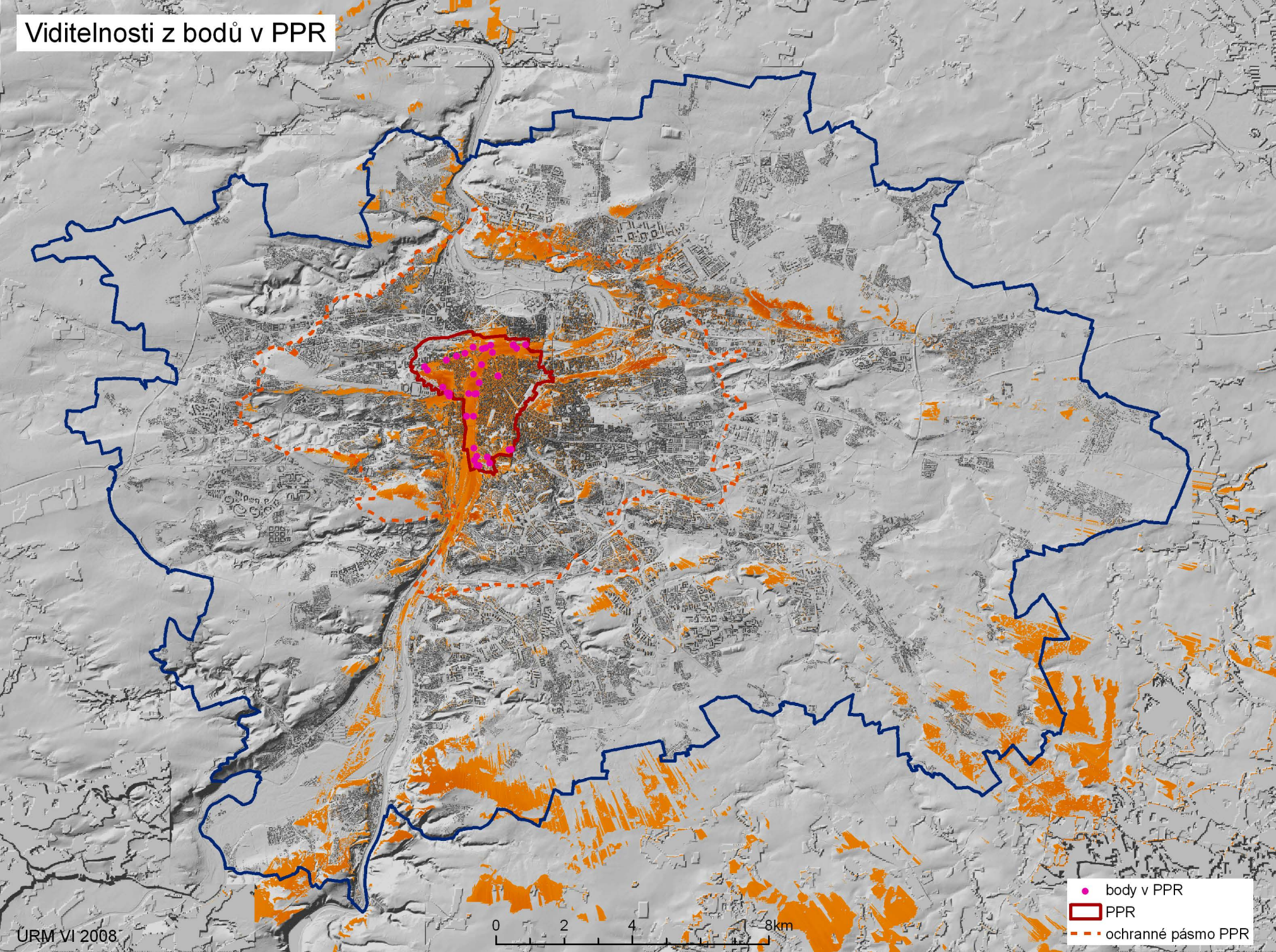
[IPR Praha 2019]

Významné vyhlídkové body ve vztahu k PPR

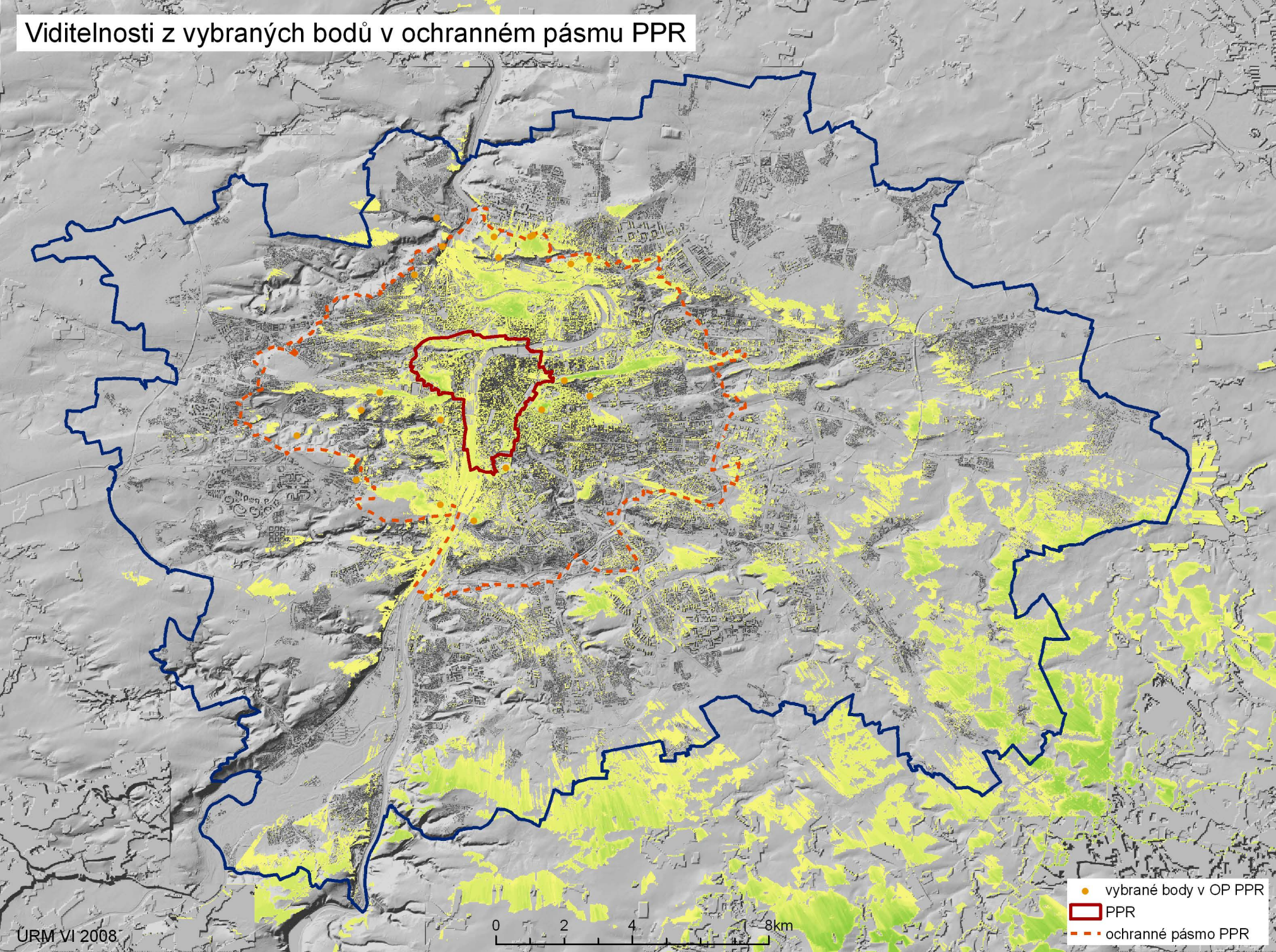

Viditelnosti z bodů v PPR

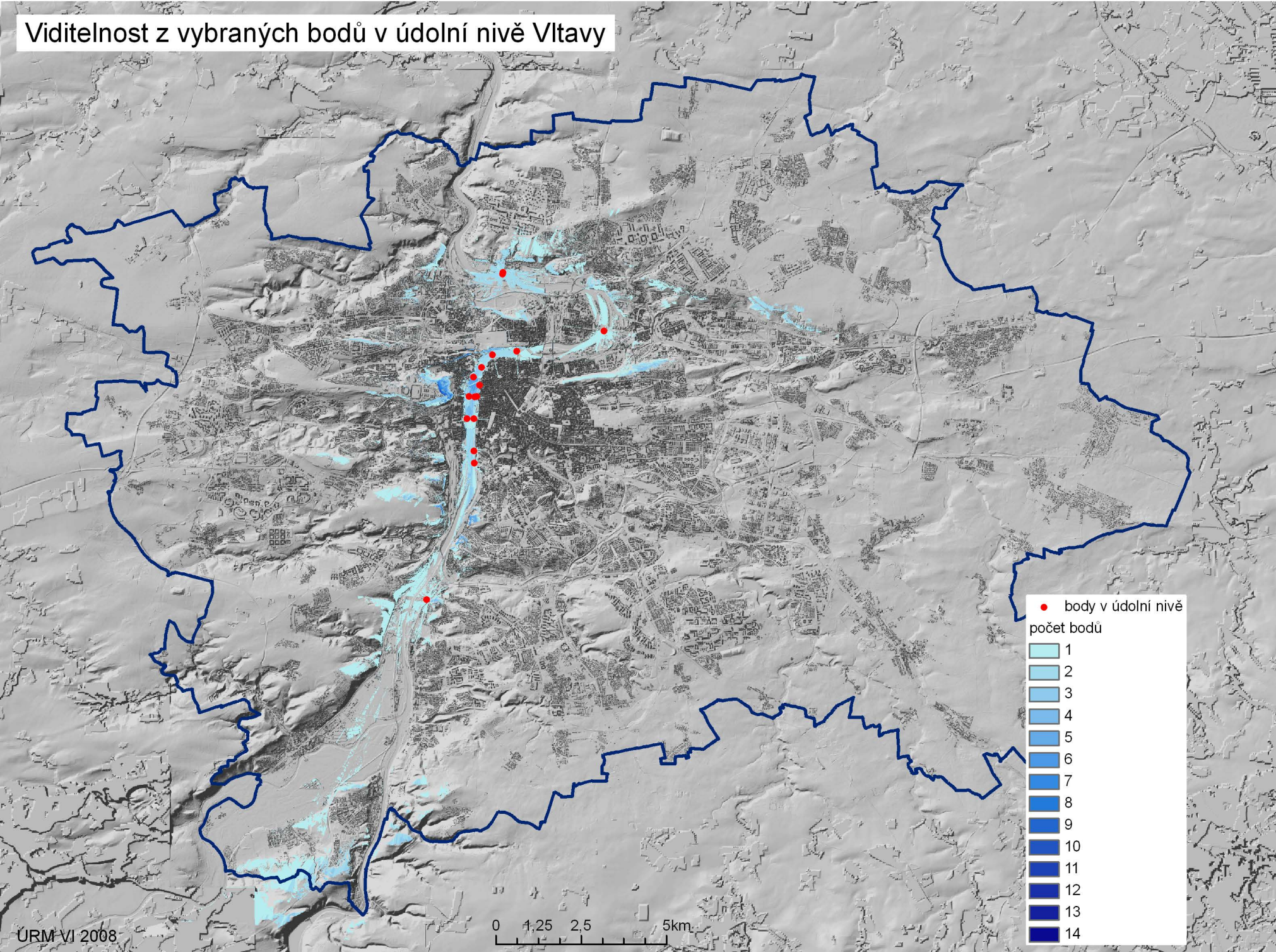
- body v PPR
- ▭ PPR
- ▭ ochranné pásmo PPR

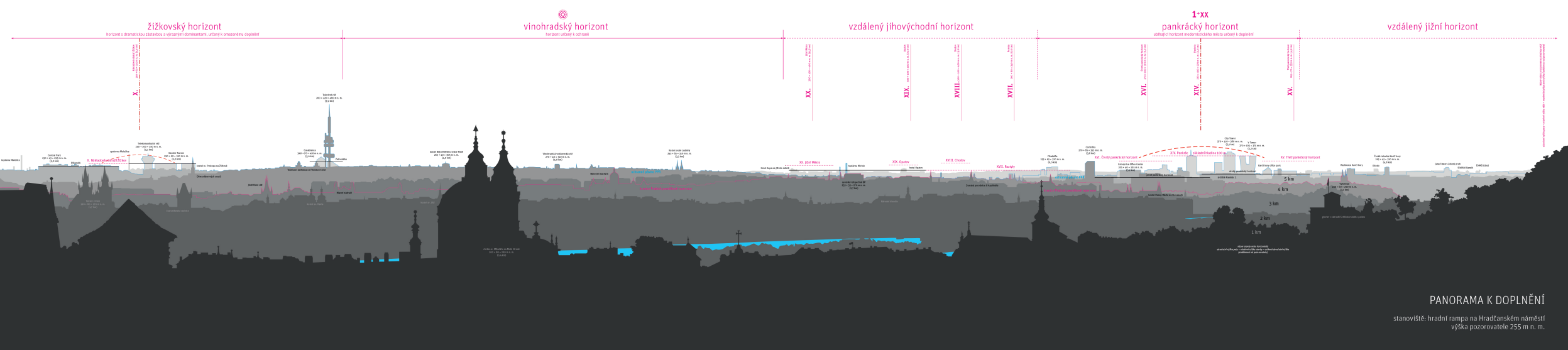
Viditelnosti z vybraných bodů v ochranném pásmu PPR

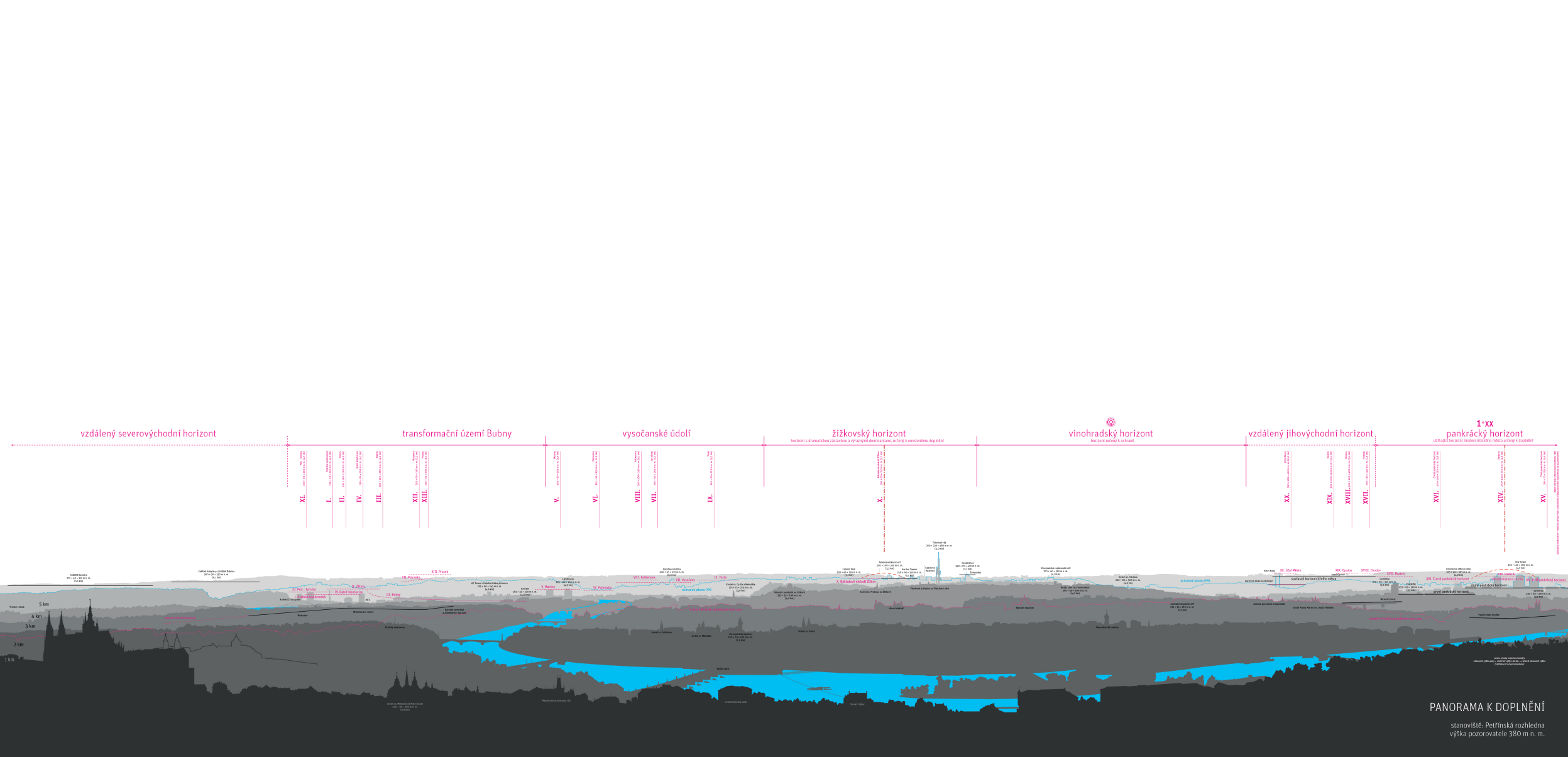
- vybrané body v OP PPR
- ▭ PPR
- - - ochranné pásmo PPR

Viditelnost z vybraných bodů v údolní nivě Vltavy

PANORAMA K DOPLNĚNÍ
 stanoviště: hradní rampa na Hradčanském náměstí
 výška pozorovatele 255 m n. m.

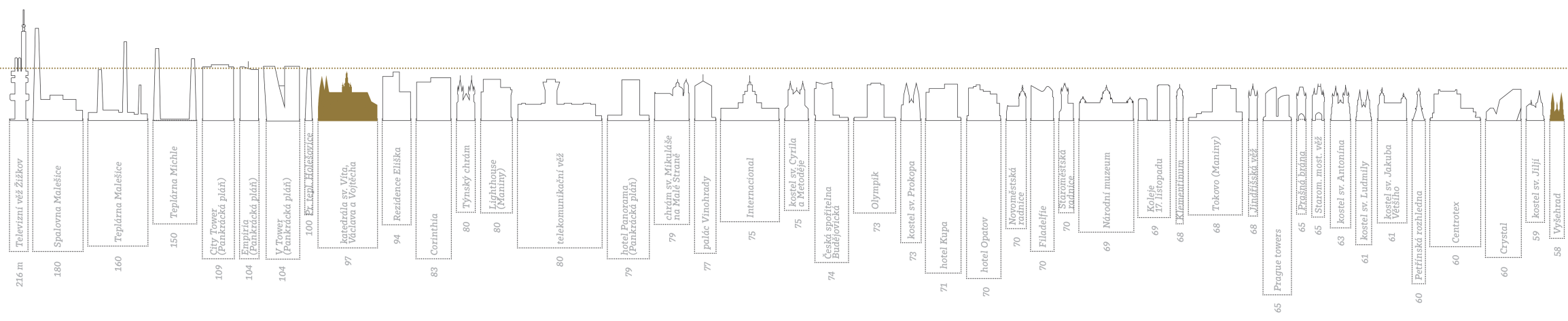

PANORAMA K DOPLNĚNÍ
stanoviště: Petřínská rozhledna
výška pozorovatele 380 m n. m.

100 m

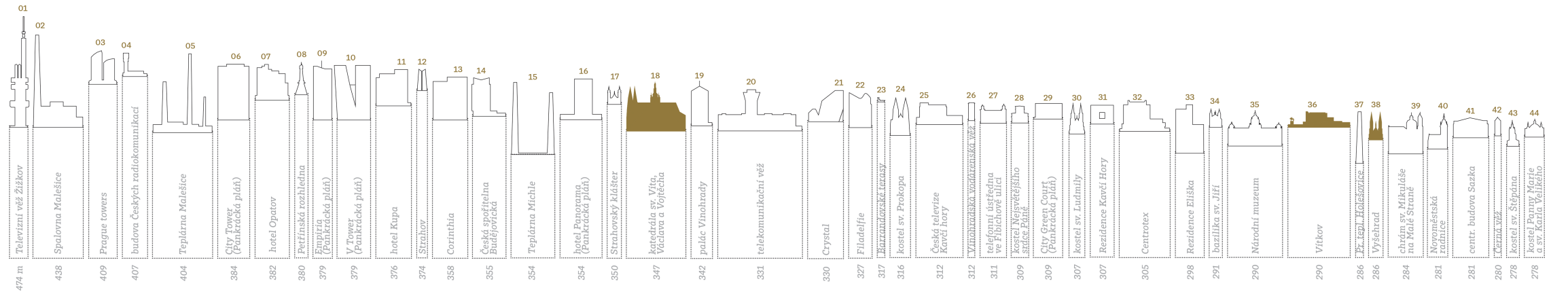
seřazení dle
RELATIVNÍ
VÝŠKY

= označuje
výšku samotných
staveb v metrech,
měřenou od
roviny terénu

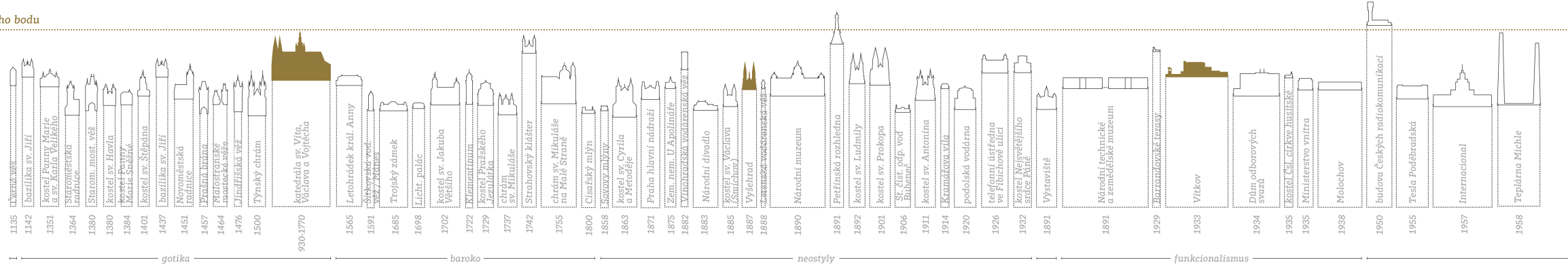
seřazení dle
ABSOLUTNÍ
VÝŠKY

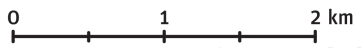
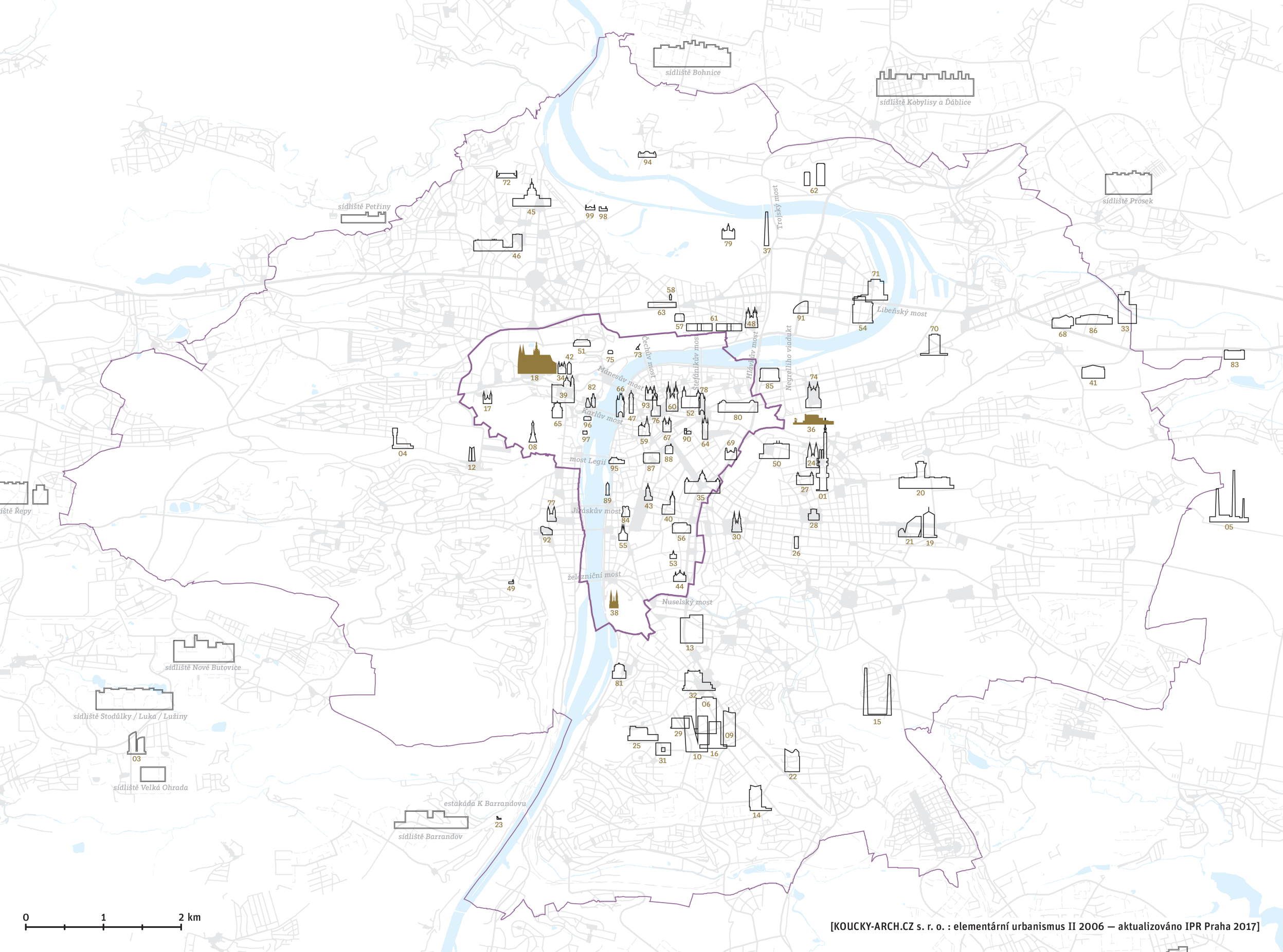
= označuje
výšku oproti
geografické nule,
tvoří ji tedy
relativní výška
+ nadmořská
výška paty
budovy

Hradčany
= rovina nejvyššího bodu

seřazení dle
DATEACE

- 01 Televizní věž Žižkov
- 02 Spalovna Malešice
- 03 Prague towers
- 04 budova Českých radiokomunikací
- 05 Teplárna Malešice
- 06 City Tower (Pankrácká pláň)
- 07 hotel Opatov
- 08 Petřínská rozhledna
- 09 Empiria (Pankrácká pláň)
- 10 V Tower (Pankrácká pláň)
- 11 hotel Kupa
- 12 Strahov
- 13 Corinthia
- 14 Česká spořitelna Budějovická
- 15 Teplárna Michle
- 16 hotel Panorama (Pankrácká pláň)
- 17 Strahovský klášter
- 18 katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha
- 19 palác Vinohrady
- 20 telekomunikační věž
- 21 Crystal
- 22 Filadelfie
- 23 Barrandovské terasy
- 24 kostel sv. Prokopa
- 25 Česká televize Kavčí hory
- 26 Vinohradská vodárenská věž
- 27 telefonní ústředna ve Fibichově ulici
- 28 kostel Nejsvětějšího srdce Páně
- 29 City Green Court (Pankrácká pláň)
- 30 kostel sv. Ludmily
- 31 Residence Kavčí Hory
- 32 Centrotex
- 33 Residence Eliška
- 34 bazilika sv. Jiří
- 35 Národní muzeum
- 36 Vítkov
- 37 Pražská teplárenská Holešovice
- 38 Vyšehrad
- 39 chrám sv. Mikuláše na Malé Straně
- 40 Novoměstská radnice
- 41 centrální budova Sazka
- 42 Černá věž
- 43 kostel sv. Štěpána
- 44 kostel Panny Marie a sv. Karla Velikého
- 45 Internacional
- 46 Fakulta stavební ČVUT
- 47 Klementinum
- 48 kostel sv. Antonína
- 49 kostel Československé církve husitské
- 50 Dům odborových svazů
- 51 Letohrádek královny Anny
- 52 kostel sv. Jakuba Většího
- 53 Zemská nemocnice U Apolináře
- 54 Lighthouse (Maniny)
- 55 klášter Na Slovanech
- 56 Dopravní podnik hl. m. Prahy
- 57 Ministerstvo vnitra
- 58 Letenská vodárenská věž
- 59 kostel sv. Jiljí
- 60 Týnský chrám
- 61 Národní technické a zemědělské muzeum
- 62 Koleje 17. listopadu
- 63 Moločov
- 64 Jinřišská věž
- 65 kostel Pražského Jezulátka
- 66 Staroměstská mostecká věž
- 67 kostel sv. Havla
- 68 Harfa
- 69 Praha hlavní nádraží
- 70 Olympik
- 71 Tokovo (Maniny)
- 72 Juliska
- 73 Metronom
- 74 kostel sv. Cyrila a Metoděje
- 75 Kramářova vila
- 76 Staroměstská radnice
- 77 kostel sv. Václava, Smíchov
- 78 Prašná brána
- 79 Výstaviště
- 80 Florentinum
- 81 podolská vodárna
- 82 malostranské mostecké věže
- 83 Tesla Poděbradská
- 84 Tančící dům
- 85 Hilton
- 86 Sazka arena
- 87 palác Quadrio
- 88 kostel panny Marie Sněžné
- 89 Šitkovská vodárenská věž / Mánes
- 90 Černá Růže
- 91 Artgen
- 92 Zlatý Anděl
- 93 chrám sv. Mikuláše
- 94 Trojský zámek
- 95 Národní divadlo
- 96 Lichtenštejnský palác
- 97 Sovovy mlýny
- 98 Císařský mlýn
- 99 Stará čistírna odpadních vod Bubeneč

Mapa zobrazuje rozložení výškových staveb v rámci území Prahy, které se významně uplatňují v panoramatech města. Dokumentuje skutečnost, že výška budov dnes většinou stoupá od středu k okraji.